

รายงาน

เรื่อง

พัฒนาระบบบริหารจัดการ ของพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย

และ

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เรียบเรียงโดย จิรศรี บุญเกียรติ เดลีส

(ปารีส, ตุลาคม 2547-มกราคม 2548)

คำชี้แจงรายงาน

จุดประสงค์ของรายงานพัฒนาการของระบบบริหารจัดการของพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทยและข้อเสนอแนะคือ

- เพื่อแสดงให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาของวงการพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย
- เพื่อแสดงให้เห็นถึงหน้าที่และบทบาทขององค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อแสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้มาตรการต่างๆทั้งในทางรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การค้าและการตลาดในการสนับสนุนนโยบายในการพัฒนากิจการพิพิธภัณฑ์
- เพื่อแสดงให้เห็นถึงตัวอย่างการดำเนินโครงการพิพิธภัณฑ์
- เพื่อเสนอแนะความคิดเห็นบางประการแก่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

รายงานฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ภาค

- ภาคที่ 1 : พัฒนาการและการศึกษากรณีตัวอย่างของพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย (จำนวน 6 บท)
- ภาคที่ 2 : ข้อเสนอแนะ (จำนวน 2 บท)

โครงสร้างในแต่ละบทประกอบด้วย บทนำ ส่วนเนื้อหา และบทสรุป

จุดเด่นของรายงานฉบับนี้คือ การเลือกเนื้อหาที่น่าจะสอดคล้องกับบทบาทของคณะกรรมการบริหาร ของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ รวมทั้งข้อมูลโดยรวมจะเป็นข้อมูลที่ใหม่และทันต่อเหตุการณ์

ภาคที่ 1 พัฒนาการและการศึกษากรณีตัวอย่างของ พิพิธภัณฑ์ในฝรั่งเศส

บทที่ 1 : พัฒนาการพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศส : มุมมองทางประวัติศาสตร์และปรัชญา

บทนำ

บทความในส่วนนี้จะเป็นการสังเคราะห์หนังสือของนาย Roland SCHAEER¹ เรื่อง *นวัตกรรมพิพิธภัณฑ์สถาน* ² ซึ่งเป็นหนังสือที่แสดงให้เห็นถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด ปรัชญา ที่เป็นหัวใจของกิจการพิพิธภัณฑ์ในฝรั่งเศส

กิจการวงการพิพิธภัณฑ์นั้นเริ่มก่อตัวขึ้นตั้งแต่ราวคริสต์ศตวรรษที่ 15 การทำความเข้าใจประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์นั้นเป็นเรื่องที่จำเป็น สำหรับการเริ่มต้นที่จะศึกษาและทำความเข้าใจถึงพัฒนาการของพิพิธภัณฑ์ในฝรั่งเศส

การสังเคราะห์ในส่วนนี้แบ่งออกเป็นสองส่วนใหญ่คือ ส่วนแรกเป็นการนำเสนอแบบบทความโดยมีการจัดตามลำดับเวลาเป็น 5 ยุคคือ

- จากยุคเรอเนสซองส์ถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 17 : คอเลคชันส่วนบุคคล
- ปลายคริสต์ศตวรรษ 17 ถึง กลางคริสต์ศตวรรษที่ 18 : กำเนิดบทบาทหน้าที่ของรัฐเพื่อการศึกษา
- ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 : กำเนิดแนวคิดในด้านมรดกทางวัฒนธรรม
- คริสต์ศตวรรษที่ 19 : ศิลปะกลายเป็นศาสนา
- คริสต์ศตวรรษที่ 20 : พิพิธภัณฑ์กับสมัยใหม่

รวมทั้งบทสรุป ส่วนในส่วนที่สองจะเป็นแผนผังที่สังเคราะห์ข้อมูลในส่วนแรกที่ทำขึ้น เพื่อให้คณะผู้บริหารของสถาบันการเรียนรู้แห่งชาติเห็นพัฒนาการตามประวัติศาสตร์ของพิพิธภัณฑ์ในฝรั่งเศสได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1. จากยุคเรอเนสซองส์ถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 17 : คอเลคชันส่วนบุคคล

ความคิดในการจัดทำพิพิธภัณฑ์นั้นเริ่มต้นและมีพัฒนาการอย่างจริงจังในช่วงสมัยเรอเนสซองส์ (ราวปี 1500) จนถึงช่วงลูมิแยร์ (Lumière) หรือราวคริสต์ศตวรรษที่ 17 แนวคิดในด้านการรวบรวมวัตถุเป็นคอเลคชันหรือ พิพิธภัณฑ์ นั้นแท้จริงแล้วเป็นผลสะท้อนของการกลับไปนิยมยุคคลาสสิก อันได้แก่ การยกย่องงานศิลปะ การศึกษาประวัติศาสตร์ สถาปนาสถาบันต่างๆที่เคยมีในยุคคลาสสิก (รวมทั้งพิพิธภัณฑ์ด้วย)

กำเนิดคอเลคชัน

¹ นักปรัชญาและอาจารย์ที่โรงเรียนลูฟร์

² R. SCHAEER, *L'invention des musées*, Gallimard, Paris, 1993

ความนิยมในการสะสมสิ่งที่มีค่าและเก่าแก่ขึ้นแพร่ขยายไปทั่วยุโรป และกลายเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นผู้มีความรู้และมีฐานะ ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 15 ถึงต้น 16 เหล่าตระกูลที่มั่งคั่งในอิตาลีเช่น Medicis Borghese แข่งขันกันที่จะสะสมประติมากรรมโรมันที่ขุดค้นพบในกรุงโรม ซึ่งมีสุนทรียศาสตร์แบบคลาสสิก ณ ที่นี้ นอกจากปัจจัยทางกาลเวลาและมูลค่าของวัสดุแล้ว ปัจจัยทางคุณค่าทางศิลปะได้กลายเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดความต้องการในการสะสม แม้กระทั่งในประเทศที่ไม่มีผลงานศิลปะในช่วงคลาสสิกอย่างฝรั่งเศส อังกฤษหรือสเปน เหล่ากษัตริย์ที่ต้องการสะสม ความงามแบบคลาสสิก นี้ได้ส่ง ศิลปินไปอิตาลีเพื่อที่จะหล่อประติมากรรมคลาสสิกและนำรูปจำลองนั้นไปเก็บไว้ในคอลเลกชันของตน

ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 16 ได้เกิดความนิยมอีกแบบหนึ่งในการสะสมคอลเลกชันในกลุ่มชนชั้นสูงในยุโรป นั่นคือการสะสมของที่หายากและแปลก ไม่ว่าจะเป็นพืชพันธุ์ธรรมชาติ หินแปลกหรือแม้กระทั่งสัตว์หรือวัตถุที่มาจากต่างแดน อันเป็นผลจากการสำรวจทวีปใหม่ซึ่งนำมาโดยนักเดินทางและนักสำรวจในยุคนั้น และเชื่อกันว่าสิ่งเหล่านี้อาจแฝงไว้ด้วยอำนาจวิเศษ

แน่นอนว่า เมื่อมีการสะสมมากขึ้น การจัดเก็บอย่างเป็นหมวดหมู่ และการจัดแสดงในวงจำกัดก็เริ่มมีวิวัฒนาการขึ้น เช่น คอลเลกชันของ ฟรอนซ์วาล์ที่1 เดอ เมดิซีส นั้นประกอบไปด้วย ผลงานศิลปะ สิ่งของที่แปลกทางธรรมชาติวิทยาและสิ่งทีมาจากโลกใหม่ วัตถุโบราณและทางประวัติศาสตร์ การจัดแยกเป็นหมวดหมู่ตามชนิดนี้เป็นแบบสารานุกรมหรือ Encyclopediques ในช่วงปี 1570 ฟรอนซ์วาล์ที่1 เดอ เมดิซีส ก็ได้จัดแสดงคอลเลกชันส่วนตัวในสตูดิโอที่มีบรรยากาศมืดสลัวและตกแต่งห้องด้วยด้วยสิ่งของและสัญลักษณ์ต่างๆที่ดูลึกลับจากทั่วโลก

นอกจากการสะสมในลักษณะเป็นสมบัติส่วนตัวเพื่อเป็นการประดับบารมีของชนชั้นสูงแล้ว ในยุคนี้นี้เรายังพบการสะสมเพื่อจุดประสงค์ในการศึกษาบ้าง ดังจะเห็นได้จากคาบิเนต(cabinet)ประวัติศาสตร์ชาติวิทยาที่เกิดขึ้นมากมายนั้นเพื่อการค้นคว้า วิจัยพืช แร่และสัตว์เพื่อผลทางการแพทย์และเภสัชกรรม ในบางแห่ง เช่น คอลเลกชันของเดอ แซซ (Electeur de Saxe) อยู่ที่เมือง Dresde ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีการประกอบอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ในช่วงปี คศ 1560 ถึง 1586 คาบิเนตแห่งนี้ได้จัดรวบรวมอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นเพื่ออุตสาหกรรมและนำมาจัดแสดง รวมทั้งสาธิตต่อประชาชนที่สนใจ อาจกล่าวได้ว่าคาบิเนตแห่งนี้เป็นบรรพบุรุษของพิพิธภัณฑ์ทางเทคนิคที่จะถือกำเนิดขึ้นในราวคริสต์ศตวรรษที่ 18

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 ค่านิยมของสังคมในด้านการสะสมนั้นแพร่กระจายมากขึ้น จากกลุ่มราชวงศ์ เจ้าขุนมูลนายก็แพร่ขยายมาในกลุ่มชนที่มีความรู้มีอาชีพเป็นที่นับถือ เช่น แพทย์ ทนายความ ผู้พิพากษา จากศูนย์กลางก็กระจายไปตามหัวเมืองต่างๆ การที่ได้เป็นเจ้าของคอลเลกชันสิ่งของที่หายากถือได้ว่าเป็นหน้าเป็นตาในสังคม บางแห่งมีการชักชวนนักท่องเที่ยวนักผ่านไปมาในภูมิภาคให้เข้าเยี่ยมชมคอลเลกชันของตน บางครั้งมีการทำใบปลิวในการชวนเชิญและนิยามที่จะเชิญบุคคลที่มีอำนาจ ชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักในการเข้าชมคอลเลกชันของตนเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ วัตถุที่มีมูลค่ามากที่สุดในช่วงนั้นคือ งานศิลปะจิตรกรรมและประติมากรรม ยิ่งเป็นผลงานของศิลปินที่เสียชีวิตแล้ว มูลค่าก็สูงขึ้นไปด้วย

จะเห็นได้ว่า การสะสมเพื่อจัดทำคอลเลกชัน หรือแม้เพื่อการจัดแสดงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์นั้น ในช่วงนี้เป็นไปในลักษณะแบบส่วนบุคคล หรือเปิดให้เข้าชมในวงจำกัดให้กับเครือญาติ ชนชั้นสูง นักศึกษา อาจารย์จากมหาวิทยาลัย และเป็นการเปิดแสดงแบบเป็นครั้งเป็นคราว ยังมิได้มีการเปิดเป็นสาธารณะต่อประชาชนโดยทั่วไปแบบถาวร

2. ปลายคริสต์ศตวรรษ 17 ถึง กลางคริสต์ศตวรรษที่ 18 : กำเนิดบทบาทหน้าที่ของรัฐเพื่อการศึกษา

แนวคิดในการสะสมของแปลกเพื่อจัดทำคอลเลกชันส่วนตัวเริ่มได้รับการตำหนิมากขึ้น ทั้งในเรื่องของตัววัตถุในคอลเลกชันเองและการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ จึงได้เกิดความเคลื่อนไหวใหม่ในวงการพิพิธภัณฑ์ โดยเริ่มต้นที่ประเทศอังกฤษ ในปีค.ศ. 1683 ดยุคแห่งยอร์กได้ทำการเปิดสถาบันพิพิธภัณฑ์และโรงเรียนเพื่อการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติวิทยาและการปฏิบัติการทางเคมี (Musaeum Ahmoliannum, Schola Naturalis Historiae, Officina Chimica) ซึ่งคอลเลกชันของสถาบันนั้นได้รับการบริจาคมาจากนายอาสโมล์ (Ashmole) สิบปีก่อนหน้านั้น และได้ส่งมอบให้แก่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ทั้งนี้เห็นได้ว่า การที่พิพิธภัณฑ์ได้รับการบริจาคคอลเลกชันจากนักสะสมและอยู่ภายใต้การดูแลของมหาวิทยาลัยนั้นมิได้มีจุดประสงค์เพียงเพื่อการอนุรักษ์ หากเป็นไปเพื่อเปิดให้บริการแก่สาธารณชนด้วย ซึ่งก็ตรงกับความตั้งใจของนายอาสโมล์ ตั้งแต่นั้นมาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งนี้ก็เปิดให้บุคคลทั่วไปได้เข้าชม รวมทั้งสตรี บุคคลากรของพิพิธภัณฑ์ เช่น คนเฝ้าห้องจัดแสดงก็ได้รับเงินค่าตอบแทนจากค่าเข้าชม

การเผยแพร่ความรู้ในสมัยนั้นถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ เมืองต่างๆในยุโรปได้นำตัวอย่างจากอังกฤษไปปฏิบัติในเรื่องการสร้างพิพิธภัณฑ์และหอสมุดเพื่อเป็นบริการการศึกษาให้แก่ประชาชน ในปี ค.ศ. 1753 ในประเทศอังกฤษ รัฐสภาได้รับซื้อคอลเลกชันวัตถุและหนังสือของด็อกเตอร์ สโลน (Sloane) ซึ่งได้ตั้งใจที่จะมอบสมบัติส่วนตัวนี้ให้กับชาติเพื่อประโยชน์ทางความก้าวหน้าทางการแพทย์และเพื่อมนุษยชาติ วัตถุที่ได้รับการบริจาคครั้งนั้นกลายเป็นคอลเลกชันพื้นฐานของ British Museum ซึ่งเปิดเป็นทางการสู่สาธารณชนใน 6 ปีต่อมา อาจกล่าวได้ว่า การเผยแพร่ความรู้กันแท้จริงแล้วเป็น การศึกษาผ่านตัววัตถุที่ใช้จัดแสดงและผ่านตัวหนังสือในห้องสมุด

พัฒนาการในการจัดเก็บและจัดแสดง

ลักษณะการรวบรวมวัตถุในการจัดทำคอลเลกชันได้เปลี่ยนไป มิใช่เลือกแต่สิ่งที่ยากอีกต่อไปและเป็นลักษณะการรวบรวมตามแบบเฉพาะทาง (specialization) แบ่งแยกตามพันธุ์สำหรับวัตถุทางธรรมชาติวิทยา เป็นไปเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบ แม้ว่าสิ่งๆนั้นจะเป็นสิ่งที่พบเห็นประจำ แนวทางการจัดเก็บเช่นนี้ก็ส่งอิทธิพลให้การจัดแสดง ศิลปะวัตถุด้วยเช่นกัน เช่น การจัดแสดงแบบศิลปะเฉพาะด้าน หรือการจัดแสดงแบบตามกาลเวลา

ดูเพื่อเรียนรู้

ตลอดในยุคนี้ คอลเลกชันต่างๆได้ถูกใช้เป็นสื่อในการสาธิตเพื่อการศึกษาและการเผยแพร่ความรู้ ในปารีส ชนชั้นเจ้านายและอริสโตแครตนิยมที่จะไปชมการสาธิตต่างๆ เช่น การสาธิตทางเคมีในการผลิตยาของนายเลเมอร์รี่ (Rémy) สำหรับในทางศิลปะ เริ่มต้นที่หัวเมืองต่างๆ โรงเรียนของรัฐได้มีการเปิดการเรียนการสอนวาดเขียนให้แก่สาธารณชน ส่วนใหญ่ไม่เก็บค่าเรียน

ศิลปินเรียกร้องให้จัดแสดงคอลเลกชันของราชวงศ์

ในฝรั่งเศส ในยุคแห่งการกลับมาของศิลปะคลาสสิกหรือที่เรียกว่านีโอคลาสสิก เหล่าศิลปินต้องการที่ศึกษาผลงานศิลปะชั้นครูเพื่อให้เกิดพัฒนาการในงานของตน ได้รวมตัวเรียกร้องให้มีการเปิดแสดงคอลเลกชันของราชวงศ์ ซึ่งก่อนหน้านี้ คอลเลกชันผลงานศิลปะของศิลปินชั้นครูทั่วยุโรปนี้ได้ถูกเก็บไว้ในห้องเล็กๆในพระราชวังแวร์ซายส์ มิได้มีการอนุรักษ์แต่อย่างใด

โดยความคิดที่ว่าสมบัติของพระมหากษัตริย์นั้นเปรียบเสมือนเป็นสมบัติของชาติ ในปี ค.ศ. 1750 พระเจ้าหลุยส์ที่ 15 ได้พระราชทานพื้นที่ส่วนหนึ่งของพระราชวังลูคซอมบูร์กให้เป็นพื้นที่ในการจัดแสดงผลงานจิตรกรรมของศิลปินอิตาเลียน เฟรมิชและฝรั่งเศส ที่เป็นส่วนหนึ่งของคอลเลกชันของราชวงศ์ ให้สาธารณชนเข้าชมในทุกวันพุธและวันเสาร์ การจัดแสดงเป็นแบบหลากหลายมิได้เจาะจงเฉพาะแบบใดแบบหนึ่ง อย่างไรก็ตามนิทรรศการแห่งนี้นั้นเปิดให้เข้าชมรวมระยะเวลาเพียงกว่า 30 ปีและปิดตัวลงในปี ค.ศ. 1779 เนื่องจากพระราชวังลูคซอมบูร์กตกเป็นของพระเจ้าหลุยส์ที่ 15

พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ขึ้นครองราชสมบัติในปี ค.ศ. 1774 ได้มีพระราชดำริในเรื่องนโยบายการเปิดพิพิธภัณฑ์สถานสู่สาธารณชนอย่างจริงจัง พระองค์ได้ตั้งเคาท์ เดอ อองจิริเยร์เป็นผู้ดูแลราชสถานและดูแลเรื่องการประยุกต์พระราชวังลูฟร์เป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อจัดแสดงคอลเลกชันของราชวงศ์ การตัดสินใจพระทัยเช่นนี้มีใช่เพียงเพื่อตอบสนองข้อเรียกร้องของเหล่าศิลปินเท่านั้น แต่เพื่อเป็นที่อนุสรณ์แก่บุคคลสำคัญของชาติและราชวงศ์ของฝรั่งเศสเช่นกัน

เทคนิคในการจัดแสดง

ในปีค.ศ. 1788 มีการปรับเปลี่ยนห้องสี่เหลี่ยม (Salon Carré) ที่เตรียมไว้เพื่อการจัดแสดงในลูฟร์ เหล่าสถาปนิกได้ทดลองเทคนิคในการจัดแสดงที่หลากหลาย เช่น การให้แสงผ่านเข้ามาในห้องจัดแสดงจากข้างบนหลังคา (Zenithal) แทนที่จะให้แสงเข้าผ่านหน้าต่างทางด้านข้าง เป็นผลให้เงาตกไปอยู่ข้างล่าง และเป็นการแก้ปัญหาการสะท้อนและการฟุ้งกระจายของแสง นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนไปใช้คานโลหะเพื่อเป็นการป้องกันในกรณีที่เกิดอัคคีภัย รายงานที่บันทึกการประยุกต์และการเตรียมสถานที่เพื่อการจัดแสดงนี้อาจถือได้ว่าเป็นข้อบัญญัติในทางศาสตร์ในการจัดแสดงที่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ในการจัดแสดงยังมีติดป้ายอธิบายสั้นๆข้างภาพเขียนแต่ละภาพ ขนาด ปี และคำบรรยายด้วย การปรับเปลี่ยนนี้แล้วเสร็จในฤดูร้อนปี ค.ศ 1789

ตลอดในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 การจัดทำพิพิธภัณฑ์สถานเพื่อเปิดให้สาธารณชนให้เข้าชมกลายเป็นความนิยมแพร่หลายในทุกประเทศในยุโรป

3. ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 : กำเนิดแนวคิดในด้านมรดกทางวัฒนธรรม

พิพิธภัณฑสถาน : สถานที่ปกป้องและรักษาศิลปะวัตถุ

ภายหลังการปฏิวัติใหญ่ในฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1789 พิพิธภัณฑสถานกลายเป็นสถานที่ที่เป็นกลางในการจัดเก็บศิลปะและสมบัติของราชวงศ์ที่ถูกโค่นล้ม รวมทั้งวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์ของราชวงศ์หรือระบบการปกครองแบบราชาธิปไตยที่กำลังถูกทำลายโดยประชาชน ทางรัฐสภาได้ประกาศให้สมบัติเหล่านั้นตกเป็นมรดกของชาติ

ณ ที่นี้ได้เกิดข้อพิพาทกันอย่างแพร่หลายถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ศิลปะวัตถุและสถานของราชวงศ์ ในช่วงแรก ทางรัฐสภาได้มีมติให้นำสมบัติของชาติเหล่านี้ไปใช้ในการแก้ปัญหาภาวะทางเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้น โดยนำออกไปประมูลขาย แต่อย่างไรก็ตามได้เกิดมีแนวคิดต่อต้านมตินี้ขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีความเห็นว่า สมบัติเหล่านั้นเป็นวัตถุเพื่อการค้าหรือ สมบัติเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ของชาติ รัฐควรจะทำหน้าที่ในการอนุรักษ์สมบัติเหล่านี้เพื่อชนรุ่นหลังหรือถ้าหากตัดเอาราชันย์หรือศาสนันย์ของวัตถุเหล่านี้ออก สิ่งเหล่านี้ก็เป็นผลงานทางศิลปะและการสร้างสรรค์มิใช่หรือ

ในที่สุดในช่วงปลายปี ค.ศ. 1790 ถึงกรกฎาคม ค.ศ.1791 คณะกรรมการอนุสรณ์วัตถุ (Commission des Monuments) ซึ่งประกอบด้วยศิลปินและผู้ทรงความรู้ได้นำเสนอ ข้อกำหนดในการอนุรักษ์และการขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุและสถานต่อคณะผู้บริหารประเทศ

อย่างไรก็ตามกระแสการต่อต้านและความต้องการที่จะทำลายทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นสัญลักษณ์ของระบอบเก่ายังคงมีอยู่ทั่ว รัฐมนตรีว่าการมหาดไทย นายโรลองด์จึงได้ประกาศบังคับใช้กฎหมาย ดังว่า ศิลปะวัตถุที่ถูกค้นพบในเขตราชฐานต่างๆ จะต้องนำไปเก็บรักษาที่คลังเก็บวัตถุที่พิพิธภัณฑสถานลูฟร์ หลังจากนั้น มีการจัดตั้งคณะกรรมการพิพิธภัณฑสถานประกอบด้วยศิลปินและนักคณิตศาสตร์ ในการจัดเตรียมพื้นที่เพื่อจัดแสดงศิลปะวัตถุเหล่านี้ ในที่สุด 1 ปีให้หลังการปฏิวัติ พิพิธภัณฑสถานแห่งใหม่ ภายในพระราชวังลูฟร์ก็เปิดบริการ

ในปี ค.ศ 1793 แนวความคิดในการลบล้างและทำลายราชสัญลักษณ์นั้นกลับมาอีกครั้งหนึ่ง รัฐสภาได้มีมติให้ทำลายราชสัญลักษณ์ทั้งหมด ผู้แทนราษฎรบางคนได้เสนอให้ทำลายแม้กระทั่งสถานที่ฝังศพของราชวงศ์ในโบสถ์เซนต์เดนิส์ เหล่าระเบียบอุปถัมภ์ของกษัตริย์ที่หน้าโบสถ์นอเดรอตตาม เดอ ปารีส ก็ถูกทำลายเช่นกัน

นักบุญเกรกัวร์ได้เสนอให้ยุติการกระทำเช่นนั้น โดยนำเสนอความคิดที่ว่า สาธารณรัฐจะต้องรับผิดชอบต่อประวัติศาสตร์ของตน ความต้องการที่จะลบล้างประวัติศาสตร์ ถือว่าเป็นการกลับไปสู่ความบาปเถื่อน ในที่สุด ในวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ 1793 รัฐสภาได้ออกกฎหมายและมีบทลงโทษอย่างจริงจังแก่ผู้ฝ่าฝืน ความว่า อนุสรณ์วัตถุที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ที่มีความสำคัญทางศิลปะ หรือ ประวัติศาสตร์ จะต้องได้รับการปกป้อง หากผู้ใดพบเห็นจะต้องส่งต่อไปแก่พิพิธภัณฑสถานที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของชาติ

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติวิทยา (Le Muséum d'histoire naturelle)

ในปี ค.ศ. 1793 รัฐบาลมีมติในการแปรราชอุทยานเป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา โดยปรับปรุงให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์เพื่อการศึกษาทางการแพทย์และจัดทำพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติวิทยาเต็มรูปแบบ มีการเปิดการศึกษาศาสตร์สาขานี้แบบประยุกต์ เพื่อการเกษตร การค้าและงานช่างอื่นๆ มีการจัดนำชมพิพิธภัณฑ์และให้ความรู้แก่สาธารณชนอย่างกว้างขวาง ภายหลังเมื่อกิจการพิพิธภัณฑ์พัฒนาไปมาก ในปีค.ศ. 1823 ทางพิพิธภัณฑ์ ได้ขยายส่วนจัดแสดงหลัก จัดสร้างเรือนกระจกแก้ว จัดทำสวนสัตว์ เพิ่มเติมด้วย

สถาบันศิลปะและอาชีพ (Conservatoire des arts et métiers)

สถาบันศิลปะและอาชีพจัดตั้งขึ้นในราวปี ค.ศ. 1799 ตามปรัชญาของนักบุญเกรกัวร์ (Grégoire) สรุปความได้ว่า ในประเทศแห่งเสรีภาพ ศิลปะทุกแขนงควรจะได้รับยกย่องอย่างเท่าเทียมกัน อันควรหมายรวมถึง ศิลปะงานช่างฝีมือ และเทคนิคต่างๆที่ประวัติความเป็นมาอันยาวนาน มีการทำงานและถ่ายทอดความรู้ในลักษณะเหมือนกลุ่มสหกรณ์ (corporatiste) ควรที่มีการจัดตั้งสถาบันอย่างเป็นทางการเพื่อการจัดระเบียบ ศึกษาอย่างมีระบบและประชาสัมพันธ์งานช่างเหล่านี้ให้เป็นที่รู้จัก

ภายในสถาบันมีห้องจัดนิทรรศการเพื่อแสดงถึงสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ อาจเปรียบเทียบกับพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ที่มีการจัดแสดงจิตรกรรมและประติมากรรม มีการจัดรวบรวมโมเดลสิ่งประดิษฐ์และวัตถุที่ใช้ในการทดลองทางวิทยาศาสตร์จากสถาบันต่างๆ เช่น จาก Academie des Sciences มีการจัดบุคคลากรเพื่อการสาธิตต่อผู้ชม (Démonstrateur) โดยเฉพาะ

พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์ฝรั่งเศส (Musée des Monuments français) : การริเริ่มส่วนบุคคล

ศิลปินอเล็กซองซ์ เลอเนอร์ (Alexandre Lenoir) ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลคลังวัตถุที่เก็บรวบรวมไว้ที่สถานปฏิบัติศาสนกิจเปติ ออกลัสตังส์ (Les Petits-Augustins)³ ซึ่งวัตถุส่วนใหญ่เป็นประติมากรรมในระบบเก่าที่ยึดมาโดยคณะปฏิวัติ นายเลอเนอร์ได้เก็บรักษาและจัดระเบียบหมวดหมู่วัตถุดังกล่าวอย่างหวงแหน ในที่สุดรัฐบาลมีมติในปี ค.ศ. 1795 ให้นายเลอเนอร์เป็นผู้รับผิดชอบในการปรับเปลี่ยนคลังวัตถุนี้ให้เป็นพิพิธภัณฑ์อนุสรณ์ฝรั่งเศส เพื่อจัดแสดงประวัติศาสตร์ของชาติ โดยผ่านชิ้นส่วนและประติมากรรมต่างๆ มีการใช้เทคนิคในการจัดแสดง โดยให้ศิลปินต่างๆเป็นผู้ออกแบบ หากจัดแสดง

ในส่วนจัดแสดงมีการบังคับแสง โดยจุดเริ่มต้นมีการใช้แสงสลัว และค่อยๆสว่างขึ้นตามลำดับเวลาในห้องต่างๆ การจัดแสดงเน้นรูปแบบที่เด่นชัดทางศิลปะ รวมทั้งเน้นบุคคลสำคัญในแต่ละสมัย อาจกล่าวได้ว่า เป็นการประยุกต์ใช้เทคนิคในการเล่าเรื่องราวตามประวัติศาสตร์ในการจัดแสดง

³ ปัจจุบันคือส่วนหนึ่งของโรงเรียนจิตรศิลป์ชั้นสูงแห่งชาติ (Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts)

จะเห็นได้ว่าการแบ่งชนิดพิพิธภัณฑสถานในช่วงหลังการปฏิวัติใหญ่ฝรั่งเศสจะแบ่งออกเป็น 4 สาขา ศิลปะ ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา และเทคนิค

การยึดเอาศิลปะวัตถุจากผู้แพ้สงครามและกำเนิดพิพิธภัณฑสถานในต่างจังหวัด

ด้วยความคิดที่ว่า การปฏิวัติคือ สัญลักษณ์แห่งเสรีภาพ งานศิลปะวัตถุของศิลปินซึ่งเป็นอัจฉริยะควรที่จะได้รับการชื่นชม แต่ในประเทศที่แห่งเสรีภาพเท่านั้น ความคิดดังกล่าวส่งผลให้เกิดการนำศิลปะวัตถุ และโบราณวัตถุที่มีคุณค่าอย่างจากประเทศอื่นๆกลับมาฝรั่งเศส เช่น

ภายหลังชัยชนะของกองทัพฝรั่งเศสในอิตาลีในปี ค.ศ. 1796 ผู้นำทัพคือนายพลโบนาปาร์ต⁴ ได้เสนอต่อรัฐบาลให้ส่งผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะและวิทยาศาสตร์ เพื่อการเลือกสรรผลงานศิลปะและวัตถุที่มีความสำคัญเชิงวิชาการกลับปารีส

กาตร์แมร์ เดอ แจนซี (Quatremère de Quincy) นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีได้ต่อต้านการกระทำเช่นนี้ โดยมีจุดยืนที่ว่า การที่ได้ยึดเอามาหรือกระชากศิลปะวัตถุจากสิ่งแวดล้อมดั้งเดิมมาเข้าเก็บในพิพิธภัณฑสถานนั้น ถือได้ว่าเรากำลังขโมยส่วนหนึ่งของสุทธียะมาจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของ จากช่วงเวลา หรือจากสถานที่ที่เป็นต้นกำเนิดของวัตถุ

ในช่วงเวลานั้น แทบทุกพิพิธภัณฑสถานทางศิลปะไม่ว่าจะในเมืองหลวงหรือในต่างจังหวัดนั้น ต่างก็ได้รับการแบ่งปันศิลปะวัตถุที่ยึดมาจากประเทศอื่นๆในยุโรปเข้าไปเก็บในคอลเลกชันของตน มีการออกกฎหมายให้มีการแบ่งสรรวัตถุดังกล่าวออกไปตามหัวเมืองต่างๆที่มีโรงเรียนศิลปะเช่น Lyon Bordeaux Marseille Rouen Nantes Dijon Toulouse Lille Rennes...⁵

ณ จุดนี้ถือได้ว่าเป็นกำเนิดอย่างเป็นทางการของพิพิธภัณฑสถานในส่วนภูมิภาคภายใต้ความดูแลของเทศบาล แต่ยังคงสังกัดรัฐบาลอยู่

4. คริสตวรรษที่ 19 : ศิลปะกลายเป็นศาสนา

คริสต์ทศวรรษที่ 19 อาจกล่าวได้ว่า เป็นยุคทองของพิพิธภัณฑสถาน ประติมากรรมโบราณมีค่ามากกว่าสิ่งอื่นใด โบราณวัตถุที่นำมาจากกรีซและอียิปต์กลายเป็นต้นแบบของงานสร้างสรรค์ มีความคลั่งไคล้ศิลปะแทบเหมือนกับเป็นศาสนา พิพิธภัณฑสถานก็เปรียบเสมือนเป็นวิหารที่ประดิษฐาน ศาสนวัตถุ เหล่านี้ นานาประเทศล้วนปรารถนาที่จะมีส่วนแบ่งในโบราณวัตถุเหล่านี้ เช่น ในฝรั่งเศส รัฐบาลได้นำศิลปะวัตถุของกษัตริย์ในระบอบเก่ามาประมูลขายเพื่อนำรายได้มาจัดซื้อโบราณวัตถุที่มาจากอียิปต์

⁴ หรือต่อมาคือพระเจ้านโปเลียน

⁵ พิพิธภัณฑสถานเหล่านี้ภายหลังการปฏิรูปและการจัดระเบียบพิพิธภัณฑสถานในปี ค.ศ. 1945 จะกลายเป็นพิพิธภัณฑสถานที่ยื่นทะเบียน (รายละเอียดอยู่ในบทโครงสร้างการบริหารพิพิธภัณฑสถานในฝรั่งเศส) แต่ปัจจุบันภายหลังรัฐถูกยกเลิก ค.ศ. 2002 พิพิธภัณฑสถานที่ยื่นทะเบียนถูกยุบลง กลายเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งฝรั่งเศส (รายละเอียดอยู่ในบทรัฐถูกยกเลิก ค.ศ. 2002 ว่าด้วยการใช้ชื่อพิพิธภัณฑสถานแห่งฝรั่งเศส)

ในเยอรมัน มีการสร้าง Glyptothèque เป็นสถานที่สำหรับเก็บรวบรวมและจัดแสดงโบราณวัตถุจากอารยธรรมกรีก ตัวสถาปัตยกรรมมีรูปแบบกรีกที่บริสุทธิ์เพื่อให้คล้ายกับวิหาร พาร์เทนอน (Parthénon) มีการจัดแสดงแบบลำดับเวลา โดยมีรูปประติมากรรมขึ้นเอกอยู่ตรงกลางของส่วนจัดแสดงหลักและมีการจัดแสดงประติมากรรมอียิปต์และโรมันในส่วนอื่นๆ มีส่วนพิเศษเพื่อการจัดเลี้ยงสำหรับสังคมชั้นสูง

ส่วนในประเทศอังกฤษ รัฐบาลได้มีมติให้จัดซื้อส่วนประดับของหน้าบันของวิหารพาร์เทนอน (Parthénon) ซึ่งลอร์ดเอลจิ้น (Lord Elgin) นำกลับมาจากประเทศกรีกและมอบให้กับบริติช มิวเซียม

ตั้งแต่นั้นมา วิหารแบบกรีก โดมของวิหารแพนเทอน (Panthéon) แบบโรมัน ก็กลายเป็นรูปแบบที่ใช้ในการอ้างอิงสำหรับสถาปัตยกรรมของพิพิธภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นในประเทศอังกฤษ เยอรมัน สหรัฐอเมริกา ค่านิยมในสถาปัตยกรรมรูปแบบนี้มีมาจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ด้วย เช่น ตัวอาคารของพิพิธภัณฑ์วิจิตรศิลป์ที่ฟิลาเดเฟีย ที่เปิดเป็นทางการ ในปี 1928

การยกย่องอารยธรรมโบราณ

ภายหลังจากการสำรวจของงูปีเลียน ความนิยมในอารยธรรมอียิปต์นั้นก็ได้แพร่กระจายไปทั่ว เหล่านักการทูต นักโบราณคดี พ่อค้ากลับกลายเป็นผู้ป้อนศิลปะวัตถุให้แก่พิพิธภัณฑ์ต่างๆในยุโรป ตั้งแต่ปี คศ 1840 โบราณวัตถุจากวัฒนธรรมต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียง เช่น สุเมเรียน บาบิโลเนียน อาเซเรียน เมโสโปเตเมีย ถูกรวบรวมและจัดแสดงควบคู่กับโบราณวัตถุกรีก

คำว่าโบราณวัตถุ (Antiquité) ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 นั้นหมายถึง สิ่งที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีคุณค่าทางศิลปะ อันได้แก่ วัตถุ อาคารและเอกสารทางประวัติศาสตร์ เหตุผลที่จะต้องมีการอนุรักษ์โบราณวัตถุขึ้นเพราะว่า วัตถุเหล่านี้เป็นพยานหลักฐานที่เป็นรูปธรรมของวัฒนธรรมที่สูญสลายไปแล้ว

ในช่วงนี้ซึ่งถือกันว่าเป็นยุคโรแมนติก การศึกษาโบราณคดีในท้องถิ่นและการค้นคว้าหาหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงกำเนิดของเมือง ภูมิภาค ชาติ ได้มีการพัฒนาอย่างมาก อันเป็นผลมาจากหลายปัจจัย เช่น ควันหลงของการปฏิวัติ ความต้องการแสดงเอกลักษณ์ของชาติ และนโยบายการวางผังเมืองใหม่ มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์จำนวนมากเพื่อการค้นคว้าในแนวทางนี้ เช่น พระเจ้าโนโปเลียนที่ 3 ได้มีพระราชดำริให้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์โบราณวัตถุของวัฒนธรรมเซลท์และกาโล-โรมันซึ่งเป็นวัฒนธรรมบรรพบุรุษของฝรั่งเศสที่สูญไปแล้ว ที่ Saint-Germain

แนวโน้มของพิพิธภัณฑ์ในฝรั่งเศสในช่วงนั้นจึงเป็นไปในลักษณะพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ในหัวเมืองตามต่างจังหวัดได้ถือกำเนิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และอยู่ภายใต้การบริหารของเทศบาล โดยได้รับการสนับสนุนจากสมาคมเพื่อนศิลป์ (Société des amis des arts) เช่น ในเรื่องการบริจาคโบราณวัตถุหรือการจัดซื้อผลงานของศิลปินท้องถิ่นเพื่อเป็นคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ ภายหลังกลุ่มสมาคมเหล่านี้ได้รวมตัวกันมากขึ้นและกลายเป็นเครือข่ายแห่งสถานอนุสรณ์

พิพิธภัณฑ์ศิลปะ : พื้นที่เพื่อการศึกษาของเหล่าศิลปิน

ตลอดคริสต์ศตวรรษนี้ จุดมุ่งหมายหลักของพิพิธภัณฑ์ทางศิลปะนั้นคือ เป็นสถานที่ที่รวบรวมรูปแบบต่างๆทางศิลปะเพื่อการศึกษาของศิลปิน ห้องจัดแสดงผลงานศิลปะของศิลปินชั้นครูเต็มไปด้วยนักศึกษาและนักจำลองแบบ พิพิธภัณฑ์ศิลปะยังมีกฎโดยทั่วไปว่า วันที่เปิดให้บุคคลทั่วไปได้เข้าชมนั้นคือ วันอาทิตย์หรือวันใดวันหนึ่งในสัปดาห์เท่านั้น

บางครั้งมีการนำประติมากรรมต่างๆที่จำลองจากของจริงมาใช้ในการศึกษาและปฏิบัติการทางประวัติศาสตร์ศิลปะ รวมทั้งทางศาสตร์ในการจัดแสดง เช่น นายวียอลเล่ย์ เลอ ดูค (Viollet-le-Duc) ได้ใช้ปีกส่วนหนึ่งของอาคารโทรกาเดโรที่สร้างขึ้นเพื่อนิทรรศการนานาชาติ (Exposition universelle) เพื่อจัดทำพิพิธภัณฑ์ประติมากรรมเปรียบเทียบ มีการจัดแสดงประติมากรรมจำลองต่างๆที่หล่อมาจากต้นแบบในพิพิธภัณฑ์ ตามโบสถ์หรือโบราณสถานอื่นๆ การจัดแสดงเป็นลักษณะเชิงศึกษาและเปรียบเทียบ ณ ที่นี้ พิพิธภัณฑ์เปรียบเสมือนเป็นห้องปฏิบัติการสำหรับสถาปนิก นักประวัติศาสตร์ศิลปะและศิลปิน

ความเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นตามลำดับในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 นั่นคือ นิทรรศการต่างๆที่จัดขึ้นนั้นต่างประสบความสำเร็จมากขึ้นเรื่อยๆ มีผู้เข้าชมเป็นจำนวนมากขึ้น ประชาชนให้ความสนใจมากขึ้นในการบริจาควัตถุต่างเพื่อเพิ่มพูนคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์กลายเป็นสถาบันที่มีบทบาทต่อสังคมมากขึ้นเรื่อยๆ

ระหว่างปี คศ. 1860 ถึง 1914 การจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ทางศิลปะได้ขยายตัวไปทั่ว เช่น ในสหรัฐอเมริกา มี Metropolitan Museum ในนิวยอร์ก และ พิพิธภัณฑ์วิจิตรศิลป์ในบอสตันที่เปิดอย่างเป็นทางการในปี คศ. 1879 และ ในฟิลาเดเฟีย เปิดบริการในปี คศ. 1875 รวมทั้งในชิคาโก ในปี คศ. 1879

แม้กระทั่งตามหัวเมืองต่างๆในฝรั่งเศส เทศบาลต่างๆได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะเป็นของตนเอง มีการใช้พิพิธภัณฑ์ลูฟร์เป็นต้นแบบ คือ เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีลักษณะแบบ Art Palace เช่นที่เมือง เกรอโนเบิล มาร์เซย์ รวณน์ ลีลล์ นองท์ ซึ่งพิพิธภัณฑ์นี้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งที่ขาดไม่ได้ของการวางผังเมืองเช่นกัน

สัมพันธภาพระหว่างศิลปะและอุตสาหกรรม

นิทรรศการเพื่อการแสดง ต้นแบบ นั้นมิได้มีเพื่อการศึกษาทางศิลปะเท่านั้น เรายังพบการจัดนิทรรศการผลงานประยุกต์ศิลป์และอุตสาหกรรมที่แสดงต้นแบบที่สมบูรณ์เพื่อให้ นักออกแบบและกรรมกรต่างๆนำไปประยุกต์ใช้ในการผลิตเชิงอุตสาหกรรม เช่น วิกเตอร์เรียและอาลเบิร์ตมิวเซียมในอังกฤษ มีการเปิดบริการในช่วงเย็นเพื่อให้กลุ่มผู้ชมซึ่งเป็นชนชั้นแรงงานต่างๆได้มีโอกาสเข้าชมหลังเลิกงาน รวมทั้งมีการใช้ไฟฟ้าที่มาจากแก๊สเพื่อให้แสงสว่างในตัวอาคาร มีบริการให้ยืมแบบจำลองต่างๆ ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมในการจัดการและการบริการของพิพิธภัณฑ์ นโยบายข้างต้นได้ให้สิทธิพลแก่พิพิธภัณฑ์อื่นๆในยุโรปเช่นกัน เช่น ที่เวียนนา สตอกโฮล์ม บูดาเปสต์ เบอร์ลิน

เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะตกแต่งในที่ต่างๆในช่วงปีค.ศ. 1860 ถึงปี 1880 คือ เหตุผลทางเศรษฐกิจ เพราะพิพิธภัณฑ์เหล่านี้มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นการผลิตทางอุตสาหกรรมระดับชาติ ซึ่งในช่วงเวลานั้นเป็นช่วงการขยายตัวของการค้าเสรี

สำหรับในฝรั่งเศส ความตื่นตัวนั้นเห็นได้ชัดที่เมืองลียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน หอการค้าของเมืองได้มีมติในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะและอุตสาหกรรม โดยมีจุดประสงค์เพื่อการพัฒนาผลงานหัตถกรรมและอุตสาหกรรม ในปารีส สมาคมศิลปะประยุกต์และอุตสาหกรรม ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1864 และมีจุดประสงค์เพื่อการค้าได้เป็นผู้ริเริ่ม ในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์และนิทรรศการต่างๆอันเกี่ยวเนื่องกับศิลปะประยุกต์ ซึ่งภายหลังรัฐบาลได้เข้ามาสนับสนุนและได้ยกฐานะเป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะตกแต่งในปี ค.ศ. 1905 โดยมีการอนุมัติให้ใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งของอาคารพิพิธภัณฑ์ลูฟร์เป็นที่ตั้ง

พิพิธภัณฑ์เพื่อการเผยแพร่

บทบาททางการศึกษาและการเผยแพร่ความรู้ของพิพิธภัณฑ์ในช่วงปลาย ศตวรรษที่ 19 นั้นมีมากขึ้นและกลายเป็นแนวโน้มของพิพิธภัณฑ์ในช่วงนั้น ในขณะที่ประเทศฝรั่งเศสกำลังมีการปฏิรูปนโยบายการศึกษาของสาธารณรัฐ พิพิธภัณฑ์นั้นได้กลายสถาบันเพื่อการเผยแพร่ความรู้ควบคู่ไปกับโรงเรียน

บทบาทของพิพิธภัณฑ์ในฐานะองค์กรที่ให้ความรู้กันพบได้ในประเทศอื่นด้วย เช่น ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1846 นายเจมส์ สมิทสัน ซึ่งเป็นบุตรชายของดुकท่านหนึ่งในประเทศอังกฤษ ได้บริจาคเงินให้แก่รัฐบาลอเมริกาทั้งที่ไม่เคยได้ไปเยือนประเทศนี้ เป็นจำนวน 500,000 ดอลลาร์ เพื่อการจัดตั้งสถาบันเพื่อการเผยแพร่องค์ความรู้ของมนุษยชาติ ซึ่งต่อมาก็คือ สถาบันสมิทโซเนียน

ความตื่นตัวทางมนุษยศาสตร์

คอลเลกชันวัตถุทางชาติพันธุ์วิทยาซึ่งแต่เดิมเป็นผลพวงมาจากความต้องการในการสะสมด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นของแปลก และเป็นวัตถุที่มาจากประเทศที่เป็นเมืองขึ้น คอลเลกชันวัตถุทางชาติพันธุ์วิทยานั้นไม่มีสถานภาพที่เป็นเอกเทศและกระจายไปอยู่ตามพิพิธภัณฑ์ต่างๆ เช่น พิพิธภัณฑ์โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ทางทะเล และพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติวิทยา และพิพิธภัณฑ์ที่เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ต้องรอถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 ชาติพันธุ์วิทยาถึงกลายเป็นศาสตร์ที่เป็นเอกเทศ

พิพิธภัณฑ์ทางชาติพันธุ์วิทยาเริ่มมีการจัดแสดงวัตถุ โดยมีการแบ่งตามประเภท และนำเสนอพัฒนาการเชิงเส้นของมนุษยชาติ บางครั้งก็นำเสนอเชิงชาติพันธุ์ขึ้นอยู่กับความเจริญของแต่ละวัฒนธรรมโดยดูจาก ที่อยู่อาศัย อาวุธและเครื่องมือ เป็นต้น

ในประเทศฝรั่งเศส ภายหลังจากนิทรรศการนานาชาติในปี ค.ศ. 1878 นาย อามีแย้ ศาสตราจารย์ทางมนุษยวิทยาที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติวิทยา ได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยาโดยใช้อาคารโทรคาเดโรที่สร้างขึ้นใหม่ ในช่วงนั้นกระแสนิยมพิพิธภัณฑ์ในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวียเวลานั้นมีบทบาทอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อเป็นกระตุ้นความต้องการที่จะตอกย้ำความเป็น

ชาติ การค้นคว้าทางชาติพันธุ์ท้องถิ่นมีผลอย่างมากต่อการอนุรักษ์วัตถุหลักฐานของศิลปะพื้นบ้าน พิพิธภัณฑ์ที่โทรคาเดโรนี้เปิดเป็นทางการในปี ค.ศ. 1884 โดยมีห้องจัดแสดงเกี่ยวกับยุโรป ซึ่งภายในมีการจัดแสดงให้เห็นภายในบ้านของชาวโบรตันญ์พร้อมด้วยหุ่นจำลองของชาวบ้าน

จนกระทั่งถึงในช่วงก่อนสงครามโลก บทบาทหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์นั้นขยายกว้างออกไปมาก อาจกล่าวได้ว่า พิพิธภัณฑ์นั้นมีบทบาทเสมือนเป็นนักอนุรักษ์อดีต และเป็นเครื่องชี้แสดงถึงความก้าวหน้าในขณะเดียวกัน

5. คริสตศตวรรษที่ 20 : พิพิธภัณฑ์กับสมัยใหม่

ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 พิพิธภัณฑ์นั้นเริ่มมีบทบาทบ้างในการสะสมผลงานของศิลปินร่วมสมัย เช่น ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1818 รัฐบาลฝรั่งเศสได้เปิดพิพิธภัณฑ์ลูคซอมบูร์กเพื่อการสะสมผลงานของศิลปินที่ยังมีชีวิตอยู่ กล่าวได้ว่าเป็นเสมือนสถานที่เก็บผลงานศิลปะร่วมสมัย ซึ่งถ้าผลงานที่มีอายุเก่าแก่กว่าในช่วงนั้นจะถูกรวบรวมไว้ที่พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ การจัดเลือกและจัดซื้อนั้นเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจิตรศิลป์ ในช่วงแรกที่เปิดเป็นทางการมีผลงานจิตรกรรม 74 ชิ้นและในปี ค.ศ. 1919 มีผลงานกว่า 1,500 ชิ้น มีศิลปินจำนวนมากได้บริจาคผลงานของตนให้แก่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ เพื่อจัดแสดงต่อสาธารณชน เช่น โรแดง เทอร์เนอร์ และ กุสตาฟ โมโร

พิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่สวนทางกับแนวคิดแบบราชบัณฑิต

ตั้งแต่ปีค.ศ. 1870 พิพิธภัณฑ์ในฝรั่งเศสส่วนใหญ่มักจะเพิกเฉยต่อผลงานของนักศิลปินหรือศิลปินหัวก้าวหน้า เช่น มาร์แตย์ ศิลปินกลุ่มอิมเพรสชันนิสต์และกลุ่มโพสต์อิมเพรสชันนิสต์ สถาบันและองค์กรต่างๆภายนอกต้องใช้มาตรการต่างไม่ว่า การกดดัน การให้เงินสนับสนุน การบริจาค กว่าที่งานร่วมสมัยจะเป็นที่ยอมรับของวงการพิพิธภัณฑ์ ซึ่งก็ค่อนข้างสาย ทำให้ผลงานของนักศิลปินในช่วงนั้นตกไปอยู่ในพิพิธภัณฑ์หรือในมือของนักสะสมในต่างประเทศ

จากเหตุผลนี้ ในปีช่วงทศวรรษ 1920 ความคิดในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่จึงถือกำเนิดขึ้น ในปี ค.ศ. 1919 นายอังดรี-ฟารซี ซึ่งเป็นอดีตนักข่าวและนักวาดรูป เป็นผู้อำนวยการของพิพิธภัณฑ์ที่เมืองเกรโนเบิล ได้ตั้งปณิธานที่จะใช้นโยบายที่ตรงข้ามกับผู้ผู้อำนวยการคนก่อนๆ โดยจะสนับสนุนและให้พื้นที่แก่เหล่าศิลปินหน้าใหม่ซึ่งมีผลงานที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ในช่วงนั้นอาจกล่าวได้ว่า พิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่แห่งเดียวของฝรั่งเศส เหล่าศิลปินร่วมสมัยต่างชมชอบนโยบายนี้และได้บริจาคผลงานของตนแก่พิพิธภัณฑ์ เช่น มาร์ติส ปีกัสโซ โมเนต์ รวมทั้ง นายมาร์แซล ซอมบาร์ท และกรรยาซึ่งเป็นนักสะสมที่สำคัญได้บริจาคคอลเลกชันส่วนตัวให้แก่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ด้วย

การริเริ่มของนักสะสมและศิลปิน

ในเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 1929 ที่นิวยอร์ก นักสะสมอาชีพและสมัครเล่นต่างรวมตัวกันจัดนิทรรศการต่างๆเป็นระยะเวลา 2 ปี เพื่อการแสดงผลงานศิลปะสมัยใหม่ของศิลปินชั้นครูทั้งของอเมริกาและยุโรป ตั้งแต่เซซานจนถึงปัจจุบันในช่วงเวลานั้น ต่อมาได้เปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ถาวรเพื่อสาธารณชน มีการจัดซื้อผลงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต่อมามีผู้บริจาคผลงาน

อย่างหลากหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คอลเลกชันส่วนตัวของนาง ลิลลี่ บรีส ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้วางรากฐานพิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่หรือ MoMA แห่งนี้

ปารีส ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและศิลปะร่วมสมัยยังไม่ราบรื่น

ขณะที่เหล่าภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑ์ลูคซอมบวร์กได้เริ่มที่จะเป็นกังวลกับความคับแคบของตัวอาคารและเตรียมที่จะย้ายพิพิธภัณฑ์ ศิลปินและสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆได้ดำเนินถึงนโยบายในการจัดซื้อและเก็บผลงานศิลปะสมัยใหม่ของพิพิธภัณฑ์ เพราะว่า พิพิธภัณฑ์แห่งนี้เลือกแต่ที่จะแสดงผลงานในแบบประเพณีหรืออคาเดมี เช่น มีข่าวมาเป็นเวลานานแล้วใน การสร้างพิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัยเพื่อที่จะชดเชยส่วนที่ขาดไปของพิพิธภัณฑ์ลูคซอมบวร์ก ผลงานศิลปินร่วมสมัยเริ่มที่ ตกไปอยู่ในมือของต่างชาติอีก จะปล่อยให้เหมือนที่ที่เคยทำกับศิลปะอิมเพรสชันนิสต์หรือ...ถึงเวลาแล้วที่ที่จะต้องมีการตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัยเพื่อการเก็บรักษาส่วนหนึ่งของผลงานแห่งการสร้างสรรค์ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม ต้องรอถึงการเตรียมจัดงานนิทรรศการนานาชาติที่จะมีขึ้นในปี ค.ศ. 1937 รัฐบาลส่วนกลางได้ร่วมกับ เทศบาลเมืองปารีสในโครงการจัดสร้างอาคารแฝดที่ริมท่าโตเกียวข้างแม่น้ำแซน เพื่อจัดทำเป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่ โดยปีกของอาคารส่วนหนึ่งเป็นคอลเลกชันของชาติและอยู่ภายใต้ความดูแลของรัฐและอีกส่วนหนึ่งเป็นของเมืองปารีสและ อยู่ภายใต้ความดูแลของเทศบาล

ด้วยเหตุผลจากสงคราม พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้เปิดเป็นทางการในปีค.ศ. 1947 นายฌอง กาลซ์ซิง ผู้อำนวยการของ พิพิธภัณฑ์ตั้งแต่ปีค.ศ. 1945 ได้รวบรวมคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ลูคซอมบวร์ก (Luxembourg) และฌ็อง เดอ โปมม์ (Jeu de Paume) ซึ่งประกอบไปด้วยผลงานของศิลปินต่างชาติ เช่น ปีกัสโซ คานดินสกี คาลี นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์ได้เก็บ รวบรวมผลงานของศิลปินร่วมสมัยอย่างเช่น มาร์ติส บราค บรานคูซี

ในวันเปิดอย่างเป็นทางการ อธิบดีกรมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติฝรั่งเศสได้กล่าวว่า วันนี้ความแตกแยกระหว่างรัฐและอัคริยะ ศิลปินได้สิ้นสุดแล้ว

งานพิพิธภัณฑ์เป็นงานของมืออาชีพ

ในระหว่างช่วงสงครามโลกทั้งสองครั้งจนถึงทศวรรษที่ 1950 ได้มีการเริ่มที่จะปฏิรูปงานพิพิธภัณฑ์ที่สืบเนื่องจาก คริสตศตวรรษที่ 19 ที่มักจะเป็นการจัดแสดงในแบบ การจัดเรียงวัตถุที่ซ้ำๆกันและซ้อนในตู้กระจก หรือการแขวนภาพ จิตรกรรมเรียงกันเป็นแถวๆ ต่อกัน หรือการประดับตกแต่งห้องจัดแสดงด้วยทองหรือปูนปั้นต่างๆ

โรงเรียนของ Bauhaus ที่ Weimar ที่มีชื่อเสียงด้านสถาปัตยกรรมและการออกแบบภายในนั้นเป็นผู้นำในการดำเนินการจัด แสดงในรูปแบบเดิม โดยให้เหตุผลที่ว่า ควรจะจัดแสดงให้เห็นคุณค่าของวัตถุด้วยตัววัตถุเอง ผู้ออกแบบไม่ควรที่จะเน้นสิ่ง ที่เป็นส่วนประกอบมากเกินไปในการจัดแสดง ควรที่จะส่งเสริมให้มีการมุมมองต่อวัตถุที่หลากหลาย ควรที่จะเน้นความ เป็นกลางของผนังต่างๆ และควรที่จะระมัดระวังในเรื่องการใช้อุปกรณ์ต่างๆในการรองรับวัตถุและการใช้แสงในการจัด แสดง เราควรที่จะออกแบบพิพิธภัณฑ์หรือห้องจัดแสงไม่ใช่เพื่อใส่สิ่งต่างๆที่ฟุ่มเฟือยให้แก่ผู้ชม

แนวคิดนี้ได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้อย่างมากโดยเฉพาะเพื่อการจัดการพื้นที่ของนิทรรศการชั่วคราวซึ่งกลายเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ของพิพิธภัณฑ์

Société des Nations ได้จัดตั้ง Office Internationale des Musées (ต่อมาคือ ICOM) ขึ้นในปี ค.ศ. 1926 เพื่อเปิดให้มีการศึกษาและแก้ปัญหาต่างๆทางสถาปัตยกรรม การอนุรักษ์ และอาชีพต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานพิพิธภัณฑ์ เป็นการดำเนินงานและดำเนินงานความร่วมมือในระหว่างประเทศ เริ่มมีการจัดพิมพ์นิตยสาร Mouseion ในปี ค.ศ. 1928 มีการจัดประชุมนานาชาติเรื่อง ศิลปพื้นบ้าน ที่กรุงแมดริด ในปี ค.ศ. 1934 มีการจัดการประชุมใหญ่ระหว่างประเทศเพื่อการจัดทำมาตรฐานของงานสถาปัตยกรรมและการจัดพื้นที่ในพิพิธภัณฑ์ศิลปะและต่อมาได้กลายเป็นคู่มือพิพิธภัณฑ์ศาสตร์

การโต้แย้ง คำวิจารณ์และนวัตกรรม

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สภาพิพิธภัณฑ์ระหว่างประเทศหรือ ICOM ได้ถือกำเนิดขึ้นโดยการสนับสนุน องค์การยูเนสโก

ในระหว่างปี ค.ศ 1948 ถึง ค.ศ 1966 นาย จอร์จ-อองรี ริวแย้เป็นประธานของ ICOM และเคยผู้ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะและประเพณีพื้นบ้านในฝรั่งเศส รวมทั้งเป็นผู้ที่สำคัญในด้านการพิพิธภัณฑ์แนวใหม่ ในระยะเวลานั้นเป็นช่วงการปลดแอกของประเทศต่างๆที่เคยเป็นเมืองขึ้น บทบาทของพิพิธภัณฑ์จึงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเพื่อการอนุรักษ์อดีตแต่ยังมีบทบาทในด้านการศึกษาทางชาติพันธุ์วิทยาและการพัฒนาสังคมด้วย

อันเนื่องมาจากความเคลื่อนไหวในแนวทางนี้ ราวปี ค.ศ 1968 นิเวศพิพิธภัณฑ์หรือ Ecomusée ได้ถือกำเนิดขึ้น อันที่จริงแล้วนิเวศพิพิธภัณฑ์นั้นแสดงผลพวงจากพิพิธภัณฑ์ทางชาติพันธุ์วิทยาของท้องถิ่นและอยู่กลางแจ้งซึ่งเป็นที่รู้จักกันในประเทศยุโรปเหนือตั้งแต่ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 นิเวศพิพิธภัณฑ์หรือพิพิธภัณฑ์กลางแจ้งเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นลักษณะการรวบรวมที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมต่างๆเข้าไว้ด้วยกัน หรือบางครั้งมีการใช้พื้นที่ในเขตอุตสาหกรรมเพื่อการจัดตั้ง

ในช่วงทศวรรษที่ 1970 มีการจัดตั้งนิเวศพิพิธภัณฑ์เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลสะท้อนของกระแสแนวคิดในเรื่อง Community ต่างๆ สังคมอุตสาหกรรมมีผลต่อการดำเนินชีวิตและทำให้วิถีชีวิตมีรูปแบบเดียวกัน ทำให้เกิดวัฒนธรรมของกลุ่มอาชีพนั้นๆ

นิเวศพิพิธภัณฑ์เหล่านี้ สำหรับในประเทศแคนาดา มักจะเรียกว่า ศูนย์แห่งการตีความ (Interpretation Center) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity) และเป็นวิธีหนึ่งในการยืนหยัดเพื่อรักษาเอกลักษณ์ของกลุ่มชนและชุมชนสังคมอาชีพต่างๆ ซึ่งอาจแสดงออกได้จาก พื้นที่หนึ่งๆหรือภูมิประเทศหนึ่งๆ อาจจะเป็นวัฒนธรรมเกษตรกรรมหรือมรดกทางอุตสาหกรรม

การกลับมาของพิพิธภัณฑ์ศิลปะ

ตั้งแต่ปี คศ 1975 ขณะที่ตลาดการค้างานศิลปะได้รับความนิยมอย่างสูง พิพิธภัณฑ์ในมหานครต่าง ๆ นั้นต่างก็มีโครงการ ทั้ง การปรับปรุง ต่อเติม ปรับใช้ หรือสร้างใหม่ มีการว่าจ้างสถาปนิกที่มีชื่อเสียง เช่น ในปารีส ศูนย์ศิลปะปอม皮ดูเปิดเป็นทางการในปี คศ 1977 ออกแบบโดย เรนโซ เปียโน และริชาร์ด โรเจอร์ โดยมีจุดยืนที่ว่างงานสร้างสรรค์วิจิตรศิลป์นั้นไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในกรอบของภาพเขียน พิพิธภัณฑ์นั้นจะต้องมีพื้นที่ที่ยืดหยุ่นเพื่อการจัดแสดงผลงานที่มีรูปแบบที่หลากหลาย สถาปนิกทั้งสองจึงเลือกที่จะออกแบบอาคารเป็นพื้นที่อิสระขนาดใหญ่ โถง ว่างเปล่า โดยมีการออกแบบในส่วนด้านหน้า และหลังของตัวอาคารให้เห็นเด่นชัดโดยเลือกที่จะแสดงให้เห็นถึงสถาปัตยกรรมทางอุตสาหกรรม และต้องการการเน้นความโปร่งใส การเข้าถึง และเป็นส่วนหนึ่งของภูมิทัศน์เมือง

เราสามารถที่จะพบแนวคิดในการสร้างพื้นที่ที่เป็นกลางและยืดหยุ่นต่อการใช้งานเช่นนี้ได้อีกในพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรม เทคนิคและวิทยาศาสตร์ เช่น พิพิธภัณฑ์อวกาศและอวกาศที่วอชิงตันซึ่งเปิดเป็นทางการในปีคศ 1975 หรือเมืองวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม(La Cité des Sciences et de l'Industrie) ที่สร้างขึ้นระหว่างปี คศ 1983 ถึง คศ 1986 ที่ ปารีส

ความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรมและโบราณสถาน

ในช่วงปี ทศวรรษที่ 1980 ในพิพิธภัณฑ์ทางศิลปะ มีแนวโน้มในการปรับเปลี่ยนตึกหรืออาคารเก่ามาใช้เป็นพิพิธภัณฑ์ เช่น พิพิธภัณฑ์ปีกลโซ ที่ดัดแปลงมาจากอาคารสมัยศตวรรษที่17 พิพิธภัณฑ์ดอร์เซย์ซึ่งมาจากการปรับใช้สถานีรถไฟที่สร้างขึ้นในศตวรรษที่19 หรือ การต่อเติมของ Tate Gallery ในลอนดอนหรือการต่อเติมพิพิธภัณฑ์ศิลปะตงแตงในแฟรงเฟิร์ต แนวคิดของงานสถาปัตยกรรมในที่นี้คือการเคารพต่อสถาปัตยกรรมดั้งเดิม หรือบางครั้งมีการเลียนแบบของเดิม ทั้งนี้ทั้งนั้นเป็นไปเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของภูมิทัศน์เมืองซึ่งเป็นมรดกจากอดีต

ศูนย์วัฒนธรรม

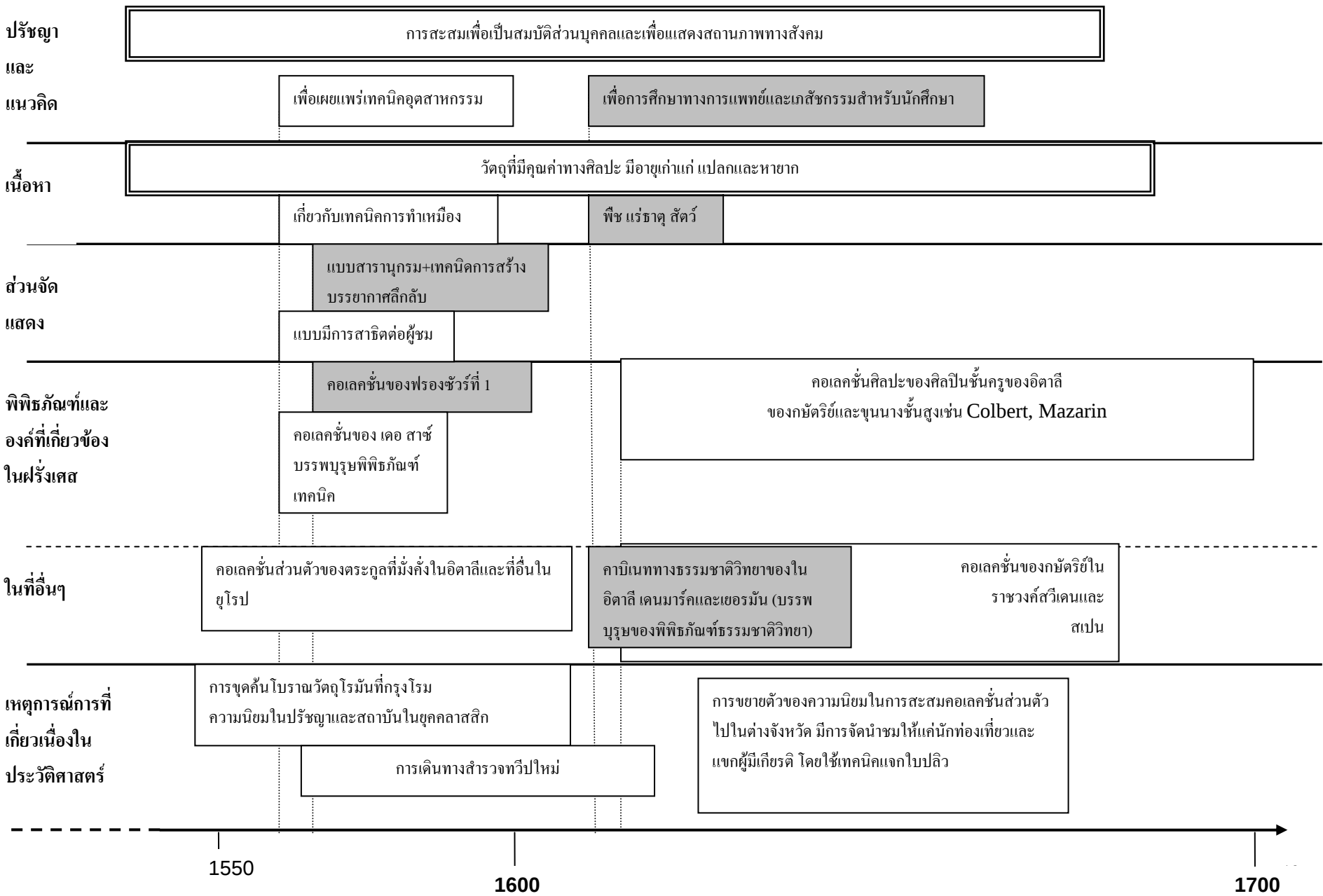
พิพิธภัณฑ์ที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงสมัยใหม่หรือหลังสมัยใหม่นั้นต่างมีบทบาทหน้าที่ที่หลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการรวมเอาศิลปะหลายแขนงเข้าไว้ด้วยกัน หรือการขยายกิจกรรมต่างๆและการใช้วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือหรือสถานที่ที่หลากหลาย เช่น ในพื้นที่นิทรรศการ มีการจัดให้มีศูนย์ค้นคว้าวิจัย ห้องสมุดประชาชน หอประชุม ห้องโถงทัศน หอปฏิบัติการการเรียนรู้ ศูนย์การค้า ร้านหนังสือ ร้านขายของที่ระลึก ร้านกาแฟ ร้านอาหาร พื้นที่ให้บริการและประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การต่อเติมของ MoMA ที่นิวยอร์กและ National Gallery ที่วอชิงตัน หรือ พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ที่ปารีส ซึ่งมีจุดประสงค์นอกจากเพิ่มพื้นที่ในการจัดแสดงแล้วยังเป็นไปเพื่อเพิ่มพื้นที่บริการต่างๆด้วย พิพิธภัณฑ์ต่างๆเริ่มที่จะมีการจัดพิมพ์หนังสือ ผลิตภาพยนตร์ จัดการแสดงและสัมมนา ปริมาณผู้เข้าชมก็เพิ่มมากขึ้น ยกตัวอย่างง่ายๆเช่น พิพิธภัณฑ์แห่งชาติต่างๆในฝรั่งเศสในปี คศ. 1960 มีผู้เข้าชมประมาณ 5 ล้านคน ในปีคศ. 1970 มี 6 ล้านคน และในปี คศ. 1980 มี 9 ล้านคนและในปีคศ 1992 มีผู้เข้าชมเป็นจำนวนกว่า 14 ล้านคน ในแต่ละวันพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ รองรับจำนวนผู้เข้าชมกว่า 10 000คนและแวร์ซายส์กว่า 20 000 คน ดังได้กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้เป็นผลจากการคำนึงถึงและให้ความสำคัญต่อการเข้าชม โดยมีการเปิดใช้อาคารใหม่ๆ การขยายพื้นที่ในการต้อนรับผู้ชม เป็นต้น

พิพิธภัณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้นกลางใจเมืองด้วยรูปแบบที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของยุคสมัย ได้กลายเป็นศูนย์กิจกรรมที่หลากหลายที่มีเกี่ยวข้องกับคอเลชั่นถาวรหรือนิทรรศการชั่วคราว ประกอบด้วยพื้นที่สาธารณะที่มีความผสมผสานระหว่างวิถียุคและการบริโภคยุคที่แยกออกจากกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง พิพิธภัณฑ์เป็นวัฒนธรรมที่มีชีวิตอย่างหนึ่ง

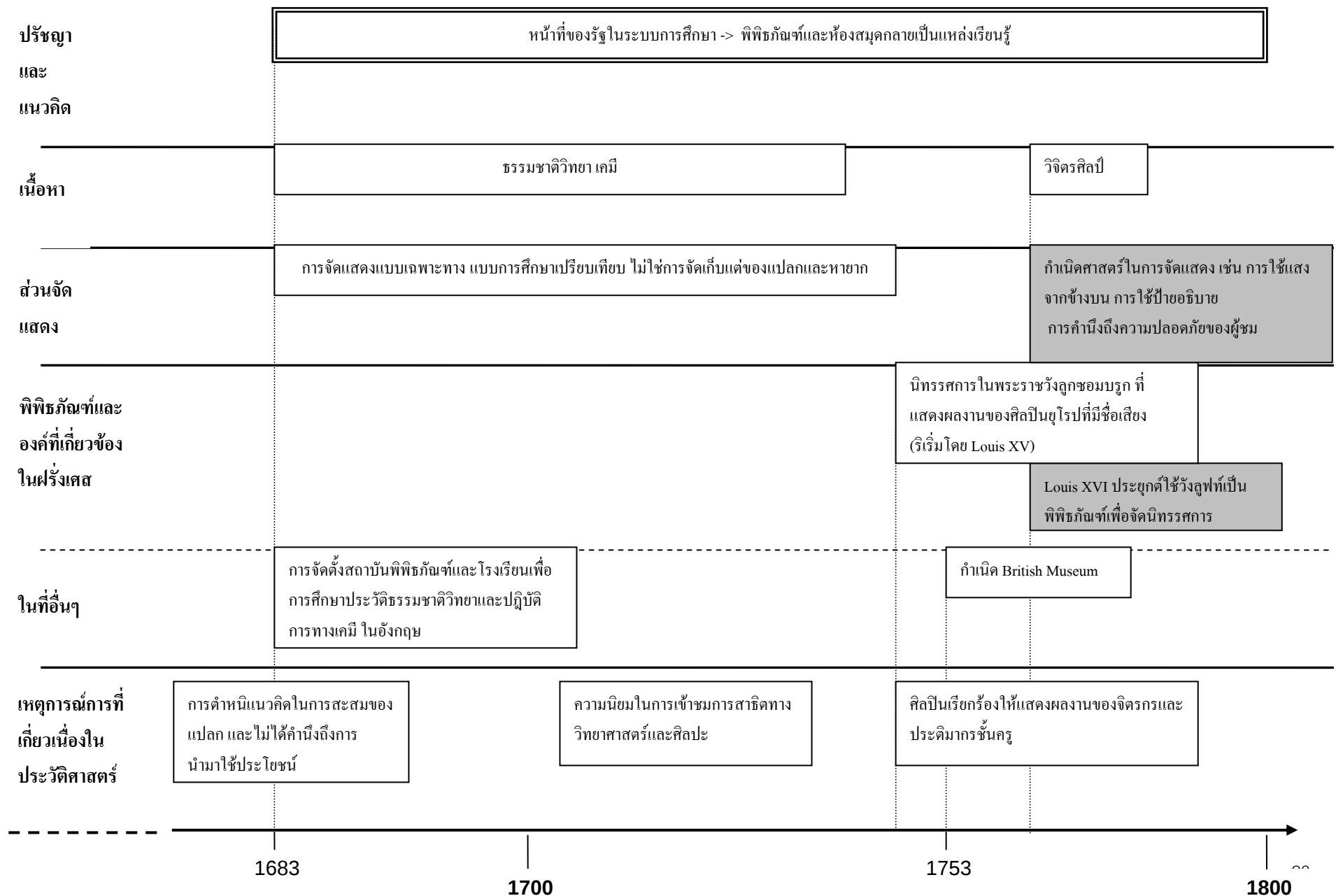
บทสรุป

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์และปรัชญาของพิพิธภัณฑ์สถานในประเทศฝรั่งเศสมีความเป็นมามากกว่า 500 กว่าปี บทบาทของพิพิธภัณฑ์นั้นต่างกันไปตามยุคสมัยขึ้นกับปัจจัยที่ต่างๆที่หลากหลายทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

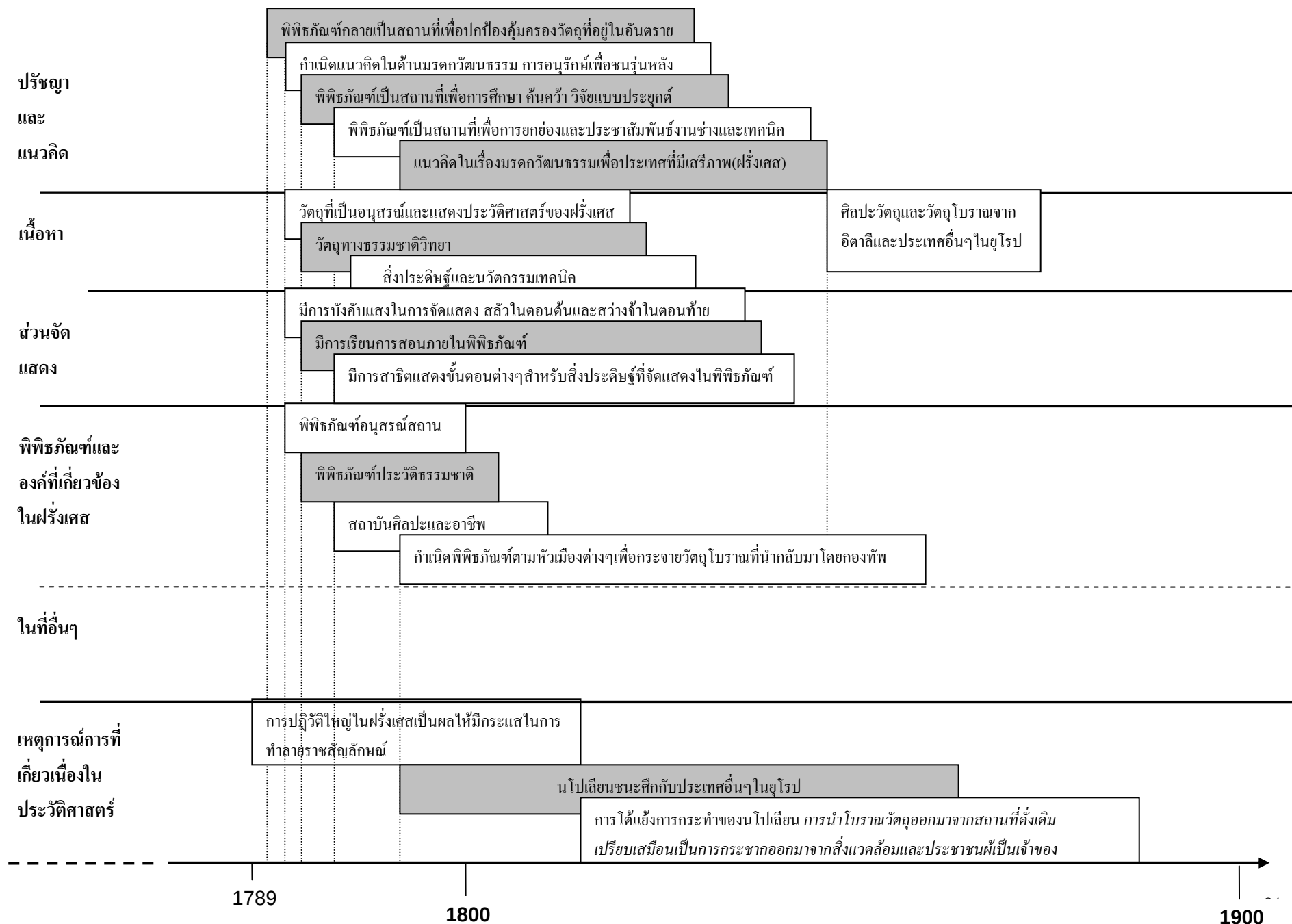
เริ่มต้นที่ การเปิดคอเลชั่นส่วนบุคคลให้บุคคลที่มีอภิสิทธิ์เข้าชมเพื่อการแสดงฐานะทางสังคม การใช้ประโยชน์จากคอเลชั่นเพื่อการศึกษาวิจัยในกลุ่มนักวิชาการและศิลปิน พิพิธภัณฑ์กลายเป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปอันเป็นการสะท้อนถึงหน้าที่ของรัฐในการศึกษา พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่เพื่อการอนุรักษ์วัตถุทางวัฒนธรรมเพื่อการสืบทอดแก่ชนรุ่นหลัง พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ที่เก็บวัตถุทางวัฒนธรรมที่ถูกยึดมา พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่เพื่อการประชาสัมพันธ์อาชีพอ่างๆเพื่อการเท่าเทียมกันของสาขาอาชีพ พิพิธภัณฑ์เปรียบเสมือนศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติและท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์มีส่วนในการกระตุ้นการผลิตทางอุตสาหกรรม พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่เพื่อการอนุรักษ์และการส่งเสริมการสร้างสรรค์ร่วมสมัย พิพิธภัณฑ์กลายเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการต่างประเทศด้านวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างงานและกลายเป็นศาสตร์เฉพาะทาง พิพิธภัณฑ์มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายทางสังคมและการพัฒนา พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ให้บริการในรูปแบบที่หลากหลาย พิพิธภัณฑ์มีบทบาททางเศรษฐกิจการท่องเที่ยว...

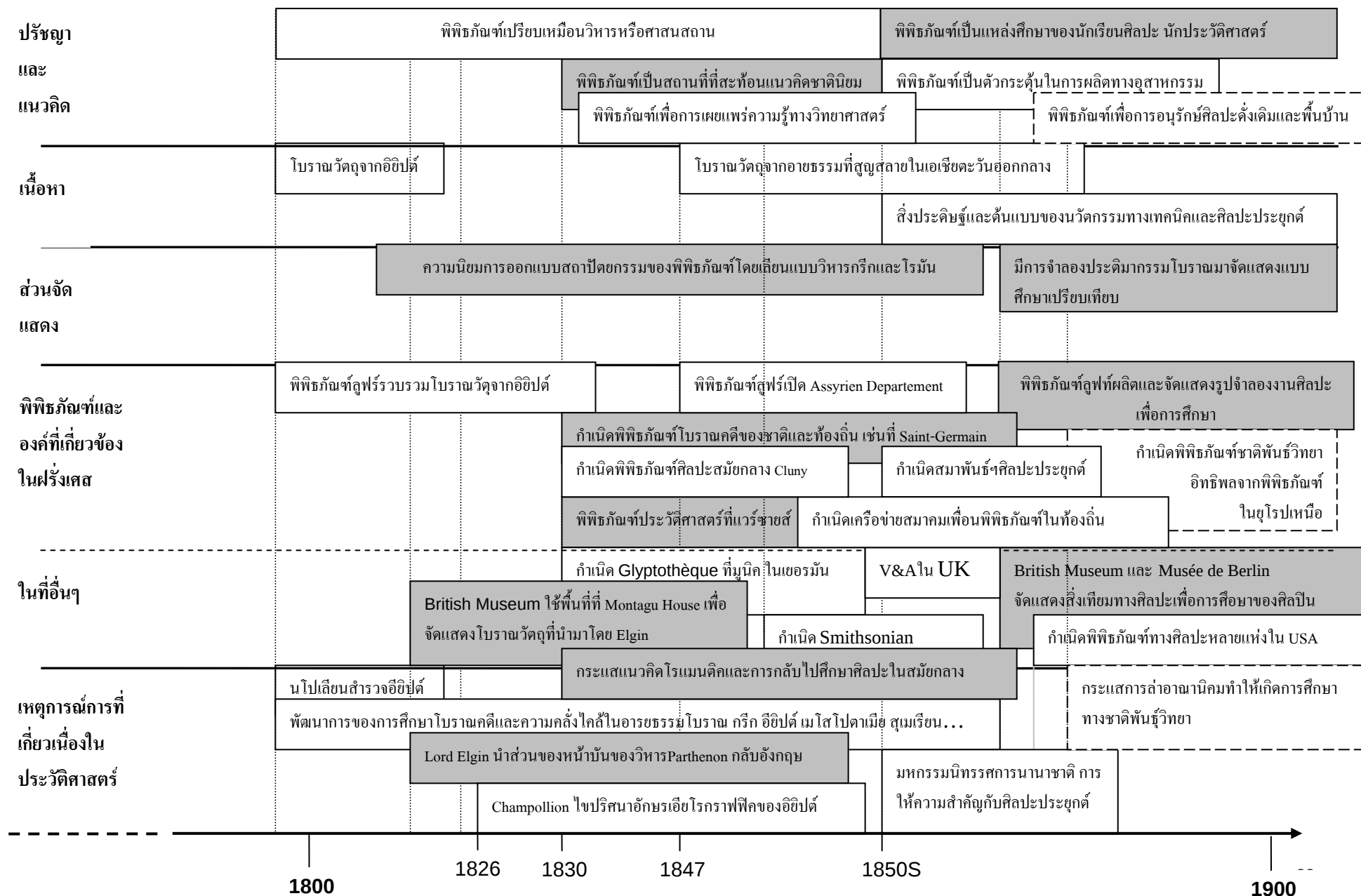
แผนผังโดยสังเขปของวิวัฒนาการพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศสและประเทศอื่นในยุโรป จากยุคเรอเนสซองส์ถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17

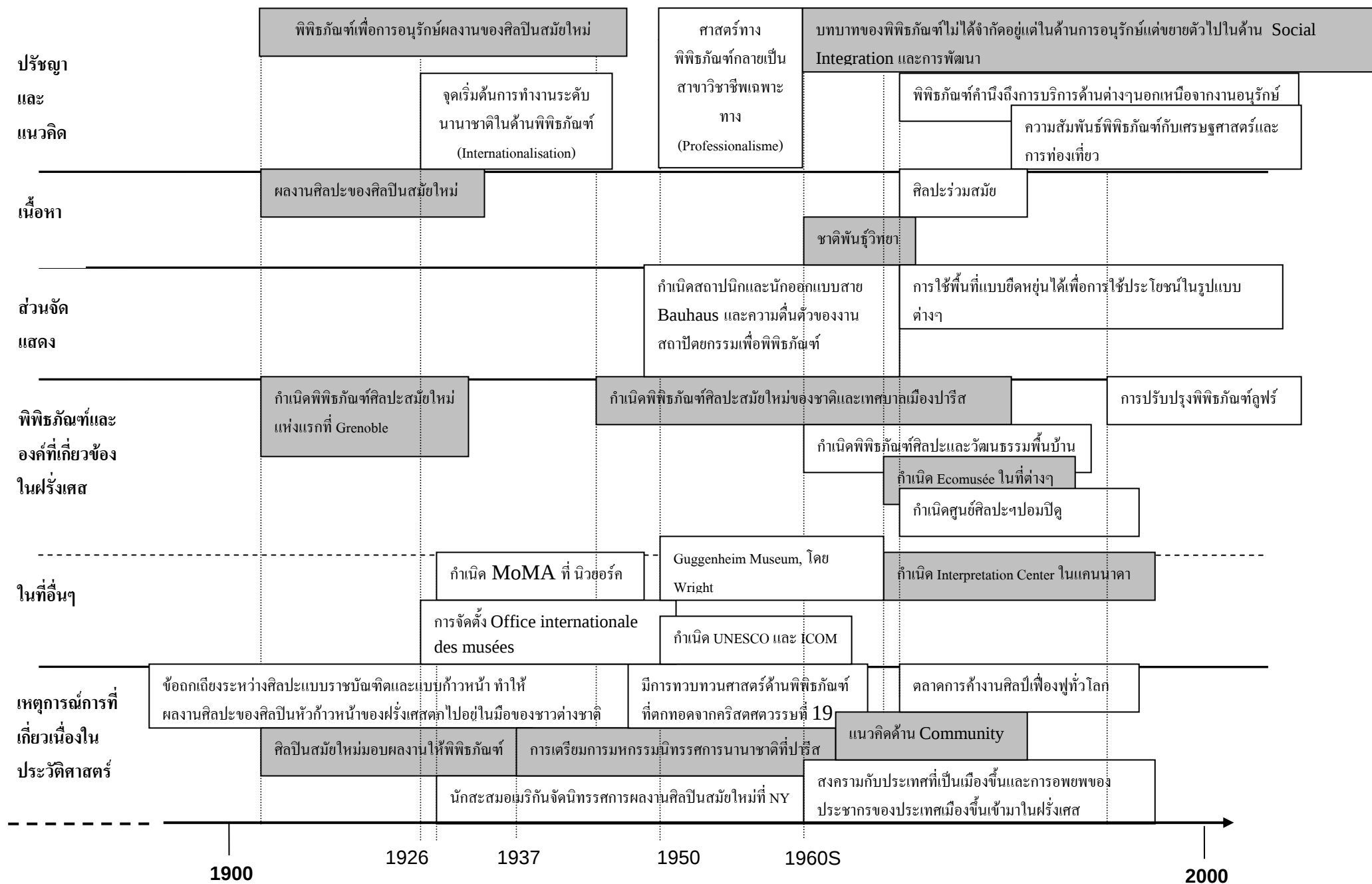
แผนผังโดยสังเขปของวิวัฒนาการพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศสและประเทศอื่นในยุโรป ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 ถึงกลาง 18

แผนผังโดยสังเขปของวิวัฒนาการพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศสและประเทศอื่นๆในยุโรป ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงต้น 19

แผนผังโดยสังเคราะห์ของวิวัฒนาการพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศสและประเทศอื่นในยุโรป ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ยุคทองของพิพิธภัณฑ์)

แผนผังโดยสังเขปของวิวัฒนาการพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศสและประเทศอื่นในยุโรป ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20

บทที่ 2: โครงสร้างและการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศส

บทนำ

จุดประสงค์ของการเลือกหัวข้อ โครงสร้างและการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศส นั้นเพื่อต้องการให้คณะผู้บริหาร พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติได้เห็นถึงภาพรวมและเข้าใจถึงการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศส อันอาจจะมีผลในระยะยาวเพื่อกำหนดนโยบายความร่วมมือกับพิพิธภัณฑ์พันธมิตร (Partner Museums) ที่เป็นไปในฝรั่งเศส

รายงานในส่วนนี้ได้ใช้ส่วนหนึ่งของบทความ Législation et organisation จากหนังสือ Musée et patrimoine⁶ เป็นโครงสร้างพื้นฐานในการนำเสนอ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลเดิมบางส่วนเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์

บทความส่วนนี้จะเน้นแต่เพียงการจัดระเบียบและโครงสร้างของพิพิธภัณฑ์สถานในภาครัฐเท่านั้น อันเนื่องจาก พิพิธภัณฑ์ในภาครัฐยังคงเป็นมาตรฐานของกิจการพิพิธภัณฑ์ในฝรั่งเศส แม้ว่าปัจจุบันนี้ พิพิธภัณฑ์ในภาคเอกชนนั้นมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

การนำเสนอในรายงานในส่วนนี้แบ่งออกได้เป็น 4 ส่วนใหญ่

1. พิพิธภัณฑ์สถานสังกัดและภายใต้การตรวจสอบ กรมพิพิธภัณฑ์แห่งฝรั่งเศส กระทรวงวัฒนธรรมและการสื่อสาร
2. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกรมอื่นๆใน กระทรวงวัฒนธรรมและการสื่อสาร
3. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกระทรวงอื่นๆ นอกจากกระทรวงวัฒนธรรมฯ
4. ตัวอย่างอื่นๆของพิพิธภัณฑ์ฯในภาครัฐ : พิพิธภัณฑ์ของเทศบาลเมืองปารีส และพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับสถาบันอื่นๆ

และในตอนท้าย ผู้วิจัยได้จัดทำแผนผังโดยสังเขปของโครงสร้างและการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศส เพื่อให้คณะผู้บริหารพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติได้เห็นชัดเจนขึ้น

⁶ Badet C., Coutancier B., May R., Musée et Patrimoine, CNFPT, Paris, 1997, pp. 63-73

1. พิพิธภัณฑ์สถานที่สังกัดและอยู่ภายใต้การตรวจสอบของ กรมพิพิธภัณฑ์แห่งฝรั่งเศส กระทรวงวัฒนธรรมและการสื่อสาร

พิพิธภัณฑ์ที่สังกัดกระทรวงวัฒนธรรมส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมพิพิธภัณฑ์แห่งฝรั่งเศส

สถานภาพทางกฎหมายของพิพิธภัณฑ์เหล่านั้น เดิมทีกำหนดไว้โดย รัฐกำหนดวันที่ 13 กรกฎาคม ค.ศ.1945 ว่า ด้วย เรื่องการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์สถานของกรมศิลปากร⁷ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิดคือ

- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
- พิพิธภัณฑ์สถานที่ยื่นทะเบียนและพิพิธภัณฑ์สถานภายใต้การควบคุม

1.1. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปัจจุบันมีทั้งหมด 34 แห่ง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติแห่งชาตินั้นประกอบด้วย คอลเลกชันที่เป็นของรัฐ และรัฐบาลเป็นผู้ดำเนินงานในทั้งด้านงบประมาณและบุคคลากร

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติทั้ง 34 แห่งนั้นมีทั้งขนาดใหญ่ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานลูฟร์ พิพิธภัณฑ์สถานสมัยกลางคูลูนิ พิพิธภัณฑ์สถานโบราณวัตถุของชาติที่เซนต์ แอร์แมงองเลย์ หรือพิพิธภัณฑ์ที่มีขนาดเล็ก เช่น พิพิธภัณฑ์สถานเฮแบร์ท และพิพิธภัณฑ์สถานกุกัสตาฟ ไมร์โรว์ ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในกรุงปารีส แต่อย่างไรก็ตามก็มีพบอยู่ในภูมิภาคอื่นๆเช่น พิพิธภัณฑ์สถานมาร์ค ซากาลที่เมืองนีส พิพิธภัณฑ์สถานแฟร์นองด์ เลเซอร์ที่บิโอบีหรือ พิพิธภัณฑ์สถานก่อนประวัติศาสตร์ในโดร์ดอร์กัน

ตั้งแต่ประมาณ 20 กว่าปีที่ผ่านมา ได้มีการปฏิรูปการบริหารใหม่ ซึ่งแต่เดิมมักจะมีการบริหารจากส่วนกลางโดยกรมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส พิพิธภัณฑ์ที่ไม่มีอำนาจเป็นเอกเทศ มักจะทำให้มีปัญหาในเรื่องการดำเนินงานและเรื่องความล่าช้าในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ

ภายหลังการปฏิรูป บทบาทหน้าที่ของผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจะไม่จำกัดแต่เพียงงานทางด้านวิชาการหรือเชิงวิทยาศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีอำนาจในด้านการบริหารและการเงินอีกเพิ่มขึ้นอีกด้วย พิพิธภัณฑ์ที่ได้รับการปฏิรูปใหม่ส่วนใหญ่เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่และอยู่ในเมืองหลวงและมีฐานะเป็น **องค์กรอิสระ**⁸ (Etablissement public) เช่น ลูฟร์ แวร์ซายส์และดอร์เซย์

⁷ ในสมัยนั้นยังไม่มีกระทรวงวัฒนธรรม

⁸ ผลของการได้รับฐานะเป็นองค์กรมหาชนทางการเงิน โดยเฉพาะของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์และแวร์ซายส์ พอสรุปได้ดังนี้

ในช่วงที่มีโครงการก่อสร้างและต่อเติมพิพิธภัณฑสถานที่สำคัญภายใต้การดำริของประธานาธิบดี เช่น การสร้างศูนย์ศิลปะปอมเปดู การต่อเติมพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ ก็มักจะมีการจัดตั้งองค์การอิสระเป็นองค์กรผู้บริหารโครงการ ทั้งนี้เพราะสถานะดังกล่าวมีผลดีในเรื่องการบริหารที่มีความยืดหยุ่นและเป็นเอกเทศ สามารถตอบสนองต่อกิจกรรมที่หลากหลายทั้งในระหว่างโครงการและภายหลังการเปิดเป็นพิพิธภัณฑสถาน

พิพิธภัณฑสถานลูฟร์ได้เลื่อนฐานะเป็นองค์การมหาชนอิสระในปี ค.ศ. 1992 เป็นผลให้พิพิธภัณฑสถานลูฟร์สามารถที่จะจัดตั้งงบประมาณก่อนล่วงหน้าได้หลายปี นอกจากนี้สถาบันยังสามารถที่จะจัดการและบริหารส่วนต่างๆของโบราณสถานที่ยื่นตรงต่อพิพิธภัณฑสถาน เช่น ลานสี่เหลี่ยม (la cour carée) ลานนโปเลียน สวนการูเซล และประตูลูกเหล็กหน้าพิพิธภัณฑสถาน การปรับสถานะพิพิธภัณฑสถานเป็นองค์การอิสระนั้นได้นำมาใช้กับพิพิธภัณฑสถานอีก 3 แห่งด้วย เช่น แวร์ซายส์ ในปีค.ศ. 1994 พิพิธภัณฑสถานดอร์เซย์ และพิพิธภัณฑสถานกีเมต์ในปี ค.ศ. 2004

นอกจากนี้ปัจจุบันโครงการก่อสร้าง **พิพิธภัณฑสถานดู เก บรองลี**⁹ ซึ่งเป็นโครงการที่มีขนาดใหญ่ ภายใต้การดำริของประธานาธิบดีซีรัค ซึ่งคาดว่าจะเปิดเป็นทางการในปี ค.ศ. 2006 ก็ได้รับฐานะเป็นองค์การมหาชนอิสระด้วย

รายได้ขององค์การอิสระมาจาก

- การอุปถัมภ์ทางการเงินจากรัฐบาล องค์การบริหารส่วนภูมิภาค หน่วยงานต่างๆจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งรายได้ที่มาจากผู้อุปถัมภ์
- รายได้จากค่าเข้าชม การจัดโปรแกรมการเข้าชมและสัมมนา
- รายได้จากการใช้สถานที่เพื่อการถ่ายภาพและการถ่ายภาพยนตร์
- รายได้จากการจัดกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรม
 - รายได้จากการจัดกิจกรรมการค้าและรายได้ที่มาจากการจัดกิจกรรมอื่นๆขององค์กร
 - รายได้จากการสัมปทานสถานที่
 - รายได้จากการให้บริการอื่นๆ
 - รายได้จากการลงทุนทางการเงิน
 - รายได้ที่มาจากสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์
 - รายได้จากการเข้าร่วมหุ้นส่วน
 - รายได้จากการปลดครุภัณฑ์ออกจากทะเบียน
 - รายได้ที่ได้มาจากการบริจาคหรือรับมรดก

รายจ่ายขององค์กร

- รายจ่ายในด้านบุคลากรขององค์กร
- รายจ่ายในหมวดค่าใช้จ่ายถาวร และในหมวดสถานที่
- รายจ่ายในหมวดการก่อสร้าง การบำรุงรักษาและการปฏิสังขรณ์ซ่อมแซมที่สำคัญๆ
- รายจ่ายเพื่อการอุปถัมภ์แก่หน่วยงานที่ทำงานร่วมกัน
- การจัดซื้อรวบรวมศิลปวัตถุและโบราณวัตถุเพื่อการสะสมคอลเลกชันของพิพิธภัณฑสถาน และรายจ่ายอื่นๆเพื่อกิจการขององค์กร

⁹ ดูรายละเอียดในบทที่ 6 โครงการการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานดู เก บรองลี

1.2. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม¹⁰

พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุมมีประมาณกว่า 1 พันแห่งส่วนใหญ่เป็นขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวนน้อยที่เป็นของสมาคมเอกชน

1.2.1. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน¹¹ (Les musée classés)

รัฐกำหนดปี ค.ศ. 1945 ได้กล่าวว่า พิพิธภัณฑ์อื่นๆนอกเหนือจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หมายรวมถึง พิพิธภัณฑ์ที่เป็นขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ (เช่นภาค จังหวัดหรือเทศบาล) หรือเป็นของนิติบุคคลอื่นๆ สามารถแบ่งได้สองประเภท คือ พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม สำหรับความแตกต่างของพิพิธภัณฑ์ทั้งสองชนิดข้างต้น รัฐกำหนดฉบับนี้ได้กล่าวเพียงแต่ว่า

การที่พิพิธภัณฑ์แห่งหนึ่งสามารถที่จะมีฐานะหรือถูกปลดออกจากการเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้นจะต้องมีการประกาศในรัฐกฤษฎีกา ส่วนพิพิธภัณฑ์อื่นๆที่ไม่ได้อยู่ในรายชื่อถือเป็นพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม

กฎหมายฉบับเดียวกันได้กล่าวถึงผลของ การเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนดังนี้

รัฐบาลจะเป็นผู้จัดหาภัณฑารักษ์ซึ่งเป็นข้าราชการของรัฐบาลเพื่อทำหน้าที่ในการเป็นหัวหน้าของพิพิธภัณฑ์ ส่วนบุคคลากรอื่นๆในพิพิธภัณฑ์ จะเป็นหน้าที่ขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น การที่รัฐบาลจะต้องเข้ามาจัดการดูแลนั้นเป็นเพราะว่า พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนจะมีวัตถุส่วนหนึ่งในคอลเลกชันที่เป็นของรัฐ ซึ่งรัฐได้ฝากจัดแสดงและฝากเก็บรักษาไว้กับพิพิธภัณฑ์ขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากกฎหมายว่าด้วย กระจายอำนาจการปกครองในช่วงปีทศวรรษที่ 1980 องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดหาภัณฑารักษ์ที่เป็นข้าราชการในสังกัดของตนเพื่อเป็นหัวหน้าพิพิธภัณฑ์ได้¹² พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนนี้จะได้รับความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค วิชาการและการเงินสนับสนุนจากรัฐบาล

¹⁰ การจัดระเบียบชนิดของพิพิธภัณฑ์แบบนี้ ปัจจุบันได้ยกเลิกแล้ว เหลือแต่เป็นการใช้ชื่อ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส (ดูรายละเอียดในบทที่ 3 รัฐกฤษฎีกา ค.ศ 2002) การที่รายงานในบทนี้ยังคงกล่าวถึง พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม นั้นเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นประวัติความเป็นมาของการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งข้อปัญหาที่นำไปสู่การออกรัฐกฤษฎีกา ค.ศ 2002 ซึ่งมีพื้นฐานหลักที่นำมาจากการระเบียบ พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม แต่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

¹¹ ประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้นแท้จริงแล้วคือ พิพิธภัณฑ์ที่มีจัดตั้งขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งรัฐบาลได้ฝากคอลเลกชันของตนให้พิพิธภัณฑ์ในต่างจังหวัดดูแลและจัดแสดงต่อสาธารณชน อันเป็นผลมาจากการนำโบราณวัตถุและศิลปวัตถุจากประเทศอื่นๆกลับมาฝรั่งเศส โดยกองทัพของนโปเลียน (ดูรายละเอียดในบท พัฒนาการ... : มุมมองทางประวัติศาสตร์และปรัชญา)

¹² จะเห็นได้ว่าเป็นการต้องการที่จะเคารพการปกครองส่วนท้องถิ่นจากรัฐบาล ซึ่งจะเห็นได้ชัดขึ้นในรัฐกฤษฎีกา ค.ศ 2002 ที่เปิดโอกาสให้รัฐบาลยกคอลเลกชันของตนให้กับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น (ดูรายละเอียดในบท รัฐกฤษฎีกา ค.ศ 2002)

1.2.2. พิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม¹³ (Les musée contrôlés)

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุมนั้นไม่ชัดเจน รัฐบาลมีหน้าที่เพียงรับรู้ว่ามีพิพิธภัณฑ์เหล่านี้
นั้นมีอยู่จริง อาจจะให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิค วิชาการหรือในกรณีพิเศษในด้านการเงิน

การใช้ชื่อว่า พิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม นั้นดูจะไม่เข้ากันกับสถานภาพทางกฎหมายของพิพิธภัณฑ์ซึ่งมี
หลากหลาย อันเนื่องจากประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์และคอลเลกชันที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม การที่เรียกว่า
พิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม ไม่ได้หมายความว่า รัฐบาลจะมีหน้าที่ที่ต้องเข้าไปควบคุม ทั้งนี้ขึ้นกับการร้องขอของ
องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ยกเว้นในกรณีที่มีการขึ้นทะเบียนพิพิธภัณฑ์เป็นโบราณสถาน

ในรัฐกำหนดปีค.ศ. 1945 นั้นได้กล่าวไว้สั้นๆเกี่ยวกับการขอขึ้นเป็นพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม ดังนี้ องค์กรการ
ปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถยื่นคำขอต่อรัฐบาลเพื่อให้พิพิธภัณฑ์อยู่ในความควบคุม แต่ไม่มีพันธะทางกฎหมายจาก
รัฐบาลแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม รัฐกำหนดฉบับเดียวกันนี้ได้ ได้กล่าวเสริมว่า การจัดสะสมคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์หรือ
การอนุรักษ์หรือปฏิสังขรณ์ต่างๆควรจะต้องแจ้งให้รัฐบาลทราบด้วย

ในระยะหลังๆนี้¹⁴ การขอขึ้นเป็นพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุมนั้น ต้องผ่านกฎเกณฑ์ต่างๆในการคัดเลือก เช่น การแสดง
รายชื่อวัตถุในคอลเลกชันต่อคณะกรรมการศิลปะของพิพิธภัณฑ์ สังกัดกรมพิพิธภัณฑ์ ที่มีบทบาททางด้านการให้ความเห็น
ในโครงการการจัดซื้อหรือการรับบริจาคเพื่อการสะสมคอลเลกชัน สำหรับการขอความสนับสนุนในเรื่องจัดสะสมคอลเลกชัน
ดังกล่าวต่อรัฐบาล พิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุมจะต้องนำเสนอโครงการวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายกรมพิพิธภัณฑ์ที่
เป็นตัวแทนของรัฐบาลจะยื่นข้อเสนอให้พิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุมดำเนินการการบริหารและจัดการในเชิงวิชาการและ
วิทยาศาสตร์โดยบุคคลากรที่เป็นมืออาชีพ เช่น ภัณฑารักษ์หรือนักอนุรักษ์ ซึ่งอาจจะเป็นการชั่วคราวที่มาจากสายงานทาง
วัฒนธรรมขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น¹⁵

ผลประโยชน์ที่ทางพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุมจะได้รับคือ ความช่วยเหลือในเรื่องการตรวจสอบในเชิงวิชาการและเทคนิค
จากรัฐบาลและจากกรมพิพิธภัณฑ์ (เช่นจากหน่วยงานเทคนิคจัดแสดง...) โดยผ่านสำนักงานกิจการวัฒนธรรมในส่วน
ภูมิภาค (Direction régionale des affaires culturelles) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ และจะ
ได้รับเงินช่วยเหลือในด้านการก่อสร้าง ปรับปรุงพิพิธภัณฑ์และการปฏิสังขรณ์วัตถุในคอลเลกชันหรือเพื่อกิจกรรมอื่นๆ อัน
ได้แก่ การจัดนิทรรศการหมุนเวียน หรือการจัดพิมพ์ต่างๆ เงินช่วยเหลือนี้จะได้รับการอนุมัติและบริหารจากสำนักงาน
กิจการวัฒนธรรมในส่วนภูมิภาค ซึ่งบางครั้งอาจส่งเรื่องมาที่ส่วนกลาง ในกรณีที่เงินในหมวดการลงทุนที่
สำคัญๆ¹⁶

¹³ คำว่า ควบคุม ในที่นี้ไม่ใช่เป็นการควบคุมการปฏิบัติงาน แต่จะออกมาในลักษณะ ควบคุมคุณภาพ หรือตรวจสอบความพร้อมทางเทคนิค
และวิชาการของพิพิธภัณฑ์ โดยกรมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติฝรั่งเศส

¹⁴ หมายรวมถึง ก่อนการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญปี ค.ศ 2002

¹⁵ การปฏิบัติเช่นนั้นจะเห็นได้ว่า ได้ถูกจัดให้เป็นระบบและเป็นมาตรฐานมากขึ้น และกลายเป็นข้อบังคับในรัฐธรรมนูญปี ค.ศ 2002

¹⁶ idem.

พิพิธภัณฑ์ในการควบคุมมีกว่าหนึ่งพันแห่ง ส่วนใหญ่จะบริหารและจัดการโดยองค์กรการปกครองส่วนเทศบาลหรือจังหวัด มีบ้างบางแห่งที่มีการบริหารโดยสมาคมเอกชน อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลังๆ องค์กรการปกครองส่วนเทศบาลหรือจังหวัด บางแห่งไม่สามารถบริหารทั้งในด้านการบริหาร อัตราค่าเข้าชม หรือการดูแลรักษาอาคารได้แต่เพียงผู้เดียว จึงได้เกิดการร่วมมือกันระหว่างองค์กรทั้งสองหรือกับหน่วยงานอื่นๆ ต่างฝ่ายต่างเสนอสิ่งที่มีอยู่ เช่น

ที่เมืองลียง (Lyon) :

- มีพิพิธภัณฑ์ 4 แห่งที่ขึ้นกับเทศบาล โดยมีพิพิธภัณฑ์จิตรศิลป์ที่เป็นพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน และมีพิพิธภัณฑ์อีกสามแห่งเป็นพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม ได้แก่ พิพิธภัณฑ์กาแดงซ์ พิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัย และศูนย์การเนรเทศ(ชาวยิวในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2)
- มีพิพิธภัณฑ์อีกสองแห่งภายใต้การบริหารของ องค์กรการปกครองส่วนจังหวัดโรน อันได้แก่ พิพิธภัณฑ์อารยธรรมกาโล-โรมันและพิพิธภัณฑ์กีเมต์ พิพิธภัณฑ์ทั้งสองมีฐานะเป็น พิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม
- มีพิพิธภัณฑ์สองแห่งอยู่ภายใต้การดูแลของหอการค้าและอุตสาหกรรมของลียง ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ศิลปะตกแต่ง พิพิธภัณฑ์ทั้งสองมีฐานะเป็น พิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม
- และมีพิพิธภัณฑ์หนึ่งแห่งภายใต้สถานพยาบาลพลเรือน ซึ่งมีฐานะเป็น พิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม

นอกจากนี้องค์กรการปกครองส่วนจังหวัดโรน นอกจากจะดูแลพิพิธภัณฑ์ทั้งสองแห่งในตัวเมืองลียงแล้ว ยังมีพิพิธภัณฑ์อีกสองแห่ง ภายใต้การดูแลได้แก่ พิพิธภัณฑ์โบราณคดี ที่เมือง เซนต์ โฌมัน ออง กาล มีฐานะพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม และพิพิธภัณฑ์ตุ๊กตา อยู่ในเขตปริมณฑลของเมืองลียงอีกด้วย แต่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ทางองค์กรการปกครองส่วนจังหวัดโรน มิได้ดำเนินการยื่นคำร้องเพื่อยกฐานะเป็น พิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม

ในอีแซร์ (Isère):

องค์กรการปกครองส่วนจังหวัดมีนโยบายที่จะดูแลพิพิธภัณฑ์โดฟินัวส์ในเมืองเกรโนบล์ตั้งแต่ปีค.ศ. 1991 แต่เดิม พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ขึ้นอยู่กับอยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาล โดยขึ้นกับส่วนงานมรดกทางวัฒนธรรม ผลของการเข้ามาดูแลขององค์กรการปกครองส่วนจังหวัดคือ คณะทำงานขององค์กรการปกครองส่วนจังหวัดดูแลและบริหารงานทั้งหมดของพิพิธภัณฑ์โดฟินัวส์ ซึ่งมีฐานะเป็นพิพิธภัณฑ์สถานประจำจังหวัดและเป็นพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม นอกจากนี้ คณะทำงานขององค์กรการปกครองส่วนจังหวัดยังดูแลในส่วนงานเชิงวิชาการและวิทยาศาสตร์ให้แก่พิพิธภัณฑ์โบราณคดีอาโอสท์ ซึ่งมีฐานะเป็นพิพิธภัณฑ์เทศบาลและเป็นพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม และพิพิธภัณฑ์เทศบาลอื่นๆที่ไม่ได้มีฐานะเป็นพิพิธภัณฑ์ประจำจังหวัดแต่มีเนื้อหาที่มีความสำคัญของท้องถิ่น

ในโอ-ราน (Haut-Rhin) :

พิพิธภัณฑ์ Unterlinden ที่เมืองโกลมาร์เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีการจัดตั้งและจัดการโดยสมาคมเอกชนและเป็นพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จัดตั้งโดยบริษัท Schongauer ในปีค.ศ.1849 คอลเลกชันเป็นของของบริษัท ซึ่งบริษัทเป็น

ผู้ดูแลเงินงบประมาณในการดำเนินงานและการจัดการในเรื่องการจัดซื้อและรวบรวมวัตถุเข้าในคอลเลกชัน แต่เงินค่าจ้างและสถานะของบุคคลากรนั้นขึ้นกับเทศบาล

รายละเอียดข้างต้น เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของปฏิสัมพันธ์ขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการพิพิธภัณฑ์ในท้องถิ่น โดยมีได้การพึ่งพารัฐบาลจากส่วนกลาง (ยกเว้นในเรื่องการขอความช่วยเหลือทางวิชาการตามเงื่อนไขบางประการของ พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและภายใต้การควบคุม)

2. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกรมอื่นๆใน กระทรวงวัฒนธรรมและการสื่อสาร

พิพิธภัณฑ์ในส่วนนี้ไม่มีมากนัก ทั้งนี้อันเนื่องมาจากเนื้อหาของพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกรมต่างๆที่รับผิดชอบ และฐานะของพิพิธภัณฑ์นั้นเป็นของรัฐบาลกลาง เช่น พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสขึ้นกับกรมจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์อื่นๆในประเทศที่ขึ้นกับกรมมรดกวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑ์แบบแปลนการก่อสร้างในอังวาลิดส์ (INVALIDES) พิพิธภัณฑ์ฟรอมโบ/กาลิปซในปราสาทองเจ และ มรดกวัตถุตามโบสถ์และวิหารต่างๆ

พิพิธภัณฑ์ที่มีฐานะพิเศษ

พิพิธภัณฑ์ในส่วนนี้มี 2 แห่ง และขึ้นต่อสำนักงานรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมและการสื่อสารโดยตรงและโดยอ้อม ได้แก่

1. พิพิธภัณฑ์ศิลปะตกแต่ง (Musée des Arts Décoratifs)
2. และศูนย์ จอร์จ ปอมปิดู ที่รวมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติศิลปะร่วมสมัย

พิพิธภัณฑ์ศิลปะตกแต่ง

พิพิธภัณฑ์ศิลปะตกแต่งนั้นเป็นส่วนหนึ่งของ สหภาพกลางเพื่อศิลปะแห่งการตกแต่ง (Union Centrale des Arts Décoratif) ซึ่งตั้งขึ้นในปีค.ศ. 1880 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์และพัฒนางานศิลปะเพื่อการใช้สอย หรือศิลปะประยุกต์ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ รัฐบาลได้ให้พื้นที่ปีกส่วนหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์และเพิ่มความช่วยเหลือในด้านการเงินและเทคนิคตลอดมา จะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นจากการเซ็นสัญญาร่วมมือรัฐบาลและสหภาพขึ้นในปีค.ศ. 1984 และ ในปีค.ศ.1991 อันเนื่องมาจากโครงการการต่อเติมและพัฒนาพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ ซึ่งกล่าวได้ว่า รัฐบาลให้ความสนใจสูงในเรื่องราวเกี่ยวกับการจัดการในเรื่องการจัดเก็บ รักษา รวบรวมและจัดแสดงต่อสาธารณชนทั้งคอลเลกชันที่เป็นวัตถุและเป็นเอกสาร สหภาพมีพิพิธภัณฑ์และห้องสมุดในความดูแลจำนวน 4 แห่งดังนี้

- พิพิธภัณฑ์ศิลปะตกแต่ง (Musée des Arts Décoratif)
- ห้องสมุดศิลปะตกแต่ง (Bibliothèque des Arts Décoratifs)
- พิพิธภัณฑ์โฆษณา (Musée de la Publicité)
- พิพิธภัณฑ์ Nassin-de-Camondo

ความรับผิดชอบในเชิงวิชาการและวิทยาศาสตร์ของพิพิธภัณฑ์ทั้งสามและห้องสมุดจะขึ้นกับภัณฑารักษ์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานสหภาพฯ ภายหลังการเห็นชอบของกรมพิพิธภัณฑ์แห่งฝรั่งเศส

ศูนย์ปอมปิดู

ศูนย์แห่งนี้มีฐานะพิเศษเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการมีกิจกรรมที่หลากหลายสาขาของศูนย์และอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานเดียวกัน รัฐบัญญัติ วันที่ 3 มกราคม ค.ศ. 1975 ที่ประกาศจัดตั้งศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมปอมปิดูได้กล่าวไว้ว่า สถาบันแห่งนี้มีฐานะเป็นองค์การมหาชนอิสระของรัฐเพื่อจุดประสงค์ทางวัฒนธรรม จัดเป็นนิติบุคคลมีเอกเทศทางการเงิน ศูนย์ปอมปิดูแห่งนี้ขึ้นตรงต่อสำนักงานรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมโดยตรง ศูนย์นี้มีความรับผิดชอบในการรักษา จัดเก็บ จัดรวบรวมผลงานศิลปะ แต่คอเลกชันทั้งหมดนั้นเป็นของรัฐบาล

ศูนย์ปอมปิดูมีสถาบันที่ขึ้นตรงทั้งหมด 4 สถาบัน ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน สถาบันการค้นคว้าและการร่วมมือในความเสี่ยงและดนตรี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติศิลปะสมัยใหม่และศูนย์การสร้างสรรคทางอุตสาหกรรม ซึ่งภายหลังพิพิธภัณฑ์และศูนย์การสร้างสรรคได้รวมกันในปี ค.ศ.1992

3. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกระทรวงอื่นๆ นอกจากกระทรวงวัฒนธรรมฯ

แบ่งได้ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่

- พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการ
- พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกระทรวงอื่นๆ

3.1. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการ

ตั้งแต่กระทรวงวัฒนธรรมได้แยกออกมาจากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาฯ ได้เก็บพิพิธภัณฑ์ที่มีเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศิลปะไว้ในบังคับดูแล ได้แก่

- พิพิธภัณฑ์ 3 แห่งในปารีส คือ
 - พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติวิทยา (Musée National d'Histoire Naturelle - MNHN) มีบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์อื่นๆ ในต่างจังหวัดเช่นกัน ทั้งนี้ MNHN ยังมีหน่วยงานในสังกัดอีก 2 สถาบัน คือ พิพิธภัณฑ์มนุษย์วิทยา¹⁷ (Musée de l'homme) และ สวนสัตว์แวงเซนน์

¹⁷ ปัจจุบันนี้คอเลกชันส่วนชาติพันธุ์ในพิพิธภัณฑ์ได้ถูกนำไปรวบรวมกับพิพิธภัณฑ์ศิลปะอาฟริกาเพื่อโครงการพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลี่ ซึ่งคาดว่าจะเปิดเป็นทางการในปี 2006

- สถาบันศิลปะและอาชีพ (Conservatoire national des arts et métiers-CNAM)
- วังแห่งการค้นพบ (Palais de la découverte)

- พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนอีก 15 แห่งซึ่งมีลักษณะเดียวกับของกรมพิพิธภัณฑ์ กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งหัวหน้าของสถาบันนั้นเป็นภัณฑารักษ์ข้าราชการของรัฐ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เช่นที่ ออเลอง เกรโนบล์ อาวียงองญ์ ตูลูส...
- พิพิธภัณฑ์ในความควบคุม ซึ่งเป็นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อีก 46 แห่ง เช่น ที่ ลียง สตราสบูร์ก ซอมเปรีแย...

นอกจากนี้ มีพิพิธภัณฑ์กว่า 100 แห่งที่มีลักษณะเป็น**พิพิธภัณฑ์ผสม** อันเนื่องจากคอเลกชันของพิพิธภัณฑ์มีทั้งที่เป็นศิลปะและประวัติศาสตร์ชาติวิทยา พิพิธภัณฑ์เหล่านี้จึงสังกัดทั้ง กรมพิพิธภัณฑ์ กระทรวงวัฒนธรรมและMNHN ของกระทรวงศึกษาธิการ

หากจะเปรียบเทียบกับกระทรวงวัฒนธรรมแล้ว กระทรวงศึกษาธิการนั้นไม่มีกรมพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติและไม่มีสำนักตรวจสอบพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา หน้าที่ดังกล่าวนี้ขึ้นกับ MNHN ซึ่งมีบทบาทหลักในด้านธรรมชาติวิทยา มนุษยศาสตร์ มีหน้าที่ในการอนุรักษ์และจัดเก็บรวบรวมมรดกของชาติ การค้นคว้าวิจัยที่รวมถึงวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และประยุกต์ การศึกษาและการเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณชนทุกกลุ่ม แม้ว่าMNHNนั้นมีสำนักงานด้านพิพิธภัณฑ์แต่หน่วยงานนี้ก็มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่จำกัด

นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกระทรวงศึกษาในเมืองหลวงและในต่างจังหวัดนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่อง การค้นคว้าวิจัยและการเผยแพร่ความรู้ พิพิธภัณฑ์ในต่างจังหวัดนั้นไม่ค่อยมีงบประมาณและกำลังคนในด้านนี้เท่ากับพิพิธภัณฑ์ในปารีส ซึ่งในส่วนนี้เป็นข้อแตกต่างอย่างมากกับพิพิธภัณฑ์ในต่างจังหวัดที่ขึ้นตรงกับกระทรวงวัฒนธรรมที่มีความเคลื่อนไหวในการจัดกิจกรรมต่างๆที่ดีกว่า

3.2. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกระทรวงอื่นๆ

อาจกล่าวได้ว่าแต่ละกระทรวงนั้นมีพิพิธภัณฑ์อย่างน้อยหนึ่งแห่งในสังกัดกระทรวงของตน ซึ่งแน่นอนว่าพิพิธภัณฑ์เหล่านั้นมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทบาท หน้าที่และกิจการของกระทรวง เช่น พิพิธภัณฑ์ไปรษณีย์ พิพิธภัณฑ์ศุลกากร... สำหรับกระทรวงกลาโหมนั้นมีพิพิธภัณฑ์หลายแห่งอยู่ในสังกัด เช่น

- พิพิธภัณฑ์ของกองทัพที่อยู่ในอังวาลิดส์
พิพิธภัณฑ์ของกองทัพนี้มีฐานะเป็นองค์การมหาชนอิสระตั้งแต่ปีคศ. 1968 และมีหน้าที่ในการจัดการและบริหารสถานที่ฝังศพของพระเจ้าโนเลียน ซึ่งเป็นส่วนที่นำรายได้เข้าพิพิธภัณฑ์อย่างมาก แทบจะไม่ต้องพึ่งเงินช่วยเหลือจากกระทรวงเลย

- พิพิธภัณฑ์การเดินทะเล (Musée de la Marine) พิพิธภัณฑ์ของกองทัพแห่งนี้มีฐานะเป็นองค์การมหาชนอิสระ ตั้งแต่ปี 1971 มีคอลเลกชันที่เป็นเอกลักษณ์อย่างมาก พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ยังรับผิดชอบพิพิธภัณฑ์ที่มีเนื้อหาเดียวกันนี้อีก 14 แห่งซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ตามชายฝั่งทะเล เช่น ที่ตูลง และลา โครแซล...
- และพิพิธภัณฑ์ที่เกี่ยวกับกองทัพหรือกำลังพลในส่วนอื่นๆ อีก 3 แห่ง
พิพิธภัณฑ์อากาศยานและอวกาศที่บูร์เซท์ พิพิธภัณฑ์Gendarmerie ที่เมอแลง และ ที่วาล เดอ การ์ซ

4. ตัวอย่างอื่นๆของพิพิธภัณฑ์ ในภาครัฐ : พิพิธภัณฑ์ของเทศบาลเมืองปารีส และพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับสถาบันอื่นๆ

ยังมีพิพิธภัณฑ์ในภาครัฐอื่นๆ ที่ไม่ขึ้นตรงต่อกระทรวงใดๆ เช่น

พิพิธภัณฑ์ของเทศบาลเมืองปารีส นั้นไม่ได้ขึ้นต่อกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งของรัฐบาล แล้วก็ไม่ได้อยู่ในระบบพิพิธภัณฑ์ในการควบคุม ที่เป็นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์เหล่านี้ขึ้นตรงต่อเทศบาลเมืองปารีส โดยเป็นความรับผิดชอบของสำนักงานกิจการวัฒนธรรมของเทศบาล ซึ่งไม่มีการตรวจสอบเชิงวิชาการและวิทยาศาสตร์ใดๆ จากรัฐบาลกลางเลย ทั้งนี้ ควรจะทราบด้วยว่า พิพิธภัณฑ์เหล่านี้ก็ไม่ได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลกลาง

พิพิธภัณฑ์ของเทศบาลเมืองปารีสนั้น ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์ 15 แห่ง มี 4 แห่งที่มีขนาดใหญ่ได้แก่ หอศิลป์Petit Palais, พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ปารีส Canavalet, พิพิธภัณฑ์แฟชั่นและเครื่องแต่งกาย และพิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่

ระบบการบริหารนั้นก็คล้ายกับพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกรมพิพิธภัณฑ์แห่งฝรั่งเศส คือ มีภัณฑรักษ์ประจำ ซึ่ง**สถาบันมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ** (Institut National de Patrimoine) จะเป็นองค์กรที่ดูแลในเรื่องการสอบคัดเลือกและการเรียนการสอน มีสมาคม Paris-Musées ทำงานร่วมกับเทศบาลเมืองในการจัดนิทรรศการชั่วคราว หาแหล่งเงินทุน ขายของที่ระลึก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า คล้ายกับ สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ¹⁸ ที่ทำงานร่วมกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติทั้ง 34 แห่ง

ส่วนพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับสถาบันอื่นๆที่เป็นอิสระ ได้แก่ **ราชบัณฑิต** หรือ Institut de France ซึ่งแบ่งเป็นสำนักย่อยๆอีก 5 แห่งตามสาขาวิชา เช่น Académie française Académie des inscriptions et belles-lettres Académie des sciences Académie des beaux-arts และ Académie des sciences morales et politiques

สถาบันอิสระต่างๆเหล่านี้มีพิพิธภัณฑ์ในสังกัดเป็นจำนวนมาก มีคอลเลกชันที่มีคุณค่าและอาคารจัดแสดงที่สำคัญ แต่งบประมาณในการจัดการและดูแลนั้นไม่ค่อยจะมี ตัวอย่างเช่น พิพิธภัณฑ์กงเด ที่ของดีแยย์ พิพิธภัณฑ์ Jacquement-André และพิพิธภัณฑ์ มาร์ม็องตอง ที่ปารีส หรือ Villa Kerylos ที่ นีซ

¹⁸ ดูรายละเอียดในบทที่ 4: สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

ถ้าจะนับว่าคอลเลกชันที่เปิดให้สาธารณชนให้เข้าชมนั้นคือพิพิธภัณฑ์แล้ว ในประเทศฝรั่งเศสนั้นมีสถานที่ให้บริการดังกล่าวกว่า 8,000 ¹⁹ แห่ง มีทั้งที่เป็นของภาครัฐและเอกชน อย่างไรก็ตาม ถ้ามองตามหลักวิชาการและโดยจรรยาบรรณของวิชาชีพแล้ว การเปิดคอลเลกชันให้ชมนั้นเป็นเพียงหนึ่งในหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์เท่านั้น จึงเป็นเหตุผลให้มีการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์ซึ่งเป็นไปเพื่อมาตรวจสอบของกิจการ

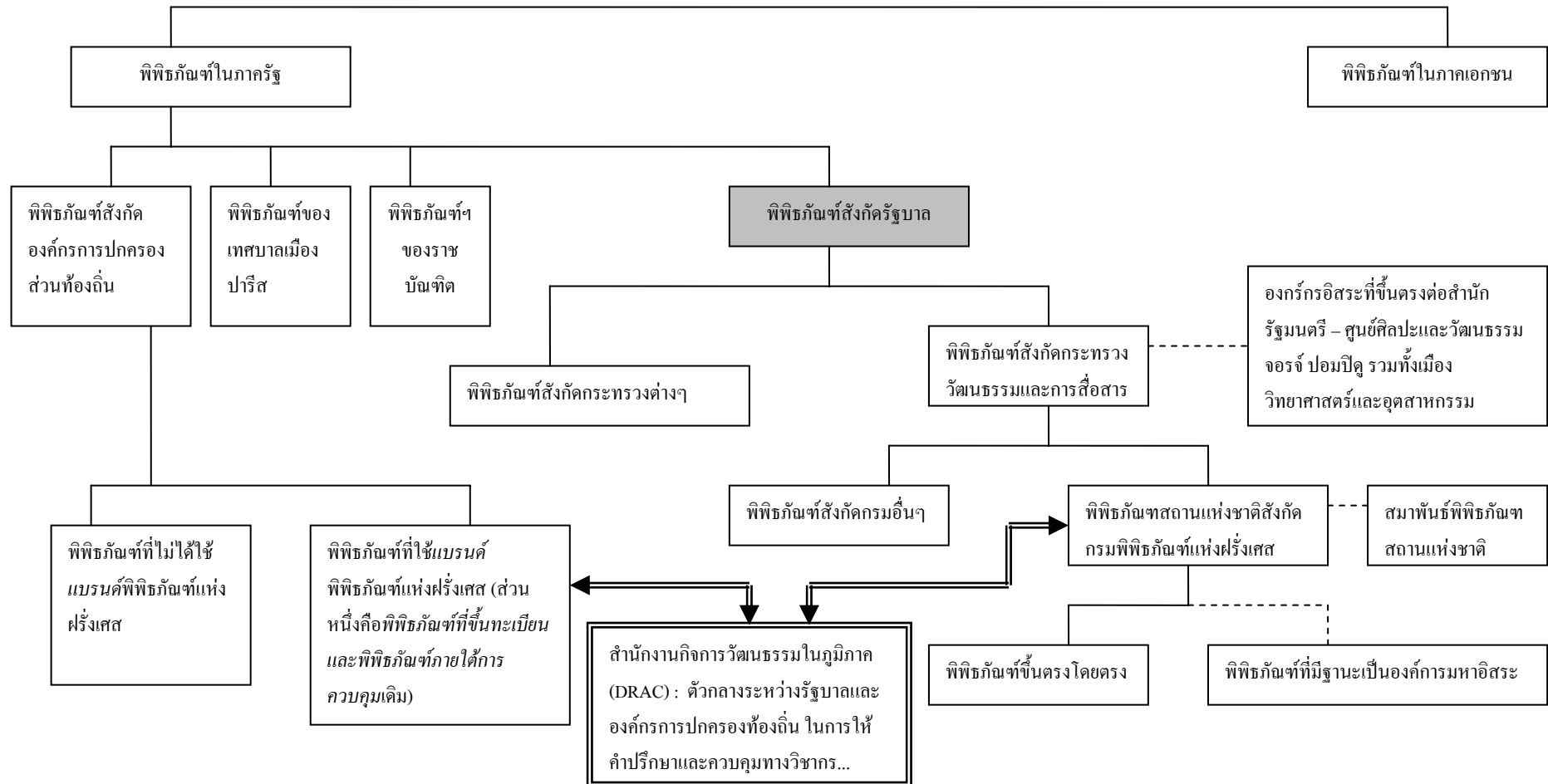
ในประเทศฝรั่งเศส กิจการด้านการศึกษาและวัฒนธรรมนั้นยังคงเป็นหน้าที่หลักของรัฐบาลหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็น บริการสาธารณะ (Service public) ในกิจการพิพิธภัณฑ์ก็เช่นเดียวกัน รัฐจึงเปรียบเสมือนเป็นบรรทัดฐานของกิจการนี้อยู่

ตลอดรายงานข้างต้น จะเห็นได้ว่า กิจการพิพิธภัณฑ์ในภาครัฐนั้นเกี่ยวพันไปกับทุกหน่วยงานที่ต่างสาขา มิใช่เป็นเพียงการรับผิดชอบแต่ผู้เดียวของกระทรวงวัฒนธรรมฯ และยังเกี่ยวพันไปในทุกระดับ มิใช่แต่รัฐบาลกลางเท่านั้นหากยังรวมถึงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ด้วย

อย่างไรก็ตาม ตามที่ได้กล่าวไปบ้างแล้วข้างต้น การจัดระเบียบโดยรัฐกำหนดปี คศ 1945 นั้น ไม่ทันต่อพัฒนาการทางวัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจในช่วงหลังๆ จึงเป็นผลให้มีการออกใช้ รัฐธรรมนูญใหม่ในปี คศ. 2002 เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

¹⁹ Morley A., Le Vavas seur G., Guide Renault des 8000 musées & collection en France, Ed. Le chercheur midi, Paris, 1997

ผังการจัดระเบียบของพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศส

บทที่ 3: รัฐธรรมนูญ คศ. 2002 ว่าด้วยการใช้ชื่อ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส

บทนำ

รัฐธรรมนูญ คศ. 2002 ว่าด้วยการใช้ชื่อ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส²⁰ ถือเป็นกฎหมายใหม่ล่าสุดในวงการพิพิธภัณฑ์ของฝรั่งเศส ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของประมวลกฎหมาย ว่าด้วย โบราณคดี โบราณสถานและพิพิธภัณฑ์ที่กำลังจัดทำอยู่ในปัจจุบัน²¹ ถ้าจะต้องกล่าวถึงพัฒนาการของพิพิธภัณฑ์ในประเทศฝรั่งเศสแล้ว ก็ไม่อาจมองข้ามกฎหมายฉบับนี้ไปได้

จุดประสงค์ของรายงานในส่วนนี้ เพื่อให้คณะผู้บริหารพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ได้เห็นถึง **ตัวอย่างการใช้อนุมัติทางนิติศาสตร์ในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งสร้างความเป็นเอกภาพของพิพิธภัณฑ์ของประเทศฝรั่งเศส**

ปัจจุบันนี้ในประเทศไทย มีการทำโครงการเพื่อการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งในส่วนกลาง โดยภาคเอกชนและภาครัฐ (ในหน่วยงานอื่นๆ นอกเหนือจากกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงวัฒนธรรม) และในส่วนภูมิภาคอันเป็นผลจากการมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด ฐานข้อมูลของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ ของพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย ปัจจุบันนี้มี 677²² แห่ง แต่ก็มีได้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการแบ่งประเภทพิพิธภัณฑ์ มีเพียง ส่วนที่หนึ่งเป็น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (42 แห่ง) และส่วนที่สองเป็น พิพิธภัณฑ์ทั่วไป และ ศูนย์วัฒนธรรม (635 แห่ง)

ดังจะเห็นได้ว่า ในอนาคต ปัญหาในด้านการไม่มีเอกภาพและการไม่ได้รับการจัดระเบียบของพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย ย่อมจะเกิดขึ้น อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้ว่า แนวคิดในการสร้างแบรนด์ เริ่มเป็นที่กล่าวถึงบ้าง โดยเฉพาะในสมาคมพิพิธภัณฑ์ไทย²³ อันประกอบด้วยกลุ่มผู้มีวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ ส่วนใหญ่สมาชิกมาจากกรมศิลปากร ซึ่งแต่อย่างไรก็ตามก็ยังไม่มีการสรุปอย่างเป็นทางการในเรื่องนี้ รวมทั้งยังมีข้อถกเถียงถึง ความเหมาะสมของการใช้ความเป็นมาตรฐานของพิพิธภัณฑ์สถานของรัฐในปัจจุบันเพื่อการรับรองพิพิธภัณฑ์อื่นๆ ที่จะเข้าเป็นสมาชิก

ในระยะยาว ในฐานะที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาตินั้นจะมีพิพิธภัณฑ์ในความดูแลเบื้องต้นถึง 4 แห่งและคาดว่าจะสร้างเครือข่ายกับพิพิธภัณฑ์อื่นๆ ในภูมิภาค ย่อมหมายความว่า สถาบันฯ นั้นจะมีพิพิธภัณฑ์พันธมิตรเพิ่มมากขึ้น และจะมีบทบาทที่สำคัญในวงการพิพิธภัณฑ์ไทย การได้ศึกษารณีตัวอย่างจากฝรั่งเศสในด้านดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลให้สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติสามารถเข้าใจได้ลึกซึ้งถึงวิธีการแก้ปัญหาและอาจจะนำไปประยุกต์ใช้ในการเสนอแนวคิดดังกล่าวต่อผู้บริหารในรัฐบาล อันจะยังประโยชน์ต่อการยกระดับมาตรฐานและพัฒนาระบบพิพิธภัณฑ์ในประเทศ

²⁰ อาจกล่าวได้ว่าเป็น การใช้แบรนด์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส

²¹ ที่มา: บทสัมภาษณ์ในระหว่างการเดินทางที่กรมพิพิธภัณฑ์แห่งฝรั่งเศส โดย Pascal Hamon, เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ (ยุโรปและระหว่างประเทศ), วันที่ 8 ตุลาคม 2547

²² ที่มา : <http://www.sac.or.th/database/museums/museums.htm> (พฤศจิกายน พศ. 2547)

²³ สำนักงานอยู่ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร

หรืออาจจะนำไปใช้เป็นแนวคิดในการสร้างแบรนด์พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ เพื่อรับรองคุณภาพของพิพิธภัณฑ์ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิก (เป็นการสร้างเครือข่ายไปในตัว) ซึ่งก็เป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันฯ

1. ความเป็นมาเบื้องต้น

ก่อนหน้านี้จะมีการออกรัฐกฤษฎีกา คศ. 2002 ว่าด้วยการใช้ชื่อพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์สถานนั้น คือ รัฐกำหนด 13 กรกฎาคม คศ. 1945 ซึ่งแบ่งพิพิธภัณฑ์ออกเป็น 2 ชนิด คือ หนึ่ง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สอง พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม²⁴

พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและภายใต้การควบคุมปัจจุบันมีมากกว่า 1000 แห่ง และมีความหลากหลายทั้งเนื้อหา (ศิลปะ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา...) สถานะทางกฎหมายหรือสังกัด (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคม...) และการใช้ชื่อ (พิพิธภัณฑ์เทศบาล ประจำจังหวัด ประจำภาค...) หรือแม้กระทั่ง การใช้ชื่อพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและภายใต้การควบคุมก็ดูจะไม่เหมาะสมและไม่สื่อความหมาย รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างพิพิธภัณฑ์เหล่านี้กับกรมพิพิธภัณฑ์แห่งฝรั่งเศสก็ดูจะคลาดเคลื่อนไม่เป็นเอกภาพ กฎหมายการกระจายอำนาจในช่วงปี คศ. 1980 ได้กล่าวถึงการตรวจสอบและควบคุมเชิงวิชาการจากกรมพิพิธภัณฑ์ โดยผ่านตัวแทนในส่วนภูมิภาค คือ สำนักงานกิจการวัฒนธรรมในภูมิภาค (DRAC) เพื่อแลกเปลี่ยนการสนับสนุนทางการเงินในหมวดการลงทุนและในด้านการเผยแพร่ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างกรมพิพิธภัณฑ์และพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุมนั้น กฎหมายฉบับเดียวกันนี้ก็กล่าวถึงแต่เพียงความจำเป็นที่จะต้องแจ้งให้แก่กรมพิพิธภัณฑ์ทราบถึงการจัดตั้ง แต่ก็ไม่ได้มีพันธะทางกฎหมายจากทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ ไม่มีกฎหมายฉบับใดได้กำหนดเรื่องการใช้ชื่อพิพิธภัณฑ์สถาน ไม่ว่าใครก็สามารถให้ชื่อนี้ในการจัดตั้งองค์กรของตน ทำให้เกิดความสับสนแก่บุคคลโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพในการจัดแสดง เนื้อหาของคอลเลกชันและการให้บริการแก่ประชาชน รวมทั้งไม่มีมาตรฐานในเรื่องอัตราค่าเข้าชม เป็นต้น

เป็นเวลากว่า 20 ปีมาแล้วที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในวงการพิพิธภัณฑ์ในฝรั่งเศสต่างตระหนักถึงปัญหานี้ ไม่ว่าจะเป็น นักกฎหมาย ภัณฑารักษ์ และผู้บริหารและเริ่มที่จะเสนอทางแก้ไข เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและเป็นมาตรฐานของพิพิธภัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและภายใต้การควบคุม ในที่สุดจึงมีการออกรัฐกฤษฎีกาว่าด้วยการใช้ชื่อ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี คศ. 2002 เพื่อเป็นการแก้ปัญหา

²⁴ รายละเอียดอยู่ในบท โครงสร้างและการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศส

2. จุดประสงค์ของกฎหมาย²⁵

ปัจจุบันนี้กิจการพิพิธภัณฑ์ประสบความสำเร็จอย่างมากและมีบทบาทที่สำคัญในสังคมฝรั่งเศสอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

กว่า 20 ปีมาแล้ว พิพิธภัณฑ์ต่างๆ ได้มีแผนการนวัตกรรมตนเอง ในการเป็นองค์กรเพื่อการเผยแพร่วัฒนธรรมในประเทศนี้

ประเด็นหนึ่งที่แสดงถึงความสำเร็จของกิจการพิพิธภัณฑ์คือ ปริมาณผู้เข้าชมที่เพิ่มขึ้น โดยเห็นได้จาก สถิติและการสำรวจการมีส่วนร่วมในกิจกรรมวัฒนธรรมของประชากรฝรั่งเศสซึ่งปัจจุบันนี้ คิดเป็นร้อยละ 33 ของประชากรทั้งหมด ตัวเลขนี้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 เมื่อเปรียบเทียบกับปีค.ศ. 1989 และร้อยละ 6 เมื่อเปรียบเทียบกับปีค.ศ. 1981 เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันทางวัฒนธรรมอื่นๆ พิพิธภัณฑ์นั้นเป็นสถาบันที่อยู่ในแนวหน้าในการเข้าชม นอกจากนี้ ตัวเลขนี้ไม่นับรวมกลุ่มประชากรที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี (คาดว่าประมาณ 9 ล้านคน ต่อ ปี ที่เป็นผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์) และชาวต่างชาติ (ประมาณ 22 ล้านคน ต่อ ปี)

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นควบคู่กันไปซึ่งชี้ถึงความสำเร็จและบทบาทหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ต่อสังคมที่มีเพิ่มมากขึ้น เช่น พิพิธภัณฑ์นั้นได้ถูกบรรจุอยู่ในนโยบายต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้แทนราษฎรต่างๆ ก็คาดหวังในสถาบันนี้ พิพิธภัณฑ์กลายเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้กิจการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเติบโต พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการวิจัยและการค้นคว้าทางวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์กลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงการการวางแผนบริหารและผังเมืองในระดับต่างๆ รวมทั้งกลายเป็นตัวแปรที่สำคัญในการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมรวมทั้งการมีส่วนร่วมในสังคม

แม้ว่าผู้บริหารต่างๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ทั้งใน เชิงวิชาการ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคมแล้ว แต่แนวความคิดดังกล่าวนี้ไม่เคยได้ถูกนำไปแปรเป็นกฎหมายเพื่อการนี้เลย กฎหมายทางพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่ในปีค.ศ. 1945 ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น นั้นทำหน้าที่แต่เพียงการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์ต่างๆ และเน้นแต่เพียงพิพิธภัณฑ์ทางศิลปะเท่านั้น ซึ่งกฎหมายดังกล่าวไม่ทันต่อยุคสมัยแล้ว

²⁵ แปลและสังเคราะห์จาก

- Exposé des motifs du texte final (online), ที่มา : <http://www.culture.gouv.fr/culture/home/index-dmf.htm> (ตุลาคม พศ 2547)
- Une loi pour les musées de France-Communiqué de presse (online), ที่มา : <http://www.culture.gouv.fr/culture/home/index-dmf.htm> (ตุลาคม พศ 2547)
- Décret simple du 2 mai 2002 (online), ที่มา : http://www.culture.gouv.fr/culture/dmf/loi_mus/decret_simple1.pdf (ตุลาคม พศ 2547)
- Décret du 25 avril 2002 en Conseil des ministres (online), ที่มา : http://www.culture.gouv.fr/culture/dmf/loi_mus/decret_en_CM.pdf (ตุลาคม พศ 2547)

กระทรวงวัฒนธรรมได้ศึกษาความเป็นไปได้ ในการร่างกฎหมายใหม่ เพื่อการปฏิรูปพิพิธภัณฑ์ต่างๆในฝรั่งเศส โดยจัดตั้งเป็นสถานะ หรือการใช้ชื่อ **พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส**

การใช้ชื่อดังกล่าวนั้น พิพิธภัณฑ์ต่างๆสามารถทำได้โดยการแจ้งความจำนงค์ต่อรัฐบาลโดยผ่านกรมพิพิธภัณฑ์ซึ่งมีตัวแทน คือ สำนักงานกิจการวัฒนธรรมในภูมิภาคต่างๆ และต้องผ่านกฎเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆที่กำหนดโดยกฎหมาย การใช้ชื่อนี้ พ่วงท้ายพิพิธภัณฑ์นั้นเป็นการแสดงถึงมาตรฐานในด้านต่างๆที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาล

จุดประสงค์หลัก 4 ประการของรัฐกฤษฎีกา คศ. 2002 คือ

- เพื่อปฏิรูปบทบาทและสถานะของพิพิธภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้เข้าชม ในฐานะที่พิพิธภัณฑ์นั้นเป็น บริการสาธารณะ (Service public) เพื่อการพัฒนาและความเสมอภาคทางวัฒนธรรม (Démocratisation culturel)
- เพื่อสร้างเอกภาพให้แก่พิพิธภัณฑ์ต่างๆที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาล และเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐและ พิพิธภัณฑ์ดังกล่าว โดยมีการตระหนักถึง เนื้อหาเฉพาะด้านและความแตกต่างของ พิพิธภัณฑ์แห่งฝรั่งเศส แต่ละ แห่ง
- เพื่อเพิ่มมาตรการในการอนุรักษ์และป้องกันคอเลคชั่นของพิพิธภัณฑ์
- เพื่อเป็นการบูรณาการและการส่งเสริมการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง

บทขยายความ

2.1. เพื่อปฏิรูปบทบาทและสถานะของพิพิธภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้เข้าชม ในฐานะที่ พิพิธภัณฑ์นั้นเป็นบริการสาธารณะเพื่อการพัฒนาและความเสมอภาคทางวัฒนธรรม

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดว่า พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส มีหน้าที่ในการอนุรักษ์คอเลคชั่น ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามี ความสำคัญต่อสาธารณะ และมีหน้าที่ในการเปิดให้สาธารณชนได้เข้าชมคอเลคชั่นดังกล่าว ทั้งนี้เป็นไปเพื่อการให้บริการ หรือการใช้ประโยชน์ของส่วนรวม สำหรับจุดประสงค์ในด้านความเสมอภาคทางวัฒนธรรมนั้น กฎหมายได้ตีความและ กล่าวไว้ว่า การเข้าถึง (Accessibilité) หรือ การเข้าชม จะต้องเปิดกว้างให้มากที่สุดและมีความเท่าเทียมกัน ทั้งนี้มิใช่เป็นไป เพียงเพื่อการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม (Patrimoine) หากแต่ต้องเป็นไปเพื่อการศึกษาและการเผยแพร่ด้วย ดังนั้น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส จึงมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและอัตราการเข้าชม ซึ่งนโยบายนี้จะต้องเป็นส่วนหนึ่งและ สอดคล้องกับนโยบายทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์

2.2. เพื่อสร้างเอกภาพให้แก่พิพิธภัณฑ์ต่างๆที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาล และเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐและพิพิธภัณฑ์ดังกล่าว โดยมีการตระหนักถึง เนื้อหาเฉพาะด้านและความแตกต่างของ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส แต่ละแห่ง

กฎหมายนี้เป็นกฎหมายฉบับแรกที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างกระทรวงต่างๆที่มีพิพิธภัณฑ์ในสังกัดของตนและมีลักษณะเป็นสหวิทยา โดยที่การประยุกต์ใช้กฎหมายนี้นั้นเปิดกว้างกับพิพิธภัณฑ์ (Musée) และ มิวเซียม (Muséum)²⁶ ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาทางด้านใดก็ตามและไม่ว่าจะสังกัดกระทรวงใดหรือเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนิติบุคคลใดก็ตาม

กฎหมายยังได้ระบุถึง ความจำเป็นในการเคารพต่อความแตกต่างดังกล่าว²⁷ โดยมีการยกเลิกพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและภายใต้การควบคุม²⁸ เหลือเพียงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส บทบาทของรัฐนั้นมีหน้าที่ให้คำปรึกษา ตรวจสอบและอุปถัมภ์ (โดยเฉพาะในเรื่องหลักๆได้แก่ การอนุรักษ์และรักษาคอลเลกชัน การเข้าถึง...)

ส่วนในเรื่องเนื้อหาที่หลากหลายของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส กฎหมายขยายความให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้นในเรื่องการตรวจสอบและควบคุมในเชิงวิชาการและวิทยาศาสตร์ โดยมีการจัดตั้ง **คณะกรรมการธิการสูงสุดเพื่อพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส** (Haut Conseil des Musées de France) ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาและประเภทที่หลากหลายของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส²⁹ รวมทั้งบุคลากรในสาขาอาชีพที่ต่างกันที่ทำงานในวงการพิพิธภัณฑ์ (นักอนุรักษ์ปฏิสังขรณ์ ภัณฑารักษ์ นักศึกษา...) คณะกรรมการธิการสูงสุดนี้เปรียบเสมือนเป็นสหภาพอันประกอบไปด้วยผู้แทนในสาขาต่างๆ และมีหน้าที่ในการให้แนวทาง นโยบาย มาตรฐานในการรับรองการใช้ชื่อ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส รวมทั้งการทำการรายงานประจำปีเพื่อเป็นการประเมินผล

²⁶ ในประเทศฝรั่งเศส คำว่า Muséum นั้นถือกันเป็นประเพณีว่าหมายถึง พิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ชาติวิทยา ส่วน Musée นั้นหมายรวมถึงพิพิธภัณฑ์ทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ชาติพันธุ์ เป็นต้น

²⁷ ก่อนหน้านั้น ด้วยความที่ พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนนั้นมีหน้าที่ในการอนุรักษ์และรักษาคอลเลกชันของรัฐ จึงได้รับการสนับสนุนและอุปถัมภ์จากรัฐมากกว่าพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม หรืออาจกล่าวได้ว่า พิพิธภัณฑ์ในภาครัฐมักจะได้รับ การสนับสนุนมากกว่าพิพิธภัณฑ์ในภาคเอกชน ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน

²⁸ ตามกฎหมายแบบเดียวกันนี้ รัฐได้ยกคอลเลกชันของรัฐที่อยู่ในพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อการอนุรักษ์และรักษาคอลเลกชันของรัฐ (ตามที่เคยกล่าวไว้ในบท โครงสร้างและการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศส) จึงหมดสภาพไปโดยปริยาย

²⁹ ทั้งนี้ยังเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสำหรับพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและภายใต้การควบคุมเดิมนั้น มักจะประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญในสาขาทางศิลปะ โบราณคดีและประวัติศาสตร์ ไม่ค่อยมีผู้เชี่ยวชาญในทางชาติพันธุ์วิทยา ซึ่งเป็นสาขาที่สำคัญสำหรับในเขตพิพิธภัณฑ์ (Ecomusée) ทำให้ไม่มีความสมดุลในเชิงเนื้อหา นอกจากนี้ คณะกรรมการธิการสูงสุดเพื่อพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส จะประกอบไปด้วยนักวิทยาศาสตร์ด้วย ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ พิพิธภัณฑ์ทางวิทยาศาสตร์หรือธรรมชาติวิทยา ที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการนั้นสามารถยื่นความจำนงค์ในการขอใช้ชื่อ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

2.3. เพื่อเพิ่มมาตรการในการอนุรักษ์และป้องกันคอเลคชันของพิพิธภัณฑ์

รัฐสภา ค.ศ. 2002 ได้ย้มาถึงหลักการในเรื่องการไม่สามารถเปลี่ยนกรรมสิทธิ์³⁰ (inaliénabilité) ของวัตถุในคอเลคชันที่เป็นสาธารณะสมบัติ (Domaine public)

นอกจากนี้ มีการจัดตั้งคณะกรรมการเชิงวิชาการ (Commission scientifique) ที่มีหน้าที่ในการให้ความเห็นในเรื่องการจัดรวบรวมวัตถุ (acquisition) และการปฏิสังขรณ์ (restauration) รวมทั้งเพิ่มสิทธิในการให้ความเห็นชอบต่อการเพิกถอนทะเบียนวัตถุในคอเลคชันของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสที่เป็นของนิติบุคคลในภาครัฐ ทั้งนี้ไม่รวมถึงวัตถุที่ได้จากรับบริจาค จากพินัยกรรมและจากการจัดซื้อโดยการอุปถัมภ์ทางการเงินจากรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่คอเลคชันอยู่ในภาวะเสี่ยงหรืออันตราย กฎหมายนี้เปิดโอกาสมีการถ่ายโอนวัตถุในคอเลคชันระหว่างพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสของภาครัฐเป็นการชั่วคราว โดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการมาธิการสูงสุดเพื่อพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส

ส่วนพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสที่เป็นของนิติบุคคลเอกชน กฎหมายได้นำหลักการ การไม่สามารถถูกยึดหรืออายัด (insaisissabilité) การไม่มีอายุความ (imprescriptibilité) และ การไม่สามารถเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ (inaliénabilité) สำหรับวัตถุในคอเลคชันของรัฐที่เป็นสาธารณะสมบัติ มาใช้กับวัตถุในคอเลคชันในความครอบครองของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสที่เป็นของนิติบุคคลเอกชนที่ได้มาจากการอุปถัมภ์ทางการเงินจากรัฐบาลหรือจากองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น และ

รัฐสภาฉบับเดียวกันนี้ ยังให้เปิดโอกาสให้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสที่เป็นของนิติบุคคลเอกชนสามารถใช้สิทธิในการเป็นผู้ประมูลรายสุดท้ายในการประมูลขายสาธารณะ (Droit de preemption)³¹

2.4. เพื่อเป็นการบูรณาการและการส่งเสริมการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง

ด้วยความประสงค์ที่ต้องการเคารพสิทธิของนิติบุคคลที่เป็นเจ้าของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส รัฐสภา ค.ศ. 2002 ได้กำหนดบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นครั้งแรก สรุปได้ดังนี้ การขอใช้ชื่อ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส และการปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด นั้นเป็นความสมัครใจของผู้เป็นเจ้าของพิพิธภัณฑ์

บทบาทที่ของสำคัญรัฐบาล นอกเหนือจากการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพในเชิงวิชาการและเทคนิคแล้ว รัฐบาลมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา รวมทั้ง กฎหมายได้เปิดโอกาสให้รัฐบาลสามารถถ่ายโอนวัตถุในคอเลคชันที่อยู่ในความครอบครองที่เคยฝากกับพิพิธภัณฑ์ต่างๆในภูมิภาค (ก่อนปี ค.ศ. 1910) ให้แก่องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีประมาณมากกว่า 10,000 ขึ้น

³⁰ โดยการยกให้ หรือ นำไปขาย

³¹ ซึ่งเดิมมีแต่พิพิธภัณฑ์สถานในภาครัฐเท่านั้นที่มีสิทธิในการนี้

รัฐกฤษฎีกาฉบับนี้ ยังส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้มีการถ่ายโอนการครอบครองวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสระหว่างองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการมาธิการสูงสุดเพื่อพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส ที่นอกจากประกอบด้วยตัวแทนจากสาขาทางวิชาการที่แตกต่างกันแล้ว ยังประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการรับรองความสัมพันธ์ที่เป็นประชาธิปไตยระหว่างรัฐบาลกับผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายและทุกระดับในวงการพิพิธภัณฑ์

สุดท้าย มาตรการและข้อกฎหมายทางภาษี ส่งผลให้รัฐกฤษฎีกา คศ. 2002 นั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนี้

- นิติบุคคลที่ต้องเสียภาษีนิติบุคคลสามารถได้รับการลดหย่อนภาษีเป็นจำนวนร้อยละ 90 ของจำนวนเงินที่ใช้ไปเพื่อการซื้อ **ทรัพย์สินแผ่นดิน** (Trésor national)³² ที่ไม่สามารถนำออกนอกประเทศ เพื่อพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสที่เป็นของภาครัฐ ทั้งนี้จะต้องไม่เกินร้อยละ 50 ของจำนวนเงินภาษีที่ต้องจ่าย

ลักษณะดังกล่าวจะคล้ายกับการเสียภาษีมรดกในรูปของวัตถุทางวัฒนธรรม³³ ที่มีผลต่ออย่างต่อเนื่องต่อการรักษาและอนุรักษ์มรดกของชาติและต่อการเพิ่มพูนวัตถุในคอลเลกชันที่เป็นสาธารณสมบัติของชาติ

- การลดหย่อนภาษีนิติบุคคลเป็นจำนวนร้อยละ 40 ของจำนวนเงินที่ใช้ไปในการซื้อทรัพย์สินแผ่นดิน เพื่อให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของนิติบุคคลผู้ซื้อ ในกรณีนี้ ถ้าทรัพย์สินแผ่นดิน ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณวัตถุ ทรัพย์สินแผ่นดิน ขึ้นนั้นจะต้องถูกฝากจัดแสดงต่อสาธารณชนภายใน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส เป็นเวลา 10 ปีซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยห้ามมีการซื้อขายทรัพย์สินแผ่นดิน เพื่อเปลี่ยนผู้ครอบครอง

³² ทรัพย์สินแผ่นดิน (ตามกฎหมาย 92-1477 วันที่ 31 ธันวาคม 1992) คือ วัตถุทางวัฒนธรรมที่ถูกปฏิเสธการอนุญาตนำออกนอกประเทศ อันเนื่องมาจาก วัตถุทางวัฒนธรรมชิ้นนั้นมีประโยชน์อย่างยิ่งสมเป็นมรดกของชาติและมีความสำคัญในด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ และโบราณคดี โดยปรกติแล้ว เมื่อมีการปฏิเสธการอนุญาตการนำออกนอกประเทศ รัฐบาลจะต้องดำเนินการการเสนอซื้อทรัพย์สินแผ่นดินจากผู้เป็นเจ้าของภายในเวลา 30 เดือน ถ้าผู้เจ้าของไม่เห็นชอบกับการเสนอราคาจากรัฐบาล สามารถถามความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในการตีราคาได้ แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลสามารถที่จะยืนยันการเสนอราคาในครั้งแรก ในกรณีที่ผู้เป็นเจ้าของปฏิเสธที่จะขาย ทรัพย์สินแผ่นดิน ให้แก่รัฐบาล รัฐบาลสามารถที่จะปฏิเสธการอนุญาตการนำออกนอกประเทศอีกครั้ง (ปัจจุบันนี้ ภายหลังจากแก้ไขกฎหมายปี 1992 รัฐบาลสามารถปฏิเสธการอนุญาตนำออกนอกประเทศกี่ครั้งก็ได้ ซึ่งก่อนหน้านี้รัฐบาลมีสิทธิปฏิเสธได้เพียง 3 ครั้ง หลังจากนั้นผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินแผ่นดินสามารถนำออกนอกประเทศได้) แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้ารัฐบาลเปลี่ยนใจในการเสนอซื้อ ทรัพย์สินแผ่นดิน ผู้เป็นเจ้าของสามารถที่จะนำออกนอกประเทศได้

³³ บทขยายความอยู่ในบท สมพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

3. ผลของการเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสโดยสรุป

เงื่อนไขที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสจะต้องปฏิบัติตามดังนี้

3.1. การทำทะเบียน

นิติบุคคลที่เป็นเจ้าของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสจะต้องจัดทำและปรับปรุงทะเบียนวัตถุในคอลเลกชันอย่างสม่ำเสมอ ทะเบียนนี้ถือเป็นเอกสารหนึ่งเดียว ไม่สามารถทำปลอมลอกเลียนแบบ มีการตั้งชื่อ ลงวันที่และรับรองโดยผู้รับผิดชอบคอลเลกชัน การจัดลำดับวัตถุในทะเบียน ให้ถือตามวันที่วัตถุนั้นได้เข้ามาเป็นคอลเลกชันอย่างเป็นทางการ

ทะเบียนนี้จะต้องเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์ และสำเนาทะเบียนอีกหนึ่งชุด ต้องเก็บรักษาไว้ที่หอจดหมายเหตุที่รับผิดชอบในพื้นที่ การเพิ่มเติมข้อมูลในทะเบียนจะต้องมีหนึ่งครั้งต่อปี

3.2. การต้อนรับผู้เข้าชม การเผยแพร่ การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม

ผู้ให้บริการดังกล่าวสำหรับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสที่เป็นของภาครัฐ จะต้องเป็นข้าราชการหรือพนักงานที่มีคุณสมบัติที่สังกัดองค์กรในภาครัฐ อาทิ พนักงานด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ด้านการศึกษา ด้านการค้นคว้า ด้านบริการทางวัฒนธรรม บรรณารักษ์

สำหรับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสที่เป็นของภาคเอกชน ผู้ให้บริการในข้างต้น จะต้องมีความรู้ในสาขาที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ โบราณคดี ศิลปะร่วมสมัย ศิลปะตกแต่ง เลขาศิลป์ (Art Graphique) ชาติพันธุ์วิทยา ประวัติศาสตร์ จิตรกรรม การปฏิบัติทางศิลปะ วิทยาศาสตร์และเทคนิค ประติมากรรม รวมทั้งในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการต้อนรับผู้ชม การเผยแพร่ การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ หรือจะต้องเป็นผู้ที่เคยปฏิบัติงานในการบริการดังกล่าวมาเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี

3.3. การรับการตรวจสอบเชิงวิทยาศาสตร์และเทคนิค

การตรวจสอบในเชิงวิทยาศาสตร์และเทคนิคนั้น อาจเป็นได้ทั้งจากการเข้าไปตรวจสอบจากรัฐบาลหรืออาจเป็นการขอรับการตรวจสอบจากฝ่ายพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส กรมพิพิธภัณฑ์แห่งฝรั่งเศสถือเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการทำหน้าที่ดังกล่าว³⁴

³⁴ ทั้งนี้ การติดต่อดำเนินการนั้นผ่านตัวแทนของกรมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสในภูมิภาค คือ สำนักงานกิจการวัฒนธรรมส่วนภูมิภาค (Direction Régionale des Affaires Culturelles-DRAC)

พิพิธภัณฑสถานแห่งฝรั่งเศสจะต้องจัดทำโครงการเชิงวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (Projet scientifique et culturel-PSC) เพื่อเป็นการขอรับการอุปถัมภ์ทางการเงินจากรัฐบาล ในการนี้รัฐบาลจะให้การสนับสนุนเฉพาะในด้านการอนุรักษ์ปฏิสังขรณ์ การจัดแสดงคอลเลกชัน และโครงการอื่นเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม (ต่อเติม ก่อสร้าง ปรับปรุง...) ³⁵

ตัวอย่างเช่น รัฐบาลจะให้การสนับสนุนทางการเงินในโครงการการจัด นิทรรศการที่มีประโยชน์ในระดับชาติ (Expositions d'intérêt national) ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของโครงการ PSC ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆดังนี้ ³⁶

- แผนการจัดแสดง การนำเสนอที่มีการประยุกต์ใช้สื่อ (Médiation) ที่น่าสนใจ
- กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดร่วมกับนิทรรศการเป็นลักษณะนวัตกรรม (Innovation)
- แผนการประชาสัมพันธ์ (Communication) นั้นให้ผลในระดับชาติและนานาชาติ
- ต้องมีการประเมินผล (Evaluation) ผู้ชมภายหลังการจัดนิทรรศการ เพื่อดูผลสะท้อนกลับของการได้รับเงินอุปถัมภ์จากรัฐบาล

บทสรุป

รัฐกฤษฎีกา คศ. 2002 นั้นเป็นผลของการทำงานร่วมกันในทุกฝ่ายเพื่อการพัฒนากิจการพิพิธภัณฑสถานในฝรั่งเศส ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองระดับชาติและท้องถิ่น นักกฎหมาย นักวิชาการ ภัณฑารักษ์ นักการศึกษา และผู้ประกอบการวิชาชีพทั้งในและที่เกี่ยวข้องกับกิจการพิพิธภัณฑสถาน เป็นระยะเวลานานกว่า 20 ปี

ณ วันนี้ การประเมินผลของการใช้มาตรการทางกฎหมายนี้คงจะ ยังไม่สามารถสรุปได้ อันเนื่องจากว่า การประยุกต์ใช้กฎหมายดังกล่าวนั้นรวมเป็นเวลาไม่ถึง 2 ปี แต่คาดว่า ผู้ที่ได้รับประโยชน์จริงๆ โดยเฉพาะในเรื่องของภาพพจน์ จากการใช้ชื่อพิพิธภัณฑสถานแห่งฝรั่งเศส ³⁷ น่าจะเป็นพิพิธภัณฑสถานที่มีขนาดเล็กและไม่เป็นที่รู้จัก ทั้งนี้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินั้นที่มีขนาดใหญ่และเป็นที่รู้จักอยู่แล้ว (เรียกได้ว่ามีแบร์น ของตนเองอยู่แล้ว) เช่น ลูฟร์ แวร์ซายส์ การใช้ชื่อ พิพิธภัณฑสถานแห่งฝรั่งเศส ก็ดูจะไม่มีความหมายต่อภาพพจน์ของพิพิธภัณฑสถาน

³⁵ จะเห็นได้ว่า รัฐบาลจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือให้เงินสนับสนุนในด้านการบริหารและการจัดการแบบประจำ (ค่าสาธารณูปโภค เงินเดือน...) ทั้งนี้เป็นความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหรือนิติบุคคลเอกชน ที่เป็นเจ้าสังกัดหรือเจ้าของของพิพิธภัณฑสถานแห่งฝรั่งเศสนั้นๆ

³⁶ ที่มา: บทสัมภาษณ์ในระหว่างการดูงานที่กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งฝรั่งเศสโดย Silvie Midali, รองหัวหน้าสำนักผู้ชม (Département des publics), วันที่ 8 ตุลาคม 2547

³⁷ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินั้นสามารถใช้ชื่อ พิพิธภัณฑสถานแห่งฝรั่งเศส ได้โดยปริยาย ส่วนพิพิธภัณฑสถานที่ยื่นทะเบียนเดิมนั้นมีเวลาภายในหนึ่ง ปี ภายหลังการออกรัฐกฤษฎีกา คศ. 2002 ในการของใช้ชื่อ พิพิธภัณฑสถานแห่งฝรั่งเศส (โดยไม่ต้องมีการผ่านขั้นตอนการตรวจสอบตามกฎหมาย) ส่วนการประกาศใช้ชื่อ พิพิธภัณฑสถานแห่งฝรั่งเศส เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม โดยการออกกฎกระทรวง

บทที่ 4: สมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

(La Réunion des Musées Nationaux- RMN)

บทนำ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการด้านการบริหารและการจัดการของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ น่าจะเปรียบเทียบกับบทบาทและหน้าที่ของสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานของประเทศฝรั่งเศสซึ่งมีบทบาทเป็น Federateur ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของฝรั่งเศสทั้ง 34 แห่ง ขณะที่คณะกรรมการด้านการบริหารของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติคาดว่าจะมีพิพิธภัณฑสถานพื้นฐานในกำกับ 4 แห่ง แต่จะมีข้อแตกต่างกันตรงที่ว่า

สมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานของประเทศฝรั่งเศสนั้นมิได้เป็นคณะผู้บริหารของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เพราะการบริหารภายในนั้นพิพิธภัณฑสถานแต่ละแห่งมีภัณฑกรซึ่งเป็นหัวหน้าซึ่งมีบทบาทสำคัญในเชิงวิชาการ และสังกัดกรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ยกเว้นในกรณีที่มีพิพิธภัณฑสถานนั้นในฐานะเป็นองค์อิสระ สมาพันธ์เป็นเสมือนผู้ให้ความสนับสนุนเพื่อให้กิจการของพิพิธภัณฑสถานโดยเฉพาะในด้านการเผยแพร่องค์ความรู้และการบริการต่อผู้ชมนั้น โดยผ่านภารกิจของสมาพันธ์

จุดประสงค์นั้นเพื่อให้คณะกรรมการด้านการบริหารและการจัดการของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ได้เห็นความเป็นมาและพัฒนาการ องค์ประกอบ โครงสร้างและยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่เป็นปัจจัยสำคัญในที่สร้างความสำเร็จให้แก่สมาพันธ์ ซึ่งมีประวัติความเป็นมาว่า 109 ปี อันอาจจะเป็นประโยชน์เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ในงานกิจการของคณะกรรมการ

1. ประวัติความเป็นมา³⁸

สมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานนั้นจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1895 ตามกฎหมายมีฐานะเป็นองค์การมหาชนอิสระทางการปกครอง (Etablissement public national à caractère administratif - EPA) แยกจากกรมพิพิธภัณฑสถานแต่มีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดตั้งแต่ก่อตั้ง มีจุดประสงค์หลักในสมัยนั้นเพื่ออำนวยความสะดวกในเรื่องการรับและการจัดการการบริจาค ศิลปะวัตถุสำหรับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติทางศิลปะและประวัติศาสตร์อันได้แก่ ลูฟร์ แวร์ซายส์ พิพิธภัณฑสถานโบราณวัตถุแห่งชาติและพิพิธภัณฑสถานลูกชอมบวร์กซึ่งเป็นพิพิธภัณฑสถานศิลปะร่วมสมัยในช่วงนั้น

การจัดตั้งสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกันต่อผู้บริจาคว่า ศิลปะวัตถุที่บริจาคมาจะไม่กระจายไปอยู่ตามหน่วยงานแห่งอื่นๆ นอกจากนี้ ฐานะของการเป็นองค์อิสระยังสามารถแก้ปัญหาในเรื่องการส่งรายได้เข้าสู่ส่วนกลางและการจัดทำงบประมาณแบบปีต่อปี และยังเป็นตัวกลางที่ดีในการสานสัมพันธ์โดยตรงกับวงการผู้บริจาค

³⁸ แปลและสังเคราะห์จาก Chatelain J., *Droit et administration des musées*, La Documentation Française, Paris, 1993

สมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมิได้เป็นเพียงแค่ผู้รับเงินบริจาคเท่านั้น หากแต่เป็นนิติบุคคลที่มีเอกเทศทางด้านการเงินซึ่งมีการจัดการโดยคณะกรรมการซึ่งสมาชิกต่างๆได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง คณะบริหารสมาพันธ์มาจากวงการนักสะสมมืออาชีพร่วม และสมัครเล่นที่มีฐานะ หรือผู้บริจาครายสำคัญของพิพิธภัณฑสถาน คณะผู้บริหารนี้จะเป็นผู้เลือกประธานของตน

หน้าที่หลักของสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานนั้นคือการเพิ่มพูนจำนวนวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ไม่ว่าจะเป็นการซื้อโดยตรงหรือโดยการประมูล การรับบริจาค...) แต่การจัดการและดูแลต่อวัตถุดังกล่าวในภายหลัง นั้นเป็นหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ในช่วงแรกเริ่มนั้น รายรับของสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานมาจาก เงินสนับสนุนจากรัฐบาล (ประมาณ 320 000 ฟรังก์ต่อปี) การขายผลงานประติมากรรมหล่อและภาพพิมพ์จำลองจากของจริง เงินบริจาคและรายได้จากการลงทุนอื่นๆ รายได้ทั้งหมดดังที่กล่าวมานั้นมีประมาณกว่าหนึ่งล้านฟรังก์ ในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 รายจ่ายในหมวดค่าจ้างของบุคคลากรนั้น รัฐบาลเป็นผู้จัดการ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้รายได้ที่เข้ามาของสมาพันธ์ได้นำไปใช้ในการจัดซื้อศิลปะวัตถุเพื่อคอลเลกชันของพิพิธภัณฑสถานอย่างจริงจัง

พัฒนาการของสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานนั้นแบ่งได้ออกเป็น 2 ช่วง

คศ. 1922 สมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานเริ่มจัดการเที่ยวชมและจัดสัมมนา โดยมีการเสียค่าเข้าร่วมกิจกรรมทั้งสอง ทั้งนี้เนื่องจาก ตั้งแต่การเปิดพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ต่อสาธารณชนในปี คศ. 1793 พิพิธภัณฑสถานไม่เก็บค่าเข้าชม สมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานจึงต้องหารายได้เสริม แต่การจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้เสริมนี้ยังไม่มีผลใดๆต่อการเปลี่ยนสถานภาพของสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานแต่อย่างใด

จนในปี คศ. 1944 ได้มีการปฏิรูปภายในของสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานโดยรัฐบัญญัติปีคศ. 1944 ได้ยกเลิกคณะผู้บริหารเดิมและจัดตั้งให้มีคณะกรรมการที่ดูแลแต่ด้านการบริหารและคณะกรรมการศิลปะที่มีจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้น มีหน้าที่เฉพาะในด้านการเลือกสรรและการจัดซื้อหรือการรับบริจาคศิลปะวัตถุเพื่อเพิ่มพูนคอลเลกชันของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ภายหลังคำแนะนำของคณะกรรมการภาควิชาศิลปะ) นอกจากนี้ประธานคณะกรรมการและคณะกรรมการศิลปะซึ่งเป็นบุคคลคนเดียวที่นั้นมาจากการแต่งตั้งโดยตำแหน่งซึ่งคือ อธิบดีกรมพิพิธภัณฑสถานแห่งฝรั่งเศส

แนวคิดในการปฏิรูปนี้แท้จริงแล้วคือ ความต้องการให้สมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานมีความสัมพันธ์กับกรมพิพิธภัณฑสถานมากขึ้น การที่สมาพันธ์มีประธานคณะกรรมการที่มาจากกรมพิพิธภัณฑสถานนั้น เป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาความขัดแย้งระหว่างสองสถาบัน แม้ว่าสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานเป็นองค์การมหาชนอิสระ แต่ก็เปรียบเสมือนเป็นสถาบันที่จะต้องตอบสนองต่อกิจการบางอย่างซึ่งฐานะของกรมพิพิธภัณฑสถานไม่อาจทำได้

ทั้งนี้ผลลัพธ์ของแนวคิดนี้จะเห็นได้ชัดขึ้นในอีก 20 ปีถัดมาเมื่อ มีการปรับเปลี่ยนและขยายกิจการของสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถาน โดยนาย อังเดร มาร์โรวีช์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมในช่วงนั้น ที่ต้องการให้สมาพันธ์มีหน้าที่ใน**จัดนิทรรศการชั่วคราวในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ**

ดังที่กล่าวมาในข้างต้น กรมพิพิธภัณฑสถานนั้นเป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเหมาะแก่การดำเนินงานกิจการที่ไม่ซับซ้อนและเป็นแบบงานประจำ การจัดสรรงบประมาณนั้นเป็นแบบปีต่อปี งบประมาณส่วนที่เหลือก็ต้องส่งคืนเข้าส่วนกลางไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้ ฉะนั้นระบบการบริหารของกรมพิพิธภัณฑสถานจึงไม่เหมาะสมต่อกิจกรรมการจัดนิทรรศการชั่วคราวซึ่งต้องมีการเตรียมการวางแผนการจัดสรรงบประมาณล่วงหน้าหลายปี

สมาพันธ์ในฐานะเป็นองค์การอิสระซึ่งมีระบบการจัดการที่ยืดหยุ่นและมีการจัดการงบประมาณที่เป็นเอกเทศสามารถสะสมกำไรและนำเอาไปใช้หรือวางแผนการลงทุนในกิจการต่าง ๆ ล่วงหน้าได้ จึงอยู่ในฐานะที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมนิทรรศการชั่วคราวอย่างยิ่ง

การพัฒนานโยบายการจัดนิทรรศการชั่วคราวนำไปสู่การพัฒนาสมาพันธ์ ซึ่งในบางครั้งรัฐบาลได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือ เช่น การปฏิสังขรณ์และซ่อมแซม Grand Palais เพื่อใช้เป็นหอศิลป์แห่งชาติในการจัดนิทรรศการชั่วคราว การเปิดพิพิธภัณฑสถานปิกลีและพิพิธภัณฑสถานดอร์เซย์ และงานก่อสร้างและต่อเติมในช่วงแรกของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์และแวร์ซายส์ และที่อื่นๆ อันเป็นผลจาก จำนวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่มีเพิ่มมากขึ้น

การปรับปรุงสถานที่ข้างต้นมีส่วนทำให้สมาพันธ์นั้นมีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งจาก ค่าเข้าชมพิพิธภัณฑสถานและนิทรรศการชั่วคราว รวมทั้งการขายของที่ระลึก พัฒนาการในเชิงปริมาณนี้นำไปสู่พัฒนาการในเชิงคุณภาพ การจัดนิทรรศการชั่วคราวที่มีขนาดใหญ่ขึ้นกลายเป็นกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สำคัญทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ ความมีชื่อเสียงของพิพิธภัณฑสถานส่งผลให้ผู้ชมคาดหวังอย่างสูงต่อบริการที่ได้รับ จากการผลิตสูจิบัตรนิทรรศการแบบเรียบง่ายกลายเป็นการจัดพิมพ์หนังสือศิลปะที่มีคุณภาพเพื่อการสะสม การผลิตของที่ระลึกต้องผ่านการเลือกสรรและควบคุมคุณภาพ สถานะของสมาพันธ์นั้นเริ่มเปลี่ยนไป จากการเป็นเพียงองค์กรทางเทคนิคและทางการค้ากลายเป็น**องค์กรเพื่อการเผยแพร่วัฒนธรรมที่สำคัญในระดับต้นๆทีเดียว**

พัฒนาการทางกิจการทางการค้าที่เพิ่มมากขึ้นของสมาพันธ์นำไปสู่การเปลี่ยนฐานะของสมาพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี ค.ศ. 1990 รัฐสภาฎการประกาศใช้เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน ได้มีการแปรฐานะของสมาพันธ์จากองค์การมหาชนอิสระทางการปกครองเป็น**องค์การมหาชนที่มีลักษณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม** (Etablissement public à caractère industriel et commercial-EPIC) แต่การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ได้มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสมาพันธ์และกรมพิพิธภัณฑสถาน อย่างไร ประธานคณะกรรมการยังคงเป็นอธิบดีกรมพิพิธภัณฑสถาน รายได้จากการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานและนิทรรศการก็ยังคงเป็นของสมาพันธ์และสมาพันธ์ก็ยังคงมีหน้าที่หลักในการเพิ่มพูนคอลเลกชันของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติต่างๆ³⁹

³⁹ ยกเว้นรายได้จากการเข้าชมของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่มีฐานะเป็นองค์การมหาชนที่มีขนาดใหญ่ได้แก่ ลูฟร์และแวร์ซายส์ อันเนื่องมาจากรัฐสภาฎการใหม่ที่ผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2004

2. หน้าที่ของสมาพันธ์ฯ⁴⁰

- รวบรวมศิลปวัตถุและโบราณวัตถุเข้าในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ⁴¹
- ภารกิจในการต้อนรับผู้ชม
- จัดนิทรรศการชั่วคราว
- เผยแพร่วัฒนธรรม

2.1. รวบรวมศิลปวัตถุเข้าในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (Acquisition)

ตั้งแต่สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติได้เริ่มก่อตั้งขึ้นใน ปี ค.ศ. 1895 หน้าที่หลักของสมาพันธ์ฯ คือ การรวบรวมศิลปวัตถุเข้าในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ด้วยวิธีการดังนี้

- **การจัดซื้อ** – ซื้อโดยตรงจากผู้ขายซึ่งอาจจะเป็นเพียงบุคคลธรรมดาหรือพ่อค้ามืออาชีพ หรืออาจเป็นการซื้อจากการประมูลสาธารณะ ในกรณีหลังนี้ รัฐบาลสามารถใช้สิทธิในการเป็นผู้ประมูลรายสุดท้าย (préemption)

การคัดเลือกในการจัดซื้อศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุใด ๆ นั้น มีหลักการ 2 ประการคือ มีการตัดสินใจร่วมกันกับทางกรมพิพิธภัณฑ์และขึ้นอยู่กับการจัดสรรงบประมาณหรือโควต้าของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติทั้ง 34 แห่ง

ในเบื้องต้น ภัณฑารักษ์เสนอต่อคณะที่ปรึกษาของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (Comité consultatif des musées nationaux) ในการจัดซื้อศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุชิ้นใดชิ้นหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการนี้จะเปิดประชุมในการพิจารณาโดยมีอธิบดีกรมพิพิธภัณฑ์เป็นประธาน คณะกรรมการประกอบด้วยภัณฑารักษ์ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าแผนกทางวิชาการต่าง ๆ ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เมื่อได้ผลสรุป คณะที่ปรึกษาของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติก็จะส่งเรื่องต่อให้คณะกรรมการศิลปะของสมาพันธ์ฯ (ไม่รวมภัณฑารักษ์) และประกอบด้วยนักประวัติศาสตร์ศิลปะและนักสะสมมืออาชีพ คณะกรรมการศิลปะนี้อาจเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับข้อเสนอของคณะที่ปรึกษาของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติก็ได้

นอกจากนี้ คณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการศิลปะนี้จะมีบทบาทในการคัดเลือกศิลปวัตถุและโบราณวัตถุที่มาจากการบริจาคหรือการทดแทนภาษีด้วย และเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีวิธีการจัดซื้อแบบใหม่ เช่น การร่วมกันจัดซื้อระหว่างรัฐบาลและผู้อุปถัมภ์ที่เป็นเอกชน⁴²

⁴⁰ แปลและสังเคราะห์จาก *RMN* (online), ที่มา : <http://www.rmnm.fr/fr/01rmn/index-01missions.html>

⁴¹ รัฐธรรมนูญใหม่ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2004 ได้ยกเลิกค่าใช้จ่ายในหมวดการจัดซื้อศิลปวัตถุเพื่อเข้าเป็นคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติของสมาพันธ์ฯ ตั้งแต่นั้นไปรัฐบาลจะเป็นผู้สรรหางบประมาณพิเศษเพื่อการนี้แต่สมาพันธ์ฯยังคงทำหน้าที่ในด้านการคัดเลือกศิลปวัตถุอยู่ ทั้งนี้ไม่รวมการจัดซื้อศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุเพื่อคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์และแวร์ซายส์ ซึ่งมีฐานะเป็นองค์การอิสระ ทั้งสองสถาบันจะจัดบในการจัดซื้อเอง

⁴² ส่วนหนึ่งได้กล่าวไปแล้วในตอนท้ายของบท รัฐธรรมนูญ ค.ศ. 2002....

- **การรับบริจาค (Donation)**

การรับบริจาคนี้นับว่าเป็นวิธีหนึ่งในการเพิ่มพูนคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ การบริจาคแบบธรรมดาไม่มีเงื่อนไข การบริจาคแบบมีบันทึกของนิติกรซึ่งส่วนใหญ่จะมีเงื่อนไขและการบริจาคโดยพินัยกรรม ซึ่งเป็นการยกให้รัฐโดยไม่มีเงื่อนไขภายหลังการเสียชีวิตของผู้บริจาค

ในแต่ละปีมีผู้ยื่นความจำนงค์ต่อคณะที่ปรึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกว่า 140 ราย นอกจากการบริจาคเป็นวัตถุแล้ว บางครั้งยังมีการบริจาคเป็นจำนวนเงินอีกด้วย

ตามประมวลกฎหมายภาษีอากร ในการบริจาคให้พิพิธภัณฑ์แต่ละครั้ง ผู้บริจาคทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เอกชน สามารถได้รับการลดหย่อนภาษี

- **การรับศิลปะวัตถุในลักษณะเป็นการทดแทนภาษี (Dation)**

กฎหมายทางภาษีอากรปี คศ. 1969 เปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องเสียภาษีมรดกและภาษีโอนมรดกและภาษีอื่นๆบางประเภท สามารถชำระภาษีได้ในรูปของศิลปะวัตถุ โบราณวัตถุ เอกสารที่มีคุณค่าที่สำคัญทางวัฒนธรรม ภายใต้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและภายหลังการหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

ตัวอย่างของการรับวัตถุในลักษณะนี้ เช่น ทายาทของปีกัสโซ่ได้ยกผลงานของศิลปินจำนวนมากให้แก่รัฐแทนการเสียภาษี ซึ่งผลงานดังกล่าว กลายเป็นคอลเลกชันแรกเริ่มในการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ปีกัสโซ่

ในปีคศ. 2002 สมาพันธ์ฯได้จัดสรรงบประมาณกว่า 7 ล้านยูโรในการจัดรวบรวมศิลปะวัตถุ

2.3. การกักในการต้อนรับผู้ชม

สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มีบทบาทในการดูแลพื้นที่ที่ใช้ในการต้อนรับผู้เข้าชมในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และจัดการการบริการแก่ผู้เข้าชม เช่น ทางเข้า ห้องฝากเสื้อผ้า ร้านอาหาร การจัดสัมมนา ร้านขายของที่ระลึก นอกจากนี้ สมาพันธ์ฯยังจัดการและดูแลในเรื่องบัตรเข้าชมและการจองบัตรของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ คณะกรรมการบริหาร สมาพันธ์ฯเป็นผู้วางนโยบายอัตราค่าเข้าชมและส่วนลดหรือการเข้าชมโดยไม่เสียค่าเข้าชมของกลุ่มผู้ชมบางกลุ่ม

โดยปกติพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติแต่ละแห่งจะมีการประยุกต์ใช้อัตราการเข้าชมซึ่งส่วนใหญ่กำหนดโดยสมาพันธ์ฯเป็นสองอัตรา คือ ราคาเต็มและราคาส่วนลด การลดราคาเข้าชมนี้มีหลายปัจจัยเช่น

	คอลเลกชันถาวร	นิทรรศการชั่วคราวในหอศิลป์ Grand Palais
วันอาทิตย์ที่หนึ่งของเดือน	ไม่เสียค่าเข้าชม	—
วันอาทิตย์อื่นๆ	ราคาส่วนลด	—
เยาวชนอายุน้อยกว่า 13 ปี	ไม่เสียค่าเข้าชม	ไม่เสียค่าเข้าชม
เยาวชนอายุน้อยกว่า 18 ปี	ไม่เสียค่าเข้าชม	ราคาส่วนลด (ไม่รวมการจองล่วงหน้า)
เยาวชนอายุน้อยกว่า 26 ปี	ราคาส่วนลด	ราคาส่วนลด (ไม่รวมการจองล่วงหน้า)
ผู้ที่กำลังหางาน	ไม่เสียค่าเข้าชม	ราคาส่วนลด (ไม่รวมการจองล่วงหน้า)
ผู้ได้รับการช่วยเหลือรายได้ขั้นต่ำจากรัฐบาล	ไม่เสียค่าเข้าชม	ไม่เสียค่าเข้าชม

* – ไม่รวมพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ โรแดงและแวร์ซายส์

ส่วนกลุ่มผู้ชมบางกลุ่มอาจจะไม่เสียค่าเข้าชมเลย เช่น ผู้พิการและผู้ติดตาม นักเรียนนักศึกษาทางศิลปะ บุคคลที่ทำงานในพิพิธภัณฑ์ สมาชิก ICOM ข้าราชการปัจจุบันและที่เกษียณอายุของกระทรวงวัฒนธรรม...

สมาคมยังจัดระบบการจองให้แก่ผู้เข้าชมเป็นกลุ่ม (นักท่องเที่ยว นักเรียน....) และแก่บุคคลที่ต้องการเข้าชมพิพิธภัณฑ์โดยมีวิทยากรประจำพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเป็นผู้บรรยาย ซึ่งอัตราค่าบริการ มีทั้งราคาเต็มและราคาลดพิเศษ ขึ้นกับเวลาการบรรยาย จำนวนและสถานะผู้ร่วมฟังบรรยาย (นักเรียน สมาชิกเพื่อนพิพิธภัณฑ์...)

สำหรับการเข้าชมหอศิลป์ Grand Palais เพื่อเป็นการระบายจำนวนผู้เข้าชม สมาพันธ์ได้จัดให้มีการเข้าชมในช่วงเช้าระหว่าง 11 น ถึง 13 นเป็นเวลาสำหรับผู้เข้าชมที่มีการจองบัตรเข้าชมล่วงหน้าโดยไม่ต้องต่อคิว สำหรับการจองบัตรอาจทำได้โดยตรงผ่านสมาพันธ์ หอศิลป์หรือร้านค้าอื่นๆที่เป็นคู่สัญญา

นอกจากนี้สมาพันธ์ยังได้จัดทำหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในการจำหน่าย **บัตรสมาชิกและบัตรผ่าน**⁴³ เพื่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่สำคัญบางแห่ง ซึ่งสามารถเข้าชมก็หนักก็ได้โดยไม่จำกัดจำนวนครั้ง ไม่ต้องต่อคิวและได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น

⁴³ รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก

- บัตรสมาชิก Sésame สำหรับการเข้าชมหอศิลป์ Grand Palais เป็นรายปี
- บัตรผ่าน musées-monuments บัตรเข้าชมพิพิธภัณฑ์และโบราณสถานต่างๆในปารีสและอีล เดอร์ ฟรอนซ์กว่า 70 แห่ง ระยะเวลาของบัตรมีตั้งแต่ 1 วัน 3 วัน และ 5 วัน
- บัตรสมาชิก Carte blanche สำหรับเข้าชมพิพิธภัณฑ์ดอร์แซย์ เป็นรายปี
- บัตรสมาชิก Louvre jeune เข้าพิพิธภัณฑ์ลูฟร์สำหรับเยาวชนอายุระหว่าง 18 และ 26 เป็นรายปี
- บัตร Amis du Louvre สำหรับผู้เป็นสมาชิกสมาคมเพื่อนพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ เป็นรายปี

2.3. จัดนิทรรศการชั่วคราว

ตั้งแต่ปีค.ศ. 1930 สมาพันธ์ฯนั้นมีบทบาทในการบริหารและด้านโลจิสติกส์ของนิทรรศการชั่วคราวในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และที่สำคัญที่สุดได้แก่การจัดนิทรรศการในหอศิลป์ Grand Palais ซึ่งเปิดเป็นทางการในปีค.ศ. 1966

บางครั้งการจัดนิทรรศการขนาดใหญ่ระดับระหว่างประเทศต้องใช้เวลาในการเตรียมการกว่า 4 ถึง 5 ปี การจัดวางโปรแกรมการนิทรรศการจัดทำโดยคณะกรรมการพิเศษซึ่งมีการประชุมกันเป็นประจำในทำการของสมาพันธ์ฯ

สมาพันธ์ฯมีหน้าที่ในการจัดหาและดูแลงบประมาณของนิทรรศการ และยังมีหน้าที่ในการเจรจาสัญญาในการจัดนิทรรศการร่วมกับพิพิธภัณฑ์อื่นๆในประเทศเช่นในกรณีที่เป็นนิทรรศการหมุนเวียนไปตามประเทศต่างๆ หรือกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นในกรณีที่เป็นนิทรรศการหมุนเวียนไปในต่างจังหวัด สมาพันธ์ฯเป็นผู้จัดการเรื่องการขอยืมการขนส่งและการประกันศิลปะวัตถุที่ใช้ในการจัดแสดง และภายใต้ความเห็นชอบของผู้อำนวยการของแต่ละนิทรรศการ สมาพันธ์ฯจะเป็นผู้คัดเลือกสถาปนิกและนักออกแบบในการจัดแสดง และเมื่อการติดตั้งแล้วเสร็จ สมาพันธ์ฯจะดูแลในเรื่องการประชาสัมพันธ์ (ติดต่อนักข่าว โฆษณา....) บทบาทของสมาพันธ์ฯยังรวมไปถึงการสรรหาผู้อุปถัมภ์ในภาคเอกชนในการจัดนิทรรศการต่างๆด้วย

สมาพันธ์ฯ ในฐานะเป็นองค์กรที่มีประสบการณ์ยังให้ความช่วยเหลือในด้านการให้คำปรึกษาหรือเป็นผู้จัดนิทรรศการร่วมแก่พิพิธภัณฑ์อื่นที่ไม่ใช่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เช่น พิพิธภัณฑ์ในส่วนภูมิภาค พิพิธภัณฑ์หรือหน่วยงานที่ขึ้นกับกรมมรดกวัฒนธรรม หรือ สมาคมฝรั่งเศสเพื่อกิจการทางศิลปะ (Association française d'Action artistique) ซึ่งขึ้นกับกระทรวงการต่างประเทศ ในกรณีที่มีการจัดนิทรรศการในต่างประเทศ

โดยเฉลี่ย สมาพันธ์ฯจัดนิทรรศการประมาณ 20 ชุดต่อปี ซึ่งมีหัวข้อ ขนาด และงบประมาณที่แตกต่างกันไป ในปี ค.ศ. 2003 สมาพันธ์ฯจัดนิทรรศการชั่วคราวพิพิธภัณฑ์สถานอื่นๆในภูมิภาค 2 ชุด และในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ 19 ชุด ในจำนวนนี้ นิทรรศการ 3 ชุดที่จัดที่หอศิลป์ Grand Palais (เกี่ยวกับศิลปิน Chagall Vuillard และ Gauguin) ประสบความสำเร็จอย่างมากมีผู้เข้าชม 1.2 ล้านคน⁴⁴

⁴⁴ ที่มา : รายงานประจำปี ของสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (2003)

2.4. เผยแพร่วัฒนธรรม – การจัดพิมพ์และผลิตของที่ระลึก

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง สมาพันธ์มีภารกิจในด้านการค้า แต่ก็จำกัดอยู่แต่ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากเวิร์คชอปภาพพิมพ์และประติมากรรมหล่อของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี เวิร์คชอปของภาพพิมพ์นี้มีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1797 ซึ่งเป็นคอลเลกชันแม่พิมพ์ทองแดงส่วนใหญ่ เป็นผลงานที่สร้างขึ้นในช่วงก่อนการปฏิวัติ ปัจจุบันมีการเก็บรวบรวมทั้งของเก่าและทั้งที่สร้างขึ้นใหม่รวมกันกว่า 13,000 ชิ้น คอลเลกชันแม่พิมพ์นั้นอยู่ภายใต้ความดูแลของแผนก Art Graphic ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี ส่วนการจัดจำหน่ายภาพพิมพ์ซึ่งพิมพ์จากแม่พิมพ์ดั้งเดิมนั้นเป็นหน้าที่ของสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถาน

งานเวิร์คชอปของประติมากรรมหล่อ นั้นก่อตั้งขึ้นในปีค.ศ. 1794 ภายหลังการเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรีต่อสาธารณชนได้สองปี แรกเริ่มเวิร์คชอปแห่งนี้ผลิตรูปหล่อประติมากรรมคลาสสิกเพื่อพิพิธภัณฑสถานและโรงเรียนวิจิตรศิลป์ แต่ปัจจุบันนี้มีการผลิตเพื่อจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไป ประติมากรรมที่เป็นต้นแบบในการหล่อนั้นมีทั้งประติมากรรมในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรีและประติมากรรมในพิพิธภัณฑสถานอื่นๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ สมาพันธ์มีประติมากรรมต้นแบบกว่า 5,000 ชิ้น บางครั้งมีการผลิตต้นแบบตามประติมากรรมดั้งเดิมที่สูญสลายไปแล้ว ผลิตภัณฑ์รูปหล่อที่จำหน่ายโดยสมาพันธ์ทุกชิ้นจะมีการตีตราและออกใบรับรองคุณภาพการผลิตแบบตามประเพณีดั้งเดิม เทคนิคการผลิตนั้นจะเป็นการจำลองจากประติมากรรมของจริง หรือบางครั้งใช้เทคนิคการสแกนเนอร์สำหรับวัตถุที่บอบบาง หลังจากนั้นจะใช้วัสดุต่างชนิดในการหล่อหรือแกะสลัก เช่น ปูนปลาสเตอร์ เรซิน ทองแดง ดินเผา หินอ่อนไม้ บางครั้งเวิร์คชอปแห่งนี้รับสั่งทำโมเดลพิเศษหรือรับซ่อมรูปหล่อต่างๆด้วย

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1930 สมาพันธ์ได้เริ่มที่จะผลิตโปสการ์ด คู่มือนำชมและแคตตาล็อกคอลเลกชันถาวรและนิทรรศการชั่วคราวและภายใต้แนวทางนี้ สมาพันธ์ได้ขยายกิจกรรมในการผลิตสื่อไฮเทค ได้แก่ วีดีโอและดีวีดี เนื้อหาของสื่อทั้งสองนั้นเกี่ยวข้องกับคอลเลกชันถาวรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรีและประวัติศาสตร์ศิลปะโดยทั่วไป หรือในบางกรณีสมาพันธ์ผลิตเนื้อหาที่เกี่ยวกับมรดกทางศิลปะในฝรั่งเศสและในต่างประเทศด้วย

การปรับเปลี่ยนฐานะของสมาพันธ์จากองค์การมหาชนอิสระทางการปกครองเป็นองค์การมหาชนอิสระทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม ในปี ค.ศ. 1993 ทำให้สมาพันธ์มีความสามารถที่จะพัฒนางานผลิตภัณฑ์มัลติมีเดียซึ่งโดยปกติเป็นการลงทุนที่สูงทั้งด้านเงินทุน เวลาและกำลังคน Multimedia Service ที่จัดตั้งขึ้นในปีเดียวกันนั้น ทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆทั้งภายในและภายนอกในการผลิตซีดี-รอมและปัจจุบันนี้ดีวีดี-รอมและเทอร์มินัลเกมส์ต่างๆ รวมทั้งอินเทอร์เน็ตจุดประสงค์หลักคือการยกคุณค่าและเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสที่จะได้สัมผัสและศึกษากับความรู้ในเชิงวิชาการทางศิลปะ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับคอลเลกชันถาวรและนิทรรศการชั่วคราวของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี

สิ่งหนึ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกการผลิตสื่อมัลติมีเดียของสมาพันธ์นั้นคือ สมาพันธ์มี**เอเจนซี**ภาพถ่ายเป็นของตนเอง ซึ่งเอเจนซีแห่งนี้มีคอลเลกชันภาพถ่ายศิลปะวัตถุและโบราณวัตถุซึ่งอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรีกว่า 500,000 ภาพและกว่า 140,000 ชิ้น เป็นภาพที่สแกนแล้ว ภาพถ่ายดังกล่าวนอกจากสมาพันธ์สามารถนำมาใช้ในการผลิตสื่อมัลติมีเดียโดยไม่ต้องเสียลิขสิทธิ์แล้ว ยังได้ถูกรวบรวมเป็น**ธนาคารภาพถ่าย**เปิดให้บุคคลทั่วไป นักเรียน นักศึกษา นักค้นคว้า ภัณฑารักษ์ สามารถนำภาพถ่ายไปใช้เพื่อประกอบการเรียนการสอนหรือเก็บไว้เป็นที่ระลึก โดยผ่านระบบการดาวน์โหลดทางอินเทอร์เน็ต หรือบางครั้งผู้ประกอบการด้านสิ่งพิมพ์หรือโฆษณาสามารถจะเจรจาซื้อลิขสิทธิ์ภาพถ่ายเพื่อนำไปใช้

ณ ที่นี้คือเลคชั่นภาพถ่ายเหล่านี้นอกจากจะมีบทบาทในการยกย่องคุณค่าวัตถุในคอลเลคชั่นของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติแล้ว ยังถือได้ว่าเป็นหนึ่งในวิธีการหารายได้เข้าพิพิธภัณฑ์อีกด้วย ในปี คศ 2003 เอเจนซีภาพถ่ายแห่งนี้ทำรายได้ให้แก่ สมาพันธ์ฯ กว่า 2.96 ล้านยูโร⁴⁵

ปัจจุบันนี้ กิจกรรมด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมในรูปแบบการจัดพิมพ์และผลิตภัณฑ์ต่างๆของสมาพันธ์สามารถแบ่งออกเป็น 7 ประเภท⁴⁶

- รูปหล่อจำลองที่ผลิตจากเวิร์คชอปของสมาพันธ์ฯ
- ภาพพิมพ์ที่มาจากเวิร์คชอป
- สิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ
- สิ่งพิมพ์ประเภทภาพ (โปสการ์ด โปสเตอร์...)
- สื่อโสตทัศน์
- มัลติมีเดีย
- ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก (เครื่องประดับ ผ้า...)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาพันธ์ฯและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่เป็นองค์กรอิสระ

ปัญหาที่นำศึกษาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาพันธ์ฯและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่เป็นองค์กรมหาชนอิสระ

รัฐกฤษฎีกาปีคศ. 1992 และ 1995 ว่าด้วย การยกฐานะพิพิธภัณฑ์ลูฟร์และแวร์ซายส์เป็นองค์กรมหาชนอิสระ⁴⁷ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสมาพันธ์ฯ ทั้งนี้เนื่องจากว่า ฐานะขององค์กรอิสระนั้นทำให้พิพิธภัณฑ์ทั้งสองนั้นมีเอกเทศในการจัดการ บริหารรายรับรายจ่าย จัดงบประมาณล่วงหน้าได้หลายปี และย่อมส่งผลต่อสมาพันธ์ฯซึ่งเดิมรายรับส่วนหนึ่งมาจากการเข้าชม รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดรวบรวมศิลปะวัตถุเข้าในคอลเลคชั่น

ก่อนหน้านี้ มีการทำข้อตกลงระหว่างพิพิธภัณฑ์ทั้งสองกับสมาพันธ์ฯในเรื่องส่วนแบ่งค่าเข้าชม โดยที่ลูฟร์จะให้สมาพันธ์ฯเป็นเปอร์เซ็นต์ (ประมาณ 45% ของรายได้จากค่าเข้าชมทั้งหมด) และแวร์ซายส์จะเหมาจ่ายเป็นจำนวนเงิน

อย่างไรก็ตามการปฏิบัติเช่นนี้ ได้ยกเลิกไปแล้ว รัฐกฤษฎีกาที่มีการปรับปรุงและมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 2004 ได้สรุปความสัมพันธ์ของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์และแวร์ซายส์กับสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติดังนี้

⁴⁵ idem.

⁴⁶ รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก

⁴⁷ รัฐกฤษฎีกาดังเดิมนั้นอยู่ในช่วง ปีคริสต์ศตวรรษ 1980 และผ่านการแก้ไขปรับปรุงมาหลายครั้ง ล่าสุดในปี 2004

สมาคมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมีหน้าที่ในเรื่อง :

- จัดนิทรรศการชั่วคราว
- จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ
- จัดโปรแกรมการเยี่ยมชมและสัมมนา
- พิพิธภัณฑสถานและเครือข่ายต้องจัดพื้นที่ที่เหมาะสมให้แก่สมาคมเพื่อกิจการการค้าสิ่งพิมพ์และของที่ระลึก และสมาคมจะต้องจ่ายค่าสถานที่ให้แก่พิพิธภัณฑสถานทั้งสอง

ส่วนพิพิธภัณฑสถานและเครือข่ายนั้นจะต้องดูแลและจัดการในเรื่องการจัดงบประมาณเพื่อการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ใน คอเลชันของตนเอง ส่วนงบประมาณด้านการจัดรวบรวมศิลปะสำหรับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอื่นๆที่สมาคมเป็นผู้รับผิดชอบ และตั้งแต่ปีค.ศ. 2003 เป็นต้นมารัฐบาลได้จัดหาเงินทุนสำรองในส่วนนี้มาให้แก่สมาคม

4. องค์ประกอบและโครงสร้างของสมาคม

สมาคมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแบ่งการทำงานออกเป็น 12 ส่วนโดยคร่าวๆ ตามกิจการของสมาคม⁴⁸

- ฝ่ายบุคคลากร
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์
- ฝ่ายนิทรรศการ
- ฝ่ายสิ่งพิมพ์
- ฝ่ายมัลติมีเดีย
- ฝ่ายการหาพันธมิตร (Partenaire)
- เอเจนซีภาพถ่าย
- ฝ่ายส่งออก
- ฝ่าย E-Boutique หรือ E-commerce
- เวอร์ชอปรูปหล่อ
- ฝ่ายการจัดโปรแกรมการเยี่ยมชมและสัมมนา
- ฝ่ายผลิตภัณฑ์เพื่อบริษัทเอกชน

⁴⁸ ดูแผนผังเพิ่มเติมในตอนท้าย

5. ยุทธศาสตร์ทางการตลาดและการค้าของสมาพันธ์ฯโดยสังเขป

5.1. ฝ่ายจัดหาพันธมิตร

มีหน้าที่เพื่อการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่จัดในพิพิธภัณฑ์ กับองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สถาบันต่างๆในภาครัฐในต่างประเทศ เช่น การจัด Press Conference และการซื้อหรือแลกเปลี่ยนพื้นที่สื่อโฆษณา ทั้งนี้เป็นไปเพื่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมาพันธ์ฯและเครือข่ายของพิพิธภัณฑ์ทั้งในฝรั่งเศสและในต่างประเทศ ฝ่ายจัดหาพันธมิตรนั้นทำงานอย่างใกล้ชิดกับ

- สถาบันต่างๆ อาทิ กลุ่มสมาชิกผู้แทนเทศบาล สมาชิกสภาท้องถิ่นต่างๆ และผู้รับผิดชอบสมาคม สมาพันธ์ต่างๆ รวมทั้งผู้อำนวยการและภัณฑารักษ์ในพิพิธภัณฑ์ต่างๆ
- พันธมิตรทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางการคมนาคมขนส่ง เช่นการรถไฟและบริษัทการบินต่างๆ

ความเห็นผู้วิจัย

ซึ่งก็ตรงกับความสัมพันธ์ที่พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติมีกับบริษัทการบินไทย หรืออาจจะขยายไปถึงรถไฟฟ้ามหานคร และรถไฟใต้ดินรวมทั้ง ขสมก ที่มีพื้นที่ๆเพื่อการโฆษณาที่จะสามารถจับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนกรุงและคนทำงาน

- สื่อมวลชน โดยเฉพาะกลุ่มสื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะทาง ด้านศิลปวัฒนธรรม หรือบางครั้ง ขึ้นกับเนื้อหาของนิทรรศการ พันธมิตรสื่อสิ่งพิมพ์ของสมาพันธ์ฯนั้นอาจจะเป็น ในกลุ่มการท่องเที่ยว สังคม สุขภาพ ศาสนา และอื่นๆ

ความเห็นผู้วิจัย

ทางพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติน่าจะพัฒนาความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันนี้เช่น กับสำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม ของบริษัทมติชนหรือเมืองโบราณที่เป็นผู้นำในทางนี้

5.2. การกระจาย (Distribution) ผลิตภัณฑ์ต่างๆของสมาพันธ์ฯนั้นมีหลายรูปแบบ

- ในร้านค้าของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่สมาพันธ์ฯเป็นผู้บริหารโดยตรง รวมทั้งสาขาในประเทศญี่ปุ่นและอิตาลี
- ในร้านค้าอิสระที่เป็นของเฟรนไชส์ของสมาพันธ์ฯทั้งในฝรั่งเศส (24 แห่ง) และในต่างประเทศ (24 แห่ง) ซึ่งทางสมาพันธ์ฯจะเป็นผู้ให้แนวคิดในการออกแบบร้าน การจัดวางสินค้า...ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในกลยุทธ์การขาย
- การขายผ่านอินเทอร์เน็ตซึ่งเริ่มเปิดบริการตั้งแต่ปีค.ศ. 1999 ซึ่งสมาพันธ์ฯมีเว็บไซต์ที่เป็นของตนเองคือ www.museesdefrance.com นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติทุกแห่งยังมี แอคเซสซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับเว็บไซต์นี้ด้วย

- การขายตรงผ่านบริษัทเอกชนต่างๆ ซึ่งอยู่ในลักษณะคล้ายกับเป็นของที่ระลึกที่บริษัทต่างๆ สามารถส่งทำและนำไปใช้เป็นของขวัญให้แก่ลูกค้าหรือเป็นของขวัญในเทศกาลต่างๆ แก่พนักงานของบริษัท

นอกจากนี้ สมาพันธ์มีบริษัทในเครืออยู่สามแห่ง

- Art Lys บริษัทการพิมพ์ตั้งอยู่ที่แวร์ซายส์ (สมาพันธ์ถือหุ้น 100%)
- อีก 2 แห่งเป็นบริษัทเพื่อการจำหน่ายสิ่งพิมพ์และของที่ระลึกของสมาพันธ์ ที่อิตาลีหรือ RMN-I (สมาพันธ์ถือหุ้น 100%) และที่ญี่ปุ่นหรือ RMN-J (สมาพันธ์ถือหุ้น 51% และบริษัท Fuji Television 49%) สำหรับ RMN-J นั้นมีบริการรับจ้างจัดนิทรรศการชั่วคราวด้วย

นอกจากนี้สมาพันธ์ยังร่วมลงทุน 50% ใน GIE Pyramidions กับพิพิธภัณฑ์กษัตริย์ ซึ่งจัดกระทรวงการคลัง ซึ่งมีร้านโชว์รวมอยู่ในส่วนห้างสรรพสินค้าในพิพิธภัณฑ์ลูฟร์เพื่อการจำหน่ายรูปหล่อจำลองและผลิตภัณฑ์เครื่องประดับที่ผลิตโดยสมาพันธ์รวมทั้งของที่ระลึกที่ผลิตโดยพิพิธภัณฑ์กษัตริย์ (เหรียญตราเพื่อการสะสม...)

6. ข้อมูลตัวเลขและนโยบายในอนาคต⁴⁹

ตั้งแต่ปีค.ศ. 1995 ผลสรุปรายงานประจำปีของสมาพันธ์ชี้ว่า ภาวะทางการเมืองและเศรษฐกิจโลกมีผลโดยตรงต่อจำนวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งพิพิธภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่ เช่น พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ที่มีจำนวนผู้เข้าชมที่เป็นชาวต่างชาติเฉลี่ยประมาณ 65%⁵⁰

ในปี ค.ศ. 2003 ปัจจัยสำคัญ 2 ประการที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจของสมาพันธ์คือ สงครามอิรัก การระบาดของโรคซาร์และภาวะเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอนโดยทั่วไป ดังจะเห็นได้ว่า สถิติจำนวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาตินั้นลดลงเป็นจำนวน 6% เมื่อเปรียบเทียบกับปี ค.ศ. 2002 โดยมีจำนวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติทั้งหมดประมาณ 12,5 ล้านคน (นับจากการขายบัตรเข้าชมโดยตรงและการขายบัตรสมาชิกต่างๆ) พิพิธภัณฑ์ใหญ่เช่น พิพิธภัณฑ์ดอร์เซย์ที่มีผู้เข้าชมส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติได้รับผลกระทบอย่างมาก จำนวนผู้เข้าชมนั้นลดลงกว่า 17% ซึ่งเป็นผลจากปัจจัยภายนอกดังที่กล่าวข้างต้น และจากปัจจัยภายในอันเนื่องมาจากโครงการขยายพื้นที่ในส่วนต้อนรับและประชาสัมพันธ์นั้นล่าช้าซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการต้อนรับผู้ชมที่เป็นหมู่คณะ ซึ่งโครงการนี้เสร็จในไตรมาสแรกของปี 2004

อย่างไรก็ตาม ในปี ค.ศ. 2003 สมาพันธ์นั้นมียอดกำไรเป็นครั้งแรกในรอบสามปีเป็นจำนวน 1 436 698 ยูโร ทั้งนี้เป็นผลมาจากนิทรรศการชั่วคราว 3 ชุด ที่จัดขึ้นที่หอศิลป์ Grand Palais นั้นประสบความสำเร็จอย่างมาก มีจำนวนผู้เข้าชมถึง 1.2 ล้านคน ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถิติที่ดีที่สุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ซึ่งจำนวนผู้เข้าชมนิทรรศการที่หอศิลป์แห่งนี้มีไม่ถึง 1 ล้านคน

⁴⁹ รายงานประจำปีของสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (2003)

⁵⁰ ที่มา: บทสัมภาษณ์ในระหว่างการประชุมที่กรมพิพิธภัณฑ์แห่งฝรั่งเศส โดย Pascal Hamon, เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ (ยุโรปและระหว่างประเทศ), วันที่ 8 ตุลาคม 2547

และโดยปรกตินิทรรศการที่จัดที่หอศิลป์นั้นมีจำนวน 4 ชุด (5 ชุดในปี คศ 1999) ความสำเร็จนี้เป็นผลให้ สมาพันธ์ทำ
กำไรเป็นครั้งแรกในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาด้วย⁵¹

ในรายงานประจำปีของสมาพันธ์ ประจำปี คศ. 2003 ผู้บริหารของสมาพันธ์ยอมรับ ว่าการจัดนิทรรศการชั่วคราว
กลายเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อรายได้ของสมาพันธ์ ทั้งนี้การที่นิทรรศการจะประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับเนื้อหา **การ
เลือกเนื้อหา และการนำเสนอเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด** แนวปฏิบัติที่สำคัญอีกสองประการที่จะทำให้สมาพันธ์จะ
สามารถคงสภาพการได้กำไรในระยะยาว คือ กิจกรรมการพิมพ์และการค้าจะต้องได้กำไรหรือสมดุล และสมาพันธ์จะต้อง
ประหยัดค่าใช้จ่ายภายใน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การเก็บค่าเข้าชมคอลเลกชันถาวรนั้นมิได้ถูกกล่าวถึงว่าเป็นปัจจัยหลักของการ
ทำรายได้ให้แก่สมาพันธ์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสมาพันธ์ยังยึดอยู่ในจรรยาบรรณของพิพิธภัณฑ์สถานในฐานะที่เป็นบริการ
สาธารณะ

บทสรุป

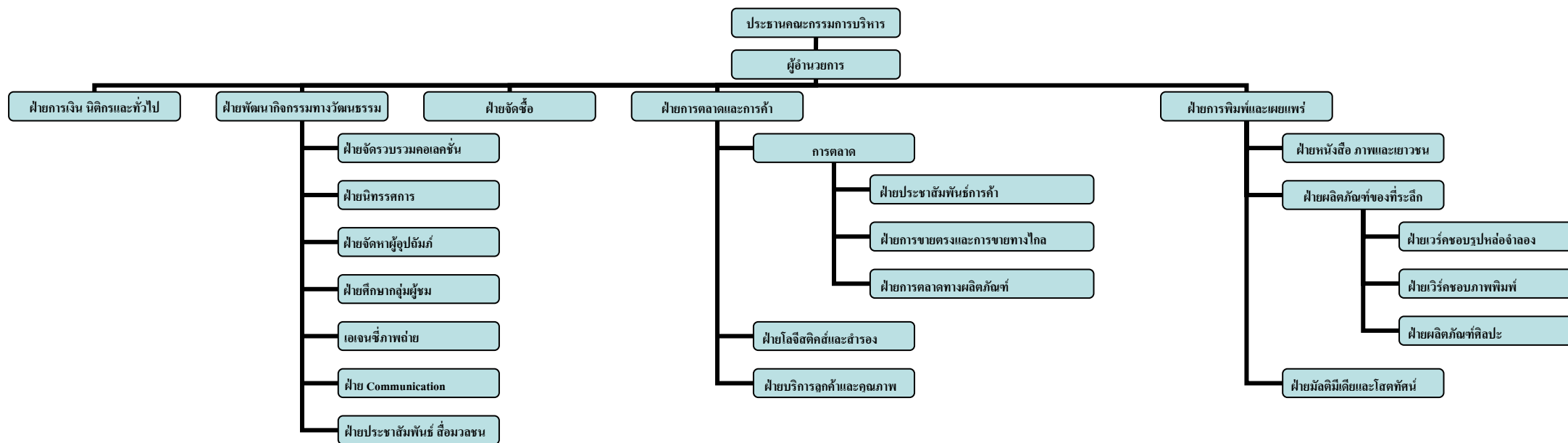
กิจการของสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาตินั้นมีการดำเนินการมาเป็นเวลามากกว่า 100 ปี อันเป็นผลมาจากหลาย
ปัจจัยได้แก่

- การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ (การแปรรูปจากองค์การมหาชนอิสระทางการปกครองเป็นองค์การมหาชน
อิสระทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม)
- การเข้าถึงวงการค้าต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกิจการพิพิธภัณฑ์(วงการนักสะสม...)
- การศึกษากลุ่มผู้ชมพิพิธภัณฑ์อย่างจริงจังเพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริง (การจัดทำบัตรสมาชิกในแบบ
ต่างๆ เพื่อกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน)
- การใช้บุคคลกรที่เป็นมืออาชีพในด้านนั้น (เช่น ฝ่ายขายผลิตภัณฑ์ก็เป็นนักขาย ฝ่ายการจัดนิทรรศการก็เป็นนัก
ออกแบบ...)
- การประยุกต์ใช้กลยุทธ์ทางการตลาด (เช่น การใช้วิธีกระจายผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย รวมทั้งกลยุทธ์ในเชิงรุกเช่น
การเปิดสาขาในต่างประเทศ)
- **การรู้จักจุดยืนที่แท้จริงของสถาบัน** ที่ต้องคำนึงถึงจุดสมดุลระหว่างวัฒนธรรม (ฝ่ายพิพิธภัณฑ์)และการค้า
อันจะมีผลต่อภาพพจน์ของสมาพันธ์ (ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ กิจกรรมทุกอย่างของสมาพันธ์ไม่ว่าการผลิตสื่อ
ต่างๆ หรือของที่ระลึกนั้นจะต้องเกี่ยวเนื่องและเคารพ**เนื้อหา**ของคอลเลกชันถาวรและนิทรรศการชั่วคราวของพิพิธ
ภัณฑ์สถานแห่งชาติ)

หากพิพิธภัณฑ์เปรียบเสมือนเป็นมอเตอร์เครื่องยนต์แล้ว บทบาทหน้าที่ของสมาพันธ์ในการให้การสนับสนุนกิจการของ
พิพิธภัณฑ์นั้น อาจเปรียบเสมือนเป็นน้ำมันที่หล่อลื่นเครื่องยนต์

⁵¹ รวมทั้งการที่รัฐบาลได้จัดหางบประมาณสำรองเพื่อการจัดรวบรวมศิลปะวัตถุและโบราณวัตถุให้แก่คอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
(ยกเว้น ลูฟท์และแวร์ซายส์) แก่สมาพันธ์

แผนผังแสดงโครงสร้างของสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติโดยสังเขป (แบ่งตามกิจการของสมาพันธ์ฯ)

บทที่ 5 : การอุปถัมภ์และสนับสนุนจากภาคเอกชนในกิจการพิพิธภัณฑ

บทนำ

เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้วว่า กิจการพิพิธภัณฑจะดำเนินไปด้วยดีนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งจากภาครัฐและเอกชน

จุดประสงค์หลักของการนำเสนอบทความในส่วนนี้ เพื่อให้คณะกรรมการบริหารฯ สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติได้เห็นถึง ประวัติความเป็นมา ประเภท รูปแบบและกลไกของการอุปถัมภ์ รวมทั้งนโยบายและมาตรการทางกฎหมายเพื่อการกระตุ้นและจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการพิพิธภัณฑของฝรั่งเศส

บทความนี้แบ่งเป็นสี่ส่วนใหญ่ๆ คือ

- ส่วนที่ 1 ซึ่งรวมหัวข้อที่ 1-3 อันจะเป็นการนำเสนอแนวคิด รูปแบบ กลไกและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอุปถัมภ์โดยทั่วไป
- ส่วนที่ 2 คือ หัวข้อที่ 4 จะเป็นการกล่าวถึง องค์การที่มีส่วนในการพัฒนากิจการการอุปถัมภ์ ซึ่งจะทำหน้าที่เสมือนตัวกลางระหว่างโลกธุรกิจและองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรเพื่อประโยชน์สาธารณะ (ซึ่งรวมถึงถึงพิพิธภัณฑด้วย)
- ส่วนที่ 3 กรณีศึกษา กิจการและนโยบายการอุปถัมภ์ที่เป็นรูปธรรมของ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติลูฟร์ ที่ถือได้ว่าเป็น ที่สุดของพัฒนาการในการนำเทคนิคและกลยุทธ์ในด้านการอุปถัมภ์มาประยุกต์ใช้กับกิจการพิพิธภัณฑ ในฝรั่งเศสในเวลานี้ ในหัวข้อนี้มีการแทรก กลยุทธ์และนโยบายเพื่อการอุปถัมภ์ของบริษัทเอกชนด้วย
- ส่วนที่ 4 เป็นบทสรุป ที่จะมีการเปรียบเทียบกับนโยบายของไทยในด้านดังกล่าว (ตามข้อมูลที่สามารถหาได้ในขณะนี้)

1. ความเป็นมาและนิยาม

ประเทศฝรั่งเศสมีกฎหมายเพื่อการพัฒนาการอุปถัมภ์ฉบับแรกในปี คศ. 1987 ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์โดยทั่วไป มีผลทั้งในด้านนิติกรรมและการจัดเก็บภาษี อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนากิจการการอุปถัมภ์เพื่อสาธารณะประโยชน์เป็นต้นมา

ในปี คศ. 1990 ได้มีการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายฉบับนี้ ในเรื่อง การจัดตั้งมูลนิธิของบริษัท ภายหลังการบังคับใช้ในปี คศ. 1991 จนถึงปัจจุบันนี้ มีมูลนิธิของบริษัทต่างๆ เป็นจำนวน 81 มูลนิธิและยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในปีคศ. 2000 มีการนำมาตรการทางภาษีอากรที่ต่างกันมาใช้เพื่อเป็นการแยกแยะระหว่าง **การสนับสนุน** และ **การอุปถัมภ์**

และล่าสุด กฎหมาย ฉบับวันที่ 1 สิงหาคม คศ. 2003 ว่าด้วย การอุปถัมภ์ สมาคมและมูลนิธิได้มีการเพิ่มประโยชน์ทาง ภาษีอากรให้แก่ผู้อุปถัมภ์และยกสถานะของมูลนิธิเพิ่มขึ้น

นิยามของการอุปถัมภ์ (Mécénat) และการสนับสนุน (Parrainage)⁵²

กฎกระทรวง วันที่ 6 มกราคม คศ. 1989 ว่าการใช้ศัพท์เศรษฐศาสตร์และการคลัง ได้นิยามไว้ดังนี้

- **การอุปถัมภ์** หมายถึง การให้ความช่วยเหลือในทุกรูปแบบแก่โดยไม่หวังผลตอบแทนโดยตรง แก่ นิติบุคคล เพื่อการจัดกิจกรรมที่เป็น **สาธารณะประโยชน์** (อันได้แก่กิจการทางวัฒนธรรม กิจการเพื่อมนุษยธรรม และกิจการทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น)
- **การสนับสนุน** หมายถึง การให้ความช่วยเหลือสนับสนุน กิจกรรม บุคคล ผลิตภัณฑ์และองค์กร **โดยหวังผลประโยชน์ตอบแทนโดยตรง** (การสนับสนุนจะเป็นขบวนการทางการค้าที่ผ่านการคำนวณแล้ว บริษัทเอกชน ที่ให้การสนับสนุนในกิจการต่างๆ จะจัดทำการประเมินผลอย่างเป็นสัดส่วนระหว่างผลที่ได้รับจากจากการสนับสนุน และการลงทุนเพื่อการสนับสนุน)

โดยทั่วไปแล้ว คำว่า การอุปถัมภ์ จะเป็นคำที่ใช้เรียกรวมๆ (à titre générique) และเมื่อใดที่มีผลตอบแทนหรือข้อแลกเปลี่ยนที่สำคัญจะกลายเป็น การสนับสนุน

แม้ว่าการอุปถัมภ์จะเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทนทางการค้า แต่จะมีผลต่อการได้รับส่วนลดหย่อนภาษีที่สำคัญกว่า การสนับสนุน

2. ข้อเปรียบเทียบเบื้องต้นระหว่างการสนับสนุนและการอุปถัมภ์

2.1. การสนับสนุน

- **ลักษณะของการสนับสนุน**
การสนับสนุนเป็นขบวนการทางการค้า บุคคลหรือองค์กรที่ได้รับการสนับสนุนจะต้องทำหน้าที่หรือให้ผลตอบแทนคืนแก่ผู้ให้การสนับสนุน การให้ความสนับสนุนอาจจะเป็นในรูปเงินค่าเช่า เงินเดือนหรือการสนับสนุนลงทุนสร้างภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์หรือการแสดง ซึ่งถ้าเป็นในกรณีสุดท้าย บริษัทที่ให้การสนับสนุน จะต้องว่าจ้างผู้ผลิตมืออาชีพ เพราะว่ากฎหมายบังคับให้บริษัทที่เป็นผู้สนับสนุนจะต้องไม่เป็นผู้ผลิตรายการหรือการแสดง
- **ผลตอบแทน**
ผลประโยชน์ตอบแทนระหว่างทั้งสองฝ่าย (ผู้สนับสนุนและผู้ได้รับการสนับสนุน) นั้นแล้วแต่จะตกลงกัน

⁵² ดูรายละเอียดเพิ่มเติมเป็นภาษาอังกฤษได้ในภาคผนวก 1

O ระบบภาษีอากร

เงินที่ใช้ไปเพื่อการสนับสนุนจะเป็นรายจ่ายเพื่อเป็นค่าโฆษณา ซึ่งถือว่าเป็นรายจ่ายในหมวดทั่วไปตาม ประมวลกฎหมายกลางว่าด้วยภาษีอากร (Code général des impôts: art. 39-1-7e) บริษัทที่มีการติดต่อของบริษัทประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้จะต้องขึ้นกับระบบภาษีอากรนี้ แม้ว่าจะจุดประสงค์จะไม่ใช้การโฆษณา

ถ้าบริษัทต้องการได้รับส่วนลดหย่อนภาษี รายจ่ายสำหรับการสนับสนุนนี้จะต้องมีความสอดคล้องอย่างเป็นปรกติกับรายรับรวมของบริษัทและกับผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ นอกจากนี้ ด้วยความที่การสนับสนุนนั้นเป็นกระบวนการทางการค้า เงินที่ใช้เพื่อการสนับสนุนจะต้องมีการจัดทำเป็นใบเสร็จที่มีการระบุภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย

2.2. การอุปถัมภ์

บริษัทที่ให้การอุปถัมภ์จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์อื่นที่นอกเหนือจากการแสวงหาประโยชน์ทางการค้า โดยจะเป็นการบริจาคในรูปแบบต่างๆหรือการจัดซื้อให้ (acquisition)

O กฎเกณฑ์ในการอุปถัมภ์

ผู้อุปถัมภ์สามารถได้รับสิทธิในการลดหย่อนภาษีในการบริจาค (ทั้งในรูปเงินและสิ่งของ) ซึ่งจะต้องผ่านหลักการดังนี้

- ถ้าการอุปถัมภ์นั้นมีผลตอบแทนที่สามารถคำนวณเป็นมูลค่าได้แล้ว อัตราส่วนของเงินบริษัทที่ให้เพื่อการอุปถัมภ์จะต้องน้อยกว่ามูลค่าตอบแทน โดยทั่วไปเป็นที่ยอมรับกันว่า เงินอุปถัมภ์หรือบริจาคจะต้องมากกว่ามูลค่าตอบแทนเป็นอัตราส่วน 4 ต่อ 1
- ผู้ที่ได้รับการอุปถัมภ์หรือบริจาคจะต้องเป็น **นิติบุคคล** เท่านั้น
- นิติบุคคลที่ได้รับการอุปถัมภ์จะต้องเป็นนิติบุคคลเพื่อ **ประโยชน์สาธารณะ** หมายความว่า กิจกรรมของนิติบุคคลดังกล่าวจะต้องไม่ใช่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จะต้องเป็นกิจกรรมที่ไม่แสวงหาผลกำไร รวมทั้งนิติบุคคลดังกล่าวจะต้องไม่ประกอบกิจการการค้า อันหมายถึง การไม่เข้าอยู่ในข่ายของการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีนิติบุคคล ยกเว้นในกรณีที่กิจการเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่การแสดงและภาพยนตร์

ในการณิการบริจาค

เมื่อบริษัทผู้อุปถัมภ์หรือผู้บริจาคเคารพกฎเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว บริษัทสามารถได้รับการลดหย่อนภาษีนิติบุคคลเป็นจำนวนจำนวนร้อยละ 60 ของจำนวนเงินที่ใช้ไปเพื่อการอุปถัมภ์หรือบริจาค แต่จะต้องไม่เกินร้อยละ 0,5

ของรายรับรวมประจำปีของบริษัท ในกรณีที่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ บริษัทสามารถนำส่วนเกินดังกล่าวไปใช้ลดหย่อนภาษีนิติบุคคลในปีถัดไปเป็นจำนวน 5 ปี⁵³

3. ลักษณะของการอุปถัมภ์โดยทั่วไป

3.1. เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้ภาคเอกชนอุปถัมภ์กิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ

การอุปถัมภ์นั้นต่างจากการสนับสนุนคือ การสนับสนุนจะเป็นการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์และยี่ห้อของบริษัทเป็นสำคัญ ส่วนการอุปถัมภ์จะเป็นการส่งเสริมภาพพจน์สถาบันของบริษัท (valoriser l'image institutionnelle de l'entreprise) อาจเปรียบเทียบได้ว่า การสนับสนุนเป็นเสมือนการแปะป้ายโฆษณา ส่วนการอุปถัมภ์เป็นเสมือนลายเซ็นชื่อของบริษัท

เหตุผลของการอุปถัมภ์ที่มุ่งใจภาคเอกชนในการอุปถัมภ์กิจการสาธารณะประโยชน์

- การอุปถัมภ์เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ภายนอก
- การอุปถัมภ์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ภายใน (ระหว่างบุคคลากรภายในบริษัท)
- การอุปถัมภ์เป็นสิ่งที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน (ระหว่างโลกธุรกิจกับองค์กรเพื่อประโยชน์สาธารณะที่ไม่หวังผลกำไร เป็นการให้กลับคืนสู่สังคมและสิ่งแวดล้อม)

3.2. รูปแบบของการอุปถัมภ์

- **การอุปถัมภ์ในรูปเงิน**
อาจจะเป็นในรูปเงินค่าสมาชิก เงินอุปถัมภ์ ซึ่งการสนับสนุนในรูปเงินนี้จะมีผลในด้านการได้รับการลดหย่อนภาษี
- **การอุปถัมภ์ในรูปสิ่งของ**
อาจจะเป็นในรูปการให้ยืมสถานที่ การให้สิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ของบริษัท
- **การอุปถัมภ์ในรูปเทคนิคและองค์ความรู้ของบริษัท**
จะเป็นการรวบรวมเอาองค์ความรู้ของบริษัทมาใช้เพื่อกิจการสาธารณะประโยชน์
- **การอุปถัมภ์ในรูปความสามารถของบุคคลากร**
จะเป็นการนำเอาบุคคลกรของบริษัทที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆมาช่วยในกิจการอุปถัมภ์ เช่น การให้ความช่วยเหลือในการจัดเตรียมเอกสารโครงการ...

⁵³ กฎหมาย ฉบับวันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 2003 ว่าด้วย การอุปถัมภ์ (ดูรายละเอียดเป็นภาษาอังกฤษได้ในภาคผนวก)

3.3. การจัดการการอุปถัมภ์

ขบวนการของการอุปถัมภ์ของบริษัทแก่กิจการสาธารณะประโยชน์สามารถทำได้ 3 วิธีคือ

- การให้นิติบุคคลผู้รับการอุปถัมภ์จัดการโดยตรง (la gestion en régie directe)
- การจัดการโดยผ่านสมาคม ตามกฎหมายปี ค.ศ. 1901 (เช่น ผ่านสมาคมเพื่อนพิพิธภัณฑสถานต่างๆ)
- การจัดการโดยผ่านมูลนิธิ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภทคือ
 - มูลนิธิเพื่อประโยชน์สาธารณะ (Foundation reconnue d'utilité publique)
 - สมาคมภายใต้การดูแลขององค์กร มูลนิธิแห่งฝรั่งเศส (Foundation de France) และราชบัณฑิต (Institut de France)
 - มูลนิธิของบริษัท (Foundation d'entreprise)

3.4. ข้อคำนึงของบริษัทในการจัดทำนโยบายเพื่อการให้การอุปถัมภ์

3.4.1. ปัจจัยภายใน

- ประวัติความเป็นมาและอาชีพของบริษัท
- ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของบริษัท (ระดับภูมิภาค ระดับชาติและระดับสากล)
- ผลิตรายการของบริษัท
- งบประมาณที่มีอยู่
- กลยุทธ์พื้นฐานของบริษัท

3.4.2. ปัจจัยภายนอก

- ตลาดของบริษัท
- สิ่งแวดล้อมของบริษัท (ลูกค้า / ซัพพลายเออร์ / คู่แข่ง)

3.5. การประเมินผลการอุปถัมภ์

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการอุปถัมภ์ในปัจจุบันยังมีไม่มากนัก อาจพอรวบรวมได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.5.1. แบบเบื้องต้น

- จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- จำนวนของเอกสารต่างๆที่ได้รับและได้กล่าวถึงในการอุปถัมภ์
- การกล่าวถึงโดยผ่านสื่อมวลชน

3.5.2. แบบซับซ้อน

- รายงานที่จัดทำพิเศษโดยองค์กรที่ได้รับการอุปถัมภ์

- การจัดทำการศึกษาและวิจัยของบริษัทผู้อุปถัมภ์
- การศึกษาและวิจัยที่จัดทำโดยเอเจนซีที่มีความชำนาญในด้านการวัดผลการอุปถัมภ์

ข้อเสีย : การประเมินผลแบบซับซ้อนดังกล่าว จะมีค่าใช้จ่ายที่สูง

3.6. สาขาของการอุปถัมภ์⁵⁴

ทางวัฒนธรรม	ทางมนุษยธรรม	ทางสิ่งแวดล้อม
○ สถาปัตยกรรม / ออกแบบ ○ ทัศนศิลป์ / พิพิธภัณฑ ○ การเต้นรำ ○ การพิมพ์ / วรรณกรรม ○ การดนตรี ○ มรดก (วัฒนธรรม) ○ ภาพถ่าย ○ ละคร	○ สิทธิมนุษยชน ○ การศึกษา / อบรม ○ การหางาน / ความยากจน ○ เด็ก / เยาวชน / ครอบครัว ○ ผู้พิการ ○ ระหว่างประเทศ / ประเทศ ○ ด้อยพัฒนา ○ ผู้สูงอายุ ○ การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ○ สุขภาพ / โรงพยาบาล	

อย่างไรก็ตามบางครั้งก็ยากที่จะแบ่งแยกได้ชัดเจนระหว่างการอุปถัมภ์ในกิจการวัฒนธรรมและมนุษยธรรม

4. องค์กรเพื่อการพัฒนาการอุปถัมภ์และสถิติ

ในประเทศฝรั่งเศส สมาคมเพื่อการพัฒนาการอุปถัมภ์จากภาคอุตสาหกรรมและการค้า (Association pour le développement du mécénat industriel et commercial) หรือเรียกกันว่า Admical ได้จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1979 โดยมีจุดประสงค์เพื่อ

- ให้คำปรึกษาแก่บริษัทที่ต้องการเข้ามาอุปถัมภ์และเป็นตัวกลางเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทและองค์กรเพื่อกิจการประโยชน์สาธารณะ
- ประชาสัมพันธ์นโยบายการอุปถัมภ์ของบริษัทแต่ละแห่งให้แก่องค์กรต่างๆ
- จัดอบรมแก่บริษัทและผู้รับผิดชอบโครงการต่างๆ

⁵⁴ จัดแบ่งโดย สมาคมเพื่อการพัฒนาการอุปถัมภ์จากภาคอุตสาหกรรมและการค้า (รายละเอียดอยู่ในหัวข้อถัดไป)

กิจการของ Admical⁵⁵

กิจการของ Admical แบ่งออกได้เป็น

- การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ (จดหมายข่าว ไตรมาสเทอริบรีชท์อุปถัมภ์ประจำปี คู่มือกฎหมายและภาษีอากรในด้านการอุปถัมภ์ จัดพิมพ์หนังสืออันเนื่องมาจากการอุปถัมภ์ สรุปการสัมมนา....)
- การจัดกิจกรรม เช่น การจัดสัมมนาใหญ่ประจำปีกับองค์กรต่างๆและบริษัทผู้อุปถัมภ์ การจัดทำรางวัลผู้อุปถัมภ์ดีเด่นประจำปี การจัดประชุมย่อยของสมาชิกภายใน การจัดกิจกรรมประจำเดือนแก่สมาชิกของสมาคม (การจัดชมพิพิธภัณฑสถาน ดนตรี การแสดง...)
- การจัดอบรม เวิร์คชอป แก่ผู้สนใจทั้งสำหรับบริษัทผู้อุปถัมภ์และผู้รับผิดชอบโครงการ ทั่วประเทศ

ตั้งแต่ประมาณ 5 ปีที่ผ่านมา Admical ได้ขยายเครือข่ายไปยังภูมิภาค รวมทั้งกำลังหาพันธมิตรในต่างประเทศและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมในลักษณะเดียวกันนี้ด้วย ซึ่งปัจจุบันนี้ประเทศที่มีสมาคมดังกล่าวคือ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเชค เลบานอน และนอร์เวย์

สำหรับการอุปถัมภ์ในกิจการวัฒนธรรม ตามสถิติของ Admical ในปี ค.ศ. 2002 มีบริษัทเอกชนผู้อุปถัมภ์เป็นจำนวน 1,060 บริษัท มีกิจกรรมการอุปถัมภ์ในปีเดียวกันนั้นเป็นจำนวน 2,665 ครั้ง มูลค่ารวมในการอุปถัมภ์ 198 ล้านยูโร

ส่วนหนึ่งของสุนทรพจน์ของนาย Renaud Donnedieu de Vabres รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมและการสื่อสารในโอกาสการสัมมนาระหว่างประเทศในหัวข้อ **ควร จะกล่าวการสนับสนุนทางการเงินจากภาคเอกชนในกิจการวัฒนธรรมหรือไม่**⁵⁶ สรุปความได้ดังนี้

- ควรจะพิจารณาว่า การอุปถัมภ์จากภาคเอกชนนั้นเป็นเสมือนแหล่งเงินเพื่อการพัฒนากิจการวัฒนธรรมควบคู่ไปกับแหล่งเงินหลักจากภาครัฐ
- บริษัทเอกชนควรที่จะบรรจุนโยบายเพื่อการอุปถัมภ์ในกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาบริษัทและบริษัทควรที่จะได้รับการตอบแทนที่น่าดึงดูดใจในนโยบายนี้

กฎหมายปีค.ศ. 2003 ว่าด้วยการอุปถัมภ์มีผลต่อการสนับสนุนแนวคิดนี้

- การอุปถัมภ์ไม่ควรมองว่าเป็นเพียง การมอบเงินให้เท่านั้น หากแต่เป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างฝ่ายวัฒนธรรมและบริษัทเอกชน
- ฝ่ายวัฒนธรรมยังคงมีสิทธิเด็ดขาดในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ในฝรั่งเศส

⁵⁵ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ เว็บไซต์ <http://www.admical.asso.fr>

⁵⁶ ที่เมือง Tarbes วันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004

(ที่มา: <http://www.culture.gouv.fr/culture/actualites/politique/mecenat/discourstarbes.htm>)

ยังไม่เคยมีกรณีที่บริษัทเอกชน ผู้อุปถัมภ์ เข้ามาท้าวท้วงท้วงหน้าตาของฝ่ายวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝ่ายเป็นไปแบบไวใจซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างรู้หน้าที่ของตน

- ควรจะสนับสนุนให้มีผู้อุปถัมภ์แบบเพื่อนบ้าน(mécénat de proximité) ให้มากขึ้น บริษัทที่มีลักษณะเป็น SME ที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับสถาบันวัฒนธรรมควรมีบทบาทในการอุปถัมภ์เพิ่มขึ้น

5. การสนับสนุนและกาอุปถัมภ์ในกิจการพิพิธภัณฑ์ : กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ลูฟร์

ความเป็นมา

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ได้ยกฐานะขึ้นเป็นองค์การอิสระทางการบริหาร (Etablissement public administrative) และแยกตัวออกจาก สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ⁵⁷ ในขณะนี้พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ได้จัดทำ สัญญาการบริหารจัดการ (contrat de gestion) กับกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการคลัง โดยที่รัฐบาลจะเป็นผู้ดูแลรายจ่ายประจำ โดยคิดเป็นเงินรวม 135 ล้านยูโรต่อปีและรายจ่ายในหมวดสถานที่ เช่น มาตรการและอุปกรณ์ในด้านความปลอดภัยและงานไฟฟ้า ส่วนทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์จะต้องดำเนินการหารายได้ด้วยตัวเองในเรื่องโครงการกิจการต่างๆของพิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นเหตุผลที่สำคัญที่ทางพิพิธภัณฑ์จะต้องพัฒนาการระดมทุนจากภาคเอกชนเพิ่มขึ้น

ตั้งแต่ปีค.ศ. 1989 การอุปถัมภ์จากภาคเอกชนต่อกิจการของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ลูฟร์ มีประมาณ 15-30 ครั้งต่อปี ซึ่งสามารถประเมินเป็นจำนวนเงินได้ 900,000-4,2 ล้านยูโร หรือเท่ากับประมาณ 4% ของงบประมาณประจำปีของพิพิธภัณฑ์ นโยบายของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์คือ เงินอุปถัมภ์จากภาคเอกชนจะเป็นเงินที่นำเอาไปใช้ในโครงการของพิพิธภัณฑ์ที่มีการจัดทำขึ้นโดยเฉพาะเท่านั้น เช่น โครงการการจัดแสดงในนิทรรศการชั่วคราว โครงการการจัดซื้อวัตถุเข้าเป็นคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ โครงการการบูรณะซ่อมแซม เป็นต้น

ปรัชญาของนโยบายการอุปถัมภ์ของพิพิธภัณฑ์

“เราจะพิจารณาว่าการอุปถัมภ์นั้นเป็นเสมือนการสร้างพันธมิตรและมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน การอุปถัมภ์จะขึ้นอยู่กับความต้องการของเราและความต้องการนี้จะต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์ของบริษัท ความสำเร็จของการอุปถัมภ์คือ การพบกันระหว่างสององค์กร (พิพิธภัณฑ์และบริษัทผู้อุปถัมภ์) ที่มีเป้าหมายร่วมกันและมีการตัดสินใจเพื่อที่จะร่วมกันทำโครงการหนึ่งๆ แต่ขณะเดียวกัน พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ยังคงเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดทิศทางและการดำเนินงานโครงการให้แล้วเสร็จ

⁵⁷ ดูรายละเอียดในบท สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

เมื่อหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นที่ยอมรับกันแล้ว ผู้อุปถัมภ์ของลูฟร์ก็จะช่วยเราในด้านต่างๆ เช่น ผู้อุปถัมภ์ที่เราเรียกว่า คลาสสิก ก็จะให้การอุปถัมภ์แก่กิจกรรมชั่วคราวทางวัฒนธรรมและการจัดซื้อผลงานศิลปะหรือทรัพย์สินแผ่นดิน (Trésors nationaux) ผู้อุปถัมภ์รายอื่นอาจจะสนใจในการเผยแพร่ความรู้ก็จะให้เงินอุปถัมภ์ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (การจัดพิมพ์ต่างๆ หรือการผลิตอุปกรณ์เพื่อการศึกษา) และสุดท้าย ซึ่งถือได้ว่าเป็นรูปแบบใหม่ของการอุปถัมภ์สำหรับพิพิธภัณฑ์ในฝรั่งเศส คือ บริษัทต่างๆหรือกลุ่มบริษัทระหว่างประเทศมักจะสนใจการให้การอุปถัมภ์แบบการลงทุน (mécénat d'investissement) ซึ่งเป็นการอุปถัมภ์ที่ใช้เงินจำนวนมาก เป็นลักษณะการให้เงินอุปถัมภ์ในช่วงเวลาหลายปีติดกัน เช่น เพื่อการบูรณะสถานที่ การปรับปรุงส่วนจัดแสดงหรือการจัดทำบริการเว็บไซต์ ลักษณะการอุปถัมภ์ก็อาจจะออกมาในรูป การอุปถัมภ์ร่วมกัน บริษัทหลายบริษัทร่วมกันอุปถัมภ์โครงการหนึ่งๆ โดยมีการแบ่งรูปแบบการอุปถัมภ์ต่างกันไปตามความรู้และความสามารถของบริษัท”⁵⁸

โดยทั่วไปแล้ว ภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของพิพิธภัณฑ์มีทั้งแบบเป็นการสนับสนุนและการอุปถัมภ์ ส่วนใหญ่จะเป็นการสนับสนุน เพราะว่า บริษัทเอกชนต้องการที่จะเสริมสร้างภาพลักษณ์ของบริษัทโดยมีความต้องการได้รับ**สิ่งตอบแทนที่ไม่สามารถจับต้องได้** (les contreparties immatérielles) จากการการสนับสนุน เช่น การติดแสดงชื่อของบริษัทอย่างชั่วคราวหรือถาวรเพื่อแลกกับเงินสนับสนุนในโครงการต่างๆของพิพิธภัณฑ์ การเข้าร่วมในการเปิดนิทรรศการอย่างเป็นทางการ หรือ บางครั้งบริษัทก็ต้องการ**ผลตอบแทนแบบจับต้องได้** (les contreparties matérielles)เป็นจำนวนมาก และสามารถคำนวณได้ เช่น การได้รับบัตรผ่านเข้าพิพิธภัณฑ์ การให้พื้นที่แก่บริษัทในการใช้เลี้ยงรับรองแก่ลูกค้าของบริษัท...การสนับสนุนในลักษณะนี้จะไม่ได้รับส่วนลดหย่อนภาษีอากรแต่อย่างใด

5.1. การตอบแทนแก่ผู้สนับสนุนและอุปถัมภ์ของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์

5.1.1. การตอบแทนในรูปของสิ่งที่จับต้องไม่ได้และไม่สามารถคำนวณได้

บริษัทที่ให้การสนับสนุนและอุปถัมภ์สามารถได้รับประโยชน์จากนโยบายการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารของพิพิธภัณฑ์

- การประชาสัมพันธ์ต่อผู้ชมของพิพิธภัณฑ์ (พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ผู้เข้าชมประมาณ 15-20,000 คนต่อวัน) พิพิธภัณฑ์จะแสดงโลโก้ของบริษัทและคำกล่าวขอบคุณในการสนับสนุนและอุปถัมภ์ของบริษัทบนเอกสารประชาสัมพันธ์ของพิพิธภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ไม่ว่าจะเป็น โปรแกรมป้ายประกาศ ป้ายโฆษณา แคตตาล็อก บัตรเชิญ...
นอกจากนี้บริษัทที่ให้เงินบริจาคเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 1,5 ล้านยูโร (ไม่รวมVAT) จะได้รับเกียรติในการสลักชื่อของบริษัทบนแผ่นศิลาไว้ในพิพิธภัณฑ์ เช่นกัน

⁵⁸ ที่มา : Monville J., HENRI LOYRETTE: “UNE RENCONTRE EXEMPLAIRE”, Energies, N 6, Novembre 2004

(http://www.total.com/fr/home_page)

- **การประชาสัมพันธ์ต่อสื่อมวลชน** พิพิธภัณฑสถานจะพิมพ์ชื่อและโลโก้ของบริษัทผู้สนับสนุนหรืออุปถัมภ์บน Press release ซึ่งจะมีการจัดส่งไปให้แก่กว่า 3,000 คน รวมทั้งมีการจัดพิมพ์บน Press Kit ที่พร้อมจะจัดส่งแก่สื่อมวลชนทุกแขนงทั้งในและต่างประเทศเป็นจำนวน 700 คนเช่นกัน

5.1.2. การตอบแทนในรูปของสิ่งที่จับต้องได้และสามารถคำนวณได้

- **การประชาสัมพันธ์ต่อพันธมิตรของบริษัท** โดยการ
 - จัดเลี้ยงรับรองเป็นการภายใน โดยใช้พื้นที่อเนกประสงค์ของพิพิธภัณฑสถานซึ่งสามารถรองรับแขกได้ตั้งแต่ 40 ถึง 4,000 คน เพื่อกิจการ Public relation ของบริษัท
 - การให้โควตาบัตรเชิญเพื่อเข้าร่วมชมการแสดงและนิทรรศการที่จัดโดยพิพิธภัณฑสถาน หรือ โดยการจัดทำบัตรผ่านพิเศษเพื่อเข้าชมส่วนจัดแสดงถาวร
 - โดยการให้ใช้ภาพถ่ายวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑสถานเพื่อการจัดพิมพ์สื่อโฆษณาของบริษัท เช่น รายงานประจำปี ปฏิทิน บัตรอวยพร...
- **สำหรับภายในบริษัท** โดยการจัดเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานรอบพิเศษ จัดเลี้ยงรับรองภายใน จัดประชุมภายในและจัดทำบัตรผ่านเข้าชมพิพิธภัณฑสถานให้แก่บุคลากรของบริษัท เป็นต้น

ข้อสังเกต

ในกรณีการสนับสนุน : มูลค่าของการตอบแทนข้างต้นจะต้องไม่เกินร้อยละ 50 จำนวนเงินที่บริจาค

ในกรณีการอุปถัมภ์ : มูลค่าการตอบแทนจะไม่เกินร้อยละ 25 จำนวนเงินที่บริจาค

การจัดเยี่ยมชมพิเศษ สำหรับบริษัทเอกชน

สิ่งที่น่าสนใจคือ การปรับเปลี่ยนหัวข้อในการเยี่ยมชมให้เข้ากับผู้ชมที่มาจากรัฐเอกชน

โดยปกติหัวข้อในการจัดชมจะมีสองประเภทคือ ศิลปะวัตถุขึ้นเอกและประวัติศาสตร์ของพิพิธภัณฑสถาน ทางวิทยาการผู้เข้าชมยังได้จัดทำโปรแกรมนำชมย่อยที่ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกลุ่มผู้ชมที่มาจากบริษัทเอกชน เช่น กลุ่มผู้ชมที่มาจากวงการธนาคารก็จะเป็นการนำชมในหัวข้อศิลปะและผู้อุปถัมภ์ หรือในหัวข้อ เสื้อผ้าและการแต่งกาย สำหรับบริษัทนิตยสารเกี่ยวกับผู้หญิง หรือ ประติมากรรมของผู้นำในงานจิตรกรรมสำหรับบริษัทที่ปรึกษาต่างๆ...

5.1.3. กรณีของ ทรัพย์สินแผ่นดิน⁵⁹ (Trésors nationaux)

ในกรณีที่ผู้อุปถัมภ์ต้องการบริจาคเงินเพื่อการจัดซื้อทรัพย์สินแผ่นดินเข้าเป็นคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ ผู้อุปถัมภ์จะได้ประโยชน์สองประการคือ

- การได้รับการลดหย่อนภาษีซึ่งอาจจะถึงร้อยละ 90 ของจำนวนเงินที่ใช้เพื่อการจัดซื้อ⁶⁰
- ทางผู้อุปถัมภ์จะได้รับภาพพจน์ที่ดีขึ้น โดยทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์จะเลือกจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการตอบแทนแก่ผู้อุปถัมภ์ โดยมูลค่าของการตอบแทนดังกล่าวจะคิดเป็นร้อยละ 5 ของจำนวนเงินที่ใช้เพื่อการจัดซื้อ

โครงการการจัดซื้อ ทรัพย์สินแผ่นดิน ผู้อุปถัมภ์สามารถบริจาคเงินเพื่อซื้อวัตถุเป็นชิ้นๆ เป็นประเภทหรือทั้งหมดก็ได้ มูลค่าของโครงการการจัดซื้อจะแตกต่างกันไปมีตั้งแต่ 7,700 ยูโร จนถึง 160,000 ยูโร (ไม่รวม VAT)

5.2. กิจกรรมของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์เพื่อการอุปถัมภ์จากภาคเอกชน

โครงการการอุปถัมภ์กิจการของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ใช้ชื่อว่า Le Cercle Louvre Entreprises ซึ่งเป็นโครงการสำหรับบริษัทเอกชนที่ต้องการใช้การอุปถัมภ์กิจการของพิพิธภัณฑ์เพื่อการประชาสัมพันธ์อย่างมีคลาส (communication prestigieuse) และต้องการที่จะช่วยพิพิธภัณฑ์ลูฟร์บรรลุเป้าหมายทั้งในด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม การศึกษา และสังคม

พิพิธภัณฑ์ลูฟร์แบ่งกิจการเพื่อการอุปถัมภ์จากภาคเอกชนไว้เป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ คือ

- การจัดซื้อและการบูรณะวัตถุ
- กิจกรรมทางการศึกษา
- กิจกรรมทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่กลุ่มผู้ชมที่ด้อยโอกาส
- โครงการเชิงวิชาการ : การจัดพิมพ์เอกสารต่างๆ การจัดอภิปรายประเด็นทางวิชาการ
- การจัดสัมมนา การฉายภาพยนตร์ และการแสดงในหอประชุมของพิพิธภัณฑ์

⁵⁹ ดูรายละเอียดในเชิงอรรถที่ 33 บท รัฐกฤษฎีกา คศ. 2002 ว่าด้วยการใช้ชื่อ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส

⁶⁰ ซึ่งเป็นมาตรการการลดหย่อนภาษีอากรที่ประยุกต์ใช้เพื่อการอุปถัมภ์จัดซื้อ ทรัพย์สินแผ่นดิน แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส อื่นๆด้วยเช่นกัน

เว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ที่มีการประชาสัมพันธ์

รายละเอียดของโครงการที่รอการอุปถัมภ์

สิ่งที่น่าสนใจคือ เทคนิคในการประชาสัมพันธ์

พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ได้นำเอารายละเอียดของโครงการที่รอการอุปถัมภ์เข้าไปไว้ในเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ โดยมีการกล่าวถึงความสำคัญของโครงการกิจการ จำนวนเงินและสิ่งที่ทางบริษัทเอกชนจะได้รับ รวมทั้งรายชื่อบุคคลากรของพิพิธภัณฑ์ที่ดูแลเรื่องการอุปถัมภ์โดยเฉพาะ

หลักเกณฑ์ของบริษัทที่ต้องการเข้าเป็นสมาชิกของ Le Cercle Louvre Entreprises คือ บริษัทเอกชนสามารถเลือกระดับของการอุปถัมภ์ตามความต้องการ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 4 ระดับ⁶¹ คือ

ระดับความเป็นสมาชิก	จำนวนเงินในการเข้าเป็นสมาชิก / ปี	จำนวนเงินจริงที่ผู้อุปถัมภ์ต้องเสียเพื่อการอุปถัมภ์ภายหลังการลดหย่อนภาษี ⁶²
สมาชิกระดับเพื่อน (membre amis)	6,000 ยูโร	2,400 ยูโร
สมาชิกระดับพันธมิตร (membre partenaire)	30,000 ยูโร	12,000 ยูโร
สมาชิกระดับหุ้นส่วน (membre associé)	64,000 ยูโร	25,600 ยูโร
สมาชิกระดับผู้วางรากฐาน (membre fondateur)	บริษัทที่เป็นสมาชิกระดับหุ้นส่วนเป็นเวลาสองปีติดต่อกันจะได้รับเกียรติเลื่อนเป็นสมาชิกระดับผู้วางรากฐาน (แต่จะต้องอุปถัมภ์ค่าสมาชิกรวมเป็นจำนวน 128,000 ยูโร ตั้งแต่ปีแรกที่เข้าเป็นสมาชิก)	

สมาชิกระดับผู้วางรากฐาน จะได้รับการสมนาคุณเป็นพิเศษจากทางพิพิธภัณฑ์

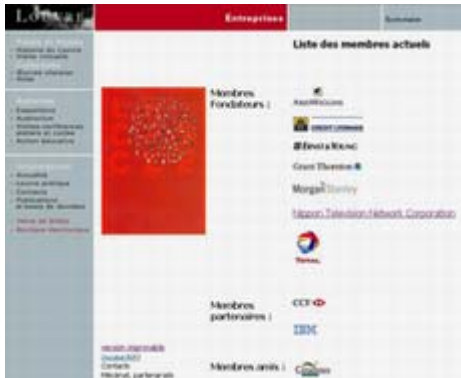
โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดพิมพ์เพื่อเป็นการขอบคุณบริษัทในแผ่นพับแผนที่ของพิพิธภัณฑ์ ภาษาฝรั่งเศส ซึ่งจะแจกจ่ายให้แก่กลุ่มผู้ชมที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส (ในแต่ละปี พิพิธภัณฑ์จะจัดพิมพ์แผ่นพับนี้เป็นจำนวน 2,5 ล้านฉบับ)

นอกจากนี้ ผู้บริหารของบริษัทสมาชิกผู้วางรากฐาน จะมีสิทธิในการเข้าร่วมเป็น

⁶¹ รายละเอียดผลตอบแทนของสมาชิกแต่ละระดับ (ภาษาอังกฤษ) อยู่ในภาคผนวก 2 ของบทการสนับสนุนและการอุปถัมภ์ในกิจการพิพิธภัณฑ์

⁶² ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นของบทความ ตามกฎหมายว่าด้วยการอุปถัมภ์ วันที่ 1 สิงหาคม คศ. 2003 บริษัทผู้อุปถัมภ์จะได้รับส่วนลดหย่อนภาษีนิติบุคคลเป็นจำนวนร้อยละ 60 ของจำนวนเงินค่าสมาชิกที่จ่ายไป

สมาชิกของคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางกิจการการอุปถัมภ์ของพิพิธภัณฑลouvre (Comité d'orientation du mécénat du musée du Louvre) ซึ่งจะมีการประชุมหนึ่งครั้งต่อปี โดยมีประธานอำนวยการของพิพิธภัณฑลouvre เป็นประธานการประชุมและจะมีการปรึกษากับสมาชิกผู้วางรากฐานเพื่อการพัฒนากิจการการสนับสนุนและอุปถัมภ์ประจำปี

ปัจจุบันนี้พิพิธภัณฑลouvreมีบริษัทที่เข้ามาเป็นสมาชิกในระดับต่างๆ ดังนี้

สมาชิกระดับผู้วางรากฐาน : บริษัทกระดาษและการพิมพ์ ARJOWIGGINS, ธนาคาร Crédit Lyonnais, ERNST&YOUNG, Grant Thornton, Morgan Stanley, Nippon Television Network Corporation, TOTAL

สมาชิกระดับพันธมิตร : ธนาคาร CCF, IBM

สมาชิกระดับเพื่อน : Citadines, France Loisirs และ SONY เป็นต้น

เว็บไซต์ของลูฟร์ที่แสดงรายชื่อและลิงค์ของ
ผู้อุปถัมภ์

นอกจากนี้บริษัทที่เป็นสมาชิกของ American Friends of the Louvre⁶³ และ Grand Louvre ในญี่ปุ่นก็จะได้รับสิทธิพิเศษอื่นๆเช่นกัน

ณ ที่นี้ประเด็นที่น่าสนใจคือ นโยบายการหาผู้อุปถัมภ์ของพิพิธภัณฑลouvre จากภาคเอกชนในต่างประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นนโยบายเชิงรุกที่สะท้อนให้เห็นถึง แนวโน้มของ **สากลวิวัฒน์** (internationalisation) ในกิจการพิพิธภัณฑลouvre ในช่วงหลังๆ ดังเช่น การเปิดสาขาย่อย ของพิพิธภัณฑลouvre Guggenheim ที่เมือง Bilbao ในสเปน เป็นต้น สำหรับทางพิพิธภัณฑลouvre ปัจจุบันก็กำลังมีโครงการการเปิดสาขาย่อย ที่ High Museum ที่ Atlanta ในสหรัฐอเมริกาเช่นกัน⁶⁴ นอกจากนี้จะเห็นได้

⁶³ รายละเอียด : The main purpose of the American Friends of the Louvre is to establish closer ties between the Louvre Museum and the American public (more than one third of the foreign visitors), to raise awareness and financial support of the Louvre in the United States, and to serve as the Museum's representative in America.

The American Friends of the Louvre is recognized by the IRS as a tax-exempt public charity described within IRC section 501(c)(3). Contributions are tax deductible to the fullest extent permitted by US law.

All Corporate Members, Corporate Founders and Individual Members of the American Friends of the Louvre will benefit from various privileges, including free and privileged access to the permanent collections and temporary exhibitions, complimentary gifts, discount on publications and merchandise, and invitations to special opening events.

The American Friends of the Louvre will be organized around a Board of Directors, a Board of Benefactors, a circle of Corporate Members, and specific Committees. Mr. Christopher Forbes has been Chairman of the AFL since April 2003.

(ที่มา: http://www.louvre.fr/anglais/magazine/afl/afl_d.htm) รายละเอียดเพิ่มเติม (ภาษาอังกฤษ) อยู่ในภาคผนวก

⁶⁴ รายละเอียดเป็นบทความจากหนังสือพิมพ์ International Herald Tribune (ดูในภาคผนวก)

ว่า การอุปถัมภ์จากสมาคมอเมริกันและญี่ปุ่น บริษัทท้องถิ่นหรือบุคคลทั่วไปที่เข้าร่วมโครงการสามารถได้รับส่วนลดหย่อนภาษีอากรในประเทศของตนด้วย แม้ว่าเงินที่จะนำมาใช้ในการอุปถัมภ์จะนำมาใช้ในงานกิจการสาธารณะประโยชน์ในประเทศ

5.3. ตัวอย่างการอุปถัมภ์ที่สำคัญๆ

5.3.1. โครงการการบูรณะแกลเลอรีอพอลโล (Galerie d'Apollon) ในพิพิธภัณฑสถานลูฟร์

แกลเลอรีอพอลโล

แกลเลอรีอพอลโลมีพื้นที่ 600 ตร.ม. และจัดแสดงเครื่องประดับของราชสำนัก โครงการการสำรวจประเมินงานและการบูรณะ ใช้เวลา 4 ปี ตั้งแต่ ค.ศ. 2001-2004 (เปิดสู่สาธารณชนไปเมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา)

ก่อนเริ่มดำเนินการบูรณะในปี ค.ศ. 2003 ทางพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ได้ประเมินเงินค่าบูรณะปฏิสังขรณ์เป็นจำนวน 5,4 ล้านยูโร ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ทางพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ไม่สามารถรับภาระไว้ได้แต่เพียงลำพัง

บริษัท TOTAL ได้เสนอเป็นผู้อุปถัมภ์ส่วนหนึ่งของโครงการนี้ ในรูปเงินอุปถัมภ์เป็นจำนวน 4,5 ล้านยูโร ตลอดระยะเวลาดำเนินการ เหตุผลที่ทำให้ทางบริษัทเข้ามาอุปถัมภ์คือ แกลเลอรีอพอลโลนั้นเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญยิ่งต่อประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมของฝรั่งเศส และพิพิธภัณฑสถานลูฟร์เองก็เป็นพิพิธภัณฑสถานระดับนานาชาติ การที่ TOTAL เข้ามามีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑสถานลูฟร์เป็นการแสดงออกถึง การที่ต้องการสนับสนุนพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ในด้าน ความเป็นสากล (ซึ่งก็ตรงกับความเป็นสากลของบริษัท) และ ความต้องการที่จะยกย่องคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมของฝรั่งเศส (ซึ่งก็ตรงกับนโยบายในการอุปถัมภ์ของบริษัท)

นโยบายด้านการอุปถัมภ์ของบริษัท TOTAL (บริษัทน้ำมัน)⁶⁵

สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ โครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมทางธรรมชาติ และโครงการที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับมนุษยธรรมหรือ ความสามานฉันท์ (solidarité) โดยทั่วไป บริษัทจะตั้งงบประมาณประจำปีเพื่อการอุปถัมภ์โครงการต่างๆไว้ปีละ 5 ล้านยูโร

ความเป็นมาของนโยบายการอุปถัมภ์ กิจกรรมในทั้งสามด้านข้างต้นนั้น คือ⁶⁶

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง วิศวกรและช่างเทคนิคของบริษัทจะต้องศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของโลกและทำความเข้าใจในดำรงณีวิทยาอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะสามารถเสาะแสวงหาและนำทรัพยากรธรรมชาติ (น้ำมัน) มาใช้ให้เกิดประโยชน์

มีหลายครั้งหลายครา ในพื้นที่ที่มีการขุดเจาะน้ำมันในต่างประเทศ บุคลากรของบริษัทมักจะต้องทำงานร่วมกับนักโบราณคดีและนักวิทยาศาสตร์ในการขุดค้นแหล่งอารยธรรมและแร่ธาตุที่สำคัญที่พบในพื้นที่นั้น และนำไปอนุรักษ์รวมทั้งส่งมอบให้แก่รัฐบาลของประเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนมรดกทางวัฒนธรรม

การปฏิบัติดังกล่าว ทางบริษัท TOTAL ถือว่า เป็นการเคารพต่อสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติอย่างยิ่งยวดต่อประเทศที่อนุญาตให้บริษัทเข้าไปแสวงหาประโยชน์ ในแนวทางเดียวกัน บุคลากรของบริษัทก็เคยบำเพ็ญประโยชน์ในเรื่องการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศนั้นๆด้วย นี่จึงเป็นที่มาของนโยบายในการอุปถัมภ์ในด้านการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมและธรรมชาติ รวมทั้งในด้านคุณภาพชีวิตของบริษัท

นอกจากนี้ บริษัท TOTAL ได้ทำการเซ็นสัญญาเพื่อการอุปถัมภ์กับพิพิธภัณฑ์ลูฟร์อีกหนึ่งโครงการ คือการจัดทำส่วนจัดแสดงศิลปะอิสลาม ซึ่งเป็นอารยธรรมที่ครอบคลุมกลุ่มประเทศที่ทางบริษัทของเรามีสาขาหลักอยู่ นั่นจะเป็นสิ่งที่มีหัตถกรรมที่สุดที่จะทำให้เราย้อนกลับไปหาต้นกำเนิดเดิม⁶⁷

⁶⁵ ข้อมูลในส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึง ตัวอย่างของนโยบายหรือกลยุทธ์ในการอุปถัมภ์จากบริษัทเอกชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทางพิพิธภัณฑ์จะต้องทราบ ก่อนการไปเสนอโครงการต่างๆเพื่อขอการอุปถัมภ์ อีกตัวอย่างหนึ่งคือ การอุปถัมภ์การสร้างสระน้ำในส่วนระเบียงของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี โดยบริษัท PERNOD-RICARD (รายละเอียด อยู่ในบทโครงการพิพิธภัณฑ์สถานดู เก บรองลี)

⁶⁶ จะเห็นได้ว่ามีการศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและรู้จักนำเอาอาชีพของบริษัทมาจัดทำเป็นนโยบายเพื่อการการอุปถัมภ์ของบริษัท

⁶⁷ ข้อมูลมาจากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ นาย Thierry Desmarest ประธาน-ผู้อำนวยการใหญ่ของ Total

ที่มา : บทบรรณาธิการ ในนิตยสารออนไลน์ Energies, N 6, Novembre 2004 (http://www.total.com/fr/home_page)

การแลกเปลี่ยนการอุปถัมภ์

มินิเว็บไซต์เพื่อกิจการการอุปถัมภ์ของบริษัท
TOTAL ที่ได้รับลิขสิทธิ์จากทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ใน
การนำภาพถ่ายไปประกอบ

ส่วนหนึ่งของการตอบแทนการอุปถัมภ์ของบริษัท TOTAL
เช่น ทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ได้จัดทำบัตรผ่านพิเศษเข้าชม
พิพิธภัณฑ์ในส่วนจัดแสดงถาวร บัตรเชิญเข้าชม
นิทรรศการชั่วคราวจำนวน 3 ชุด และการจัดเยี่ยมชม
ศิลปะวัตถุชิ้นเอกในส่วนจัดแสดงแกลเลอรี่พอลโลซึ่งนำ
โดยภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑ์ให้แก่พันธมิตรของบริษัท
TOTAL

และสำหรับพนักงานของบริษัท ทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ให้
สิทธิในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์โดยไม่เสียค่าเข้าชมเช่นกัน
เป็นเวลา 10 ปี

นอกจากนี้ทางบริษัทสามารถนำรูปถ่ายอันเกี่ยวเนื่องกับ
พิพิธภัณฑ์ไปใช้ในการประชาสัมพันธ์การอุปถัมภ์ของ
บริษัทได้

5.3.2. โครงการ IT ของพิพิธภัณฑ์

หนึ่งในหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์คือ เน้น การเข้าถึง (accessibilité) มรดกทางศิลปะของพิพิธภัณฑ์ให้มาก
ที่สุด ซึ่งวิธีการหนึ่งเพื่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวคือ การให้บริการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต

จุดประสงค์หลักของบริการคือ การให้ข้อมูลเพื่อการเตรียมตัวแก่ผู้ที่จะเข้าชมพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งการทำการเยี่ยม
ชมแบบเสมือนจริง (visite virtuelle) โดยการให้บริการนี้จะครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

รายละเอียดของโครงการต่างๆ เช่น

- เว็บไซต์ที่สามารถให้รายละเอียดของวัตถุที่จัดแสดงบางส่วนจำนวน 650 ชิ้น รวมทั้งให้บริการข่าวสารต่างๆ
ของพิพิธภัณฑ์
- มินิเว็บไซต์ของนิทรรศการชั่วคราวขนาดใหญ่
- ฐานข้อมูลออนไลน์ที่บรรจุภาพถ่ายเส้นของพิพิธภัณฑ์จำนวน 130,000 ภาพ

- **ฐานข้อมูลออนไลน์ที่บรรจุภาพและข้อมูลของวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์จาก 8 สำนัก (Départements) จำนวน 32,000 ชิ้น** มีการแปลเป็นสองภาษา : ฝรั่งเศสและอังกฤษ
- **การพัฒนาบริการการให้ข้อมูลแบบอินเตอร์แอคทีฟผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่** เช่น PDA และโทรศัพท์มือถือเป็นต้น
- **เว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์เวอร์ชันใหม่** (จะเริ่มให้บริการในปี ค.ศ. 2005) ซึ่งจะมีการแปลเป็นภาษาสเปนและญี่ปุ่น มีการจัดทำพิเศษให้แก่ผู้พิการทางสายตาและทางการได้ยิน รวมทั้งจะมีการจัดทำแอนิเมชันเป็น 3 มิติ

ปัจจุบันนี้บางโครงการได้ดำเนินการแล้วเสร็จและบางโครงการยังอยู่ในระหว่างโครงการ หรือยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โครงการทั้งหมดข้างต้นต้องอาศัยเงินเพื่อดำเนินโครงการต่างกันไป เช่น มีเว็บไซต์นิทรรศการชั่วคราวก็ จะอยู่ในหลักหมื่นยูโร หรือ ฐานข้อมูลออนไลน์ก็จะต้องให้เงินในหลักแสนยูโร

การอุปถัมภ์ร่วม

ตัวอย่างของโครงการ IT ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนที่น่าสนใจอย่างมากคือ กรณีของการทำเว็บไซต์ใหม่ของพิพิธภัณฑ์

เวอร์ชันปัจจุบันของเว็บไซต์พิพิธภัณฑ์ลูฟร์เป็นเวอร์ชันที่ได้รับการพัฒนาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995 ที่มีการนำเสนอข้อมูลของวัตถุเพียง 600 ชิ้น และข่าวสารกิจการของพิพิธภัณฑ์ เป็น สี่ภาษา ซึ่งมีผู้มาใช้บริการประมาณ 6 ล้านครั้งต่อปี

ทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ได้จัดตั้งโครงการเพื่อการปรับปรุงเว็บไซต์ดังกล่าวทั้งในด้านกลยุทธ์ เป้าหมายและเนื้อหา โดยใช้ชื่อโครงการว่า Cim@ise ระยะเวลาการดำเนินงานระหว่างปี ค.ศ. 2002-2005 ซึ่งจะต้องใช้งบประมาณรวมทั้งหมดประมาณ 6,5 -8 ล้านยูโร⁶⁸ การปรับปรุงอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมครั้งที่ 1 เริ่มในปีค.ศ. 2003

เป้าหมายของโครงการ Cim@ise

- จะต้องนำเสนอวัตถุในคอลเลกชันทั้งหมดของพิพิธภัณฑ์จำนวน 35,000 ชิ้นและภาพถ่ายเส้นจำนวน 130,000 ภาพในเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์เพื่อให้บริการแก่เข้าชมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- จะต้องเพิ่มความเป็นส่วนตัว (personnalisation) ในการใช้งานมากขึ้น โดยผ่านฟังก์ชันต่างๆที่มีการพัฒนาที่ซับซ้อนขึ้น มีการจัดทำเป็นคอมมูนิตี้ของผู้ใช้บริการในลักษณะเป็นแพลตฟอร์มการสนทนาเฉพาะกลุ่ม มีการให้บริการเฉพาะเรื่องตามความสนใจที่

⁶⁸ ซึ่งไม่รวมงบประมาณเพื่อการจัดทำฐานข้อมูลวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์และพนักงานของพิพิธภัณฑ์ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 60 คน

แตกต่างกัน

- พัฒนาเนื้อหาออกมาในรูปแบบสื่อการเรียนการสอน แก่กลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นครอบครัวและเป็นครูอาจารย์ ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะการให้ข้อมูลเป็นแบบหัวข้อ การผลิตเกมส์ที่สอดคล้องความรู้...ผู้ใช้บริการจะสามารถดาวน์โหลดและพิมพ์ข้อมูลดังกล่าวได้ด้วย
- จะต้องทำหน้าที่ช่วยประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑสถานอื่นๆในภูมิภาคด้วย เช่นการใส่ลิงค์ของพิพิธภัณฑสถานดังกล่าว

ปฏิทินการดำเนินโครงการ

2003: ปรับปรุงโครงสร้างและเทคนิคของเว็บไซต์ รวมทั้งนำเสนอบริการใหม่ (การให้ข้อมูลในส่วนเนื้อหา ปฏิทินกิจกรรม....)

2004: ปรับปรุงให้เป็นเวอร์ชันอินเทอร์เน็ตสำหรับบริการแบบเป็นส่วนตัวและการโอนเงินในการซื้อบัตรเข้าชมพิพิธภัณฑสถาน

2005: เพิ่มพูนบริการอื่นเช่น ลูกค้าสัมพันธ์ บริการการค้าและพันธมิตร

ทางพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ได้เลือกใช้การ**อุปถัมภ์ร่วมจากภาคเอกชน**ในเพื่อให้ได้งบประมาณจำนวนมากเพื่อดำเนินโครงการดังกล่าว

ในการนี้มีบริษัทอุปถัมภ์ร่วมได้แก่

O ธนาคาร Crédit Lyonnais ให้การอุปถัมภ์ในรูปแบบเงิน

ในปีค.ศ. 2001 ธนาคาร Crédit Lyonnais ได้เซ็นสัญญาในการอุปถัมภ์เป็นจำนวน 4 ล้านยูโรเป็นระยะเวลา 5 ปี การอุปถัมภ์ในการจัดทำเว็บไซต์ใหม่แก่พิพิธภัณฑสถานลูฟร์ของธนาคาร Crédit Lyonnais นั้นเป็นการสะท้อนถึงนโยบายในการอุปถัมภ์ของธนาคารคือ การเข้ามามีส่วนร่วมในสังคม โดยการส่งเสริมการเผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรมผ่านสื่อเทคนิคสมัยใหม่

O บริษัท Accentue (บริษัทที่ปรึกษาเรื่องการตลาด) ให้การอุปถัมภ์ในรูปแบบองค์ความรู้บริษัทและประยุกต์ใช้ความสามารถของบุคคลากร

บริษัท Accentue เริ่มทำงานร่วมกันกับพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 โดยจัดให้มีกลุ่มทำงานที่ทำหน้าที่ในการกำหนดกลยุทธ์ของเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑสถาน ได้แก่ การจัดแบ่งกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้บริการเว็บไซต์ (segmentation des publics du site) เพื่อที่จะนำมากำหนดบริการต่างๆที่จะนำเสนอ การจัดทำจุดประสงค์และการจัดทำโครงสร้างของเว็บไซต์เบื้องต้น และการดูแลการดำเนินโครงการ (conduite de projet)

การอุปถัมภ์ในรูปแบบองค์ความรู้และบุคคลากรของAccentueสามารถประเมินเป็นมูลค่าได้ 1 ล้านยูโร นอกจากนี้ บริษัทได้รับอาสาในการสรรหาพันธมิตรที่จะมาอุปถัมภ์เพื่อให้การดำเนินโครงการอินเทอร์เน็ตด้วย

- บริษัท BLUE MARTINI SOFTWARE เป็นผู้อุปถัมภ์เทคนิค โดยจะดูแลเรื่อง Software ที่จะนำมาใช้พัฒนาเว็บไซต์ ซึ่งสามารถประเมินมูลค่าได้ประมาณกว่า 1 ล้านบาท (ค่าลิขสิทธิ์และค่าบำรุงรักษา) ปัจจุบันนี้ทางพิพิธภัณฑสถานลูฟร์กำลังเจรจากับผู้อุปถัมภ์เทคนิคอื่นๆ โดยเฉพาะในเรื่องการอุปถัมภ์ Hardware
- บางส่วนของเว็บไซต์อาจจะมีการพัฒนาพร้อมกับองค์กรพันธมิตรอื่นๆ ในภาครัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน หรือ กับบริษัทเอกชนอื่น เช่น การผลิตเวอร์ชันภาษาต่างประเทศ ซึ่งตอนนี้บริษัท Shiseido ได้เสนอการอุปถัมภ์ ภาคภาษาญี่ปุ่น

อย่างไรก็ตาม พิพิธภัณฑสถานลูฟร์ยังคงเป็นผู้มีสิทธิเด็ดขาดในด้านเนื้อหาและการควบคุมการให้บริการต่างๆ ของเว็บไซต์ เพื่อให้ตรงต่อปรัชญาในด้านการเป็นองค์กรบริการสาธารณะ

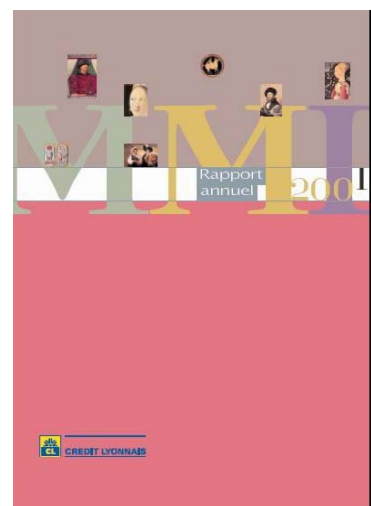
การแลกเปลี่ยน

เพื่อเป็นขอบคุณการอุปถัมภ์ในโครงการอินเทอร์เน็ตของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ บริษัทต่างๆ เข้าต้น ได้รับเกียรติจากพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ในการใส่โลโก้ของบริษัทและใส่ลิงค์เชื่อมไปที่เว็บของบริษัท ไว้ในหน้าแรกของเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์เลยทีเดียว

ป้ายโฆษณาบัตร Carte Louvre Jeunes ตามสถานีรถไฟใต้ดินในปารีส ที่มีการใส่โลโก้ของธนาคาร Crédit Lyonnais (คส. 2002)

รายงานประจำปีของธนาคาร Crédit Lyonnais

ซึ่งมีการใช้ภาพถ่ายศิลปะวัตถุประกอบ โดยได้

รับลิขสิทธิ์จากพิพิธภัณฑสถานลูฟร์

นอกจากนี้ยังมีการสมนาคุณอีกมากมาย เช่น ในกรณีของธนาคาร Crédit Lyonnais มีการให้ลิขสิทธิ์ภาพถ่ายของพิพิธภัณฑ์เพื่อนำไปใช้จัดทำรายงานประจำปีของธนาคาร รวมทั้งจัดทำบัตรเข้าชมพิเศษให้แก่พนักงานทุกคนของธนาคารที่สามารถใช้ได้ทั้งในส่วนจัดแสดงถาวรและนิทรรศการชั่วคราวจนถึงปี ค.ศ. 2009 นอกจากนี้ ทางธนาคารได้เปิดตัว บัตร Carte Louvre Jeunes⁶⁹ เพื่อแจกจ่ายเป็นของขวัญให้แก่ลูกค้าของธนาคารที่อายุน้อยกว่า 26 ปี (คนละ 1 ปี) และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่เป็นรูปจำลองวัตถุในคอลเลกชันเพื่อนำไปใช้เป็นของขวัญของบริษัทแก่ลูกค้าและพันธมิตรของธนาคาร

ปัจจุบันนี้เว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์มีผู้เข้ามาใช้บริการกว่า 9,000 คนต่อวัน

5.4. ข้อมูลตัวเลขและแนวโน้มในอนาคต

พิพิธภัณฑ์ลูฟร์มีโครงการที่จะเพิ่มจำนวนเงินที่ได้มาจากการอุปถัมภ์และสนับสนุนเป็นสองเท่า คือ ประมาณ 20 ล้าน ยูโร ระหว่างปี ค.ศ. 2003 -2005 โดยมีการจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการพิเศษเพื่อการรณรงค์การอุปถัมภ์ ที่ใช้ชื่อว่า Le Contrat d'Objectifs et de Moyens fixe des objectifs de mécénats หรือ le COM

Le COM 2003-2005⁷⁰

การประเมินผลแผน Le COM จะคำนวณตาม สัญญาที่เซ็นกับผู้อุปถัมภ์ก่อนวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2005 (แม้ว่าการเริ่มโครงการที่ได้รับการอุปถัมภ์นี้จะมีกำหนดการดำเนินงานภายหลัง) แต่จะไม่รวมเงินที่ได้จากการอุปถัมภ์ตามสัญญาที่เซ็นไว้ ก่อนวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2003

เพียงในปีแรกของการเริ่มแผน Le COM มีการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ถึง 32% ประมาณ 6,35 ล้านยูโร ซึ่งรวมการอุปถัมภ์ทั้งแบบในรูปแบบเงินและสิ่งของ (การซื้อทรัพย์สินแผ่นดิน และการอุปถัมภ์ในรูปแบบความรู้ความสามารถ คิดเป็นมูลค่ารวม 1,766 ล้านยูโร)

แนวโน้มการอุปถัมภ์ที่เพิ่มขึ้นคือ

- การเข้ามามีส่วนร่วมของมูลนิธิ (ทั้งมูลนิธิของบริษัทและมูลนิธิบุคคลทั่วไป)และมีการอุปถัมภ์ในรูปแบบเงินที่สำคัญ
- ความนิยมของการอุปถัมภ์ในกิจการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและสังคม

ผลลัพธ์ที่ประสบผลสำเร็จดังกล่าวสามารถอธิบายได้ดังนี้

⁶⁹ เป็นบัตรผ่านประจำปีสำหรับเยาวชนที่อายุน้อยกว่า 26 ปี มีมูลค่า 15 ยูโรต่อปี (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวกของบท ข้อคิดเรื่องนโยบายการเข้าชม)

⁷⁰ รายงานประจำปี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ลูฟร์ ค.ศ. 2003

- การเพิ่มประสิทธิภาพของส่วนงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการอุปถัมภ์ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
- คณะบริหารของพิพิธภัณฑ์เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในนโยบายการอุปถัมภ์ รวมทั้งมีการประสานงานกันอย่างดีระหว่างฝ่ายบริหารและส่วนงานอุปถัมภ์
- มีการพัฒนานโยบายในเรื่องการลดหย่อนภาษีในรูปแบบ กฎหมายปี คศ. 2003 (แต่อย่างไรก็ตามยังคงเร็วเกินไปที่จะสรุปผลอย่างเป็นทางการของนโยบายดังกล่าว)
- ผลจากกลยุทธ์กระจายความเสี่ยง ทั้งนี้เพราะว่า ลูฟร์ได้มีนโยบายเชิงรุกเพื่อการอุปถัมภ์ที่ครอบคลุมทั้งในฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นรวมทั้งประเทศอื่นๆในเอเชีย ทำให้ทางพิพิธภัณฑ์สามารถแก้ปัญหาในเรื่องการพึ่งพากับภาวะเศรษฐกิจของภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง

ปัจจุบันนี้มีบุคคลากรที่ทำงานในด้านการสรรหาผู้อุปถัมภ์และผู้สนับสนุนเพิ่มขึ้นเป็น 10 คน (เดิมมีอยู่ 4 คน) ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับพิพิธภัณฑ์อื่นๆในกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษก็เรียกได้ว่าไม่มากเลย เช่น ในกรณีของ Metropolitan Museum ที่นิวยอร์กมีจำนวนบุคคลากรที่ทำงานในด้านนี้ถึง 60 คนและในแต่ละปีจะมีเงินที่ได้จากการสนับสนุน บริจาค และอุปถัมภ์ประมาณ 60 ล้านดอลลาร์ต่อปี⁷¹

ตามรายงานประจำปีของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ ปีคศ. 2003 มีกิจการการสนับสนุนและอุปถัมภ์จำนวน 29 ครั้ง⁷² โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวดังนี้ บริษัทเอกชน 8 บริษัท มูลนิธิ 5 มูลนิธิ ผู้บริจาครายบุคคลจำนวน 2 รายและสถานทูต 1 แห่ง โดยคิดเป็นมูลค่ารวมทั้งหมด 6 088 417 ยูโร ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี คศ. 2002 เป็นจำนวน 61 เปอร์เซนต์

ความสำเร็จดังกล่าวเป็นผลจาก

- การบริจาคครั้งสำคัญจาก สมาคมพุทธศาสนา Agon Shu เป็นจำนวนเงิน 1,500,000 ยูโร เพื่อกิจการด้านการพัฒนากิจกรรมเพื่อผู้พิการทางสายตา
- การจัดนิทรรศการชั่วคราวในต่างประเทศ เช่น การจัดนิทรรศการ อเล็กซานเดอร์มหาราช (Alexandre le Grand) ที่โตเกียว ร่วมกับ NHK หรือ นิทรรศการ อมตะอียิปต์ (Eternelle Egypte) ที่ไต้หวัน หรือ นิทรรศการ ประติมากรรมสมัยกลาง (La Sculpture médiévale) ที่ Nigata และ Fukuoka ในปี คศ. 2004

สิ่งที่น่าสนใจ ณ ที่นี้คือ **นิทรรศการชั่วคราว**เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดพลวัตในกิจการของพิพิธภัณฑ์ นอกจากจะทำให้เกิดการจัดโปรแกรมกิจกรรมประกอบใหม่ๆ⁷³ ซึ่งจะมีผลในทางบวกต่อรายรับในหมวดค่าเข้าชมของพิพิธภัณฑ์

⁷¹ ส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ นาย HENRI LOYRETTE, ประธาน-ผู้อำนวยการ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ลูฟร์

ที่มา : Monville J., HENRI LOYRETTE: "UNE RENCONTRE EXEMPLAIRE", Energies, N 6, Novembre 2004

(http://www.total.com/fr/home_page)

⁷² ขณะที่ปีจำนวน 37 ครั้งในปี คศ. 2002

⁷³ ได้แก่ กิจกรรมทางการศึกษา ทางวัฒนธรรม การผลิตของที่ระลึก หนังสือ แค็ตตาล็อก...

แล้ว⁷⁴ ยังเป็นกิจการที่เสริมโอกาสให้พิพิธภัณฑ์สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ในด้านการสนับสนุนและการอุปถัมภ์กับภาคเอกชนอีกด้วย

ในปีค.ศ. 2003 กลุ่มกิจการที่ได้รับการอุปถัมภ์เพิ่มขึ้นมากที่สุดของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ คือ **กิจกรรมทางการศึกษาและวัฒนธรรม** โดยจะเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 50 ของจำนวนเงินที่ได้รับจากการอุปถัมภ์และสนับสนุน ส่วนลำดับรองลงมาเป็น **กิจการเพื่อการจัดซื้อวัตถุเข้าเป็นคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์** ซึ่งเป็นสัดส่วนร้อยละ 15

สำหรับในอนาคต โครงการเร่งด่วนเพื่อการอุปถัมภ์นั้นจะไม่เน้นไปที่ การจัดซื้อหรือการรวบรวมวัตถุเข้าเป็นคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ หากจะหันไปที่การบูรณะปฏิสังขรณ์สถานที่และการขยายพื้นที่จัดแสดง ทั้งนี้เพราะว่า พิพิธภัณฑ์ลูฟร์เป็นทั้ง **พระราชวังเดิมและพิพิธภัณฑ์** ลักษณะของฟังก์ชันที่ผสมกันของลูฟร์ดังกล่าว ทำให้ทางพิพิธภัณฑ์นอกจากจะต้องคำนึงถึง การปรับปรุงส่วนจัดแสดงอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มความกระจำในการทำความเข้าใจวัตถุที่จัดแสดง (lisibilité des oeuvres) ยังจะต้องพิจารณาถึงการบูรณะปฏิสังขรณ์ตัวอาคารที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์อีกด้วย ทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ได้ตั้งงบประมาณเบื้องต้นเพื่อการนี้ไว้ประมาณ 45 ล้านยูโร

สิ่งที่น่าสนใจประการสุดท้ายคือ พิพิธภัณฑ์ลูฟร์เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งแรกที่มีการจัดทำ **จรรยาบรรณว่าด้วย การอุปถัมภ์ การสนับสนุนและความสัมพันธ์อื่นๆกับบริษัท บุคคลทั่วไปหรือมูลนิธิ** ⁷⁵(La charte éthique du musée du Louvre en matière de mécénat, parrainage et autres relations avec les entreprises, les personnes ou les foundations) ขึ้น ในปี ค.ศ. 2003

จุดประสงค์ของการจัดทำจรรยาบรรณดังกล่าว คือ การได้ประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่ายทั้ง พิพิธภัณฑ์ คอลเลกชันและผู้ชม จากมาตรการทางกฎหมายในปัจจุบัน ตั้งแต่กฎหมายว่าด้วย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส ค.ศ. 2002 และ กฎหมายว่าด้วยการอุปถัมภ์ ค.ศ. 2003

หลักเกณฑ์ของจรรยาบรรณจะกล่าวถึง ผลตอบแทนที่พิพิธภัณฑ์สามารถแลกเปลี่ยนได้กับการอุปถัมภ์จากภาคเอกชน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ทั้งในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบของอาคารพิพิธภัณฑ์ที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของฝรั่งเศสและในฐานะที่เป็นองค์กรบริการสาธารณะในกิจการวัฒนธรรม

⁷⁴ บางครั้งยังเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้องค์กรสามารถจัดหาดุลยทางการเงินหรือถึงขั้นสร้างกำไรได้ เช่น ในกรณีของสมาคมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (รายละเอียดอยู่ในบท สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ)

⁷⁵ รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก

การอุปถัมภ์จากภาคเอกชนเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินกิจการของพิพิธภัณฑ์ ทั้งในกรณีของพิพิธภัณฑ์ที่เป็นองค์กรเอกชนและเป็นองค์กรของภาครัฐ

ในกรณีของพิพิธภัณฑ์ที่เป็นองค์กรเอกชนจะพบมากในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น พิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัย MoMA ที่นิวยอร์ก มีการระดมเงินอุปถัมภ์จากภาคเอกชนกว่า 500 ล้านดอลลาร์เพื่อโครงการกิจการต่างๆของพิพิธภัณฑ์ จากงบประมาณที่ต้องการ 858 ล้านดอลลาร์⁷⁶ ซึ่งอาจจะถือได้ว่าเป็นเรื่องค่อนข้างปกติที่องค์กรเอกชนจะระดมทุนจากภาคเอกชนเป็นจำนวนมากเพื่อกิจการของตน

ส่วนกรณีของพิพิธภัณฑ์ที่เป็นองค์กรของภาครัฐ เช่น ในฝรั่งเศส การรับการอุปถัมภ์จากภาคเอกชนอย่างจริงจังมีมาเมื่อประมาณเพียงกว่า 20 ปี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาแนวคิดเช่นนี้ ได้ผ่านร้อนผ่านหนาว ผ่านการมองข้ามจากภาคเอกชน (ด้วยความคิดที่ว่า บริการด้านการศึกษาและวัฒนธรรมเป็นหน้าที่ของภาครัฐ) ผ่านการคัดค้านจากฝ่ายวัฒนธรรม (ด้วยความที่กลัวการเข้ามาก้าวร้าวในหน้าที่ของตนจากภาคเอกชน)....

ปัจจุบันนี้ ทุกฝ่ายได้มองเห็นถึงความจำเป็นของการอุปถัมภ์และมองเห็นบทบาทหน้าที่ของตนชัดเจนขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างโลกธุรกิจและพิพิธภัณฑ์เป็นไปในทางที่ดีขึ้นและมีเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ นอกจากเวลาจะมีบทบาทในการกระชับความสัมพันธ์ดังกล่าวแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆที่สำคัญ อันได้แก่ บทบาทของรัฐในการออกมาตรการทางกฎหมายเพื่อกระตุ้นและดึงดูดใจภาคเอกชน และ บทบาทขององค์กรกลาง Admical ที่ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลและพัฒนาความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย

แนวโน้มการการอุปถัมภ์ในกิจการพิพิธภัณฑ์ในอนาคตจะเป็นแบบ **สากลวิวัฒน์** และการอุปถัมภ์ร่วมกัน

สำหรับประเทศไทย มีการนำมาตราการลดหย่อนภาษีมาแล้ว เช่น

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 420) พ.ศ. 2547 :

การยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ให้แก่ผู้สนับสนุนการศึกษาแก่ สถานศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาขององค์การของรัฐบาล โรงเรียนเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ว่าด้วยโรงเรียนเอกชน หรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการศึกษา⁷⁷

⁷⁶ Source: <http://www.admical.asso.fr/fullarticlepage.asp?newsID=595&public=true&contentid=112>

⁷⁷ Source : <http://www.rd.go.th/publish/21455.0.html>

ตามกฎหมายฉบับนี้ ค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา หมายรวมถึง ค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการที่กระทรวงศึกษาให้ความเห็นชอบ และเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับรายการดังต่อไปนี้

- (1) จัดหาหรือจัดสร้างอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือที่ดินให้แก่สถานศึกษา เพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษา
- (2) จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้แก่สถานศึกษา ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

ถ้าหากว่า สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาตินั้นอยู่ไม่อยู่ในข่ายของโครงการข้างต้น ก็ถึงเวลาแล้วที่ทางสถาบันน่าจะเป็นตัวตั้งตัวตีให้มีการออกกฎหมายในลักษณะดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงกิจการทางพิพิธภัณฑและกิจการทางวัฒนธรรมอื่นๆ

ในกรณีที่สอง หากว่า สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติอยู่ในข่ายของกฎหมายดังกล่าวแล้ว ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดีอย่างยิ่ง ฉะนั้น บทบาทและกลยุทธ์ในการอุปถัมภ์ของสถาบันในอนาคต ควรจะเน้นไปที่

- การจัดทำนโยบายเพื่อการอุปถัมภ์ที่คำนึงถึงสมรรถนะของปรัชญาหลักของสถาบันและการรับเงินสนับสนุนจากภาคเอกชน (ซึ่งอาจจะรวมไปถึงการจัดทำจรรยาบรรณในการอุปถัมภ์ด้วย)
- เป็นตัวแทนและผู้นำในด้าน การประชาสัมพันธ์ผลประโยชน์ดังกล่าวกับภาคเอกชน ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างโลกธุรกิจเอกชนและกิจการพิพิธภัณฑ

เรียกได้ว่า สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติควรจะเป็นสถาบันต้นแบบของการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในงานวัฒนธรรม

บทที่ 6: โครงการการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถาน ดุ เก บรองลี

(พิพิธภัณฑ์สถานแห่งศิลปะและชาติพันธุ์ของอารยธรรมนอกยุโรป)

บทนำ

ในวงการพิพิธภัณฑ์ฝรั่งเศสปัจจุบันนี้ คงไม่มีใครที่จะไม่รู้จัก โครงการการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ ดุ เก บรองลี (Musée du Quai Branly) ที่มีหมายกำหนดการเปิดอย่างเป็นทางการในต้นปี ค.ศ. 2006 โครงการนี้เป็นโครงการที่ใหญ่ ทั้งในด้าน การใช้จ่ายเงินลงทุนและ จำนวนบุคคลากรที่เข้าร่วมโครงการตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง หรือแม้กระทั่งเนื้อหาและกิจการของพิพิธภัณฑ์นั้นก็กว้างมากและหน้าสนใจอย่างยิ่ง

การที่ได้มีโอกาสศึกษา โครงการพิพิธภัณฑ์นี้ นับเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์อย่างยิ่งต่อสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติของไทย ทั้งนี้เพราะว่า ไม่บ่อยครั้งนักที่นักวิจัยภายนอกจะได้มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลของพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในช่วงโครงการการศึกษาในส่วนนี้จะไม่อาจบรรลุผลได้เลย หากทางพิพิธภัณฑ์ ดุ เก บรองลีไม่ได้ต้องการที่จะแสดงความโปร่งใสของโครงการ โดยการรวบรวมและนำเสนอข้อมูลของโครงการที่สำคัญใส่ไว้ในเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ การกระทำดังกล่าวยังถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ใหม่เลยทีเดียว

นอกจากนี้ มีปัจจัยหลายประการที่ผู้วิจัยตัดสินใจที่จะนำเสนอบทความในช่วงนี้อย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของ **ความคล้ายกัน**ระหว่าง โครงการพิพิธภัณฑ์ ดุ เก บรอง ลี และ พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติของไทย ดังเช่น

- กำเนิดของโครงการมาจากคำริของผู้นำประเทศ มีการใช้เงินลงทุนที่สำคัญ
- ที่ตั้งของทั้งสองโครงการอยู่ในเมืองหลวง และอยู่ในพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมือง
- สถานะทางกฎหมายของพิพิธภัณฑ์ทั้งสองเป็นองค์การอิสระ
- เนื้อหาของพิพิธภัณฑ์ ดุ เก บรองลีจะเกี่ยวกับชาติพันธุ์วิทยา โดยมีการเน้นมิติทางประวัติศาสตร์และสังคม ซึ่งก็คล้ายกับพิพิธภัณฑ์ผู้คนและดินแดนในอุษาคเนย์ของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติของไทย แต่อาจจะต่างกันตรงที่ว่า ทางพิพิธภัณฑ์ ดุ เก บรองลี นั้น จะใช้วัตถุที่อยู่ในคอลเลกชันเป็นตัวสื่อเนื้อหา ส่วนทางฝ่ายไทยจะจัดทำเป็นมีเดียต่างๆ เพื่อการสื่อเนื้อหา (ตามความเข้าใจของผู้ วิจัยต่อโครงการพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ)
- โครงการของพิพิธภัณฑ์ทั้งของฝรั่งเศสและของไทย ต้องการเป็นองค์กรที่ให้และส่งเสริมความรู้ รวมทั้งต้องการที่จะเป็นสถานที่ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์ทั้งสองยังมีความต้องการที่จะเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อารยธรรมต่างๆ โดยทางฝ่ายฝรั่งเศสต้องการเป็นผู้นำของการเรียนรู้อารยธรรมต่างๆในโลก นอกเหนือจากอารยธรรมยุโรป⁷⁸ ส่วนฝ่ายไทยต้องการเป็นผู้นำของการเรียนรู้อารยธรรมอุษาคเนย์ (อาจากกล่าว

⁷⁸ ทั้งนี้เพราะว่า ทางฝรั่งเศสกำลังมีโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์ยุโรปและเมดิเตอร์เรเนียนที่เมืองมาร์เซย์อยู่แล้ว โดยจะเป็นการย้ายคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ศิลปะและประเพณีพื้นบ้านที่ตั้งอยู่ที่ปารีสไปเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ

ได้ว่า ทางฝรั่งเศสต้องการเรียนรู้อะไรที่ค่อนข้างใกล้เคียง ส่วนของไทยต้องการเรียนรู้ตัวเองและประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง)

- โครงการพิพิธภัณฑ์ทั้งสองทั้งของไทยและฝรั่งเศส มีนโยบายเปิดกว้าง ในการทำงานกับองค์กรหรือสถาบัน พิพิธภัณฑ์อื่นๆ ในต่างประเทศ หรือ เน้นมิติระหว่างประเทศ
- โครงการทั้งสองต้องการที่จะให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจการของพิพิธภัณฑ์เช่นกัน

ความคล้ายกันประการสุดท้ายและน่าจะสำคัญที่สุด คือ **พิพิธภัณฑ์ทั้งสองอยู่ในสถานะโครงการ**

การที่ได้มีโอกาสศึกษาพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีในสถานะโครงการจะมีผลดี 2 ประการคือ

ประการแรก : เราสามารถเรียนรู้วิธีการเริ่มจากศูนย์นั้นเป็นอย่างไร⁷⁹ (ปัญหาพื้นฐานเบื้องต้น การสรรหาปรัชญาพื้นฐานของโครงการ และการแปรปรัชญาเป็นโปรแกรมกิจการของพิพิธภัณฑ์)

ประการที่สอง : แม้ว่าโครงการทางฝ่ายฝรั่งเศสนี้ดำเนินการมากกว่า 4 ใน 5 ของระยะเวลาของโครงการแล้ว⁸⁰ ส่วนของไทยนั้นเพิ่งเริ่มเพียง 1 ใน 5 ของระยะเวลาที่คาดไว้⁸¹ การศึกษาโครงการของฝรั่งเศสที่อยู่ในระยะดำเนินการที่คืบหน้ากว่าของไทย ทำให้เราเรียนรู้ว่า เขาดำเนินโครงการกันอย่างไร เขาจัดกิจกรรมอะไรในระหว่างโครงการและประชาสัมพันธ์โครงการอย่างไร....ซึ่งทางฝ่ายไทยสามารถนำผลการศึกษานี้ไปเปรียบเทียบ และปรับใช้กับการดำเนินงานของฝ่ายไทยได้

การนำเสนอส่วนเนื้อหาของบทความนี้ แบ่งออกเป็น 14 หัวข้อใหญ่ โดยที่

- หัวข้อที่ 1-4 จะเป็นการนำเสนอตามลำดับเวลา เป็นการแสดงถึงความเป็นมา กำเนิดและปรัชญาของโครงการ
- หัวข้อที่ 5 จะเป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกิจการของพิพิธภัณฑ์ในอนาคต อย่างไรก็ตามในส่วนนี้จะให้จะกล่าวถึงและเน้นเพียงแต่กิจการในส่วนที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ที่จะมาใช้บริการในด้านต่างๆ ของพิพิธภัณฑ์ เช่น ส่วนจัดแสดง ส่วนงานหอสมุดมีเดียเทค รวมทั้งกิจการด้านการเรียนการสอนและการค้นคว้าวิจัย
- หัวข้อที่ 6 จะเป็นการศึกษา Pavillon des Sessions ซึ่งเป็นสถานที่ยุทธศาสตร์ของโครงการ

⁷⁹ สำหรับโครงการพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ของไทยแล้ว ถือว่าเป็นกรณีศึกษาที่ดีที่สุดในช่วงเวลานี้

⁸⁰ ระยะเวลาของโครงการโดยรวมประมาณ 10 ปี ตั้งแต่เริ่มมีแนวคิดในการจัดตั้งโครงการอย่างเป็นทางการในปี คศ. 1996 จนถึงหมายกำหนดการเปิดพิพิธภัณฑ์ในปี คศ. 2006 (เดิมที่เคียวกาค่าจะเปิดในปลายปี คศ. 2004 ต้นคศ. 2005 หากแต่มีการล่าช้ากว่ากำหนดเนื่องจาก มีการขุดค้นพบซากและวัตถุทางโบราณคดีในพื้นที่ก่อสร้างของพิพิธภัณฑ์ รวมทั้ง การที่ต้องมีการวางท่อน้ำเพื่อการบริโภคของเขตใหม่ เพื่อทดแทนท่อน้ำเดิมที่อยู่ในพื้นที่ก่อสร้างและการจัดทาระบบป้องกันการแทรกซึมของน้ำจากแม่น้ำแซนในส่วนของฐานของตัวอาคารพิพิธภัณฑ์)

⁸¹ ปี พศ. 2547 ถึง 2551

- หัวข้อที่ 7-12 จะเป็นการศึกษาถึงกิจกรรมด้านต่างๆของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีในระหว่างโครงการ ทั้งในด้านการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนากลุ่มผู้ชมในอนาคต นโยบายความร่วมมือกับองค์กรต่างๆทั้งในและต่างประเทศ การหาผู้อุปถัมภ์และการจัดตั้งสมาคมเพื่อนพิพิธภัณฑ์...
- หัวข้อ 13 จะเป็นข้อมูลตัวเลขของโครงการพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ที่จะทำให้เห็นถึงขนาดของโครงการทั้งในด้านการลงทุนและอาคารพิพิธภัณฑ์
- หัวข้อที่ 14 เป็นแผนภูมิลำดับเวลาของโครงการทั้งในช่วงการเตรียมการและช่วงปฏิบัติการ ซึ่งทำให้เห็นมิติของเวลาในแต่ละขั้นตอนที่สำคัญในระหว่างการทำงาน

ภาคผนวกของบทความจะมีความน่าสนใจไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าส่วนเนื้อหาเช่นกัน อันประกอบด้วย วิธีการทำงานของส่วนงานจัดแสดง ตัวอย่างเงื่อนไขของการจัดแสดง เนื้อหาโดยละเอียดของส่วนจัดแสดงในส่วนทวีปเอเชีย (รวมทั้งประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านในอุษาคเนย์) ซึ่งสิ่งที่น่าสนใจในส่วนนี้คือ การศึกษาว่า *ฝรั่งเขามองเราอย่างไรและเขาใช้วิธีการใดในการนำเสนอ* ส่วนสุดท้ายของภาคผนวกจะเป็นตัวอย่าง *บันทึกการสำรวจ*⁸² (Carnet de voyage) สามชุด สำหรับ เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ ซึ่งจัดทำโดยพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลี เพื่อแจกจ่ายให้แก่ผู้เข้าชม ในส่วน Pavillons de Sessions⁸³ โดยทางผู้วิจัยได้จัดแปลเป็นภาษาไทย เอกสารตัวอย่างทั้งสามชุดดังกล่าวนี้เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดของการถ่ายทอดองค์ความรู้เชิงวัฒนธรรม (La Médiation culturelle) ให้แก่กลุ่มผู้ชมที่หลากหลายในกิจการพิพิธภัณฑ์

หมายเหตุ: ภาพประกอบทุกภาพในบทความส่วนนี้มาจากเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์สถาน ดู เก บรองลี (<http://www.quaibranly.fr/>)

⁸² ดูรายละเอียดในหัวข้อ 8.1.

⁸³ พื้นที่จัดแสดงส่วนหนึ่งของวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ลูฟว์ (รายละเอียดอยู่ในหัวข้อที่ 6 ของบทความ)

1. ความเป็นมา : ปัญหาที่สั่งสมของพิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยา และพิพิธภัณฑ์ศิลปะแอฟริกาและโอเชียเนียโดยสังเขป

พิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยา(Musée de l'Homme) นั้นเริ่มมีปัญหาทั้งในด้านกำลังคนและงบประมาณกว่า 20 ปีมาแล้ว งานค้นคว้าและวิจัยทางมานุษยวิทยาในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเน้นไปทางการศึกษาสังคม เพศ ระบบครอบครัว อำนาจ ชนชั้น...การศึกษาในแนวทางเช่นนี้ทำให้พิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยาเสื่อมถอยถึงและให้ความสำคัญกับตัววัตถุ อันรวมถึงการศึกษาตัววัตถุในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น วัสดุ เทคนิค... วัตถุที่เคยจัดแสดงในส่วนจัดแสดงถาวรไม่ได้รับโอกาสที่ควรในการถ่ายทอดความงามและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวของมัน รวมทั้งวัตถุที่อยู่ในคลังก็มิได้มีโอกาสในการออกมาจัดแสดง

สำหรับพิพิธภัณฑ์ศิลปะแอฟริกาและโอเชียเนีย (Musée des Arts africains et océaniens) นั้นมีปัญหาในเรื่องการให้ข้อมูลที่เกี่ยวเนื่องกับพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ เพราะว่า ภาพพจน์ของพิพิธภัณฑ์ยังคงเกี่ยวพันกับประเทศอาณานิคมเก่าของฝรั่งเศส แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนชื่อมาหลายครั้งแล้วก็ตาม จากเป็นพิพิธภัณฑ์อาณานิคม มาเป็นพิพิธภัณฑ์ฝรั่งเศสโพ้นทะเล จนกลายมาเป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะแอฟริกาและโอเชียเนีย ตามความประสงค์ของอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม นาย อังเดร มาลีโรซ์ในช่วงทศวรรษที่ 1960 รวมทั้ง สถาปัตยกรรมที่เป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์นั้นเป็นตึกที่สร้างขึ้นเพื่อนิทรรศการอาณานิคม (Exposition coloniale) ในปี ค.ศ. 1931 ซึ่งเดิมเรียกกันว่าเรือนอาณานิคม (le Palais des colonies) มีการจัดแสดงให้เห็นถึงความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศอาณานิคม เช่น การผลิตยางพารา ยาสูบ...การจัดแสดงที่มีเนื้อหาเช่นนี้มีอยู่จนถึงการเปลี่ยนแปลงโดยนายมาลีโรซ์ ซึ่งเป็นผู้นำแนวคิดแบบ universalisme มาปรับปรุงเป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะแอฟริกาและโอเชียเนีย แต่เนื้อหานั้นจะออกไปทาง สุนทรียศาสตร์ (esthétique) มากกว่าการนำเสนอเพื่อให้ข้อมูลวัตถุ

จึงเห็นได้ว่า ปรัชญาและแนวคิดของพิพิธภัณฑ์ทั้งสองนั้นค่อนข้างที่จะไม่ทันต่อสมัยนิยมอีกต่อไป แม้ว่าพิพิธภัณฑ์ทั้งสองจะมีวัตถุจัดแสดง แต่ยังขาดการนำวัตถุมาเป็นสื่อในการศึกษาค้นคว้าวิจัยและในการเผยแพร่ความรู้เท่าที่ควร นั่นจึงเป็นหนึ่งในเหตุผลที่สำคัญในการจัดตั้งโครงการพิพิธภัณฑ์ ดุ เก บรรองลิ้นหัดแทน ซึ่งจะเห็นในส่วนถัดๆไปว่า วัตถุกลายเป็นหัวใจที่สำคัญของกิจการพิพิธภัณฑ์

2. กำเนิดโครงการอย่างเป็นทางการ

การมีการศึกษาถึงปัญหาต่างๆเชิงวิชาการข้างต้นอย่างจริงจังนั้น แท้จริงแล้วเป็นผลของการริเริ่มโดยส่วนตัวของผู้นำทางการเมือง เพราะว่า โครงการพิพิธ ดุ เก บรองลีนั้นเป็นคำริของประธานาธิบดี จาคส์ ซีรัค⁸⁴

ในปีคศ. 1995 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการศึกษาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อการยกฐานะของ*ศิลปะแรก*ในวงการพิพิธภัณฑของฝรั่งเศส คณะกรรมการนี้มีนาย Jacques Friedmann เป็นประธานมีผลสรุปในปี คศ. 1996 เห็นควรที่จะมีการจัดตั้ง*พิพิธภัณฑใหม่เพื่อศิลปะและวัฒนธรรมแรก* (Arts premières)⁸⁵ โดยเสนอให้มีการรวมวัตถุในคอลเลกชันจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติศิลปะอาฟริกาและโอเชียเนีย (Musée national des arts d'Afrique et d'Océanie-MNAAO) และจากส่วนปฏิบัติการชาติพันธุ์วิทยาของพิพิธภัณฑมนุสชาติวิทยา (Musée de l'Homme)

พิพิธภัณฑสถานแห่งใหม่นี้จะมีสถานะเป็น **องค์การอิสระ** (établissement public) ที่ภายใต้การดูแลกระทรวงวัฒนธรรมและการสื่อสารกับกระทรวงศึกษาธิการและการวิจัย รวมทั้งเป็นองค์การภายใต้การสนับสนุนอย่างเป็นทางการของ UNESCO ด้วย

⁸⁴ การที่ประธานาธิบดีของประเทศมีคำริโครงการพิพิธภัณฑฯโดยส่วนตัวนั้น สามารถอธิบายได้ 2 ประการ คือ

- ประการที่หนึ่ง จัดเป็นเรื่องของ **ธรรมเนียมนิยม** ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจทางการเมืองและกิจการวัฒนธรรม ในฝรั่งเศสแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากกษัตริย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบมีประธานาธิบดีเป็นผู้นำประเทศ ผู้ที่กุมอำนาจทางการเมืองจะมีส่วนร่วมในกิจการทางวัฒนธรรมของประเทศเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างสถานที่ทางวัฒนธรรม สำหรับในสาธารณรัฐที่ 5 มีผลงานการสร้างสถานที่เพื่อกิจการวัฒนธรรมที่สำคัญ เช่น ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรม จอร์จ ปอมปิดู ซึ่งเป็นโครงการภายใต้การดำริของประธานาธิบดี จอร์จ ปอมปิดู หรือจะเป็น การปรับปรุงพิพิธภัณฑและสร้างปิระมิดแก้วที่หน้าพิพิธภัณฑลูฟท์ การสร้างโรงอุปรากรที่บาตตีแย การสร้างหอสมุดแห่งชาติที่ใหม่...ล้วนแล้วแต่เป็นโครงการของประธานาธิบดี ฟรังซัวส์ มิแตรองด์ เป็นต้น
- ประการที่สอง การที่ประธานาธิบดี ซีรัค เลือกที่จะสนับสนุนโครงการอันเกี่ยวเนื่องกับศิลปะและวัฒนธรรมอาฟริกา...นั้น เป็น**ความสนใจส่วนตัว**ของประธานาธิบดีอยู่แล้ว รวมทั้งท่านยังเป็นนักสะสมศิลปะวัตถุอาฟริกาด้วยเลยทีเดียว ยิ่งเคยมีการวิวาทวิวาทกันเมื่อครั้งที่ท่านให้สัมภาษณ์ผ่านโทรทัศน์ ภายในฉากที่เป็นส่วนหนึ่งของที่พำนักของท่าน มีประติมากรรมอาฟริกาชิ้นหนึ่งตั้งประกอบอยู่ ภายหลังการให้สัมภาษณ์ในครั้งนั้น ฝ่ายแฉวงพิพิธภัณฑในระดับนานาชาติ รวมทั้ง ICOM ได้รวมตัวกันประณามว่า ประติมากรรมรูปนั้นเป็นวัตถุที่ถูกขโมยและส่งออกจากประเทศที่มาโดยผิดกฎหมาย ส่วนฝ่ายประธานาธิบดีได้มีแถลงการณ์กลับว่าเป็น ของขวัญที่ได้มาจากความสัมพันธ์ทางการทูต อย่างไรก็ตาม ท่านก็ได้บริจาคประติมากรรมรูปนั้นคืนให้แก่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของบามาโก ประเทศมาลีซึ่งเป็นประเทศที่มาของวัตถุดังกล่าว จะเห็นได้ในส่วนถัดๆไปของบทความว่า ประธานาธิบดี ซีรัค จะเข้ามามีส่วนร่วมบ่อยครั้งในกิจการของโครงการพิพิธภัณฑ ดุ เก บรองลี ไม่ว่าเข้าร่วมงานเลี้ยงรับรองแก่ประเทศผู้ให้ยืมวัตถุเพื่อการจัดแสดง หรือแม้กระทั่ง เข้าร่วมผลงานการปฏิบัติงานวัตถุชิ้นอื่นๆ เป็นต้น

⁸⁵ เป็นชื่อที่ประธานาธิบดีซีรัค และคณะทำงานของโครงการในช่วงแรกๆ ใช้ในการแถลงการจัดตั้งโครงการ เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า ศิลปะดั้งเดิม (Art Primitif) ที่มีนัยทางลบ แต่อย่างไรก็ตาม คำว่า *ศิลปะแรก*นั้นก็ไม่ใช่ยอมรับในวงวิชาการ รวมทั้งฝ่ายชาตินิยม ด้วยเหตุผลที่ว่าคำว่า *ศิลปะแรก* นั้นทำให้ดูเหมือนว่าเป็นศิลปะที่เกิดขึ้นก่อนศิลปะอื่น ก่อนอียิปต์ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วยังไม่มีหลักฐานใดที่พิสูจน์ได้ นอกจากนี้สำหรับคนยุโรป คำว่า *ศิลปะแรก*นั้นจะทำให้เข้าใจถึงศิลปะกรีกมากกว่า ฉะนั้น เพื่อเป็นการตัดปัญหาในข้อถกเถียงที่ไม่มีจุดจบ คณะบริหารโครงการพิพิธภัณฑฯจึงสรุปเอาชื่อสถานที่ที่ตั้ง ที่อูว์ริมท่าบรองลี (Quai du Branly) ข้างแม่น้ำแซน มาเป็นชื่อของพิพิธภัณฑแทน

เนื้อหาของพิพิธภัณฑสถานจะเกี่ยวกับชาติพันธุ์ต่างๆนอกยุโรป ได้แก่ อาฟริกา เอเชีย โอเชียเนีย อเมริกา และมีปรัชญาพื้นฐานคือ อนุรักษ์และจัดแสดงวัตถุในคอลเลกชัน รวมทั้งพัฒนาการค้นคว้าวิจัยและการศึกษา⁸⁶

ภายในปีเดียวกันคณะรัฐบาลมีมติอย่างเป็นทางการในการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถาน ดู เก บรอนส์และอนุมัติให้ใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งในพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ หรือต่อมาคือ Pavillon des Sessions⁸⁷ เพื่อจัดแสดงวัฒนธรรมวัตถุขึ้นเอกของทวีปอาฟริกา เอเชีย โอเชียเนีย⁸⁸ และอเมริกา ในระหว่างโครงการ

3. ปรัชญาของโครงการ⁸⁹

อาจจะพอสรุปปรัชญาของโครงการพิพิธภัณฑสถานที่เป็นหัวใจสำคัญ อันจะมีผลต่อการวางโปรแกรมการจัดแสดง การจัดกิจกรรม ต่างๆของพิพิธภัณฑสถานในอนาคตได้ดังนี้

3.1. มิติประวัติศาสตร์

พิพิธภัณฑสถาน ดู เก บรอนส์จะเน้นมิติทางประวัติศาสตร์ (Dimension historique) เพิ่มขึ้นจากการใช้ศาสตร์เชิงวิชาการอื่นๆ (ชาติพันธุ์วิทยา มานุษยวิทยา...) ในการศึกษาและนำเสนอวัฒนธรรมต่างๆ เนื่องจาก มีประเด็นถกเถียงกันมาช้านานแล้วถึงนำหลักเชิงวิชาการต่างๆมาศึกษาวัฒนธรรมอื่นๆ โดยลืมนสนใจมิติทางประวัติศาสตร์ ทำให้สร้างความเคืองใจให้แก่เจ้าของวัฒนธรรม

ฉะนั้น การคำนึงถึงมิติทางประวัติศาสตร์นั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะสำหรับประเทศในอาฟริกา เพราะว่า การตระหนักถึงแง่มุมดังกล่าวเป็นเสมือนการประกาศทางอ้อมให้เห็นว่า นักวิชาการและภัณฑารักษ์ของฝรั่งเศสไม่ได้มองวัฒนธรรม อาฟริกาว่าเป็นวัฒนธรรมที่ไม่มีประวัติศาสตร์ เหมือนกับในอดีตที่ผ่านมาอีกต่อไป

⁸⁶ ดูรายละเอียดในส่วนปรัชญาของโครงการ

⁸⁷ การนำเอาศิลปะอาฟริกา โอเชียเนีย อเมริกา..เข้าจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานลูฟร์นั้นก่อให้เกิดประเด็นถกเถียงอย่างกว้างขวางถึงความเหมาะสมจากแวดวงศิลปะและพิพิธภัณฑสถานในฝรั่งเศส โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากฝ่ายชาตินิยม บ้างก็ว่า ศิลปะเหล่านั้นควรหรือที่จะเทียบเท่าผลงานชิ้นเอกอย่าง ไมนาลีซา ของ ดา วินชี หรือประติมากรรมของ ไมเคิลแองเจโล...ที่มีความเก่าแก่มากกว่า มีความปราณีตในการสร้างสรรค์มากกว่า.....และหาว่าเป็นการนำเอาศาสตร์วิชาทางประวัติศาสตร์ศิลปะไปใช้เพื่อเป็นเครื่องมือทางการเมืองของประธานาธิบดี

⁸⁸ หมายรวมถึง Melanesia Polynesia Australia และ Insulinde (Indonesia, Malaisie, Philippines)

⁸⁹ บทแถลงการณ์ของ นาย Stéphane Martin (ประธานอำนวยการพิพิธภัณฑสถาน ดูเกบรอนส์), เอกสารสรุปการแถลงการณ์ความคืบหน้าของโครงการพิพิธภัณฑสถาน ดูเกบรอนส์ ที่ Collège de France, วันที่ 27 มิถุนายน คศ. 2001

3.2. เพื่อผลประโยชน์ทางวิชาการ

พิพิธภัณฑ์ในประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการนำเสนอวัฒนธรรมอื่นๆ (représentation du monde) มักจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ในหลายด้าน เช่น ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ ประโยชน์ทางสังคมและการเมือง ตัวอย่างเช่น ในกรณีของสถาบันวัฒนธรรมในแคนาดาได้เปิดส่วนการจัดแสดงอารยธรรมอินูย (inuit) ในแคนาดา หรือกรณีของพิพิธภัณฑ์ในออสเตรเลียที่นำเสนอวัฒนธรรมของชาวอะบอริจิน (aborigène) ทั้งสองตัวอย่างนี้จะเป็นการเน้นที่ผลประโยชน์ทางการเมืองและสังคมภายในประเทศเป็นอันดับแรก ส่วนผลประโยชน์ทางการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการนั้นมาทีหลัง

แต่สำหรับฝรั่งเศส การศึกษาทางวัฒนธรรมนั้นมีลักษณะเฉพาะตัว วัฒนธรรมเป็นเสมือนอาณาจักรหนึ่งที่เป็นเอกเทศ (champ culturel) ผู้ศึกษาจะต้องใช้ศาสตร์ในแต่ละแขนง (มานุษยวิทยา ชาติพันธุ์วิทยา พิพิธภัณฑ์วิทยา สุนทรียศาสตร์ โบราณคดี ภาษาศาสตร์...) เป็นพาหนะเพื่อที่เข้าไปในอาณาจักรนั้น การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ดูเกบรองลี นั้นเป็นผลจากการสังเกตและเห็นถึงประเด็นที่ถูกมองข้ามในเชิงทางวิชาการ (ความสำคัญของวัตถุกับวัฒนธรรม) ตามที่ได้เคยกล่าวไว้ข้างต้น ประเด็นทางวิชาการนั้นเป็นสาเหตุแรกที่ทำให้เกิดโครงการนี้ขึ้น แต่เป็นที่แน่นอนว่า โครงการนี้ย่อมมีผลพลอยได้อื่นๆ ติดตามมาด้วย ซึ่งจะกล่าวต่อไป

3.3. เน้นการบริการสาธารณะ การค้นคว้าวิจัยและการศึกษา และการส่งเสริมการเผยแพร่องค์ความรู้

ปรัชญาที่เป็นหัวใจของกิจการของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี นั้นคือ การเป็นองค์กรเพื่อประโยชน์สาธารณะ (dimension publique) เพื่อการค้นคว้าวิจัยและการศึกษา (dimension de recherche et d'enseignement) และเป็นองค์กรแห่งการส่งเสริมองค์ความรู้ที่มีอยู่ (dimension de restitution) โดยผ่าน การจัดนิทรรศการและการจัดกิจกรรมต่างๆ อาจกล่าวได้ว่าเป็น การสื่อสารองค์ความรู้ (communication des connaissances)

พิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีจะไม่ใช่แค่เป็นสถานที่ที่มีเพียงแค่การนำเสนอ แต่เป็นองค์กรที่ตื่นตัวอยู่เสมอและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมกับกิจกรรมและการอภิปรายในหัวข้อต่างๆ ของสังคม ทั้งในด้านเชิงวิชาการ วัฒนธรรมและสังคม

นโยบายของพิพิธภัณฑ์ จะเน้นที่การผลิตเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ หมายรวมถึง พิพิธภัณฑ์จะจัดนิทรรศการชั่วคราวประมาณ 10 ชุดต่อปี มีการผลิตหนังสือทางวิชาการและสิ่งพิมพ์อื่นๆ จำนวนมาก จัดทำโครงการร่วมมือระหว่างประเทศ การจัดทำกิจกรรมทั้งในและนอกสถานที่...

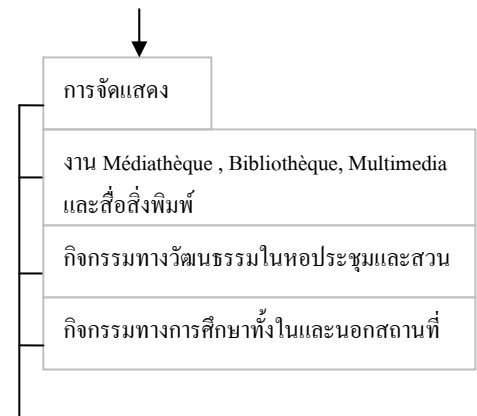
แผนภาพข้างล่าง เป็นการสรุปปรัชญาพื้นฐานของโครงการ

เน้นมิติทางประวัติศาสตร์

มีวัตถุเป็นศูนย์กลาง

ผลประโยชน์ทางวิชาการมาเป็นอันดับแรก :
ความหลากหลายของศาสตร์ต่างๆ ที่นำมา
ประยุกต์ใช้เพื่อนำเสนอเนื้อหา หรือ สห
วิทยาเพื่อการศึกษาวัตถุ

- เป็นสถาบันเพื่อประโยชน์สาธารณะ
- เพื่อการการค้นคว้าวิจัยและการศึกษา
- เพื่อการส่งเสริมและสื่อสารองค์ความรู้

ผลพลอยได้อื่นๆ

เป็นที่แน่นอนว่า แม้ว่าคณะทำงานของโครงการพิพิธภัณฑ์ จะเน้นย้ำถึงปรัชญาพื้นฐานทั้งสามของโครงการ แต่ก็ทำให้คิดถึงผลพลอยได้อื่นๆไม่ได้ ซึ่งอาจพอสรุปได้ดังนี้

ประเทศฝรั่งเศสเป็นที่ประสบปัญหาแนวคิดแบ่งแยกสีผิว (Racisme) คนฝรั่งเศสที่มีเชื้อสายอาฟริกาหรือจากประเทศอาณานิคมเก่าของฝรั่งเศสมักจะประสบปัญหาในการมีส่วนร่วมในสังคม นโยบายเพื่อการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี นอกจากจะมีเป้าหมายทางการศึกษาแล้ว ผลพลอยได้ที่สำคัญอีกประการคือ**ทางการเมือง** การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นเสมือนเป็น**สัญลักษณ์**ที่ยิ่งใหญ่ของการยอมรับวัฒนธรรมแม่ (อาฟริกา...) ของคนฝรั่งเศสที่มีเชื้อสายอื่นๆ พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จะเป็นพื้นที่สาธารณะที่จะมีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม (ละคร ดนตรี การเต้นรำ...) ที่เกี่ยวเนื่องกับเนื้อหาพิพิธภัณฑ์ ทำให้คนฝรั่งเศสที่มีเชื้อสายอื่นๆรู้สึกภูมิใจและได้รับการยอมรับ

นอกจากนี้การที่เนื้อหาของพิพิธภัณฑ์นั้นครอบคลุมถึงวัฒนธรรมต่างๆจากเกือบทั่วโลก กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาด้วล่าส่งผลต่อ การกระตุ้นความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศ เพราะพิพิธภัณฑ์แห่งนี้จะเน้นความร่วมมือจากประเทศที่มาของวัตถุ ทั้งการจัดนิทรรศการ โครงการสำรวจ ค้นคว้าวิจัย การอบรมบุคคลากร แม้กระทั่งในกลุ่มคณะทำงานโครงการ ได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศในการให้ความเห็นในแนวคิดพิพิธภัณฑ์

4. ช่วงการเตรียมการโครงการเพื่อการจัดทำโปรแกรมพิพิธภัณฑ์

ช่วงการเตรียมการ (Phase préparatoire) นั้น แท้จริงแล้วก็เหมือน การทำปรัชญาพื้นฐานให้เป็นรูปธรรม โดยผ่านการจัดทำโปรแกรมกิจการพิพิธภัณฑ์หรือ ในวงการพิพิธภัณฑ์ฝรั่งเศสมักเรียกกันว่า โครงการเชิงวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (Projet scientifique et culturel-PSC)

สถานภาพทางกฎหมายของคณะทำงาน

ในปี ค.ศ. 1997 คณะทำงานเบื้องต้นเพื่อพิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยา ศิลปะและอารยธรรม⁹⁰ (La mission de préfiguration du musée de l'Homme, des Arts et des Civilisations) ได้ถือกำเนิดขึ้นและมีฐานะเป็นสมาคม คณะทำงานนี้ส่วนใหญ่ประกอบด้วยนักวิชาการ นักมานุษยวิทยา นักชาติพันธุ์วิทยา ภัณฑารักษ์ นักภาษาศาสตร์ นักประวัติศาสตร์ นักประวัติศาสตร์ศิลปะ การทำงานจะเน้นถึงการคัดเลือกหัวข้อที่จะนำเสนอ การหาแนวคิดของกิจกรรมต่างๆที่พิพิธภัณฑ์แห่งใหม่จะจัดขึ้น...และในปี ค.ศ. 1998 มีการเปลี่ยนฐานะของคณะทำงาน โดยยกเลิกสมาคมและประกาศจัดตั้งเป็นนิติบุคคล พิพิธภัณฑ์ ดู เกบรอลี องค์การอิสระ

ประเด็นถกเถียงเชิงวิชาการของคณะทำงานเบื้องต้น

มีประเด็นสำคัญหลายข้อที่น่าสนใจที่คณะทำงานเบื้องต้นนำมาถกคิดในการหาผลสรุปเพื่อการนำเสนอเนื้อหาและเพื่อการจัดทำโปรแกรมกิจการอื่นๆของพิพิธภัณฑ์ มีการตั้งคำถามต่างๆ ทางมานุษยวิทยาและชาติพันธุ์วิทยา เช่น

- ทำอย่างไรจึงจะสามารถแบ่งวัตถุที่จะนำเสนอเพื่อแสดงให้เห็นออกเป็นกลุ่มวัฒนธรรมและในขณะเดียวกันสามารถที่จะเสนอมุมมองทางประวัติศาสตร์ซึ่งแตกต่างกันไปตามภูมิภาค (La combinaison entre profondeur historique et contexte géopolitique)
- ทำอย่างไรจึงจะนำเสนอวัตถุที่จัดแสดง ในฐานะที่เป็นหลักฐานที่จับต้องได้ แต่ขณะเดียวกันจะต้องนำเสนอให้เห็นความสัมพันธ์ของวัตถุนั้นๆ กับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเดิมที่เป็นผู้ผลิตวัตถุ
- ทำอย่างไรจะสามารถแสดงให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมถึง การได้รับอิทธิพลและการเผยแพร่แนวความคิดและวัตถุจากการอพยพ การล่าอาณานิคม การเผยแพร่ศาสนา รวมถึงการตระหนักถึงคำตอบที่หลากหลายต่อคำถามที่หลายๆสังคมมีส่วนร่วม เช่น ความตาย ความต้องการพื้นฐาน การแลกเปลี่ยน อำนาจ...

⁹⁰ เป็นชื่อที่ใช้กันในขณะนั้น ก่อนที่จะได้ชื่อ Quai du Branly อย่างเป็นทางการ

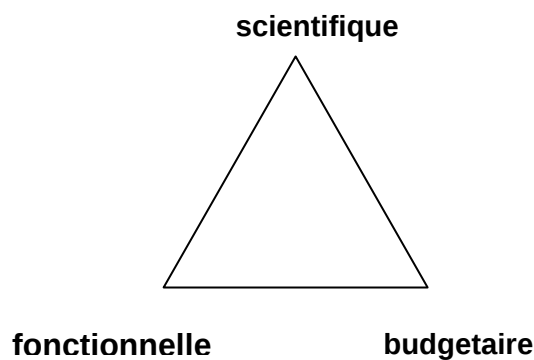
จะเห็นได้ว่าเป็นตัวอย่างการทำงานที่น่าสนใจ เพราะมีการรวมตัวกันของนักวิชาการในหลายแขนงในการ
 ถกเถียงหาข้อสรุปทางวิชาการอย่างจริงจัง นอกจากนี้ สิ่งที่น่าสนใจอีกประการคือ ก่อนที่ทางคณะทำงาน
 เบื้องต้นจะได้ผลสรุปออกมาเป็นโปรแกรมกิจการต่างๆของพิพิธภัณฑ์ ได้มีการจัดทำการศึกษาในรูปแบบ
 แบบสอบถามส่งไปตามพิพิธภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์วิทยาในประเทศฝรั่งเศสและต่างประเทศ ใน
 หัวข้อเกี่ยวกับมุมมองต่างๆเชิงวิชาการรวมทั้งกิจกรรมที่เป็นไปได้ของโครงการด้วย

ในที่สุดในช่วงนี้คณะทำงานได้สรุปหลักการการทำงานของโครงการพิพิธภัณฑ์ดังนี้คือ การทำงานในแนวดังนี้จะ
 เป็นการทำงานในส่วนของการเนื้อหา โดยคณะทำงานจะเป็นนักวิชาการ และส่วนงานที่สองจะเป็นกิจการตามแนวนว
 ซึ่งจะประกอบด้วยส่วนงานย่อยๆ หรือโปรแกรมกิจการที่จะมาสนับสนุนและสอดคล้องกับการทำงานในส่วนเนื้อหา
 คูภาพประกอบข้างล่าง

ตารางลักษณะการทำงานของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี⁹¹

การวิจัยเนื้อหา	แอฟริกา	เอเชีย	โอเชียเนีย	อเมริกา
กิจกรรมตามแนวนว				
งานส่วนจัดแสดงถาวร				→
นิทรรศการชั่วคราว กิจกรรม การศึกษาและวัฒนธรรม				→
งานอนุรักษ์วัตถุในคอลเลกชัน (Conservation)				→
งาน Documentation (Médiathèque)				→
งานค้นคว้าและการวิจัย	↓	↓	↓	↓

⁹¹ วิเคราะห์จากบทแถลงการณ์ของนาย Philippe DESCOLA, ศาสตราจารย์ประจำ Collège de France และ สมาชิกกรรมการบริหาร
 พิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี, เอกสารสรุปการแถลงการณ์ความคืบหน้าของโครงการพิพิธภัณฑ์ ดูเกบรองลี ที่ Collège de France, วันที่ 27
 มิถุนายน คศ. 2001

สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ หลักการในการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของโครงการของผู้บริหารพิพิธภัณฑ์คือการหาสมดุลย์ของสามสิ่ง **ตระหนักถึงหลักวิชาการ** (Scientifique) **นำมาปฏิบัติได้** (fonctionnelle) และมี **งบประมาณพอ** (budgetaire)⁹²

5. จากโปรแกรมสู่กิจการ

5.1. ส่วนงานการจัดแสดง

กิจการในส่วนจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์แบ่งออกเป็น **ส่วนจัดแสดงถาวร** และ **นิทรรศการชั่วคราว** ที่จะมีขึ้นเมื่อพิพิธภัณฑ์เปิดอย่างเป็นทางการ

5.1.1. พื้นที่อ้างอิง (Plateau de référence) หรือ ส่วนจัดแสดงถาวร

สิ่งที่น่าสนใจอันดับแรก ก่อนที่จะมีการจัดเตรียมโปรแกรมต่างๆ เพื่อโครงการพิพิธภัณฑ์ อันหมายรวมถึง การหาแนวคิดเพื่อจัดทำส่วนจัดแสดงถาวร คือ การสำรวจและศึกษาจากผู้ชม

การสำรวจกลุ่มเป้าหมาย

มีการศึกษาผู้ชม โดยใช้ผลการวิจัยหลายชุด เช่น

- การวิจัยความเห็นของผู้ชมต่อการจัดนิทรรศการ ซึ่งนำโดย นาย Yves Le Fur ภัณฑารักษ์พิพิธภัณฑ์ศิลปะแอฟริกาและโอเชียเนีย

⁹² สืบเคราะห์จากบทแถลงการณ์ของ นาย Stéphane Martin (ประธานอำนวยการพิพิธภัณฑ์ ดูเกบรองส์), เอกสารสรุปการแถลงการณ์ความคืบหน้าของโครงการพิพิธภัณฑ์ ดูเกบรองส์ ที่ Collège de France, วันที่ 27 มิถุนายน คศ. 2001

- O การสำรวจกลุ่มผู้ชมที่มาเยี่ยมชม Pavillon des Sessions⁹³ ที่พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ โดยเป็นการว่าจ้างองค์กรเพื่อการสำรวจความคิดเห็น SOFRES

ซึ่งผลการวิจัยทั้งสองมีความสอดคล้องกันและพอสรุปถึง **ความคิดเห็นของผู้ชมต่อการจัดนิทรรศการ**ได้ดังนี้

- ✓ ปัจจุบันนี้ ผู้ชม (คนฝรั่งเศส ปีคศ. 2004) ไม่ชอบที่ถูกมองว่าไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญและไม่ต้องการที่จะรับความรู้ต่างๆ แบบที่มีการป้อนให้หรืออธิบายจนหมดเปลือก (vulgarisation) แต่ความต้องการผู้ชมนั้นจะออกไปในลักษณะ การสืบหาข้อมูล (demande d'information) ต่อด้วยตัวเอง
- ✓ ผู้ชมนั้นมิได้ต้องการองค์ความรู้ที่ป้อนบอกถึงความจริงทั้งหมด (simulacre) แต่ต้องการสารที่เป็นเสมือนเครื่องช่วย เพื่อการวิเคราะห์ (assistance à l'analyse) ต่อด้วยตัวเอง
- ✓ ผู้ชมคาดหวังกับการจัดแสดงที่สามารถให้ข้อมูลอย่างลึกซึ้งถึงความหมาย (sens) ต่างๆและสิ่งแวดล้อม (contexte) ดั้งเดิมซึ่งเป็นที่มาของวัตถุ มากกว่าที่จะต้องการการจัดแสดงแบบมีแต่การบรรจุข้อเท็จจริงทั้งหมดที่ใส่รวมกันไว้
- ✓ ผู้ชมไม่ได้ต้องการที่จะให้มีการจัดแสดงแบบทั่วไปและเสร็จสิ้น ณ ตรงนั้น แต่ต้องการที่จะให้พื้นที่ที่จะจัดแสดงมีส่วนทำให้พวกเขาสามารถตั้งคำถามได้ และเพื่อเป็นการหาคำตอบด้วยตัวเอง พื้นที่จัดแสดงควรจะมีการเตรียมเครื่องมือต่างให้แก่ผู้ชม สำหรับผู้ชมแล้ว ผู้กระเจกที่บรรจวัตถุหรือเนื้อหาในพื้นที่จัดแสดงนั้น เป็นเพียงจุดเริ่มต้นในการสัมผัสและรู้จักกับวัฒนธรรมอื่นๆเท่านั้น

บทสรุปแนวคิดเพื่อการจัดแสดงและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนจัดแสดงถาวรและกิจกรรมอื่นๆของพิพิธภัณฑ์

คณะทำงานในส่วนการจัดแสดงได้ สรุปแนวคิดภายหลังการศึกษาวิชาญกลุ่มผู้ชมดังนี้

การจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี จะต้องไม่เหมือนกับการจัดแสดงที่ผ่านๆมาที่มีลักษณะ **“ฉันจะแสดงให้คุณเห็น...หรือฉันจะจัดแสดงถึงอะไรบางอย่างที่คุณไม่รู้จัก”** หรือแนวคิดที่จะจัดแสดงวัตถุเพื่อให้เห็นว่า วัตถุนี้ประหลาดหรือมาจากต่างแดน (exotisme) พิพิธภัณฑ์ไม่ใช่สถานที่เพื่อการให้ความรู้แบบเบ็ดเสร็จอีกต่อไป หากแต่เป็นสถานที่ทางสังคมเหมือนสถานที่อื่นๆ ที่พลเมืองสามารถใช้พิพิธภัณฑ์เสมือนเป็นเครื่องมือเพื่อประกอบการตีความหมาย (outil interprétatif)

⁹³ รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในหัวข้อที่ 6

ทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองจะไม่ใช้แม้คำว่า ส่วนแสดงคอลเลกชันถาวร (Collection permanente) เพราะคอลเลกชันถาวร นั้นหมายถึง คอลเลกชันทั้งหมดหรือมรดก(วัตถุ เอกสาร เทปบันทึกเสียง ภาพถ่าย ภาพยนตร์) ของพิพิธภัณฑ์ทั้งที่อยู่ในส่วน จัดแสดงและในคลังเก็บวัตถุ แต่จะใช้คำว่า **พื้นที่อ้างอิง (Plateau de référence)** ที่ไม่ใช่แค่เป็นเพียงสถานที่ที่จำลอง วัฒนธรรมต่างๆของโลกเพื่อมาจัดแสดงเท่านั้น แต่เป็นพื้นที่ที่เสมือนเป็นจุดเริ่มต้นของการเริ่มทำความเข้าใจ

นิทรรศการชั่วคราวจะกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมและประกอบความเข้าใจเบื้องต้นจาก**พื้นที่อ้างอิง** ส่วนจัด แสดงนิทรรศการชั่วคราวที่จัดเตรียมไว้เพื่อรองรับเนื้อหาและรูปแบบที่หลากหลายจะครอบคลุมพื้นที่จำนวนมากในตัว พิพิธภัณฑ์

นอกจากนิทรรศการแล้ว **พิพิธภัณฑ์เลือกที่จะใช้สถานที่อื่นๆ** เพื่อให้การให้ข้อมูลเสริมต่อผู้เข้าชม คือ ห้องสมุดมีเดีย เทคและอุปกรณ์ทางมัลติมีเดีย สถานที่หรืออุปกรณ์ดังกล่าวไม่ได้ถูกจัดทำขึ้นเพียงเพื่อเป็นแค่ส่วนประกอบที่มีรูปแบบต่าง ออกไปและให้ข้อมูลที่ซ้ำ (redondance) กับส่วนจัดแสดง แต่เป็นสถานที่ที่มีการทำงานแบบเป็นตัวของตัวเอง (autonomisation) เป็น**สถานที่ต่อเนื่อง (prolongement)** จากส่วนจัดแสดงเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติม (complémentaire) หรือแม้กระทั่งในส่วนหอประชุม (auditorium) หรือส่วนที่อยู่รายรอบภายนอกตัวอาคาร ก็ได้เป็นเพียงส่วนประดับของ โครงการ แต่เป็นสถานที่ที่สำคัญที่มีส่วนสำคัญต่อการดำเนินกิจการของสถาบัน รวมทั้งกิจการที่พ้นจากรั้วของพิพิธภัณฑ์ เช่น การจัดพิมพ์สื่อต่างๆและงานผลิตสื่อมัลติมีเดียก็จะเป็นส่วนงานที่มีความสำคัญมากต่อการดำเนินงานในระดับนานาชาติ ประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศที่มาของวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์

ส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์⁹⁴ นาย Yves Le Fur ภัณฑารักษ์พิพิธภัณฑ์ศิลปะอาฟริกาและโอเชียเนีย

วัตถุในตู้จัดแสดงถือว่าเป็นสิ่งจับต้องได้ที่สามารถให้ข้อมูลที่หลากหลาย เช่น วัสดุที่ใช้ทำนั้นอาจจะเป็น ไม้ หุ้มด้วยแผ่นทองแดง ความงามของวัตถุนั้นเป็นอย่างไร วัตถุนั้นมีประวัติความเป็นมาและเป็นสัญลักษณ์ ใดๆ สัมพันธ์กับวัฒนธรรม ภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมอย่างไร จุดประสงค์ของโครงการพิพิธภัณฑ์ดู เก บร องลื่อนั้นคือ การพัฒนาการให้ข้อมูลเหล่านี้จนถึงระดับที่สมบูรณ์ที่สุด

เริ่มตั้งแต่ **ป้ายอธิบาย**จะให้ข้อมูล ภูมิประเทศที่มาของวัตถุ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับคอลเลกชัน เช่น วัตถุนั้นเข้า มาอยู่ในคอลเลกชันนานแล้วหรือเพิ่งเข้ามาเป็นคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งชื่อที่ใช้เรียกกัน

ข้างๆตู้จัดแสดงจะมี ข้อมูลที่เป็น **ข้อความ** กล่าวถึง เหตุผลที่ทำให้วัตถุชิ้นนี้ถึงมาอยู่ในตู้จัดแสดง มาอยู่ ณ จุดนี้ของเส้นทางการเยี่ยมชม วัตถุนั้นต้องการนำเสนออะไร รวมทั้งมีการจัดเตรียม**ภาพถ่ายหรือภาพยนตร์** ประกอบกับวัตถุนั้นนั้น เพื่อให้เห็นถึงสิ่งแวดล้อมเดิม (contexte) เช่น ถ้าเป็นหน้ากาก จะมีภาพยนตร์ การ เต้นรำหน้ากาก หรือถ้าเป็นผ้าจะมีภาพยนตร์หรือภาพถ่ายที่แสดงถึงวิธีการแต่งกายและวิธีการทอผ้า

⁹⁴ บทสัมภาษณ์ในรายการโทรทัศน์ Arts du mythe (1), ช่อง Arte, เวลา 20.15 น., ที่มา : <http://www.humanite.presse.fr/journal/2004-07-03/2004-07-03-396596> (3 กรกฎาคม 2004)

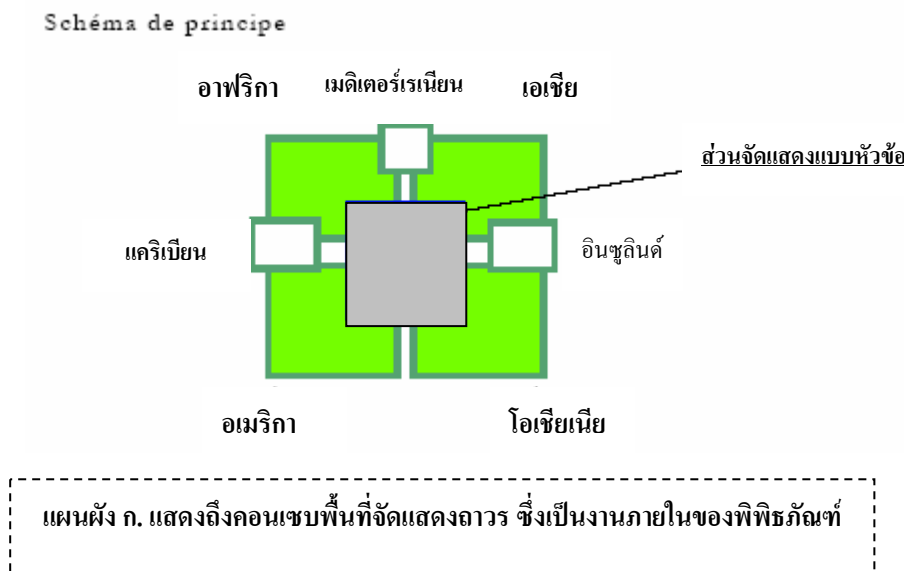
ข้อมูลอีกระดับที่จัดเตรียมไว้ จะเป็นข้อมูลแบบทั่วไป โดยผ่านสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งจัดทำเป็นหัวข้อต่างๆทำให้เห็นภาพรวมที่กว้างขึ้น และสุดท้ายคือ ข้อมูลเชิงวิชาการที่ลึกซึ้ง ที่จัดเตรียมไว้ในหอสมุดมีเดียเทค (La médiathèque) โดยมีฐานข้อมูลของพิพิธภัณฑ์ที่จะรวบรวมถึงหัวข้อต่างๆของมนุษยวิทยา จะเป็นศูนย์ที่ให้ข้อมูลเฉพาะทางที่เกี่ยวกับวัตถุที่จัดแสดง ทั้งในด้านปรัชญาในการคิดทำวัตถุนั้นหรือแง่มุมทางประวัติศาสตร์ศิลปะ

เนื้อหาในส่วน **พื้นที่อ้างอิง** (Plateau de référence) หรือ **ส่วนจัดแสดงถาวร** (7,000 ตร.ม.)

สิ่งที่น่าสนใจในที่นี้คือ

1. การประยุกต์แนวคิดเพื่อการจัดแสดงและเนื้อหาที่ต้องการกล่าวถึง ออกมาในรูปโปรแกรมการจัดแสดง
2. การประยุกต์โปรแกรมการจัดแสดงเพื่อการออกแบบภายใน⁹⁵

แผนผัง ก. ข้างล่างเป็น คอนเซ็ปหลักของโปรแกรมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บร องลี⁹⁶ ซึ่ง โปรแกรมนี้ได้ใช้เป็นหนึ่งในเงื่อนไขในการประกวดแบบสถาปัตยกรรมและการออกแบบห้องจัดแสดง⁹⁷ ส่วนภาพประกอบ ข. เป็นลายเส้นการออกแบบส่วนจัดแสดงภายใต้การควบคุมต่อโปรแกรมการจัดแสดง

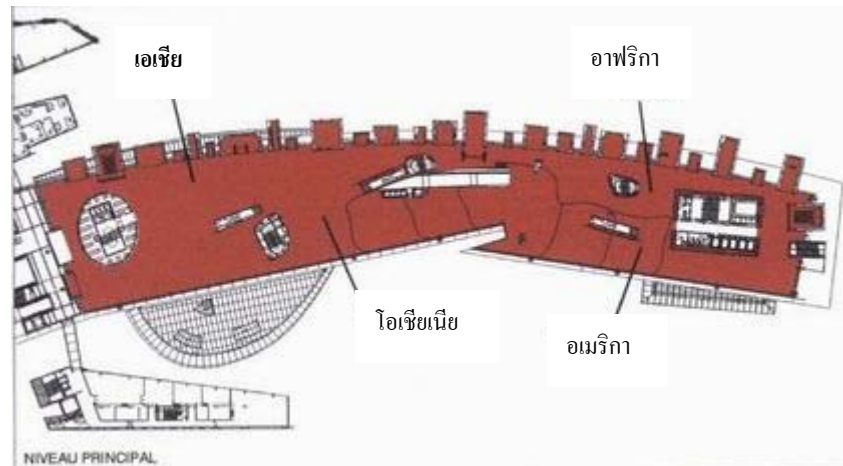
⁹⁵ เป็นตัวอย่างที่ดีมากของการยึดหลัก การวางคอนเซ็ปการจัดแสดงเป็นพื้นฐาน และงานการออกแบบนั้นไปเป็นเพื่อสนองความต้องการของงานคอนเซ็ปที่มีอยู่

⁹⁶ ที่มา : เอกสาร โปรแกรมโดยทั่วไปของพิพิธภัณฑ์ เห็นชอบโดย คณะกรรมการบริหาร วันที่ 28 มิถุนายน คศ. 1999

⁹⁷ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวกทั้งในเรื่องขั้นตอนการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายจัดแสดงและสถาปนิก รวมทั้งเงื่อนไขการจัดแสดง

หลักการโดยสรุปของพื้นที่แสดงถาวรคือ

- แบ่งตามภูมิศาสตร์ออกเป็นทวีป 4 ส่วนคือ อาฟริกา เอเชีย⁹⁸ โอเชียเนีย อเมริกา
- มีโซนที่เป็นเสมือนมุมของการติดต่อระหว่างทวีปจำนวน 3 โซนได้แก่ แคริบเบียน เมดิเตอร์เรเนียน และอินชูลินด์ หรือ The West Indies
- และมีส่วนจัดแสดงแบบหัวข้อ (Thématiques)

ลายเส้น ข. แสดงถึงการส่วนจัดแสดงภายใน ซึ่งเป็นการออกแบบตามคอนเซ็ปการ จัดแสดง

เส้นทางการเยี่ยมชม (parcours) ในส่วนพื้นที่อ้างอิงหรือส่วนจัดแสดงถาวรนี้จะหลากหลาย เช่น

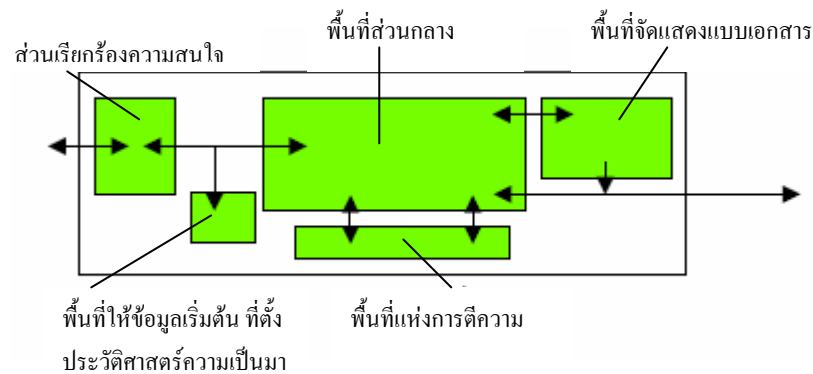
- สามารถเยี่ยมชมตามภูมิประเทศ
- หรือเลือกชมแต่แบบตามหัวข้อ (thématique)
- หรือสามารถเดินย้อนกลับไปกลับมาระหว่างทั้งสองแบบ
- หรือสามารถเลือกชมแต่วัตถุที่เด่นๆก็ได้
- หรือสามารถเยี่ยมชมส่วนจัดแสดงทั้งหมด

ภายในโซนภูมิประเทศแต่ละส่วน (ผัง ค.ข้างล่าง) จะประกอบด้วยส่วนจัดแสดงย่อยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน

- พื้นที่เรียกร่องความสนใจ (espace d'appel) หรือส่วนแนะนำ ในส่วนนี้จะเป็นพื้นที่ที่ดูแล้วตื่นตาตื่นใจ จะเป็นพื้นที่ที่มีการจัดแสดงวัตถุที่มีขนาดใหญ่และมีการติดตั้งสื่อโสตทัศนต่างๆ ที่จะมีส่วนช่วยในการชักจูงผู้ชมเพื่อเข้าชมต่อภายใน

⁹⁸ ดูรายละเอียด เนื้อหาการจัดแสดงในส่วนเอเชียในภาคผนวก ซึ่งมีวัตถุบางชิ้นมาจากประเทศไทยด้วย

- พื้นที่ให้รายละเอียด (salle des cartes) หรือ ห้องแผนที่ จะเป็นพื้นที่ที่ให้รายละเอียดที่แสดงถึงที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของแต่ละวัฒนธรรมในทวีปนั้นๆ รวมทั้งให้ข้อมูลในมิติทางประวัติศาสตร์ของวัตถุที่จัดแสดง จะมีการใช้สื่อมัลติมีเดียที่ทันสมัยในการให้ข้อมูล
- พื้นที่ส่วนกลาง จะเป็นพื้นที่ที่จัดแสดงวัตถุที่เด่นเป็นชิ้นๆ และวัตถุในลักษณะเป็นชุด (série)
- พื้นที่จัดแสดงแนวเอกสาร (dossier) จะเป็นพื้นที่ที่มีการจัดแสดงที่หลากหลาย อาจจะแสดงถึงการค้นคว้าวิจัยใหม่ๆ หรือ เกี่ยวกับศิลปะสร้างสรรค์ใหม่ๆ หรือ จัดแสดงให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคต่างๆ ในส่วนภูมิภาคประเทศนั้นๆ จะเป็นพื้นที่ที่มีการจัดเปลี่ยนหัวข้อนำเสนอเป็นประจำ ในส่วนนี้จะเป็นการหมุนเวียนวัตถุที่อยู่ในคลังวัตถุที่ไม่ได้จัดแสดงอยู่ในส่วนจัดแสดงถาวร และจะเป็นการจัดแสดงแบบสื่อการเรียนรู้การสอน (pédagogie) ถือได้ว่าจะ เป็นพื้นที่แห่งการทดลองและปฏิบัติการเพื่อการจัดแสดง (muséographie)
- พื้นที่แห่งการตีความ / ฐานข้อมูล (interpretation / base de données) จะแบ่งเป็นส่วนเพื่อการให้ข้อมูลทั้งแบบเป็นส่วนบุคคล (มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อการค้นคว้า 5-6 ชุด) และแบบเป็นกลุ่มซึ่งจะรองรับผู้ชมได้ครั้งละประมาณ 20-30 คน

ผัง ค. แสดงถึงคอนเซ็ปต์เส้นทางเยี่ยมชมในส่วนภูมิภาคแต่ละส่วน

งานสถาปัตยกรรมภายใน ที่มีการแบ่งพื้นที่การจัดแสดงภายในโซนภูมิภาคแต่ละส่วนตามคอนเซ็ปต์การแบ่งพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์

ส่วนการจัดแสดงแบบหัวข้อ⁹⁹ จะแตกต่างกับส่วนจัดแสดงในส่วนกลางโดยสิ้นเชิง โดยจะเป็นการนำเสนอแบบหัวข้อหรือแบบเพื่อการเปรียบเทียบ จะมีการใช้ส่วนประกอบต่างๆเพื่อนำเสนออย่างเด่นชัด เช่น มีการใช้ข้อความที่บรรยายอย่างละเอียดขึ้น มีการใช้ภาพประกอบ การใช้สื่อมัลติมีเดีย... ในพื้นที่แห่งนี้จะมีการจัดเตรียมเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้ชมเป็นพิเศษ เช่น ผู้ชมสามารถนั่งอ่าน สิ่งเกิดวัตถุได้เป็นระยะเวลานาน

ที่น่าสนใจอีกประการคือ นโยบายการจัดแสดงในส่วนหลัก ของพิพิธภัณฑ์ ดุ เก บรองลี นั้นต้องการเน้นการหมุนเวียนวัตถุอยู่ตลอดเวลา โดย ในส่วนจัดแสดงกลาง จะมีการหมุนเวียนวัตถุในทุกๆ 4-5 ปี ในส่วนจัดแสดงแบบหัวข้อทุกๆ 2-3 ปี และ ในส่วนจัดแสดงแบบเอกสารทุกปี ซึ่งเป็นการสร้างพลวัตให้แก่พิพิธภัณฑ์และจะมีผลต่อกิจการในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง

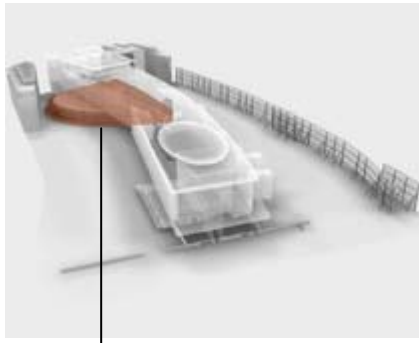
5.1.2. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว (2,000 ตร.ม)

จุดประสงค์และหลักการ

- เป็นไปเพื่อนำเสนอสิ่งใหม่ๆและเป็นการดึงดูดใจผู้ชม ทำให้ผู้ชมอยากกลับมาอีก
- เพื่อเป็นการขยายและเพิ่มเติมส่วนของการจัดแสดงถาวร โดยการจัดเป็นนิทรรศการชั่วคราวจะเน้นเนื้อหาเชิงวิชาการ(scientifique)และเชิงการจัดแสดง(muséographique)
- เพื่อเป็นการจัดและรองรับการจัดนิทรรศการขนาดใหญ่ที่มีลักษณะการจัดแบบเป็นหัวข้อ (thématique) หรือเป็นแบบเชิงบันทึก (monographique) โดยจะมีการรวบรวมวัตถุจำนวนมากที่ยืมมาจากคอลเลกชันทั้งของภาครัฐและเอกชนเพื่อการจัดแสดง
- จะเป็นพื้นที่ที่ใหญ่และสามารถรองรับนิทรรศการจากสถาบันต่างๆและพิพิธภัณฑ์อื่นๆในต่างประเทศ
- โปรแกรมการจัดแสดงจะต้องตอบสนองนโยบายของพิพิธภัณฑ์ใน **มิตินานาชาติ** (universelle) โดยการหมุนเวียนนิทรรศการต้องคำนึงถึงความสมดุลย์ของโซนภูมิประเทศ และหัวข้อ
- โปรแกรมการจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราวจะต้องเป็นเสมือนตัวชี้แนะเบื้องต้นถึง กิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆที่จัดควบคู่ไปกับนิทรรศการแก่ผู้เข้าชม
- หัวข้อโปรแกรมการจัดแสดงจะต้องได้ดุลย์ในเชิงเวลาด้วย คือ กล่าวถึงอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
- จะเป็นพื้นที่ที่รองรับการสร้างสรรค์ร่วมสมัยเช่นกัน

⁹⁹ การจัดแยกออกเป็นส่วนย่อยๆ เพิ่มเติมจากส่วนจัดแสดงกลางที่มีการจัดแสดงวัตถุ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนการจัดแสดงแบบหัวข้อ ส่วนให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ตั้ง หรือนิทรรศการแบบเอกสาร นั้นเป็นสิ่งที่ดีทั้งในการแยกความรู้เพื่อนำเสนอออกเป็นส่วนๆ และในด้านสุนทรีย์ศาสตร์ เพราะว่สิ่งประกอบต่างๆ เช่น สื่อมัลติมีเดีย ภาพประกอบ จะไม่ไปบดบังความงามของวัตถุที่จัดแสดง ซึ่งเป็นสุนทรีย์เพื่อการจัดแสดงในสไตล์ฝรั่งเศสโดยแท้ คือ **จะให้วัตถุเป็นตัวแสดงเอก สิ่งประกอบการจัดแสดงไม่ควรจะเด่นกว่าวัตถุ**

ในวงการพิพิธภัณฑ์ฝรั่งเศส แม้ว่าปัจจุบันนี้ จะมีแนวการจัดแสดงแบบใช้มีเดียต่างๆเพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้เพิ่มขึ้นในหลายๆแห่ง แต่การจัดแสดงแบบวัตถุซึ่งเป็นการจัดแสดงที่เป็นรากฐานของการพิพิธภัณฑ์ฝรั่งเศสยังคงได้รับความนิยมอยู่ และไม่ถูกมองว่าเป็นรูปแบบการจัดแสดงที่ล้าสมัย หากเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดแสดง สำหรับหลายๆคน วัตถุในคอลเลกชันนั้นเป็นเสมือน พยานหลักฐานเป็นของจริง ที่จับต้องได้ และยังคงเป็นหัวใจหลักสำหรับกิจการพิพิธภัณฑ์ และไม่อาจทดแทนได้ด้วยสิ่งประกอบหรือมีเดียต่างๆ

โมเดลแสดงถึงพื้นที่ส่วนนิทรรศการชั่วคราวในตัวอาคารพิพิธภัณฑ์ฯ

ระยะเวลาการแสดงผลนิทรรศการชั่วคราวในแต่ละชุดจะอยู่ระหว่าง 3-6 เดือน การจัดทำฤดูกาลของโปรแกรมจะมีทุกๆ 2 ปี ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับพลวัตรของพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งขึ้นอยู่กับรายจ่ายประจำ (coût de fonctionnement) และบุคลากรของทางพิพิธภัณฑ์ โดยทางพิพิธภัณฑ์มีความประสงค์ที่จะจัดนิทรรศการที่มีขนาดใหญ่ 1 ชุด และขนาดเล็ก 2 ชุด ต่อปี พื้นที่เพื่อการจัดแสดงผลนิทรรศการชั่วคราว จะเป็นพื้นที่ที่สามารถรองรับงานจัดเลี้ยงได้ด้วย นอกจากนี้จะมีห้องอเนกประสงค์เพื่อการแสดงร่วมสมัยที่เชื่อมติดกับส่วนจัดแสดงผลนิทรรศการ สามารถรองรับผู้ชมได้ประมาณ 200-300 คน

5.3. สถาปัตยกรรม

สถานที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีนั้นอยู่ริมแม่น้ำแซน รอบล้อมไปด้วยพิพิธภัณฑ์อื่นๆ ที่สำคัญในปารีส เช่น เป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อนบ้านกับพิพิธภัณฑ์ลูฟร์และพิพิธภัณฑ์ดอร์เซย์ อยู่ห่างไม่ไกลจากศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมปอม皮ดู หอศิลป์ Grand Palais และ Petit Palais หอศิลป์ร่วมสมัย Palais de Tokyo และพิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่ของเทศบาลเมืองปารีส รวมทั้งอยู่ติดกับหอไอเฟล จัดได้ว่าพิพิธภัณฑ์แห่งนี้อยู่ในใจกลางของเส้นทางประวัติศาสตร์และศิลปะของเมืองเลยทีเดียว

ตัวอาคารพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ออกแบบโดย Jean Nouvel

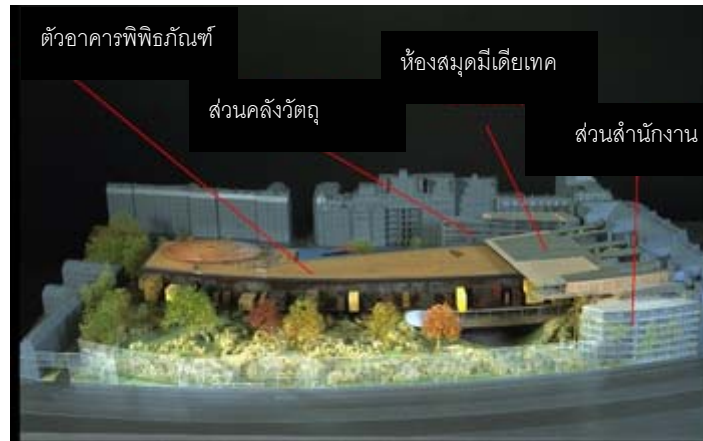
ตัวอาคารสถาปัตยกรรมออกแบบโดยสถาปนิก Jean Nouvel ที่เคยเป็นผู้ออกแบบ สถาบันแห่งโลกอาหรับ (Institut du monde arabe) และ มูลนิธิคาร์เทียร์ (Foundation Cartier)

ตัวอาคารจะทอดยาว มีทางเดินยาวโดยรอบ อยู่ท่ามกลางสวนไม้และน้ำ¹⁰⁰ ใช้สีโทนร้อนและใช้วัสดุเป็นไม้ในบางส่วน

ตัวอาคารจะซ้อนตัวอยู่ภายในแมกไม้และมีรั้วกำแพงแก้วอยู่ด้านหน้าเพื่อเป็นการปกป้องตัวอาคารจากการจากรายงานนอก การออกแบบทางเข้าอาคารจะเป็นไป เพื่อเชื้อเชิญให้ผู้เข้าชมอยากจะเข้าไปสัมผัสและค้นพบตัวพิพิธภัณฑ์แบบค่อยเป็นค่อยไป สถาปนิกปรับเปลี่ยนปริมาตรของพื้นที่จัดแสดงให้สอดคล้องกับวัตถุที่จัดแสดงที่มีขนาดใหญ่

¹⁰⁰ แนวคิดในการออกแบบพิพิธภัณฑ์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างต้นไม้กับน้ำนี้น่าสนใจอย่างมาก สถาปนิกให้เหตุผลว่า สถานที่กำเนิดวัฒนธรรมต่างๆส่วนใหญ่มักจะอยู่ตามลุ่มน้ำ สมบูรณ์ไปด้วยป่า นับว่าเป็นการเชื่อมโยงกับบริบทดั้งเดิมของวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ ได้ตั้งแต่เริ่มก้าวเท้าเข้าไปในพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์เลยทีเดียว

ภายในพื้นที่ของพิพิธภัณฑน์ นอกจากจะประกอบด้วยพื้นที่จัดแสดงแบบยืดหยุ่นแล้ว ยังประกอบไปด้วย คลังวัตถุที่เปิดให้บริการแก่นักวิจัย ห้องสมุดมีเดียเทค หอประชุม ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมีโรงละครกลางแจ้งในสวนของพิพิธภัณฑน์

5.4. ส่วนงานคอลเลกชัน (Le chantier des collections)¹⁰¹

ในระหว่างโครงการ ส่วนงานคอลเลกชันของพิพิธภัณฑน์ ดู เก บรองจะเน้นที่การอนุรักษ์แบบป้องกัน (conservation préventive) ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ครั้งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์วงการพิพิธภัณฑน์ในฝรั่งเศส ภายในระยะเวลา 2 ปี วัตถุในคอลเลกชันจากพิพิธภัณฑน์มนุษยวิทยาและพิพิธภัณฑน์ศิลปะแอฟริกาและโอเชียเนียกว่า 300,000 ชิ้นอันประกอบด้วยวัสดุที่หลากหลาย ได้ผ่านการอนุรักษ์รวมทั้งฆ่าเชื้อ (décontamination) โดยใช้ห้องสุญญากาศ ผ่านการศึกษาและจัดหมวดหมู่ใหม่ วัตถุทุกชิ้นจะผ่านการขึ้นทะเบียนโดยระบบคอมพิวเตอร์และนักวิจัยจากทั่วโลกสามารถใช้บริการนี้ได้ นอกจากนี้การออกแบบคลังวัตถุจะเน้นที่ความสะดวกในการเข้าถึงวัตถุ รวมทั้งมีการจัดทำห้องศึกษาวิจัยสำหรับนักวิทยาศาสตร์เพื่อให้สามารถเข้าใช้บริการเพื่อการศึกษาวัตถุโดยตรงได้ ปัจจุบันนี้มีวัตถุในคอลเลกชันกว่า 30,000ชิ้น ที่ผ่านการถ่ายภาพและจัดทำเป็น 3 มิติ

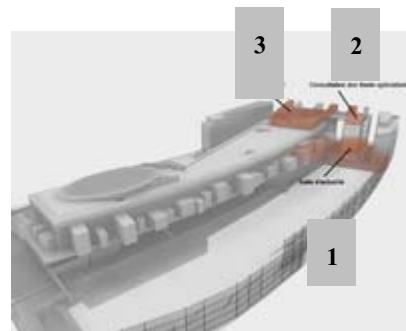
หน่วยโลจิสติก: แพคเกจและเคลื่อนย้ายวัตถุ -----หน่วยทำความสะอาดและปิดผนึกวัตถุ-----หน่วย Identification

¹⁰¹ รายละเอียดเพิ่มเติมในด้านการอนุรักษ์ ดูที่ http://www.quaibranly.fr/article.php?id_article=773&R=2 ซึ่งเป็นเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑน์ฯ จะมีการกล่าวถึงการทำงานในการอนุรักษ์ทุกขั้นตอน ทำได้อย่างดีมากทั้งในด้านเนื้อหาและการนำเสนอที่มีชีวิตชีวา ผู้วิจัยไม่สามารถศึกษาลงลึกไปอีกได้ เนื่องจากต้องการรักษาคุลยของบทความในส่วนนี้

5.5. ส่วนงาน Documentation : มีเดียเทค

ส่วนงานมีเดียเทค(Médiathèque)นั้น แท้จริงแล้วเป็นส่วนงานต่อเนื่องจากส่วนจัดแสดง ทั้งนี้เพราะว่า การที่จะถ่ายทอดให้เห็นถึงบริบททางสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดั้งเดิมของวัตถุได้นั้น จะต้องมีส่วนงานเอกสาร (Documentation) ควบคู่ไปกับส่วนจัดแสดง

ทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองส์เลือกที่จะใช้คำว่า **มีเดียเทค** หรือ Media Library อันเนื่องจากรูปแบบที่หลากหลายของคลังเอกสารของพิพิธภัณฑ์ อันได้แก่ หนังสือ จดหมายเหตุ ภาพถ่าย เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์...ซึ่งส่วนใหญ่มาจากห้องสมุดของพิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยาและพิพิธภัณฑ์ศิลปะแอฟริกาและโอเชียเนีย

1. ห้องอ่านข่าวสารในปัจจุบัน
2. ห้องหนังสือเฉพาะทาง
3. ห้องอ่านหนังสือทั่วไป

พื้นที่บริการของส่วนงานมีเดียเทคแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ คือ

- ห้องข่าวสารปัจจุบัน (Salle d'actualité) มีที่นั่งบริการ 70-60 ที่จะเชื่อมโยงโดยตรงกับส่วนต้อนรับหลักของพิพิธภัณฑ์ มีเอกสารให้บริการโดยตรงกว่า 5000 เล่ม
- ห้องหนังสือเฉพาะทางเพื่อการค้นคว้า มีที่นั่งบริการ 180 ที่ มีหนังสือให้บริการโดยตรงกว่า 20,000 เล่ม มีการจัดพื้นที่บริการมัลติมีเดียและพื้นที่บริการการหาข้อมูลจากเอกสารโบราณ
- ห้องอ่านหนังสือทั่วไป รวมทั้งมีพื้นที่สำหรับกิจกรรมภายในห้องสมุด แผนกจัดการ คลังหนังสือที่มีการควบคุมบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการอนุรักษ์

หน้าที่หลักของมีเดียเทค¹⁰² คือ

- ให้บริการคลังเอกสารที่มีหลายรูปแบบแก่บุคคลที่สนใจ มีการจัดเป็นโปรแกรมเตรียมเอกสารในหัวข้อพิเศษไว้ให้บริการ โดยจะสอดคล้องกับส่วนงานจัดแสดงและส่วนงานค้นคว้าวิจัย
- มีการจัดบริการการค้นคว้าเอกสารที่หลากหลาย โดยสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการที่หลากหลาย
- เป็นสถานที่อ้างอิงหลักในระดับประเทศและระดับโลก ในศาสตร์สาขาต่างๆที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกิจการของพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งจัดทำนโยบายด้านการจัดรวบรวมและเผยแพร่คลังเอกสาร

¹⁰² แปลและสังเคราะห์จากเอกสาร Le Chantier des la Médiathèque : cadre général (septembre 2004), ที่มา : <http://www.quaibranly.fr/IMG/pdf/doc-1420.pdf>

- กิจกรรมของมีเดียเทคจะต้องเปิดกว้าง โดยเฉพาะแก่กลุ่มผู้ชมใหม่ของทางพิพิธภัณฑ์ ในการนี้จะเป็นการกระตุ้นนโยบายในด้านการประชาสัมพันธ์ (Information) และการทันต่อเหตุการณ์ (Actualité)
- จัดทำและรวบรวม เอกสารอันเกี่ยวข้องกับวัตถุในคอลเลกชัน ประวัติของสถาบัน รวมทั้งรวบรวมงานค้นคว้าวิจัยของพิพิธภัณฑ์และของนักวิจัยอื่นๆ
- สะสมและรวบรวม เอกสารปฐมภูมิ (ภาพถ่าย วีดิทัศน์...) เพื่อรวบรวมเป็นคลังเอกสารที่ทางส่วนจัดแสดงสามารถเข้ามาให้บริการได้

ที่น่าสนใจอีกประการของงานมีเดียเทคคือ การศึกษากลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นไปได้ของห้องสมุดมีเดียเทค¹⁰³ และจัดบริการให้หลากหลายเพื่อตรงแก่ความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างกัน กลุ่มผู้ใช้บริการแบ่งออกได้เป็น 5 กลุ่มใหญ่คือ

- กลุ่มผู้ชมที่อาจจะมาใช้บริการเพื่อค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมที่สนใจ ภายหลังการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์
- กลุ่มผู้ใช้บริการในลักษณะสมัครเล่น (amateur) ที่อาจจะมาใช้บริการโดยมีความสนใจส่วนตัวในวัฒนธรรมและในภูมิประเทศต่างๆ
- กลุ่มครูและอาจารย์ที่ต้องการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อไปประกอบการเรียนการสอนทั้งในระดับประถมและมัธยม หรือเพื่อเป็นการหาข้อมูลเพื่อเตรียมการการเยี่ยมชมให้แก่นักเรียน
- กลุ่มผู้ที่มีความสนใจพิเศษในคลังเอกสารเฉพาะทางของทางพิพิธภัณฑ์ เช่น คลังเอกสารเกี่ยวกับอาณานิคม คลังภาพถ่าย คลังเอกสารทางชาติพันธุ์วิทยาในยุโรป และเอกสารเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในด้านชาติพันธุ์วิทยาและมานุษยวิทยา รวมทั้งจดหมายเหตุ
- กลุ่มนักศึกษาและนักวิจัยทางด้านชาติพันธุ์วิทยา มานุษยวิทยา โบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ศาสนา หรือกลุ่มนักศึกษาและนักวิจัยในสาขาอื่นๆที่กำลังทำงานเชิงหัวข้อ และมีความจำเป็นที่จะใช้ข้อมูลของทางพิพิธภัณฑ์
- กลุ่มผู้ประกอบอาชีพในวงการพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งบุคคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการของทางพิพิธภัณฑ์

บริการทั่วไปของมีเดียเทค

- บริการโดยตรง : หนังสือและเอกสารกว่า 25,000 เล่ม ซึ่งเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้
- บริการโดยตรง : นิตยสารเฉพาะทางของศาสตร์ในสาขาวิชาต่างๆ
- บริการโดยอ้อม : บริการแคตตาล็อกอิเล็กทรอนิกส์ในการค้นคว้า หนังสือ นิตยสาร ภาพถ่าย บันทึก จดหมายเหตุ
- จัดบริการการค้นคว้าผ่านทางเว็บไซต์ที่คัดเลือกโดยมีเดียเทค บริการเอกสารโสตทัศน์ บริการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ผลิตโดยพิพิธภัณฑ์ (สำหรับสมาชิก)
- มีพื้นที่เพื่อการทำงานเป็นหมู่คณะ
- ห้องบริการการค้นคว้า เอกสารล้ำค่า หายากและจดหมายเหตุ
- เวลาเปิดบริการจะนานเป็นพิเศษ เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการยืมกลับบ้าน

¹⁰³ Ibid.

บริการพิเศษ เพื่อเป็นการนำคลังเอกสารมาใช้ประโยชน์เพิ่มเติม

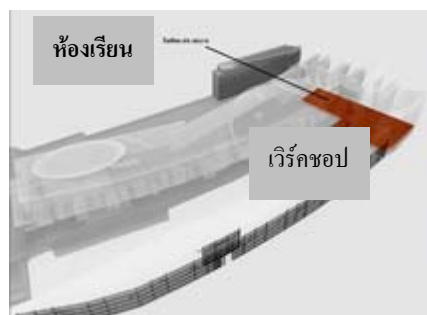
- จัดทำจำลองเอกสาร อย่างมีคุณภาพ เช่น ภาพพิมพ์ ภาพถ่าย แผนที่
- ให้ยืมเพื่อการจัดนิทรรศการแก่สถาบันอื่นๆ เช่น หนังสือหายาก ภาพถ่าย...
- ให้ยืมหนังสือเป็นชุดๆแก่ครูอาจารย์ที่ต้องการใช้เพื่อประกอบการเรียนการสอน
- จัดบริการค้นคว้าและแปลงเอกสาร บทความที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเฉพาะทาง และให้บริการทางไกล (เช่นการให้ยืมระหว่างห้องสมุด หรือการบริการส่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์...)

5.6. การเรียนการสอนและการวิจัย¹⁰⁴ (L'enseignement et la recherche)

หน้าที่หนึ่งที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์คือ เป็นศูนย์การค้นคว้าวิจัย ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางในการทำงานร่วมกันระหว่าง การค้นคว้าวิจัยจากฝ่ายมหาวิทยาลัยและผ่านภัณฑรักษ์และนักวิทยาศาสตร์ของพิพิธภัณฑ์¹⁰⁵

การวิจัย

พิพิธภัณฑ์มีนโยบายที่จะทำงานร่วมกันกับนักค้นคว้าวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่สนใจทำการค้นคว้าอันเกี่ยวเนื่องกับคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ ซึ่งแต่ละโครงการการวิจัยจะใช้ระยะเวลาประมาณ 4-8 ปี คณะทำงานของโครงการที่ประกอบด้วยนักวิจัยรับเชิญ (boarders) ประมาณ 15 คน สามารถใช้พื้นที่ของพิพิธภัณฑ์ในการประชุมสัมมนาการวิจัยต่างๆ รวมทั้งมีการออกวิจัยภาคสนาม เมื่อการวิจัยเสร็จสิ้นจะมีการแปลงผลงานการวิจัยออกมาในรูปการจัดนิทรรศการการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ หรือการผลิตสื่อมัลติมีเดีย คณะนักวิจัยรับเชิญจะบรรยายผลงานวิจัยต่างๆให้แก่ นิสิตนักศึกษาและคณาจารย์ รวมทั้งผู้ที่สนใจเช่นกัน พื้นที่ที่จัดเตรียมไว้เพื่อการทำงานของนักวิจัยและอาจารย์รับเชิญประกอบด้วย ห้องทำงาน ห้องสอนหนังสือ ห้องฉายภาพยนตร์ซึ่งมีที่นั่ง 200 ที่ รวมทั้งหอพัก

การที่ทางพิพิธภัณฑ์ได้กำหนด หัวข้อในการวิจัยอันเกี่ยวเนื่องกับวัตถุในคอลเลกชันนั้นถือว่า เป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เคยมีมาก่อนในสถาบันอื่นใดในฝรั่งเศส เป็นการยึดหลักปรัชญาพื้นฐานในการ จัดตั้งโครงการโดยแท้ คือเป็นการเน้นการศึกษาวัตถุ วัตถุเป็นเสมือนเครื่องมือทางการศึกษาเชิงวิชาการ แม้ว่าจะมีการจำกัดในเรื่องหัวข้อการวิจัย แต่ทางพิพิธภัณฑ์ได้เปิดกว้างต่อการนำเสนอศาสตร์ที่หลากหลายสาขาเพื่อการศึกษา เช่น มานุษยวิทยา โบราณคดี ภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รวมทั้งประวัติศาสตร์ศิลปะและสุนทรียศาสตร์

¹⁰⁴ แปลและสังเคราะห์จากเอกสาร Le Rapport du groupe de travail pour la recherche et l'enseignement (mai 2002), ที่มา : <http://www.quaibranly.fr/IMG/pdf/doc-409.pdf>

¹⁰⁵ ในที่นี้ แท้จริงแล้วเป็นผลของการมองถึงปัญหาที่สะสมมานานเรื่อง การแตกแยกกันในการค้นคว้าวิจัยของฝ่ายมหาวิทยาลัยและฝ่ายผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งไม่ใช่แค่ในวงการพิพิธภัณฑ์หรือวัฒนธรรมเท่านั้น

การเรียนการสอน

สิ่งที่น่าสนใจอีกประการ ทางพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองส์ต้องการมีบทบาทในด้านการศึกษาเช่นกัน คณะอาจารย์ที่จะทำการสอนประกอบด้วย ภัณฑารักษ์และนักวิจัยประจำของพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งนักวิจัยรับเชิญ มีผู้อำนวยการทางวิชาการ (Directeur scientifique) เป็นผู้ดูแลหลักสูตร การเรียนการสอนจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

- สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยและจากโรงเรียนลูฟร์ (Ecole du Louvre) โดยที่ทางพิพิธภัณฑ์จะเสนอเป็นหลักสูตรเพิ่มเติมที่นักศึกษาในสถาบันต่างๆสามารถลงทะเบียนและเก็บหน่วยกิตได้ เนื้อหาหลักสูตรจะเกี่ยวเนื่องกับ ศิลปะเบื้องต้น วัฒนธรรมวัตถุ (culture matérielle) และสังคม ของอาฟริกา โอเชียเนีย เอเชีย และอเมริกา การเรียนการสอนจะจัดขึ้นในพิพิธภัณฑ์รวมทั้งมีการสอบวัดผลต่อหน้าวัตถุจัดแสดงด้วย
- สำหรับนักศึกษาระดับเตรียมปริญญาเอก (DEA) ซึ่งหลักสูตรจะแบ่งเป็นสองส่วนหลักคือ ส่วนเนื้อหาขึ้นตรงกับพิพิธภัณฑ์และส่วนเนื้อหาที่ขึ้นกับมหาวิทยาลัยพันธมิตร เช่น มหาวิทยาลัยทัวไป สถาบันการศึกษาชั้นสูงทางสังคมศาสตร์ (EHESS) หรือ สถาบันภาษาและอารยธรรมตะวันออกแห่งชาติ (INALCO) เป็นต้น เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาจะได้ปริญญาบัตรร่วมระหว่างสถาบันพันธมิตรและพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองส์ รวมทั้งจะมีการจัดสรรทุนการศึกษาในระดับปริญญาเอกต่อให้แก่นักศึกษาฝรั่งเศสและต่างชาติด้วย

นอกจากนี้ พิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองส์ยังเปิดรับนักศึกษาต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศที่มาของวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ในทุกระดับอุดมศึกษา

- ส่วนที่สามจะเป็น การเรียนการสอนพิเศษ ซึ่งจะออกมาในรูป การอบรมเพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจการพิพิธภัณฑ์ หรือการอนุรักษ์

การจัดสัมมนาและการเรียนการสอนต่างๆทั้งหมดจะเปิด **เปิดให้ผู้สนใจโดยทั่วไป** เข้าฟังด้วย จะมีการ บันทึก สัมมนา และเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ (วีดิทัศน์ ซีดีรอม อินเทอร์เน็ต...) ถือได้ว่า เป็นการยืดปรัชญา พื้นฐานในการเป็นองค์เพื่อการสื่อสารองค์ความรู้ โดยแท้จริง

กิจกรรมในด้านการเรียนการสอนอีกลักษณะคือ **การจัดเวิร์คชอปเพื่อการทำความรู้จักกับพหุวัฒนธรรม**¹⁰⁶ (diversité culturelle) ให้แก่เด็กนักเรียนระดับประถม มัธยมต้นและปลาย ซึ่งเวิร์คชอปดังกล่าว จะอยู่ภายใต้การเห็นชอบของนักวิจัยและภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑ์ ทั้งนี้หัวข้อของกิจกรรมจะขึ้นกับนิทรรศการและกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ทางพิพิธภัณฑ์จัดขึ้น รวมทั้งจะมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศที่สนใจจะร่วมกิจกรรมดังกล่าวด้วย

¹⁰⁶ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทางพิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยาเคยจัด

6. Pavillon des Sessions : สถานที่ยุทธศาสตร์ของโครงการ

ในปี ค.ศ. 1996 รัฐบาลมีมติให้ใช้พื้นที่ในสวน Pavillon des Sessions ของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ในการจัดแสดงวัฒนธรรมวัตถุชิ้นเอก ของอารยธรรมแอฟริกา เอเชีย โอเชียเนียและอเมริกา

ส่วนจัดแสดง Pavillon des Sessions นี้ได้เปิดต่อสาธารณชนในปี ค.ศ. 2000

ในการนี้ พิพิธภัณฑสถานลูฟร์ ได้มอบสิทธิ์ให้พิพิธภัณฑสถานลูฟร์ เป็นระยะเวลา 5 ปี (สามารถต่อสัญญาได้) ในเรื่องการใช้สถานที่ การบริหารและ

การควบคุมเทคนิคต่างๆของพื้นที่จัดแสดงนี้ ที่มีพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ เป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนทางพิพิธภัณฑสถานลูฟร์จะมีสิทธิในการเก็บค่าเข้าชมทั้งหมด (ทั้งนี้การจ่ายค่าเข้าชมของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์จะเป็นการจ่ายครั้งเดียวเพื่อเข้าชมในทุกส่วนจัดแสดง)

วัตถุที่นำมาจัดแสดงนั้นส่วนหนึ่งมาจากวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ ส่วนอื่นๆมาจากการให้ยืมของสถาบันพิพิธภัณฑสถานต่างๆทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งวัตถุที่ได้จากการบริจาครายบุคคลด้วย

สิ่งที่น่าสนใจในการศึกษาส่วนจัดแสดงแห่งนี้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อย่อยคือ **สารที่ต้องการสื่อ แนวคิดการจัดแสดง และ ความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์**

6.1. สารที่ต้องการสื่อ¹⁰⁷

เหตุผลในการเลือก Pavillons de Sessions ที่พิพิธภัณฑสถานลูฟร์เพื่อการจัดแสดง วัตถุวัฒนธรรม ของแอฟริกา เอเชีย โอเชียเนียและอเมริกานั้น แท้จริงแล้วเป็นเสมือน**สารทางการเมือง**บางอย่างที่ทางฝรั่งเศสต้องการสื่อ เป็นสารที่เป็นลักษณะ**มนุษยชาติ** (humaniste) เป็น**การยอมรับ** (reconnaissance) ส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions ในพิพิธภัณฑสถานลูฟร์นั้นเป็นสัญลักษณ์อันยิ่งใหญ่ ของฝรั่งเศสในการเคารพต่อสังคมและการผลิตทางวัฒนธรรมของอารยธรรมต่างๆที่จัดแสดง

ส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions ในพิพิธภัณฑสถานลูฟร์

¹⁰⁷ Ministère des affaires étrangères, "L'hommage de la France aux arts premiers" art et spectacles, LABEL FRANCE, N. 41, 10/2002

นอกจากนี้ การจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions นั้นสามารถจับกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์โดยทั่วไป ที่ไม่เคยมีความตั้งใจจะชม วัตถุวัฒนธรรม จากอารยธรรมอื่นๆ วัตถุดังกล่าวจะถูกชมเชยจากผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ลูฟร์จำนวนกว่า 6 ล้านคนในแต่ละปี สำหรับวัตถุบางชิ้นตั้งได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมา ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกเลยทีเดียวที่มีจำนวนผู้ชมที่ให้ความสนใจเป็นจำนวนมากเช่นนี้ และเมื่อ โครงการพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีแล้วเสร็จ ผู้ชมที่ได้ชม ตัวอย่างเล็กนี้ ก็อาจจะสนใจในการออกไปดู ของจริงที่สมบูรณ์ได้ในพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ที่อยู่อีกฟากหนึ่งของแม่น้ำแซนก็ได้

6.2. แนวคิดในการจัดแสดง

ภายในส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions

ส่วนจัดแสดงที่ Pavillons des Sessions (1,400 ตร.ม.) ไม่ใช่ในทรรศการชั่วคราว แต่เป็นส่วนแสดงถาวรสาขาย่อยของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีในพิพิธภัณฑ์ลูฟร์

ภายในการจัดแสดงมีข้อมูลที่ต้องการสื่อ 3 ระดับ

- คำอธิบาย จะไม่ไปติดไว้ที่ผู้จัดแสดง แต่จะติดไว้ใกล้เคียง ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ไปบดบังความงามของวัตถุ
- ในแต่ละห้องจัดแสดง จะมี แผ่นอธิบาย วัตถุแต่ละชิ้นที่ให้ความรู้ละเอียดขึ้น (fiches pédagogiques)
- พื้นที่จัดเตรียมพิเศษเพื่อการบริการให้ความรู้ในรูปแบบ มัลติมีเดีย ซึ่งผู้ให้บริการสามารถเลือกชมวัตถุที่จัดแสดง โดยการหมุนดูวัตถุแบบได้รอบทิศ (360 องศา) รวมทั้งมีการให้ความรู้ที่ลึกขึ้น เช่น ภูมิประเทศและวัฒนธรรมที่มาของวัตถุ

จำนวนวัตถุจัดแสดงทั้งหมดใน Pavillons des Sessions มี 117 ชิ้น แบ่งออกตามทวีป ซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่มากเลย เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่จัดแสดงจำนวน 1,400 ตร.ม. การที่ทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ไม่ต้องการจะอัดวัตถุจัดแสดงจำนวนมาก เพราะต้องการที่จะจับกลุ่มผู้ชมทั่วไป (non-spécialiste) ที่นอกจากจะมาชม รูปแบบ วัฒนธรรมอื่น ในส่วนจัดแสดงนี้แล้ว ยังสามารถไปเดินชมห้องแสดงในส่วนอื่นๆของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ต่อไปได้ หรือ ไปชมรูปแบบของศิลปะวัตถุที่ต่างๆออกไป

การที่มีพื้นที่ที่กว้างเหลือภายหลังการติดตั้งวัตถุในส่วนจัดแสดงที่ Pavillons des Sessions นั้น ทำให้ทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี สามารถใช้พื้นที่ดังกล่าวในการจัดกิจกรรมต่างๆได้ เช่น ทางการศึกษา การต้อนรับจัดเลี้ยงผู้อุปถัมภ์จากภาคเอกชน ซึ่งจะกล่าวละเอียดในหัวข้อถัดไป

6.3. ความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี

Pavillon des Sessions ในพิพิธภัณฑ์ลูฟร์นั้นเป็นเสมือนพื้นที่ทดสอบโปรแกรมกิจการ (Test de programmation) ต่างๆของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็น นโยบายการชิมลางก่อนก็ได้ เช่น

- มีการศึกษาผู้ชมที่มาเยี่ยมชมเพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดแสดงวัตถุจากวัฒนธรรมอื่น ซึ่งผลของการศึกษาได้นำไปใช้ประกอบการออกแบบจัดแสดงในตัวอาคารพิพิธภัณฑ์ในอนาคต¹⁰⁸
- มีการทดสอบ โปรแกรมกิจกรรมทางการศึกษา¹⁰⁹ เพื่อพัฒนากลุ่มผู้ชมในอนาคต
- นโยบายกับต่างประเทศ¹¹⁰ โดยเฉพาะในเรื่องการให้ยืมวัตถุเพื่อการจัดแสดง¹¹¹
มีหลายประเทศที่สนใจให้ยืมวัตถุเพื่อจัดแสดงใน Pavillons des Sessions เช่น ปากีสถาน แคนาดา นิคารากัว เม็กซิโก ซึ่งทำให้อดไม่ได้ที่จะมองว่า มีการใช้ **แบรนดลูฟร์** อยู่เบื้องหลังนโยบายนี้ ทั้งนี้เนื่องจากว่า ชาติต่างๆที่ให้ยืมวัตถุเพื่อจัดแสดงต่างภูมิโหลิกที่วัตถุของตนได้มีโอกาสขึ้นเวทีระดับแนวหน้าเช่นนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้ยืมวัตถุ ที่ส่วนใหญ่จะมีการจัดเลี้ยงรับรองอย่างเป็นทางการเกียรติแก่นักคนที่สำคัญของประเทศผู้ให้ยืม เช่น รัฐมนตรี เอกอัครราชทูตของประเทศนั้นในฝรั่งเศส หรือบางครั้ง เช่น ในกรณีการให้ยืมประติมากรรม paiwan ที่มีขนาดใหญ่จากไต้หวัน¹¹² มีประธานาธิบดี จาคส์ ชีรัก มาร่วมพิธีเลี้ยงขอบคุณที่จัดโดยพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ภายใน Pavillons des Sessions อย่างเป็นการส่วนตัว เลยทีเดียว
- นโยบายในการหาผู้อุปถัมภ์¹¹³ เช่น มีการจัดเลี้ยงอย่างเป็นทางการภายในส่วนจัดแสดง แก่ บริษัท Pernod Ricard เพื่อเป็นการขอบคุณการอุปถัมภ์ในการสร้างสระน้ำ ชั้นดาดฟ้าของอาคารพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี หรือในกรณีการรับบริจาควัตถุจากผู้อุปถัมภ์รายบุคคล¹¹⁴ ทั้งนี้เพราะผู้บริจาคต่างภูมิโหลิกที่วัตถุ ได้มีโอกาสมาจัดแสดงที่ "พิพิธภัณฑ์ลูฟร์"
- นอกจากนี้ พื้นที่แห่งนี้ยังมีส่วนสำคัญในการประชาสัมพันธ์โครงการ¹¹⁵ อย่างละเอียดแก่ผู้สนใจอีกด้วย

¹⁰⁸ ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นในหัวข้อ 5.1.1.

¹⁰⁹ ดูรายละเอียดในหัวข้อ 8

¹¹⁰ ดูรายละเอียดในหัวข้อ 11

¹¹¹ จากวัตถุจัดแสดงทั้งหมดจำนวน 117 ชิ้น มีจำนวนกว่า 10 ชิ้นที่ทางประเทศที่มาของวัตถุในยืมจัดแสดง เป็นระยะยาว

¹¹² ดูรายละเอียดในหัวข้อ 11.1.

¹¹³ ดูรายละเอียดในหัวข้อ 12.1.

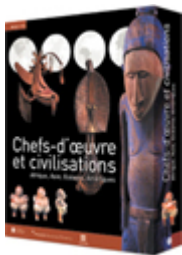
¹¹⁴ มีวัตถุที่ได้รับการบริจาคเป็นจำนวน 15 ชิ้น ในส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions

¹¹⁵ ดูรายละเอียดในหัวข้อ 7.1.3.

ท้ายที่สุด การเปิดพื้นที่จัดแสดงยังเปิดโอกาสให้ทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี สามารถใช้เนื้อหาในการจัดแสดง มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น เสื้อสิ่งพิมพ์และซีดีรอม เพื่อเป็นการเสริมรายได้ในระหว่างโครงการ

ตัวอย่างในภาพซ้ายมือ (บน) เป็นแคตตาล็อก**ประติมากรรม**และซีดีรอม (ภาพล่าง) ของ**การผลิตร่วมระหว่างพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีและสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ** ผลิตภัณฑ์ทั้งสองนี้มีวางขายในเครือข่ายร้านค้าจำหน่ายของสมาพันธ์ฯ ตั้งแต่เริ่มเปิดส่วนจัดแสดงในปี ค.ศ. 2000

ในปี ค.ศ. 2002 ยอดขายของแคตตาล็อก**ประติมากรรม** นั้นเป็นจำนวน 863 เล่ม (ทั้งภาษาฝรั่งเศสและอังกฤษ) ส่วนยอดขายซีดีรอมนั้นเป็นจำนวน 1, 158 แผ่น (ทั้งภาษาฝรั่งเศสและอังกฤษ)¹¹⁶

ผลต้อนรับของผู้เข้าชมส่วนจัดแสดงที่ Pavillons des Sessions

ในสัปดาห์แรกแห่งการเปิดส่วนจัดแสดงอย่างเป็นทางการ มีผู้ชมมาเข้าชมเป็นจำนวน 8,000 คน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่มากเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่จัดแสดงที่มีความสามารถในการรองรับผู้เข้าชมเพียง 300 คนในเวลาเดียวกัน¹¹⁷

ในปี ค.ศ. 2003 มีจำนวนผู้เข้าชมส่วนจัดแสดงที่ Pavillons des Sessions เป็นจำนวน 584,585 คน โดยเฉลี่ยแล้วจะมีผู้เข้าชมเฉลี่ยเดือนละ 48,715 คน ในปีเดียวกันมีการจัดฉลองครบรอบปีที่ 3 แห่งการจัดแสดงในส่วนนี้ และ มีการให้รางวัลเป็นหนังสือ ซีดีรอมและของที่ระลึก แก่ผู้ที่เข้าชมเป็นรายที่ 2 ล้าน ซึ่งเป็นเด็กหญิงอายุ 11 ปี สัญชาติอเมริกา

การฉลองครบรอบ 3 ปีเป็นการ**สร้างพลวัตแก่โครงการ** เป็นการสร้างอีเวนต์ (Event) เป็น**โอกาส**ในพิพิธภัณฑ์สามารถใช้เหตุการณ์นี้ในการจัดทำกิจกรรมต่างๆเป็นพิเศษ ทั้งในด้านการจัดนิทรรศการชั่วคราวเสริม การจัดประกวดบทความ การเชิญบุคคลสำคัญมาร่วมงาน....

¹¹⁶ รายงานประจำปีขององค์การอิสระ พิพิธภัณฑ์สถาน ดู เก บรองลี ปี ค.ศ. 2002

¹¹⁷ Ministère des affaires étrangères, "L'hommage de la France aux arts premiers" art et spectacles, LABEL FRANCE, N. 41, 10/2002

7. การประชาสัมพันธ์โครงการ

การประชาสัมพันธ์โครงการพิพิธภัณฑ์สถาน ดุ เก บรองลี จะแบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ คือ การประชาสัมพันธ์โครงการสำหรับประชาชนทั่วไป การประชาสัมพันธ์โครงการกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และการประชาสัมพันธ์กับฝ่ายสื่อสารมวลชน และอื่นๆ

7.1. การประชาสัมพันธ์โครงการสำหรับประชาชนทั่วไป

7.1.1 ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์

ลักษณะเว็บไซต์ของโครงการพิพิธภัณฑ์จะเป็นลักษณะเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลหรือ Portail Web

นโยบายของเว็บไซต์

เว็บไซต์ <http://www.quaibrany.fr/> ของพิพิธภัณฑ์มีเป้าหมายหลักเพื่อการยกคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม (patrimoine) ที่เป็นเสมือนรากฐานของพิพิธภัณฑ์ เว็บไซต์นี้จะนำเสนอมรดกทางวัฒนธรรมทั้งในฐานะที่เป็นมรดกของชาติและของมนุษยชาติให้แก่สาธารณชนอย่างเปิดกว้างมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของเว็บไซต์มีดังนี้

- เพื่อตอบสนองแก่ความต้องการของผู้ใช้ในเรื่องการบริการให้ข้อมูล รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้ใช้บริการมาเข้าชมพิพิธภัณฑ์
- เพื่อเป็นการเตรียมตัวก่อนการเข้าชม รวมทั้งเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และเสริมสร้างขบวนการคิด (réflexion) ภายหลังการเข้าชม
- นำเสนอและแสดงวัตถุในคอลเลกชันแก่บุคคลที่ไม่ได้ไปพิพิธภัณฑ์ แต่อย่างไรก็ตามการชมวัตถุผ่านอินเทอร์เน็ตนั้นไม่สามารถมาแทนที่การเข้าชมจริงในพิพิธภัณฑ์ได้
- เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถทำการค้นหาข้อมูลแบบทางไกลได้
- เพื่อเป็นเครื่องมือในการทำงานสำหรับผู้ร่วมงานและบุคคลากรของพิพิธภัณฑ์
- จะต้องเป็นเว็บไซต์ที่มีความใกล้ชิดกับวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ให้มากที่สุดทั้ง ในด้านหน้าที่ โครงสร้างและนโยบายด้านกลุ่มผู้ชม

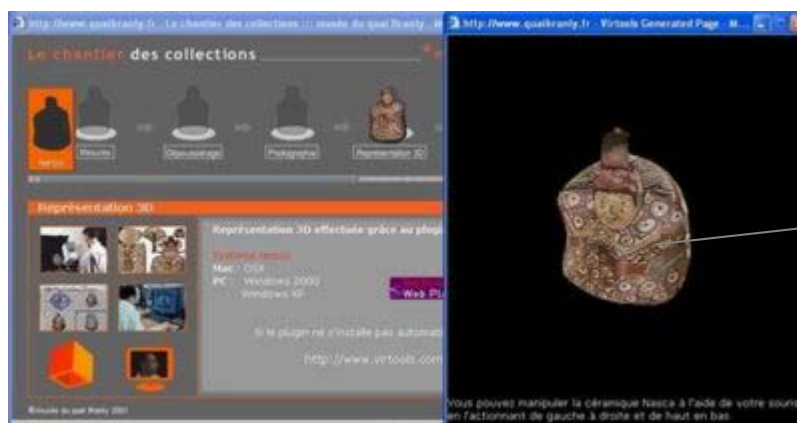
เนื้อหาของเว็บไซต์

เนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับโครงการพิพิธภัณฑ์ ความคืบหน้าการก่อสร้าง นำเสนอวัตถุในคอลเลกชันและโปรแกรมกิจกรรมทางการศึกษาและวัฒนธรรมที่จัดโดยพิพิธภัณฑ์

เว็บไซต์นี้จะเป็นบริการสำหรับประชาชนทั่วไปที่ต้องการรู้จักและเข้าใจโครงการพิพิธภัณฑ์ ส่วนงานต่างๆ รวมทั้งคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ จนถึงปัจจุบันนี้ส่วนที่มีการใช้บริการมากที่สุดของเว็บไซต์คือ หน้าแรก (Homepage) หน้าที่เกี่ยวข้องกับจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions ที่พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ หน้า Webcam และสถาปัตยกรรมของพิพิธภัณฑ์

ตั้งแต่ปี คศ 2003 ทางพิพิธภัณฑ์ได้จัดนำเสนอเนื้อหาในส่วนงานคอลเลกชันบนเว็บไซต์ โดยมีเป้าหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งองค์ความรู้ในการดูแลและการจัดการวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ การนำเสนอเนื้อหาจะเน้นที่ภาพรวมของขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติต่อวัตถุในคอลเลกชันและจะมีการเสริมรายละเอียดต่างๆ ในแต่ละขั้นตอน ทั้งนี้จะไปเป็นเพื่อนำเสนอแบบน่าดึงดูดใจและมีชีวิตชีวา

ในส่วนนี้จะมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อนำเสนอ ซึ่งเป็นความตั้งใจของทางพิพิธภัณฑ์ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการใช้ *HIGH-TECH* เพื่อนำเสนอ *HIGH-TECH* มีการจัดทำฟิล์มบทสัมภาษณ์บุคคลากรในส่วนงานคอลเลกชันเพื่อที่จะสื่อให้เห็นว่างานในส่วนนี้เป็นงานที่ละเอียดและต้องใช้แรงคนเป็นส่วนใหญ่ มีการนำเสนอวัตถุแบบ 3 มิติเพื่อให้ผู้ชมสามารถหมุนดูวัตถุตัวอย่างได้ 360 องศา¹¹⁸

ผู้ให้บริการเว็บไซต์สามารถใช้เมาส์ในการหมุนวัตถุเพื่อดูได้ 360 องศา

เว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ในส่วนคอลเลกชัน

เว็บแมกกาซีน (web magazine)

นอกจากเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์จะเกี่ยวเนื่องกับตัวโครงการเองแล้ว สิ่งที่น่าสนใจคือมีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวเนื่องกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องกับศิลปะและอารยธรรมในแอฟริกา เอเชีย โอเชียเนียและอเมริกา เช่น ข่าวใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับหนังสือหรือนิตยสารที่ออกใหม่และกิจกรรมทางวัฒนธรรม (ละคร ภาพยนตร์...) ทั้งในฝรั่งเศสและต่างประเทศ

เนื้อหาในส่วนนี้จะแบ่งย่อยออกเป็น หน้า *A la une* (A la une) นิทรรศการ หนังสือและนิตยสาร ซีดีเพลงและมัลติมีเดีย การแสดง

¹¹⁸ ในอนาคต เมื่อโครงการแล้วเสร็จผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าใช้บริการเพื่อการศึกษาวัตถุทุกชิ้นในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการจับต้องวัตถุ รวมทั้งเพื่อเป็นการตอบสนองถึงหลักการการเข้าถึง (accessibilité) ด้วย

จุดประสงค์ในการนำเสนอข่าวสารในส่วนนี้นั้นเพื่อ

- แสดงให้เห็นถึงการเปิดกว้างต่องานวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆของพิพิธภัณฑ์
- เป็นการอัปเดตข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้ใช้บริการอยากจะกลับมาเข้าชมเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์อีก
- เป็นการสร้างพันธมิตรและเครือข่ายกับเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ รวมทั้งสถาบันอื่นๆ

ที่น่าสนใจอีกประการในเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี่ คือ มีการใช้ WEB CAM ติดตั้งในสถานที่ก่อสร้างของพิพิธภัณฑ์ ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถติดตามงานก่อสร้างโดยตรง มีการอัปเดตภาพทุกนาที เมื่องานก่อสร้างแล้วเสร็จภาพเหล่านี้จะนำมาใช้ในการจัดทำ แอนิเมชันของส่วนงานการก่อสร้างของพิพิธภัณฑ์

กลุ่มเป้าหมายของเว็บไซต์

กลุ่มเป้าหมายของเว็บไซต์นั้นก็ใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายของพิพิธภัณฑ์ คือ

- ประชาชนทั่วไปทั้งที่เป็น *สมัครเล่น* (amateur) หรือเป็นผู้มีความรู้และสนใจเป็นพิเศษ (*éclairé*)
- เยาวชน (โดยผ่านคำแนะนำจากครูหรือผู้ปกครอง แต่เว็บไซต์นี้ไม่ใช่สำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็ก)
- นักศึกษาและผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้อง ที่สนใจข้อมูลเฉพาะทางเชิงวิชาการ
- ผู้ใช้อินเตอร์เน็ตเป็นประจำ
- นักท่องเที่ยว

มีการปรับแต่งบริการในหัวข้อต่างๆของเว็บไซต์ให้ตรงกับความต้องการที่ต่างกันไปของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะอื่น เช่น สำหรับผู้พิการทางประสาททั้งห้า (ดูรายละเอียดในหัวข้อถัดไป) บริษัทเอกชน สมาชิกของพิพิธภัณฑ์และกลุ่มผู้สื่อข่าว มีการจัดทำเนื้อหาในหมวดข้อมูลทั่วไปและหมวดประชาสัมพันธ์โครงการเป็นสามภาษาคือ ฝรั่งเศส อังกฤษและสเปน ส่วนที่เหลือจะเป็นภาษาฝรั่งเศส ยกเว้นในหมวดนิตยสารเชิงวิชาการ (*revue scientifique*) จะมีการจัดทำเป็นภาษาอังกฤษ

ผลของการใช้บริการทางเว็บไซต์

ถ้า ผู้ใช้เว็บหนึ่งคนเปรียบได้กับผู้เข้าชมหนึ่งคนของพิพิธภัณฑ์แล้ว ตามสถิติ เว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี่ มีคนเข้าใช้บริการประมาณ 2,000,000 คนต่อปี โดยใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 15 นาทีในการดูเว็บไซต์ (ซึ่งคนเข้าชมพิพิธภัณฑ์โดยทั่วไปจะใช้เวลา 2 ชั่วโมง) หรือประมาณ 250,000 ชั่วโมงต่อปี ซึ่งอาจสรุปได้ว่าเนื้อหาของเว็บไซต์นี้น่าสนใจและอยู่ในขั้นที่น่าพอใจอย่างมาก

7.1.2. เว็บไซต์สำหรับผู้พิการทางสายตา

พิพิธภัณฑ์กูเก บรองลีคำนึงถึงหลักการการเข้าถึง (accessibilité) นอกจากจะมีการจัดเตรียมมาตรการต่างๆ เพื่อสนองความต้องการแก่คนพิการในอาคารพิพิธภัณฑ์แล้ว ยังมีการจัดทำเว็บไซต์พิเศษสำหรับผู้พิการทางสายตาด้วย

เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์โครงการ สำหรับผู้พิการทางสายตา ซึ่งการเข้าสู่ส่วนนี้จะผ่านหน้าแรก (Home page) ของเว็บไซต์พิพิธภัณฑ์

เว็บไซต์เพื่อการประชาสัมพันธ์โครงการแก่ผู้พิการทางสายตา ในที่ผลิตขึ้นปีคศ. 2003 เป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่างมาก เพราะว่าผู้พิการสามารถที่จะรับรู้ข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นการเตรียมตัวก่อนมาเข้าชม

ผู้พิการสามารถใช้ Braille Reader หรืออุปกรณ์ที่อ่านออกเสียง Vocal Synthèse เติียบกับคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการอ่านเว็บเพจ

การลำดับเนื้อหาจะเป็นเชิงแนวเส้น (linaire) อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเหมาะกับการทำงานของอุปกรณ์ที่ช่วยในการอ่านของคนพิการ โครงสร้างในแต่ละส่วนจะมีการจัดทำเป็นบทสนทนา ทำให้ผู้พิการทางสายตาได้ยินและสามารถรับรู้ได้ว่าอยู่ในส่วนไหนของเว็บไซต์

7.1.3 . การประชาสัมพันธ์โครงการแก่ผู้ชมที่มาเข้าชม Pavillon des Sessions

ในปี คศ. 2002 พิพิธภัณฑ์ได้ติดตั้งอุปกรณ์มัลติมีเดียในส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับโครงการพิพิธภัณฑ์ ทั้งที่เกี่ยวกับส่วนงานต่างๆ และกิจกรรมที่จะจัดขึ้นในอนาคต หลังจากการเปิดพิพิธภัณฑ์อย่างเป็นทางการ โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อย่อยๆ 9 หัวข้อ คือ ส่วนสถาปัตยกรรม ส่วนงานก่อสร้าง คอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ส่วนงานคอลเลกชัน นโยบายพิพิธภัณฑ์ การศึกษาและการค้นคว้าวิจัย มีเดียเทคนิทธิรศการและการแสดง กิจกรรมทางวัฒนธรรมและการศึกษา

อุปกรณ์มัลติมีเดียในส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions พิพิธภัณฑ์ลูฟร์

7.2. การประชาสัมพันธ์โครงการกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

7.2.1. เพื่อบุคลากรทางการศึกษาและวัฒนธรรม

จะเป็นการจัด นิทรรศการเคลื่อนที่ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโครงการ มี 3 ภาษา ฝรั่งเศส อังกฤษและสเปน นิทรรศการชุดนี้จะเป็นลักษณะแผ่นป้ายอธิบาย จำนวน 10 กว่าแผ่น มีรูปภาพและข้อความประกอบ เนื้อหาที่สำคัญได้แก่ ความเป็นมาของโครงการ ปฏิทินการดำเนินโครงการ ส่วนงานออกแบบจัดแสดงและสถาปัตยกรรม และเนื้อหาเชิงวิชาการของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี รวมทั้งส่วนจัดแสดงที่ Pavillon de Sessions ในพิพิธภัณฑ์ลูฟร์

ชุดนิทรรศการเคลื่อนที่เพื่อการประชาสัมพันธ์โครงการ
ในส่วนทางเข้าของพิพิธภัณฑ์ศิลปะ อาฟริกาและโอเชีย

เนื่องจาก กลุ่มเป้าหมายของการจัดนิทรรศการเคลื่อนที่นี้ คือ **เครือข่ายการศึกษาและวัฒนธรรม** ฉะนั้นสถานที่ที่จะนำนิทรรศการชุดดังกล่าวไปจะแสดง จะเป็นใน พิพิธภัณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ อารยธรรม วิทยาศาสตร์และสังคม รวมไปถึงสถานที่ราชการอื่นๆทั้งในและต่างประเทศ เช่น สำนักงานกิจการวัฒนธรรมในภูมิภาค สถานกงสุลและสถานทูต โรงเรียนและสถานการศึกษาอื่นๆ เป็นต้น

7.2.2. เพื่อองค์กรต่างๆ และประชากรที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งประชากรที่อาศัยในเขตเมืองหลวงและปริมณฑล

การประชาสัมพันธ์ในส่วนนี้ จะเป็นการจัดทำจดหมายข่าว (Lettre d'information) และ แผ่นพับที่เป็นการประชาสัมพันธ์แบบเป็นทางการ (Brochure institutionnelle)

- จดหมายข่าว

จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และแสดงความโปร่งใสของโครงการ จดหมายข่าวจะถูกจัดส่งไปตามที่อยู่ต่างๆของผู้ที่อาศัยในเขต 7 และเขต 16 ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องทุกคนในโครงการ เนื้อหาในจดหมาย ข่าวจะเกี่ยวกับ ความสำเร็จของโครงการ การก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ โดยผ่านการนำเสนอบทสัมภาษณ์บุคลากรในทีมงานในด้านต่างๆของโครงการ ปฏิทินการดำเนินงาน แบบแปลนตัวอาคาร รวมทั้งกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นในระหว่างการดำเนินโครงการ...

โครงสร้างของจดหมายข่าวจะเหมือนกันทุกฉบับ ประกอบด้วย สาส์นจากประธานอำนวยการ ส่วนนำเสนอวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ที่เด่นๆพร้อมคำอธิบายและบทสัมภาษณ์ของทีมงาน

ในปี ค.ศ. 2003 มีการจัดพิมพ์ จดหมายข่าว ฉบับที่ 3 ประจำเดือน มิถุนายน เป็นจำนวน 10,000 ฉบับ และได้จัดส่งตามครัวเรือนต่างๆกว่า 7 300 ฉบับ ตัวอย่างหัวข้อของจดหมายข่าวเช่น

- การขุดค้นโบราณคดีในพื้นที่ก่อสร้างของพิพิธภัณฑ์
- การให้บริการแก่คนพิการในพิพิธภัณฑ์
- สถานที่จอดรถ
- สาเหตุของการล่าช้าของโครงการ
- การครบรอบปีที่ 3 ของการจัดแสดงใน Pavillon des Sessions ที่ลูฟร์
- บทสัมภาษณ์ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาและค้นคว้าวิจัย

ในปีค.ศ. 2004 จดหมายข่าวจะออกเพิ่มเป็นทุกไตรมาสและจะเพิ่มปริมาณการจัดพิมพ์ด้วย

- แผ่นพับ

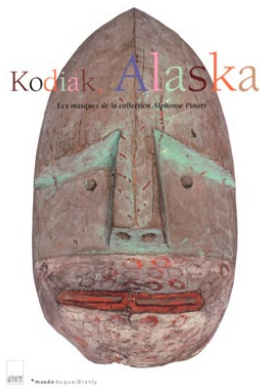
ส่วนแผ่นพับที่จัดผลิตขึ้นปีละ 1 ครั้ง จะเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างเป็นทางการ เริ่มจัดพิมพ์เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ 2003 และในปี ค.ศ 2004 จัดพิมพ์เป็น 3 ภาษา คือ ฝรั่งเศส อังกฤษและสเปน ตัวอย่างเนื้อหา เช่น ในฉบับแรกจะเกี่ยวกับ

- กลุ่มผู้ชมที่ไปชมในส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions ที่ลูฟร์
- สัมมนาและกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้น
- โครงการการก่อสร้าง
- การรายงานผลการปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์และเทคนิคในส่วนงานต่างๆของโครงการ
- กิจกรรมระหว่างประเทศของโครงการและการจัดสร้างเครือข่ายการทำงานกับนักวิชาการในประเทศที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมที่จะเป็นส่วนหนึ่งของหัวข้อในการจัดแสดง

7.3. การประชาสัมพันธ์กับฝ่ายสื่อสารมวลชน และอื่นๆ

ตั้งแต่การเปิดตัวโครงการอย่างเป็นทางการ พิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลีดำเนินการประชาสัมพันธ์กับสื่อมวลชนในหลายแขนงอย่างสม่ำเสมอ เช่น สื่อมวลชนที่เกี่ยวกับสังคม สถาปัตยกรรม โบราณคดี ศิลปะและการแสดง

ในปี ค.ศ. 2002 มีการจัดเลี้ยง อาหารเช้าแก่นักข่าว ตามด้วยการเยี่ยมชมพื้นที่ก่อสร้างอาคารและส่วนงานคอลเลกชัน และมีการแจก Press Release ทั้งภาษาฝรั่งเศสและอังกฤษ

หน้าปกแคตตาล็อกนิทรรศการ
Kodiak, Alaska ผลิตโดย
พิพิธภัณฑสถาน ดู เก บรอนลี

นอกจากการประชาสัมพันธ์ตัวโครงการพิพิธภัณฑสถานเองแล้ว การจัดกิจกรรมต่างๆโดยพิพิธภัณฑสถานเองหรือโดยความร่วมมือกับสถาบันอื่นๆนั้นเป็นโอกาสที่ดีที่ทำให้ฝ่ายสื่อมวลชนยังคงกล่าวถึงพิพิธภัณฑสถานอย่างสม่ำเสมอ เช่น ในการเปิดนิทรรศการ Kodiak, Alaska ที่จัดแสดงระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2002 ถึง มกราคม 2003 ที่พิพิธภัณฑสถานศิลปะแอฟริกาและโอเชียเนียเดิม¹¹⁹ มีการเชิญผู้สื่อข่าวทั้งในและต่างประเทศมาร่วมพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ โดยมีการเน้นสารที่ต้องการสื่อคือ **เป็นนิทรรศการชั่วคราวชุดแรกที่เกิดขึ้นโดยพิพิธภัณฑสถาน ดู เก บรอนลี** มีการจัดส่ง Press Release สองครั้งในช่วงกลางเดือนมิถุนายนและกลางเดือนกันยายน รวมทั้งจัดส่งเอกสารประกอบที่สมบูรณ์ 15 วันก่อนวันเปิด มีการจัดเยี่ยมชมนิทรรศการเฉพาะสำหรับผู้สื่อข่าวตลอดระยะเวลา 15 วันภายหลังพิธีเปิด รวมทั้งในเดือน มกราคม ก่อนช่วงปิดนิทรรศการ ผลการใช้เทคนิคการประชาสัมพันธ์นี้ คือ มีจำนวนบทความต่างๆที่กล่าวถึงนิทรรศการในสื่อต่างๆทั้งในและนอกประเทศ มากกว่า 80 บทความ

เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมผลงานการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน ทางพิพิธภัณฑสถานได้จัดทำ Press Review ประจำปี ในปี ค.ศ. 2002 มีการรวบรวมบทความข่าวในสื่อต่างๆทั้งหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุและโทรทัศน์ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ รวมกว่า 517 ครั้ง

ที่น่าสนใจอีกประการคือการรณรงค์โฆษณา

ตั้งแต่มีการเปิดส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions ในปี ค.ศ. 2000 พพิธภัณฑสถาน ดู เก บรอนลี ได้ว่าจ้างบริษัท Polymago ในการทำการรณรงค์โฆษณาการเปิดส่วนจัดแสดง โดยเป็นการติดต่อใช้ภาพถ่ายหน้ากากขึ้นหนึ่งที่อยู่ในคอลเลกชันบนพื้นสีดำ เป็นการนำเสนอแบบต้องการทำให้สะดุดตาอย่างมาก ซึ่งเป็นความตั้งใจที่ต้องการส่งสารที่กระชากความสนใจแก่ผู้พบเห็น หน้ากากขึ้นเดียวกันนี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นภาพปกเอกสารที่แจกจ่ายให้แก่นักข่าวสำหรับนิทรรศการ Kodiak, Alaska เป็นจำนวน 1,000 ชุด รวมทั้งมีการนำไปผลิตเป็นโปสเตอร์เพื่อนำไปวางแจกในสถานที่ต่างๆ โดยผ่านเครือข่าย Cartcom ของบริษัท FNAC เป็นจำนวน 40,000 แผ่น มีการจัดพิมพ์โดยใช้ภาพถ่ายเดียวกันนี้สำหรับโปสเตอร์ขนาด 40x60 ติดตามสถานที่ต่างๆ 500 แห่ง รวมทั้งเพื่อการจัดพิมพ์บัตรเชิญสำหรับผู้สื่อข่าวสำหรับพิธีเปิดเป็นจำนวน 2,400 แผ่น

¹¹⁹ พพิธภัณฑสถานศิลปะแอฟริกาและโอเชียเนียปิดไปแล้วอย่างเป็นทางการในปลายปี ค.ศ. 2003 และอาคารสถานที่เดิมของพิพิธภัณฑสถาน จะจัดเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งการอพยพ โดยเนื้อหาส่วนหนึ่งจะกล่าวถึง การอพยพของชนชาติอื่นๆที่เข้ามาอาศัยอยู่ในฝรั่งเศส ส่วนพิพิธภัณฑสถานมานุษยวิทยายังคงเปิดให้บริการ แต่วัตถุในคอลเลกชันเหลือเพียงวัตถุก่อนประวัติศาสตร์ ปัจจุบันนี้เหล่านักวิชาการยังถกเถียงกันอยู่ถึงอนาคตของพิพิธภัณฑสถานมานุษยวิทยาแห่งนี้ บ้างก็ว่าจะจัดทำเป็นพิพิธภัณฑสถานก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งวัตถุจัดแสดงส่วนใหญ่จะเป็นวัตถุก่อนประวัติศาสตร์ โครงกระดูก เครื่องมือเครื่องใช้ที่ขุดพบ....บ้างก็ว่าจะจัดในหัวข้อเกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยเป็นการจัดแสดงแบบใช้สื่อต่างๆเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้

เทคนิคอีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจในการรณรงค์การโฆษณา
คือ การใช้พื้นที่โดยรอบของพื้นที่ก่อสร้างตัวอาคารพิพิธภัณฑ์
ในการโฆษณาโครงการ

ตั้งแต่งานก่อสร้างได้เริ่มต้น พิพิธภัณฑ์ได้วางจ้างบริษัท Polymago
ในการออกแบบป้ายโฆษณาโครงการพิพิธภัณฑ์ โดยจะนำไปติดไว้
รอบพื้นที่ก่อสร้าง ในส่วนต่างๆ เช่น
ในส่วนด้านหน้าติดแม่น้ำแซน (ดังรูป) ในส่วนนี้จะเป็นการจองพื้นที่

โฆษณาที่เป็นแบบหมุนเวียนที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งทางพิพิธภัณฑ์ได้ให้สัมปทานแก่บริษัท Avenir ในการจัดการ จุดประสงค์
ที่สำคัญในการติดป้ายโฆษณาแบบเน้นการความสะอาดตานี้ คือ การเล็งกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนเดินถนนและผู้ใช้พาหนะ
ต่างๆถึงสถานที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ ส่วนการติดป้ายประชาสัมพันธ์ในแถบถนนด้านในจะเป็นป้ายขนาดเล็กจำนวน 14 แผ่น
ที่มีรายละเอียดโครงการเพิ่มขึ้นมาจะมีไว้สำหรับผู้ที่อยู่ใกล้เคียงกับพิพิธภัณฑ์

การแถลงการณ์ความคืบหน้าของโครงการเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2001 ที่ Collège de France

การจัดการแถลงการณ์ความคืบหน้าของโครงการ

โครงการนี้เป็นพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลั่นเป็น

โครงการที่มีขนาดใหญ่ มีการทำงาน

ร่วมกันกับหลายฝ่าย ระยะเวลาของโครงการ
ก็กว่า 7 ปีมาแล้ว

การแถลงการณ์ความคืบหน้าของโครงการนี้
เป็นตัวอย่างที่ดีอย่างมากสำหรับการทำให้
เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ทำงานเพื่อ
โครงการทั้งในอดีต ปัจจุบันและใน
อนาคต

ในการนี้มีการเชิญผู้รับผิดชอบในส่วนงานต่างๆมาแถลงความคืบหน้าในส่วนงานของตน เช่น ประธานอำนวยการที่จะมา
กล่าวถึงนโยบายและบริหาร สถาปนิกจะมาพูดในเรื่องแบบตัวอาคารและพื้นที่ก่อสร้าง ผู้รับผิดชอบในส่วนจัดแสดงจะ
มากล่าวถึงแนวคิดและการวางแผนการจัดแสดง.....ซึ่งส่วนใหญ่บุคคลากรที่มาในครั้งนี้เป็นเป็นบุคคลากรที่เริ่มเข้ามาใน
โครงการตั้งแต่ในช่วงปฏิบัติการ (Phase opérationnelle)

การแถลงการณ์นี้ทำให้ผู้ที่เคยร่วมงานในช่วงการเตรียมการ (Phase préparatoire) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการ นัก
มานุษยวิทยา...ที่เคยทำงานในด้านเนื้อหาและปรัชญาของพิพิธภัณฑ์ สามารถรับรู้ถึงความคืบหน้าของโครงการ มีการเปิด
โอกาสให้อภิปรายร่วมกับผู้เข้าฟังซึ่งส่วนใหญ่มาจากวงการพิพิธภัณฑ์และการศึกษา ผู้ร่วมเตรียมการและเข้าฟัง

แถลงการณ์มีประมาณกว่า 300 คน นอกจากนี้ที่น่าสนใจคือ เอกสารสรุปการประชุมในครั้งนั้นมีการรวบรวมไว้อย่างดีและจัดให้บริการแก่ผู้ที่สนใจ โดยผ่านเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์

8. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากลุ่มผู้ชมของพิพิธภัณฑ์ในอนาคต

พิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี นั้นมีจุดยืนอย่างแนชัดในการเป็นสถานที่ที่จะเผยแพร่องค์ความรู้และวัฒนธรรม และมีส่วนเสริมของการเรียนรู้ในโรงเรียน ฉะนั้นงานในส่วนนี้จะเน้นจะเป็นการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานต่างๆในสังกัดกระทรวงศึกษา

กิจกรรมต่างๆที่จะจัดขึ้นจะมาจากหลักการ 3 ประการดังนี้คือ

- จะต้องเป็นไปเพื่อการใช้ความกระจ่างเกี่ยวกับวัตถุและวัฒนธรรมต่างๆต่อผู้เข้าชม ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการเข้าชม อันเนื่องมาจากว่า วัตถุนั้นไม่สามารถอธิบายตัวของมันเองได้
- จะต้องออกไปหากลุ่มผู้ชมที่ไม่ค่อยได้มีโอกาสสัมผัสหรือมาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ ถ้าจำเป็นก็อาจจะนำเอาวัตถุหรือสื่อข้อมูลอื่นๆออกไปนำเสนอนอกสถานที่
- พยายามให้ ศิลปิน อาจารย์ในมหาวิทยาลัย นักชาติพันธุ์วิทยาและภัณฑารักษ์ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี

การเปิดส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions มีประโยชน์อย่างมากในการพัฒนากลุ่มผู้ชมทั้งประชาชนทั่วไปและโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูอาจารย์ มีการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่มีรูปแบบที่หลากหลาย กับชั้นเรียนต่างๆ มีการทำงานร่วมกันกับแผนกวัฒนธรรมของสำนักงานการศึกษาในเขตปารีสและปริมณฑล รวมทั้งกับสถาบันการเรียนรู้อื่นๆนอกกระบวนการศึกษา อาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนดังนี้

8.1. ความสัมพันธ์กับกระทรวงศึกษาธิการ

มีการจัดทำสัญญาความร่วมมือระหว่างพิพิธภัณฑ์และสำนักงานการศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างพิพิธภัณฑ์และคณะครูอาจารย์แบบยั่งยืน กิจกรรมต่างๆภายใต้โครงการต่างๆจะเน้นที่การถ่ายทอดองค์ความรู้เชิงวัฒนธรรม (Médiation culturelle) ในส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions ที่ลูฟร์ และมีการประเมินผลการทำงานของนักเรียนต่อหน้าวัตถุจัดแสดง ในปลายปีการศึกษา ตัวอย่างเช่น

O การเซ็นสัญญาความร่วมมือกับสำนักงานการศึกษาเครเตย (Académie de Créteil)

มีโรงเรียนที่ร่วมโครงการ 2 แห่ง คือ

โรงเรียนระดับ ปวช. กุสตาฟ ไอเฟล (Lycée technique et général Gustave Eiffel de Gagny) สำหรับปีการศึกษา 2002-2003 จะเป็นหัวข้อเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ ดูเกบรองลี มีการจัดชมพื้นที่เขตก่อสร้าง

ส่วนอีกแห่งคือโรงเรียนประถมศึกษา Paul-Vaillant Courtier ของจังหวัด Villejuif ปีการศึกษา 2003-2004 สำหรับชั้นเตรียมและชั้นประถมศึกษาปี 1-2 มีการจัดทำโครงการกิจกรรมในรูปแบบการค้นพบวัตถุ ศิลปะและวัฒนธรรมในอาฟริกา มีการจัดชมส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions แบบมีการเล่า นิทานพื้นบ้านประกอบ รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการเยี่ยมชมโดยใช้ **บันทึกการสำรวจ**¹²⁰ (Carnet de Voyage)

O การเซ็นสัญญาความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยฝึกหัดครูของเครเตย (Institut Universitaire de Formation des Maîtres-IUFM)

ในส่วนนี้จะเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อครูและอาจารย์ในระดับก่อนอุดมศึกษา¹²¹ ทั้งนี้การเซ็นสัญญาความร่วมมือจะมีผลในด้านการประยุกต์ใช้เนื้อหาของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีสอดใส่เข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอนประจำ และในการนี้ พิพิธภัณฑ์จะทำหน้าที่คล้ายพันธมิตรร่วมในการนำเสนอกิจกรรม

¹²⁰ การจัดทำบันทึกการสำรวจนี้น่าสนใจอย่างมาก ถือว่าเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่แสดงถึงการประยุกต์ใช้การถ่ายทอดองค์ความรู้เชิงวัฒนธรรม (Médiation culturelle) เพราะว่า การนำเสนอเนื้อหาของส่วนจัดแสดงนั้นจะต่างกันไปขึ้นกับกลุ่มผู้ชม (publics) ฝ่ายกิจกรรมทางการศึกษาของโครงการพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ได้จัดทำบันทึกการสำรวจที่แตกต่างกันสำหรับกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่มแบ่งตามอายุดังนี้ สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี สำหรับเยาวชนอายุ 8-12 ปี และสำหรับผู้ใหญ่ (ผู้วิจัยได้คัดเลือกนำเอาตัวอย่างของการนำเสนอเนื้อหาวัตถุวัฒนธรรมอาฟริกาขึ้นเดียวกัน มีการดัดแปลงรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกันเพื่อให้เข้ากับกลุ่มผู้ชมทั้งสามแบบ รายละเอียดอยู่ในภาคผนวกของบทนี้)

นอกจากนี้ ผู้ชมทั่วไป ทั้งเด็กและผู้ใหญ่สามารถที่จะดาวน์โหลด *บันทึกการสำรวจ*นี้ได้จากเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ฯ และสามารถอ่านเพื่อทำความเข้าใจ ถือได้ว่าเป็นการเตรียมการก่อนการเข้าชม ทั้งยังมีประโยชน์ต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัว ผู้ปกครองและบุตรสามารถมีบันทึกการสำรวจ ของตนเองและสามารถเล่นเกมสำรวจนี้ได้ทั้งครอบครัว

¹²¹ คล้ายกับเป็นการอบรมครูเพื่อที่จะให้รู้จักถึงวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ เพื่อที่จะนำไปประกอบการสอน

ตัวอย่างกิจกรรมเช่น การจัดนิทรรศการเคลื่อนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ดูเกบรองลี เช่น ในปี 2003 จะเป็นนิทรรศการเกี่ยวกับประติมากรรม Igbo ที่สำนักงานการศึกษา รวมทั้งมีการนำเอาประติมากรรมของจริงมานำเสนอและอธิบายประวัติความเป็นมา รวมทั้งเนื้อหาเชิงวิชาการให้แก่คณะครูอาจารย์ในเขตการศึกษาด้วย มีจำนวนครูอาจารย์มีเข้าอบรมประมาณ 200 คน ส่วนในปี 2004 นี้ มีการจัดสัมมนาที่โรงเรียนมัธยมปลาย Saint-Exupéry ซึ่งเป็นสัมมนาที่จัดขึ้นเฉพาะเพื่อครูอาจารย์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะโอเชียเนีย

ตัวอย่างของการใช้เนื้อหาของพิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนการสอนระดับมัธยม เช่น ในหลักสูตรประวัติศาสตร์-ภูมิศาสตร์ จะมีการนำเสนอกรณีศึกษาที่เกี่ยวกับการล่าอาณานิคมและการมองทวีปอาฟริกาโดยสายตานตะวันตก ในวิชาคณิตศาสตร์ อาจมีการยกประเด็นเรื่องสมดุลง (symétrie) โดยผ่านวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ หรือในวิชาภาษาฝรั่งเศสก็จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับนิยายต่างๆ หรือ ในกรณีวิชาสเปนศึกษา จะเป็นการยกประเด็นในด้านความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างอาฟริกาและลาตินอเมริกา หรืออาจจะประยุกต์ใช้เนื้อหาของพิพิธภัณฑ์ได้อีกในวิชาเกี่ยวกับงานจัดการเอกสาร (Documentation) วิชาศิลปะและดนตรี เป็นต้น

ตัวอย่างของการนำเอาวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ไปประยุกต์ใช้ประกอบการเรียนการสอน		
		
วัตถุ : หน้ากากรูปงูจากวัฒนธรรม Nalu สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในเรื่องความได้ดุลย์	วัตถุ : กลองรูปกระป๋องจากวัฒนธรรม yangéré สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนวิชาดนตรี และวิชาศิลปะ เป็นต้น	วัตถุ : หน้ากากลี้กลับจาก Alaska ประกอบความเชื่อ เรื่องหงส์นำทางปลาขาวเพื่อไปหานักล่าสัตว์ ในช่วงฤดูหนาว จะสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนในเรื่องการเล่าเรื่อง ในวิชาภาษาศาสตร์

O โครงการ มุมมองของเด็ก-ประติมากรรมจากแดนไกล (Regards d'enfants - sculptures d'ailleurs)

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2003 ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้จัดกิจกรรมทางการศึกษาให้แก่ เด็กเล็กและเยาวชนจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ภายใต้ชื่อโครงการ มุมมองของเด็ก-ประติมากรรมจากแดนไกล โดยเป็นการจัดแสดงผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ (ภาพระบายสี รูปปั้น ภาพถ่าย...) ของนักเรียน ที่ทำขึ้นภายหลังการเข้าเยี่ยมชมพร้อมการบรรยาย ในส่วนจัดแสดงที่ Pavillons de Sessions

การจัดแสดงผลงานของนักเรียนในระดับอนุบาลภายในส่วนจัดแสดงที่ Pavillons de Sessions

จุดประสงค์หลักของโครงการนี้คือ นอกจะเป็นการนำเสนอผลงานของเด็กนักเรียนและบุคลากรของพิพิธภัณฑสถานแล้ว กิจกรรมนี้ยังสามารถดึงดูดผู้ปกครองในการเข้ามาชมผลงานด้วย ซึ่งภายหลังจากจะกลายเป็นกลุ่มผู้ชมในอนาคตของพิพิธภัณฑสถานได้

ในปี ค.ศ. 2003 มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 4 แห่ง คือ โรงเรียนอนุบาล rue Madame (Paris) โรงเรียนประถม Paul-Vaillant (Villejuif) โรงเรียนมัธยมต้น Sonia Delaunay (Paris) และ โรงเรียนมัธยมต้น Guillaume Apollinaire (Paris)

8.2. ความสัมพันธ์กับสถาบันการเรียนรู้อื่นๆ นอกกระบวนการศึกษา

O การเซ็นสัญญาความร่วมมือกับบ้านเยาวชน Louveciennes

การแสดงของเด็กๆจากบ้านเยาวชน Louveciennes ที่ Pavillon des Sessions

เป็นผลของความร่วมมือระหว่างฝ่ายกิจกรรมการศึกษาของพิพิธภัณฑสถานกับ เทศบาลเมือง Louveciennes (Yvelines) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001

ในปี ค.ศ. 2003 มีเยาวชนอายุระหว่าง 6-12 ปี มาร่วมโครงการกว่า 100 คน

ลักษณะกิจกรรมจะเป็นการคัดเลือกวัตถุที่จัดแสดงใน Pavillon des Sessions จำนวน 7 ชิ้น ที่เกี่ยวข้องกับท่าทางการแสดงออกของร่างกาย หลังจากนั้นจะเป็นการจัดเวิร์คช็อปให้เยาวชนทำจำลองวัตถุดังกล่าวโดยใช้วัสดุต่างๆเช่น ดินเผา นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดง การเต้นรำและดนตรี สำหรับเยาวชนที่ร่วมโครงการต่อหน้าผู้ปกครอง ในส่วนจัดแสดงของ Pavillon des Sessions ด้วย

O ความร่วมมือกับโรงละครแห่งชาติไซโยท์ (Théâtre National de Chaillot)

Merlin Nyakam นำเด็กๆชมพิพิธภัณฑ์
แบบมีการเดินรำประกอบ

พิพิธภัณฑ์ได้จัดโครงการร่วมกับโรงละครแห่งชาติไซโยท์ ในปี ค.ศ. 2003

มีการเชิญนักเต้นรำเชื้อชาติคาเมรูน Merlin Nyakam ซึ่งเป็นเจ้าของผลงานการแสดง การเต้นรำดั้งเดิมที่ได้แรงบันดาลใจจากวัฒนธรรมอาฟริกา ที่โรงละครแห่งชาติ

Merlin Nyakam นำเด็กๆชมพิพิธภัณฑ์ในส่วนศิลปะอาฟริกา แบบมีการเต้นรำประกอบ เป็นจำนวน 8 กลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์และน่าสนใจอย่างมาก

O การจัดประกวดการเขียนเรียงความ

ประธานอำนวยการพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี
กำลังมอบของรางวัลให้แก่เด็กที่ชนะการ
ประกวดเรียงความ

เนื่องในโอกาสการเปิดส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions ครบรอบ 3 ปี ในปี 2003 ที่ผ่านมา ทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ได้จัดประกวดการเขียนเรียงความสำหรับเยาวชนอายุ 8-12 ปี โดยมีหลักการคือ เขียนจินตนาการประวัติของวัตถุจำนวนหนึ่งขึ้น จาก**บันทึกนักสำรวจ (8-12ปี)** การประกาศผลจะผ่านนิตยสารเยาวชน Les Clés de l'actualité junior และผ่านทางอินเทอร์เน็ตของพิพิธภัณฑ์

9. การร่วมจัดกิจกรรมกับพิพิธภัณฑ์และสถาบันอื่นๆ

มีประเด็นที่น่าสนใจอีกประการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี คือ **การเริ่มทำแบบพึ่งพาอาศัย**

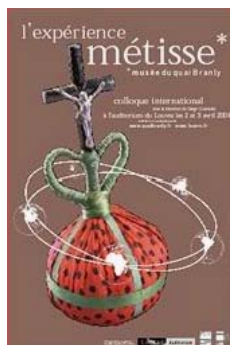
ตามที่ได้เคยกล่าวไปข้างต้น ว่านิทรรศการชุดแรกที่เกิดขึ้นโดยพิพิธภัณฑ์คือ Kodiak, Alaska ที่มีขึ้นในปี ค.ศ. 2003 ซึ่งก่อนหน้านี้ ในขณะที่ทางพิพิธภัณฑ์นั้นยังไม่พร้อมในการเป็นผู้จัดนิทรรศการ ด้วยเหตุที่ว่า นักวิชาการและภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑ์ที่สืบทอดโดยทั่วไปในการเตรียมเนื้อหาและคัดเลือกวัตถุเพื่อการจัดนิทรรศการมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมเนื้อหาของโครงการพิพิธภัณฑ์รวมทั้งงานในส่วนการจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions

ทางพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลีจึงประสานงานให้ทาง**สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ**¹²² ในการจัดนิทรรศการ Kannibals et Vahinés (ชนเผ่าแห่งทะเลใต้) ในปี ค.ศ. 2002 ที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะแอฟริกาและโอเชียเนียเดิม โดยที่ทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีจะเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับกิจกรรมทางการศึกษาและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับนิทรรศการนี้ ตัวอย่างเช่นการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับนิทรรศการสำหรับครูอาจารย์เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน การกิจกรรมและสัมมนาร่วมกับสถาบัน Forum des images

แคตตาล็อกนิทรรศการ
Kannibals et Vahinés
ผลิตโดยสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์ฯ

ในการนี้ที่น่าสนใจอย่างยิ่งคือ การพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลีขอรับงานในส่วนกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับนิทรรศการนั้น ถือว่าเป็นโอกาสที่ในการทดสอบโปรแกรมกิจกรรมต่างๆของทางพิพิธภัณฑ์ด้วย ส่วนทางสมาพันธ์นั้น นอกจากการจัดนิทรรศการชั่วคราวนั้นเป็นหนึ่งในพันธกิจแล้ว นิทรรศการหรืออีเวนท์ (Event) ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่างๆของสมาพันธ์ด้วย

นอกจากนี้ทางพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลียังจัดสัมมนาและกิจกรรมร่วมกับส่วนงานหอประชุมของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์อย่างสม่ำเสมอ เช่น จัดสัมมนานานาชาติ เรื่อง L'Expérience Métisse (ความผสมผสานทางวัฒนธรรมโดยผ่านวัตถุ) อันเป็นผลเนื่องจากว่า มีวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ทั้งของลูฟร์และของดู เก บรองลี เป็นจำนวนมากที่มีลักษณะลูกผสมทางวัฒนธรรม

ในการนี้มีการจัดการเยี่ยมชมพิเศษที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อนี้ (Parcours thématique) แก่ประชาชนที่สนใจทั้งในส่วนจัดแสดงหลักของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์และส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions กิจกรรมนี้ที่น่าสนใจอย่างมากแสดงให้เห็นถึง**ได้ประโยชน์ร่วมกัน**ของพิพิธภัณฑ์ทั้งสองแห่ง

¹²² เป็นองค์กรที่มีบทบาทในการจัดนิทรรศการชั่วคราวในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (ดูรายละเอียดในบท สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ)

10. นโยบายความร่วมมือกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น

ตั้งแต่เริ่มโครงการ พิพิธภัณฑ์ ดุ เก บรองลีมีนโยบายในการเผยแพร่ มรดกทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งจะสนับสนุนในการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือกับพิพิธภัณฑ์และสถาบันอื่นๆ ในส่วนภูมิภาค ซึ่งส่วนใหญ่จะออกมาในรูปแบบของการให้ยืมวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์เพื่อการจัดแสดงและการศึกษา

เช่น ในปี ค.ศ. 2003 ได้ให้ยืมและฝากวัตถุในคอลเลกชันเป็นจำนวนมากแก่พิพิธภัณฑ์ทั้งในปารีสและในต่างจังหวัด เช่น พิพิธภัณฑ์มาตีส์ที่ Château-Cambrésis พิพิธภัณฑ์ Hôtel Dieu ที่ Mantes la Jolie และพิพิธภัณฑ์ de la Castre ที่ Cannes

นอกจากนี้ ในปีเดียวกัน เนื่องในวาระครบรอบ 100 ปีของการเสียชีวิตของศิลปิน Paul Gauguin พิพิธภัณฑ์ได้ให้ยืมวัตถุในคอลเลกชันเป็นกรณีพิเศษแก่สถาบันต่างที่มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น พิพิธภัณฑ์แห่งชาติและหมู่เกาะ พิพิธภัณฑ์ลูกชอมบวร์ก พิพิธภัณฑ์จิตรศิลป์ที่ Quimper รวมทั้งหอศิลป์แห่งชาติ Grand Palais

นอกจากนี้ยังมีการให้ยืมแก่สถาบันการศึกษาเช่น สถาบันฝึกหัดครูที่เคยเคยเพื่อเป็นการอบรมครูอาจารย์ในการนำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ตามที่ได้เคยกล่าวไว้ในข้างต้น

11. นโยบายความร่วมมือระดับนานาชาติ

หนึ่งในพันธกิจพิพิธภัณฑ์ ดุ เก บรอง ลี คือ การสนับสนุนนโยบายความร่วมมือกับประเทศดั้งเดิมของวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ โดยจะออกมาในลักษณะความร่วมมือทางการศึกษาและอบรม การให้ความช่วยเหลือในการอนุรักษ์และปฏิสังขรณ์ รวมทั้งการวิจัยในพิพิธภัณฑ์ต่างๆ และการวิจัยภาคสนาม

นโยบายด้านความร่วมมือระหว่างประเทศจะไม่จำกัดอยู่แค่เพียงการเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการเป็นครั้งเป็นคราวตลอดปี แต่จะรวมถึงบุคคลากรในด้านอื่นๆ เช่น ในด้านการดนตรี หรือด้านทัศนศิลป์ ซึ่งบุคคลากรเหล่านี้สามารถที่จะเข้าร่วมกับการวิจัยหรือการศึกษากับคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยและกับภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑ์

นอกจากนี้ พิพิธภัณฑ์จะเน้นงานค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ กิจกรรมในส่วนนี้จะเป็นการสนับสนุนจากสถานทูตฝรั่งเศสและสถานฝรั่งเศสในต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศจะจัดสรรอนุมัติงบประมาณเพื่อเป็นการเชิญบุคคลากรในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น นักชาติพันธุ์วิทยา นักโบราณคดีและผู้เชี่ยวชาญทางพิพิธภัณฑ์ ตลอดจนอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

พิพิธภัณฑ์จะทำงานในระดับภูมิภาคยุโรป ในการให้การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนบุคคลากรและวัตถุกับสถาบันอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์วิทยา การศึกษาวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์และการวิจัย ดังตัวอย่างที่มีอยู่เช่น สัญญาความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนระหว่างพิพิธภัณฑ์ตาฮิติและมหาวิทยาลัย Ibada ในไนจีเรีย นอกจากนี้ พิพิธภัณฑ์ยังคำนึงถึงผลงาน

การสร้างสรรค์ร่วมสมัยด้วย เช่น มีการว่าจ้างศิลปินอะบอริจินในออสเตรเลียในการวาดภาพจิตรกรรมในส่วนเพดานของตัวอาคารพิพิธภัณฑ์

11.1. นโยบายเพื่อการแลกเปลี่ยนและการยืมวัตถุจัดแสดง

การให้ยืมวัตถุในคอลเลกชันแก่พิพิธภัณฑ์อื่นในต่างประเทศ

ปัจจุบันนี้ นโยบายการให้ยืมวัตถุในคอลเลกชันแก่พิพิธภัณฑ์อื่นในต่างประเทศยังคงจำกัดอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากทางพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลีต้องการที่จะดำเนินงานในส่วนอื่นๆ ให้แล้วเสร็จเพื่อการเปิดพิพิธภัณฑ์อย่างเป็นทางการเช่น การเตรียมการนิทรรศการชั่วคราวและกิจกรรม อย่างไรก็ตามในปี ค.ศ. 2003 ทางพิพิธภัณฑ์ได้ให้ยืมวัตถุในคอลเลกชันเพื่อการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ในต่างประเทศ เช่น เพื่อนิทรรศการ “Art Déco 1910-1939” ที่ Victoria and Albert Museum ลอนดอน เพื่อนิทรรศการ “Vernacular Visionaries : International Outsider Art in Context” ที่ Museum of international Folk Art แชนดา เฟ และเพื่อ ห้องสมุด Luis Angel de Bogota ประเทศโคลัมเบีย

ประติมากรรม calima ที่เป็นแผ่นทองเครื่องประดับหน้าอก ให้ยืมโดยพิพิธภัณฑ์ทองแห่งBogota เพื่อการจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions

การให้ยืมในกรณีหลังนี้น่าสนใจ เพราะว่าเป็นการให้ยืมเพื่อแลกกับการยืมวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ทอง (Musée de l'Or) ที่ Bogota

โดยทางพิพิธภัณฑ์ทองได้ให้ยืม แผ่นทองเครื่องประดับที่หน้าอก เพื่อการจัดแสดงในส่วนจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions เป็นเวลา 2 ปี ส่วนพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ได้ให้ยืม บานประตู Batak อินโดนีเซียแก่พิพิธภัณฑ์ทอง เป็นเวลา 6 เดือน (ซึ่งเป็นระยะเวลาที่มากที่สุดในการยืมวัตถุจากพิพิธภัณฑ์ต่างประเทศ ตามกฎหมายโคลัมเบีย)

พิพิธภัณฑ์ต่างประเทศให้ยืมวัตถุจัดแสดงแก่พิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี

ประติมากรรม kafir Bafhgali
(ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19-ต้น
20?) เป็นวัตถุฝากจัดแสดง โดย
พิพิธภัณฑ์ Peshawar ประเทศ
ปากีสถาน

ตามที่พิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีสนับสนุนนโยบายการฝาก (dépôt) วัตถุใน
คอลเลกชันจากประเทศดั้งเดิมเพื่อการจัดแสดงที่ Pavillon des Sessions ทำให้มี
ความหมุนเวียนวัตถุเพื่อการจัดแสดงตลอดเวลา นอกจากนี้ทำให้ทางพิพิธภัณฑ์
เองสามารถมอง ภาพของนโยบายความร่วมมือในด้านต่างๆกับประเทศดั้งเดิมได้
ชัดเจนขึ้น

ตัวอย่าง การฝากวัตถุเพื่อการจัดแสดง เช่น ในส่วนเอเชีย ประติมากรรม
kafir Bafhgali (ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19-ต้น 20?)

เป็นวัตถุฝากจัดแสดง โดย พิพิธภัณฑ์ Peshawar ประเทศปากีสถาน

นอกจากนี้ยังมีอีกหนึ่งกรณีที่น่าสนใจคือ

ประติมากรรม paiwan
ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20
ให้ฝากจัดแสดงโดย
Institut d'ethnologie
de l'Academia Sinica,
Taipei

การให้ยืมประติมากรรม Nankang จากพิพิธภัณฑ์ของ Institut d'Ethnologie Academia Sinica ไต้หวัน
ประเทศไต้หวัน สภาพของวัตถุชิ้นนี้นั้นบอบบางกว่าที่จะจัดแสดงได้ทันที ทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี
จึงทำการอนุรักษ์และเสริมฐานที่มั่นคง ก่อนการจัดแสดง ภายหลังความเห็นชอบของสถาบันผู้ให้ยืม

ภายหลังการอนุรักษ์ ประติมากรรมชิ้นนี้จัดแสดงอย่างเป็นทางการในโอกาสครบรอบ 3 ปีแห่งการเปิดส่วนจัดแสดงที่
Pavillons des Sessions

11.2. นโยบายเพื่อหาเครือข่ายพันธมิตร

ในปัจจุบันนี้ทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีกำลังพยายามกำลังทำเครือข่ายพันธมิตร โดยมีการเริ่มติดต่อองค์กรและสถาบัน
ต่างๆที่เกี่ยวข้องทั่วโลก

เช่น เครือข่าย ASEMUS (ASIA-EUROPE MUSEUM NETWORK) ที่สนับสนุนโดย ASIA-EUROPE FOUNDATION โดย
ทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีได้มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการของเครือข่ายนี้ ทำให้ได้มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับพิพิธภัณฑ์
พันธมิตรจากทวีปเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับพิพิธภัณฑ์เซี่ยงไฮ้ ซึ่งทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีได้เสนอที่จะให้ความ
ร่วมมืออย่างเป็นทางการ เช่น ในเรื่องการอบรมบุคลากร การจัดทำมาตรฐานเพื่อการจัดเก็บข้อมูลคอลเลกชัน และในเรื่อง
นโยบายเพื่อผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

ตัวอย่างเครือข่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเอเชีย เช่น Pacific Art Association Europe (PAA-E) ซึ่งเป็นองค์กรที่ประสานงานกับ
นักวิจัยจากยุโรปในการศึกษาศิลปะเอเชีย โดยในปี ค.ศ. 2003 พิพิธภัณฑ์ได้จัดเตรียมสถานที่ให้แก่สาขาย่อยของ
สมาคม นอกจากนี้ กิจกรรมของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่น่าสนใจอีกประการ คือ การส่ง

ผู้รับผิดชอบในส่วนเอเชียในการเข้าร่วมโครงการความร่วมมือของกระทรวงการต่างประเทศกับพหุภาคีในประชาคม
เวียดนาม เช่น การช่วยจัดทำโครงการพหุภาคีชาตินิเวศวิทยาแห่งเวียดนาม การให้ความช่วยเหลือในการเตรียมเอกสาร
และข้อมูลเพื่อการขอใช้กองทุน Solidarité Prioritaire เพื่อการจัดตั้งและการปรับปรุงพหุภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอารย
ธรรมในเวียดนาม

12. กิจกรรมการหาผู้อุปถัมภ์และการจัดตั้งสมาคมเพื่อนพหุภาคี

12.1. ผู้อุปถัมภ์ของพหุภาคี

พหุภาคี ดู เก บรองลี มีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการหาผู้อุปถัมภ์จากภาคเอกชน สำหรับโครงการที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่ง
ถ้าไม่มีการอุปถัมภ์ในส่วนนี้แล้ว โครงการในส่วนนี้ก็จะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ กลยุทธ์ที่พหุภาคีได้นำมาใช้เพื่อที่จะ
คัดเลือกบริษัทผู้อุปถัมภ์อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การโยนนโยบายหรือเนื้อหาของบริษัทผู้อุปถัมภ์ให้เข้ากับโครงการ
ย่อยต่างๆของพหุภาคี เช่น การก่อสร้างพหุภาคี รวมทั้งงานสถาปัตยกรรม การผลิตสื่องานมัลติมีเดียเชิง
วัฒนธรรมและเชิงวิทยาศาสตร์ งานปฏิสังขรณ์วัดในคอเคซัสของพหุภาคี การจัดทำโครงการการศึกษาและ
วัฒนธรรม หรือการจัดทำโครงการเชิงวิเทศสัมพันธ์

คงไม่อาจมองข้ามปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้พหุภาคี ดู เก บรองลีมีจุดยืนที่ท้าทายในนโยบายอุปถัมภ์ นั่นคือ กฎหมายว่า
ด้วยการอุปถัมภ์ (mécénat) สมาคม (association) และมูลนิธิ (foundation) ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ วันที่ 1 สค. คศ.2003
ประเด็นที่สำคัญในกฎหมายได้แก่ การได้รับส่วนลดหย่อนภาษีนิติบุคคลเป็นอัตราส่วน 60 % สำหรับการบริจาคแก่องค์กร
เชิงสาธารณะประโยชน์¹²³ มาตราการทางนิติศาสตร์นี้ส่งผลอย่างมากในการกระตุ้นให้ภาคเอกชนเข้ามาอุปถัมภ์งาน
วัฒนธรรม

ตัวอย่างกลยุทธ์ในการเลือกผู้อุปถัมภ์

ในปี คศ. 2003 บริษัท PERNOD-RICARD Group ได้บริจาคเงินจำนวน 1,196,000 ยูโร ในการสร้างสระน้ำบริเวณระเบียบ
ชั้นดาดฟ้าของพหุภาคี ในกรณีนี้สิ่งที่ศึกษาคือกลยุทธ์ (Stratégie) ของพหุภาคี ดู เก บรองลีในการเลือกบริษัทผู้
อุปถัมภ์

การที่บริษัท PERNOD-RICARD เลือกที่จะสนับสนุนการก่อสร้างในส่วนสระน้ำนั้นมิใช่เหตุบังเอิญ บริษัทแห่งนี้เป็นผู้นำใน
การผลิตสุราหลายชนิดและมีการผลิตแบบเฉพาะที่ท้องถิ่นร่วมกับประเทศอื่นๆในต่างประเทศจำนวนมาก เช่น วิสกี้
ในสกอตแลนด์ พาสตีลในฝรั่งเศส ไวน์ในออสเตรเลีย รัมส์ในคิวบาและวอดก้าในโปแลนด์ ถึงกับมีสโลแกนของบริษัทว่า
รากฐานท้องถิ่นแต่ความทะเยอทะยานระดับโลก (racines locales, ambitions mondiales)

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง บริษัท PERNOD-RICARD Group ได้มีจุดยืนอย่างแน่วแน่ในเรื่องการให้ความสนับสนุนและอุปถัมภ์แก่
กิจการเชิงศิลปะและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการสร้างสรรคร่วมสมัย ที่น่าสังเกต บริษัทมักจะเลือกความอุปถัมภ์งานอัน

¹²³ รายละเอียด ดูในบท การสนับสนุนและการอุปถัมภ์ในกิจการพหุภาคี

เกี่ยวข้องกับน้ำ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าบริษัทเองก็เป็นมืออาชีพในด้านการผลิตน้ำเมา เช่น ในปี ค.ศ. 1998 บริษัทเป็นสปอนเซอร์ให้กับงานการสร้างสรรค์สระน้ำบริเวณระเบียงชั้นดาดฟ้าของศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมปอมปиду ซึ่งออกแบบโดยสถาปนิกชื่อดัง Renzo Piano

ส่วนของสระน้ำที่ระเบียงชั้นดาดฟ้าของพิพิธภัณฑ ที่ได้รับการสนับสนุนจากบริษัท PERNOD-RICARD Group

สำหรับพิพิธภัณฑ ดู เก บรอง ลีแล้ว จะเห็นได้ว่าการอุปถัมภ์ของบริษัท PERNOD-RICARD Group ก็เกี่ยวเนื่องกับน้ำเช่นกัน นอกจากนี้ประเด็นที่สำคัญนั้นคือจุดยืนที่อาจมีร่วมกันของสถาบัน ทั้งพิพิธภัณฑและบริษัทคือมีความเกี่ยวพันกับวัฒนธรรมท้องถิ่นที่หลากหลาย แต่ขณะเดียวกันก็เน้นในด้านการเป็นองค์กรระดับนานาชาติ ซึ่งก็สอดคล้องกับสโลแกนของบริษัทด้วย

ตัวอย่างอื่นเช่น ในปี ค.ศ. 2003 เช่นกัน บริษัท EURO RSCG ซึ่งเป็นผู้นำในด้านการประชาสัมพันธ์ การตลาดและโฆษณาตัดสินใจเข้าร่วมการสนับสนุน พิพิธภัณฑ ดู เก บรอง ลี ในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ โดยจะเป็นการสนับสนุนแบบการนำเอาความรู้และบุคลากรของบริษัทมาจัดทำกลยุทธ์ในด้านดังกล่าวของพิพิธภัณฑ จนถึงหมยกำหนดการเปิดอย่างเป็นทางการในปี 2006 ขณะนี้มีการจัดทำกำรสัมภาษณ์คณะผู้รับผิดชอบในด้านต่างๆของพิพิธภัณฑเพื่อจัดทำกรหาจุดยืนด้านการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารของพิพิธภัณฑ ส่วนงานในด้านมัลติมีเดีย พิพิธภัณฑกำลังทาบทามบริษัทโซนี่

ที่น่าสนใจอีกประการคือ **พิพิธภัณฑได้บรรจุข้อมูลโครงการที่รอกการสนับสนุนจากบริษัทเอกชนไว้ในเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑด้วย**

หน้ากาก Queen Charlotte, Colombie Britannique, ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19
บริจาคโดย Aube Breton-Elléouët

นอกจากผู้อุปถัมภ์ในรูปบริษัทนิติบุคคลแล้ว พิพิธภัณฑ ดู เก บรอง ลียังได้รับการอุปถัมภ์แบบรายบุคคลด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริจาควัตถุเพื่อเป็นคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ เช่น ในปี ค.ศ. 2003 นาง Aube Breton-Elléouët ได้บริจาคหน้ากาก Haïda จากบริติชโคลัมเบีย ซึ่งเคยอยู่ในคอลเลกชันที่มีชื่อเสียงของนาย André Breton

เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่ผู้บริจาค ทางพิพิธภัณฑได้จัดพิมพ์แผ่นพับพิเศษชื่อ Un nouvel élan pour le mécénat เพื่อการขอขอบคุณผู้บริจาค รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอโดยผ่านเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ

12.2. สมาคมเพื่อนของพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลี

สมาคมเพื่อนของพิพิธภัณฑ์ (La société des amis du musée du Quai Branly) จัดตั้งขึ้นในปี คศ. 2002 มีฐานะทางกฎหมายเป็นสมาคม มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งคือ **เพื่อการพัฒนาและการเผยแพร่กิจการของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีทั้งในฝรั่งเศสและในต่างประเทศ** หลักการของกิจการสมาคมมีดังนี้

- กิจการของสมาคมจะต้องไปเพื่อการพัฒนาการค้นคว้าวิจัย การศึกษา และการจัดกิจกรรมเชิงวิชาการ ทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ ของพิพิธภัณฑ์
- สมาคมจะต้องเป็นผู้มีบทบาทในทุกกระบวนการเพื่อการสนับสนุนการบริจาคและการยืมวัตถุเพื่อการจัดแสดง จากผู้อุปถัมภ์ทั้งในและต่างประเทศ
- สนับสนุน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจการของพิพิธภัณฑ์ทั้งในและต่างประเทศ เช่น นิทรรศการชั่วคราว การแสดงต่างๆ...
- ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ในการจัดรวบรวมวัตถุเพื่อเข้าเป็นคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ และการซ่อมแซมปฏิสังขรณ์ รวมทั้งการจัดแสดงวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์
- เข้าร่วมจัดกิจกรรมของพิพิธภัณฑ์เช่น สัมมนา นิทรรศการ การจัดการแสดง การประกวด การให้รางวัล และการให้ทุนต่างๆ
- สนับสนุนกิจการในส่วนมัลติมีเดียทุกประเภท ที่เกี่ยวเนื่องกับคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์

คณะกรรมการและการเปิดตัวของสมาคม

คณะกรรมการประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการและเหรัญญิก รวมทั้งบุคคลกรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในวงการศิลปะ พิพิธภัณฑ์และการเมืองอีก 10 คน สิ่งที่น่าสนใจอีกประการคือการใช้พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ Kodiak, Alaska ที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะอาฟริกาและโอเชียเนียในปี 2002 เพื่อการประชาสัมพันธ์สมาคม โดยมีการแจกแผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์ ตลอดระยะเวลาการจัดแสดง ผลจากการแจกแผ่นพับจำนวน 3 500 แผ่น มีผู้สนใจสอบถามการสมัครเป็นสมาชิก จำนวน 246 คน ในจำนวนนี้กว่า 30%เป็นกลุ่มผู้ชมที่มีความคุ้นเคยดีกับพิพิธภัณฑ์ศิลปะอาฟริกาและโอเชียเนีย และ 15%กลุ่มผู้ชมที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศและต่างจังหวัด

ผลประโยชน์ของสมาชิก

ในปีคศ. 2003 สมาคมมีสมาชิกจำนวน 71 คน ถึงแม้ว่าจะเป็น การเริ่มต้นแบบค่อยเป็นค่อยไป แต่ก็ไม่สามารถมองข้ามเงินค่าสมัครเป็นสมาชิกที่มีถึงจำนวน 33 000 ยูโร กิจกรรมที่ทางพิพิธภัณฑ์นำเสนอให้แก่สมาชิกของสมาคมในช่วงนี้ คือ การจัดนำชมพื้นที่ก่อสร้างโดยผู้รับผิดชอบในส่วนงานต่างๆของพิพิธภัณฑ์

นโยบายของสมาคมในการสนับสนุนเพื่อการเปิดพิพิธภัณฑ์อย่างเป็นทางการ

นโยบายในช่วงนี้ของสมาคม จะนำไปเพื่อการสนับสนุนโครงการต่างๆของพิพิธภัณฑ์จนถึงการเปิดอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 2006 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง สนับสนุนการผลิตในทุกๆด้าน สนับสนุนการจัดรวบรวมวัตถุเข้าเป็นคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ ส่งเสริมและสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ รวมทั้ง การจัดหาพันธมิตรและผู้อุปถัมภ์ให้แก่พิพิธภัณฑ์ ทั้งนี้เพราะว่า พิพิธภัณฑ์ยังต้องการการสนับสนุนและอุปถัมภ์ ในเรื่องการปฏิสังขรณ์ซ่อมแซมวัตถุในคอลเลกชันจนถึงกำหนดการเปิดอย่างเป็นทางการ ซึ่งอาจประเมินได้ประมาณ 500,000 ยูโร

ในปี ค.ศ. 2003 สมาคมได้สนับสนุนและอนุมัติเงินบริจาคในการซ่อมแซม เสา Totem ของวัฒนธรรม Keigiet เป็นจำนวนกว่า 25 000 ยูโร

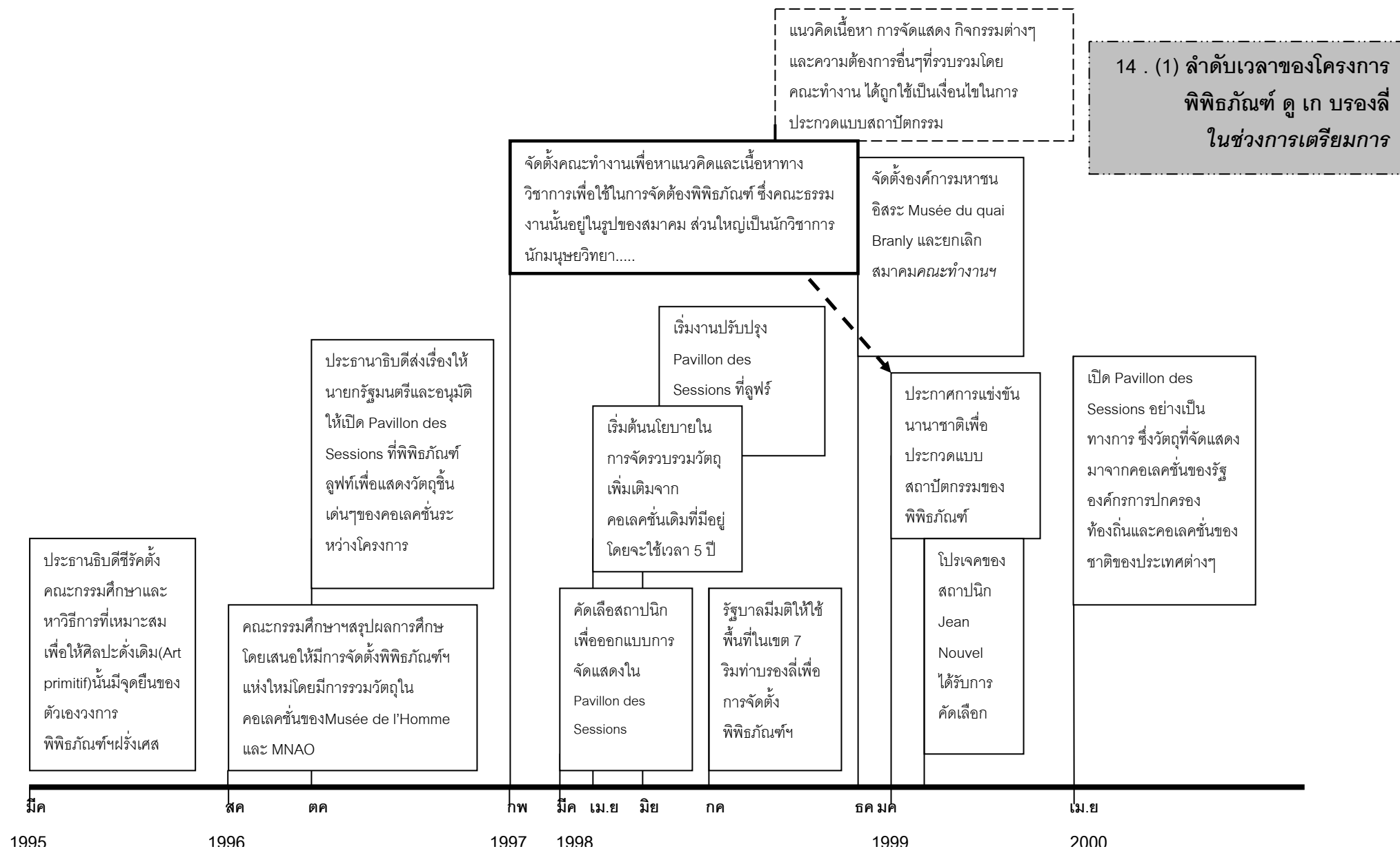
13. ข้อมูลตัวเลข

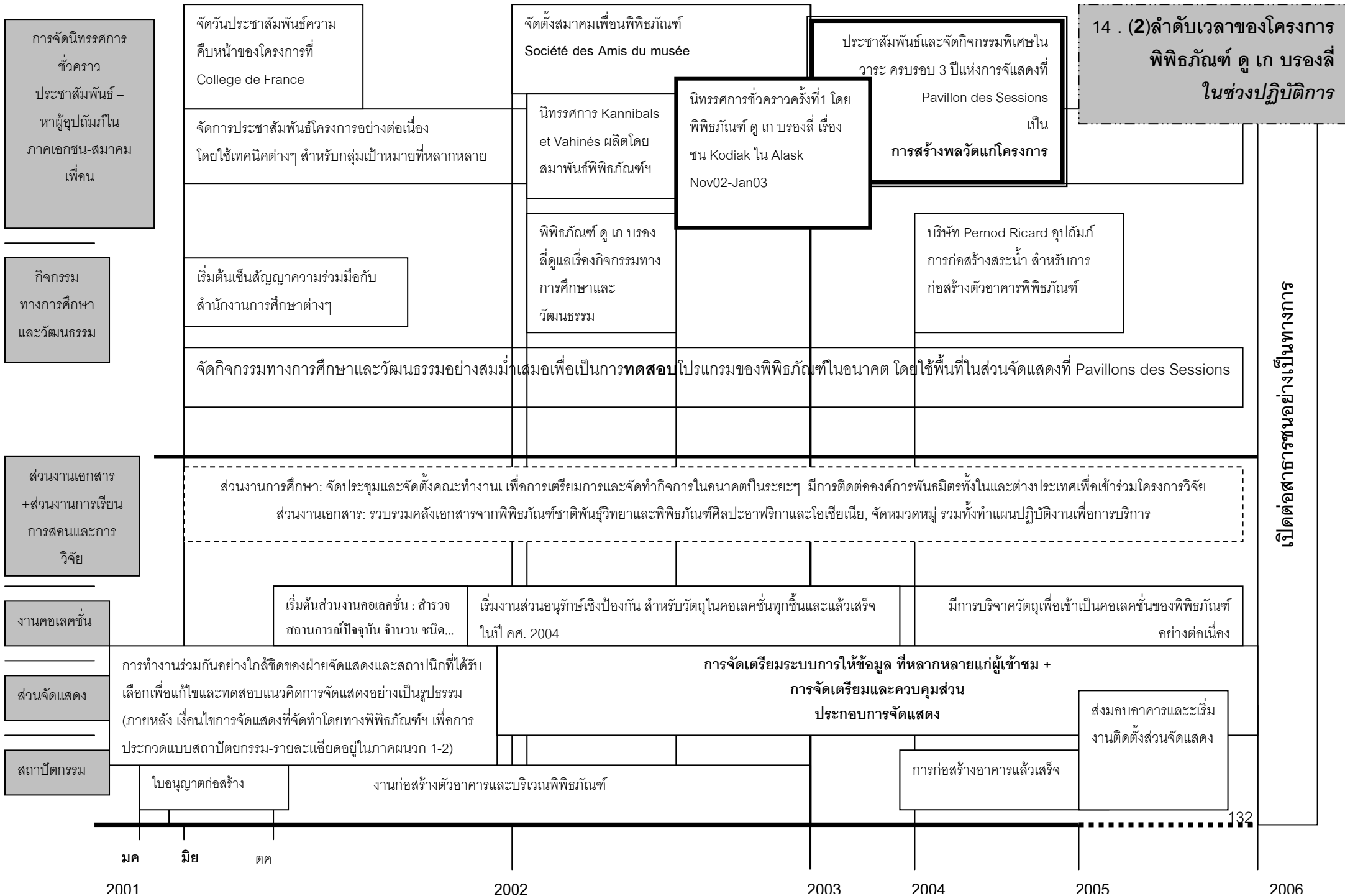
- o งบประมาณหมวดรายจ่ายประจำ (budget de fonctionnement) ในปี ค.ศ. 2004 : 18 535 885 ยูโร
- o งบประมาณในการจัดซื้อวัตถุเข้าเป็นคอลเลกชัน : 22,86 ล้านยูโร (จำนวน 5 ปี)
- o ค่าก่อสร้างอาคารและติดตั้งสถานที่ : 216,4 ล้านยูโร¹²⁴

รายละเอียดอื่นๆ

- **คอลเลกชัน** วัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ 300,000 ชิ้น วัตถุจัดแสดงในส่วนจัดแสดงถาวรมี พื้นที่จัดแสดง 7,000 ตร.ม (ซึ่งรวม ส่วนจัดแสดงแบบหั่วข้อ 2,500 ตร.มและนิทรรศการชั่วคราว 2,000 ตร.ม)
- **ส่วนการศึกษาและวิจัย** แบ่งออกเป็น 2 ใหญ่ คือ ศูนย์การวิจัยระหว่างประเทศและห้องเรียนเพื่อการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะมี ห้องจัดสัมมนา ปาฐกถาและบริการสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ห้องเรียน 3 ห้อง ห้องฉายภาพยนตร์ 1 ห้อง ห้องวิจัย 5 ห้อง
- **ห้องสมุดมัลติมีเดีย** เปิดให้บริการบุคคลโดยทั่วไป มีบริการ 230 ที่ หนังสือ 25 000 เล่มที่จัดเตรียมไว้เพื่อบริการอย่างอิสระ
- **หอประชุม** โปรแกรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การแสดงดนตรี การเต้นรำและการแสดงละคร จะมีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องกับคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ หอประชุมมี 500 ที่นั่ง โรงละครกลางแจ้ง 1 โรง
- **สวน** พื้นที่บริการ 18 000 ตร.ม ต้นไม้ 178 ต้น มีกว่า 30 พันธุ์

¹²⁴ ที่มา : http://www.quaibranly.fr/article.php3?id_article=781&var_recherche=budget&R=2

โครงการการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี่ เป็นกรณีศึกษาที่แสดงถึงพัฒนาการในปัจจุบันของการบริหารและการจัดการของพิพิธภัณฑ์สถานของฝรั่งเศสได้อย่างดีเยี่ยม เนื้อหาของพิพิธภัณฑ์อันเกี่ยวเนื่องกับศิลปะ วัฒนธรรมและชาติพันธุ์วิทยาของอารยธรรมนอกยุโรปที่สื่อผ่านโดยวัตถุของจริง นั้นเปรียบเสมือนยอดของปิรามิดที่รองรับด้วยฐานสี่ด้าน อันได้แก่หลักปรัชญาแรกเริ่มของพิพิธภัณฑ์ : การเน้นมิติทางประวัติศาสตร์ (เพื่อนำมาจัดแสดงเนื้อหา) การประยุกต์ใช้สหวิทยา (เพื่อการศึกษาวัตถุในคอเลกชัน) การให้ความสำคัญกับนานาชาติ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศที่มาของวัตถุ เพื่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจการของพิพิธภัณฑ์) รวมทั้ง การเป็นองค์กรเพื่อส่งเสริมและการสื่อสารองค์ความรู้ การที่มีปรัชญาพื้นฐานดังกล่าวทำให้ พิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี่มี**จุดยืนที่ชัดเจน** ซึ่งจะมีผลต่อการดำเนินนโยบายกิจการในทุกๆ ด้านของพิพิธภัณฑ์ ทั้งในช่วงการดำเนินโครงการและภายหลังการเปิดพิพิธภัณฑ์อย่างเป็นทางการ

ปรัชญาประการสุดท้ายในการที่จะเป็นองค์กรเพื่อส่งเสริมและการสื่อสารองค์ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการ**แตกหน่อของกิจการ**ต่างๆของโครงการพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี่ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนงานนิทรรศการชั่วคราว ส่วนงานเอกสาร (Documentation) ส่วนงานการเรียนการสอนและการค้นคว้าวิจัย ส่วนงานการจัดการศึกษาและการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ทุกๆกิจการล้วนเป็น**กิจการเสริมส่วนเนื้อหาหลัก**ของพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงอยู่ในพื้นที่อ้างอิงหรือส่วนจัดแสดงถาวร แต่ขณะเดียวกันก็เป็น**กิจการที่มีความเป็นตัวของตัวเอง**

สิ่งที่ดูโดดเด่นอย่างมากของโครงการพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี่ คือ **การคำนึงถึงมิติของเวลา** ทั้ง อดีต ปัจจุบัน และอนาคต อันได้แก่ การศึกษาถึงปัญหาที่สังคมในอดีตอย่างถ่องแท้เพื่อที่จะคิดและวางแผนกิจการต่างๆที่จะเกิดขึ้นใน**อนาคต** เพื่อมิให้เกิดการซ้ำรอย แต่อย่างไรก็ตาม ก็ไม่มีการมองข้าม**ปัจจุบันกาล** ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการดำเนินโครงการ

โครงการในความหมายของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี่ มิได้หมายความว่าเพียงแต่การสร้างตัวอาคาร การจัดทำส่วนจัดแสดง การรวบรวมและอนุรักษ์วัตถุ แต่หากรวมถึง การนำเอากิจการต่างๆที่คาดว่าจะทำในอนาคตมาจัดทำ**แบบขิมलग**ก่อนในเวลาปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น การพัฒนากลุ่มผู้ชมด้วยกิจกรรมทางการศึกษาและวัฒนธรรม การสรรหาผู้อุปถัมภ์และผู้บริจาค การหาพันธมิตร....ทั้งนี้ก็ไม่ลืมที่จะจัดทำกลยุทธ์ที่เยี่ยมยอดเพื่อการ**ประชาสัมพันธ์** โครงการ

สำหรับกิจการพิพิธภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์นั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองข้ามได้เลย การประชาสัมพันธ์มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการจัดทำเนื้อหาของพิพิธภัณฑ์ แม้เนื้อหาจะดีเลิศเพียงใดแต่หากขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง พิพิธภัณฑ์หรือโครงการพิพิธภัณฑ์ก็อาจจะ**ตาย**ในสายตาของประชาชนทั่วไป มีพิพิธภัณฑ์หลายแห่งในฝรั่งเศสที่ปิดตัวไปเพื่อการปรับปรุงไม่ได้มีโอกาสเปิดประตูเพื่อต้อนรับผู้ชมอีกเลย เพราะขาดการประชาสัมพันธ์

สิ่งที่ไม่อาจจะมองข้ามได้เลยประการการถัดมาของโครงการ พิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี่ คือ **วิธีการดำเนินงาน**

โครงการ พิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี่เป็นโครงการที่มีใช้จัดการประเมินผลไปไว้ในลำดับสุดท้ายของการดำเนินงาน หากแต่เป็นโครงการที่ **มีการประเมินผลและทดสอบอยู่ตลอดเวลา** ทั้งในระดับพิพิธภัณฑ์กับพิพิธภัณฑ์ (การทดสอบแนวคิดพื้นฐานของการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ โดยการส่งแบบสอบถามไปยังพิพิธภัณฑ์อื่นๆที่มีเนื้อหาคล้ายกัน) ระหว่างส่วนงานต่างๆ

และผู้เกี่ยวข้องในโครงการ (การทำงานระหว่างส่วนงานจัดแสดงและสถาปนิก) และ พิพิธภัณฑกับผู้ชม (การศึกษากลุ่มผู้ชมก่อนการจัดทำแผนการจัดแสดง) เป็นต้น

โครงการพิพิธภัณฑ ดุ เก บรองสี่เป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับ**กลุ่มผู้ชมและผู้ให้บริการพิพิธภัณฑ** ส่วนกิจการแต่ละชนิดของพิพิธภัณฑจะมีการศึกษากลุ่มเป้าหมายของตนโดยเฉพาะอย่างละเอียด เช่น กลุ่มผู้ให้บริการเว็บไซต์เพื่อการประชาสัมพันธ์ (ที่ไม่ลืมแม้กระทั่งผู้พิการทางสายตา) กลุ่มเป้าหมายเพื่อการประชาสัมพันธ์ (ไม่ลืมการประชาสัมพันธ์คนใกล้ชิด หรือ ผู้ที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ) กลุ่มผู้ให้บริการต่างๆของมีเดียเทค มีการจัดแบ่งย่อยกลุ่มผู้ชมของพิพิธภัณฑ ตามอายุ ตามการศึกษา ตามความสนใจ ตามสถานภาพทางสังคม (ครอบครัว พ่อแม่และบุตร...)

ความท้าทายของโครงการพิพิธภัณฑ ดุ เก บรองสี่นั้นก็เช่นเดียวกับความท้าทายของกิจการพิพิธภัณฑในที่อื่นคือ **กิจการที่หลากหลายของพิพิธภัณฑนอกจากจะต้องเป็นไปตามปรัชญาพื้นฐานแล้ว ยังจะต้องเป็นไปเพื่อตอบสนองกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายเช่นกัน**

ภาคที่ 2 ข้อเสนอแนะ

บทที่ 1: การหาจุดยืนของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกับองค์กรอื่น ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่

1. บทนำ

การหาจุดยืนของพิพิธภัณฑ์เป็นเรื่องสำคัญ เพราะว่า จุดยืนนี้จะเป็นตัวกำหนดนโยบายในทุกๆ ด้านของพิพิธภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดรวบรวมคอลเลกชัน การจัดแสดง การจัดโปรแกรมวัฒนธรรมและการศึกษา การประชาสัมพันธ์ การเลือกสรรพันธมิตรและผู้อุปถัมภ์ หรือรวมทั้งการผลิตของที่ระลึกของพิพิธภัณฑ์

มีหลายสิ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อหาจุดยืนของพิพิธภัณฑ์เช่น สาขาของเนื้อหา ช่วงเวลาของเนื้อหา การนำเสนอเนื้อหา (ผ่านวัตถุ ผ่านสื่อต่างๆ) หรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (เช่นพิพิธภัณฑ์เด็ก)

ตัวอย่างเช่น

- กรณีของส่วนจัดแสดงเอเชียของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ที่จะคำนึงถึงเนื้อหาของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเอเชียก็เมต์ โดยที่ทางพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลีจะเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในเอเชีย ส่วนทางพิพิธภัณฑ์ก็เมต์จะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ศิลปะทางการหรือราชสำนัก ทั้งนี้ถือว่าเป็นจุดยืนที่ดี เป็นการให้บริการเนื้อหาแก่ผู้ชมแบบเสริมกัน ไม่ซ้ำซ้อน
- กรณีพิพิธภัณฑ์ศิลปะต่างๆในปารีส ส่วนใหญ่ก็จะใช้เวลาและรูปแบบทางศิลปะแบ่งกันไปเลย เช่น ส่วนศิลปะฝรั่งเศสในพิพิธภัณฑ์ลูฟร์จะมีจนถึงก่อนศตวรรษที่ 19 ส่วนพิพิธภัณฑ์ดอร์เซย์ก็จะเป็นช่วงสมัยของศตวรรษที่ 19 และต้น 20 และถัดมาก็จะเป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่ของศูนย์ศิลปะ จอร์จ ปอมปิดู เป็นต้น
- กรณีพิพิธภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม :
ในปารีสมีพิพิธภัณฑ์ในด้านดังกล่าว 6-7 แห่ง แต่ละแห่งก็มีของดีของตน ไม่ซ้ำกัน มีจุดยืนของตัวเอง

ตาราง 1: เปรียบเทียบเนื้อหาและการนำเสนอของพิพิธภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ในปารีส

	พิพิธภัณฑ์	เนื้อหาและการนำเสนอ
วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ เทคนิค เทคโนโลยี อุตสาหกรรม	วังแห่งการค้นพบ (Palais de la Découverte)	เกี่ยวกับกฎพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ (เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา) นำเสนอโดยใช้ มีเดีย การทดลอง การปฏิบัติ มีผู้สาธิต มีท้องฟ้าจำลอง(Planétarium) มีการปรับเนื้อหาให้เข้ากับหลักสูตรของนักเรียนระดับต่างๆ
	พิพิธภัณฑ์ศิลปะ และอาชีพ (Musée des arts et métiers)	ประวัติของนักประดิษฐ์และประดิษฐ์ เน้นที่ มรดกวัตถุของจริงทางเทคนิคและวิทยาศาสตร์ (มีวัตถุในคอลเลกชันกว่า 80,000 ชิ้น) มีผู้อธิบายการทำงานของสิ่งประดิษฐ์ดังกล่าว จุดยืน : สมดุลระหว่าง ศิลปะและวิทยาศาสตร์ (l'art et la science) ระหว่าง สื่อการเรียนรู้และการสื่อความรู้สึก (la pédagogie et l'émotion)
	เมืองวิทยาศาสตร์ และอุตสาหกรรม (Cité des Sciences et de l'Industrie)	เกี่ยวกับความคืบหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในโลกปัจจุบัน นำเสนอแบบ ludic และ sensory ครบวงจร เช่น - ส่วนนิทรรศการถาวร Explora (โลกและจักรวาล ภาษาและการสื่อสาร พัฒนาการของอุตสาหกรรม....) ส่วนท้องฟ้าจำลองขนาด 300 ที่นั่ง Aquarium สัตว์น้ำเมดิเตอร์เรเนียน เมืองเด็ก โรงภาพยนตร์ โรงภาพยนตร์ครึ่งวงกลม (La Géode) ที่มีจอภาพยนตร์สูง 36 เมตร Le Cinaxe ที่จำลองสถานการณ์บินในอวกาศ (simulation de vol spatial) การแข่งรถ... นอกจากนี้พื้นที่โดยรอบของเมืองวิทยาศาสตร์ยังประกอบด้วยบริการอื่นๆ เช่น สวนสาธารณะ อาคาร La Grande Halleที่เป็นส่วนตลาดเก่าและได้ดัดแปลงมาเป็นพื้นที่อเนกประสงค์เพื่อการจัดกิจกรรมต่างๆ โรงภาพยนตร์ โรงละคร และพิพิธภัณฑ์การดนตรี...
ธรรมชาติวิทยา	พิพิธภัณฑ์ มานุษยวิทยา (Musée de l'Homme)	เกี่ยวกับชีวิตและประวัติศาสตร์มนุษยชาติ มีคอลเลกชันก่อนประวัติศาสตร์ที่สำคัญ
	สวนพฤกษชาติและ พิพิธภัณฑ์ประวัติ ธรรมชาติ	ประกอบด้วย วัตถุทางธรรมชาติวิทยาในคอลเลกชันทั้งที่มีชีวิตและสูญพันธุ์จัดแสดงไว้ในสวนสวนและอาคารต่างๆภายในบริเวณ เช่น ฟิช แร่ธาตุ โครงกระดูกไดโนเสาร์ และที่เด่นที่สุดคือ อาคารที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต หรือ La Grand Galerie de l'Evolution ที่มีการจัดแสดงแบบการเล่าเรื่องราวผ่านวัตถุในคอลเลกชันที่

		เป็นสัตว์ต่างๆ
	สวนสัตว์แวร์แซนส์	เป็นสวนสัตว์ที่รวบรวมสัตว์ต่างๆไว้กว่า 900 ตัวเป็นการรวบรวมเอาพันธุ์สัตว์ที่หายาก...
	Aquarium ที่ปอร์ทดอว์ (Aquarium de la porte dorée)	สัตว์น้ำที่มาจากประเทศในอาณานิคมเดิม (เอเชีย อาฟริกา อเมริกาใต้)

จะเห็นได้ว่า พิพิธภัณฑ์ดังกล่าวข้างต้น แม้จะมีการกล่าวถึงเนื้อหาอันเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ แต่ก็ไม่ซ้ำกัน ต่างคนต่างมีจุดยืนของตน หรืออาจกล่าวตามภาษาอังกฤษได้ว่า มีจุดขายที่เป็นเอกลักษณ์ของตน ไม่แข่งขันกัน

ถ้ามองในด้านการให้บริการแล้วถือได้ว่า เป็นการให้บริการแบบเสริมกันและกันแก่ผู้ชม

นอกจากนี้ การที่ไม่แข่งขันกันยังทำให้พิพิธภัณฑ์ต่างๆข้างต้นสามารถที่จะจับมือร่วมกันทำโครงการต่างๆ เช่น ในกรณีด้านการประชาสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นลักษณะการสร้างเครือข่ายโดยใช้ หัวข้อ (วิทยาศาสตร์) และที่ตั้ง (ปารีส) มีการจัดทำเว็บไซต์กลาง www.paris-sciences.fr รวมทั้งจัดพิมพ์แผ่นพับที่มีการประชาสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและแจกจ่ายไปตามสถานที่ต่างๆ รวมทั้งวางไว้ในส่วนทางเข้าของพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ข้างต้นทุกแห่ง

	
เว็บไซต์ www.paris-sciences.org ที่มีการประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ในปารีส พร้อมทั้งมีการใส่โลโก้และลิงค์ของผู้ที่อุปถัมภ์เอกชนของโครงการการประชาสัมพันธ์นี้	แผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์ พิพิธภัณฑ์อันเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ในปารีส โดยทำเป็นลักษณะแผ่นที่รูดไฟได้ดิน

2. จุดยืนของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

การศึกษาในส่วนนี้จะเป็นลักษณะการศึกษาในทางการตลาด เป็นการศึกษาถึงพิพิธภัณฑ์อื่นๆในพื้นที่กรุงเทพฯ-ปริมณฑลที่มีเนื้อหาอันเกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ทั้งสี่ของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (NDMI)

จุดประสงค์ในการศึกษาเช่นนี้ เพื่อที่จะเป็นการประเมินผลแนวคิดพื้นฐานในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งของ NDMI กับความเป็นจริงของบริการพิพิธภัณฑ์(อุปทาน)ที่มีอยู่

ใน**ส่วนแรก**จะเป็นการย้อนดูความต้องการแรกเริ่มในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติของอุษาคเนย์ พิพิธภัณฑ์ผู้คนและดินแดนในอุษาคเนย์ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ประเทศไทย และพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับสังคมไทยของ NDMI (ตารางที่ 2)

ส่วนที่สอง จะเป็นการศึกษาถึงจุดยืนของพิพิธภัณฑ์อื่นๆ โดยจะแบ่งออกเป็นกลุ่มได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์(ตารางที่ 3) กลุ่มพิพิธภัณฑ์อันเกี่ยวข้องกับธรรมชาติวิทยา(ตารางที่ 4) และกลุ่มพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์(ตารางที่ 5) โดยในแต่ละกลุ่ม

- จะมีการจัดทำเป็นตารางเปรียบเทียบ อะไรคือเนื้อหา วิธินำเสนอเนื้อหา....ของพิพิธภัณฑ์ต่างๆในแต่ละกลุ่ม
- มีการจัดทำแผนภูมิตำแหน่งของแต่ละพิพิธภัณฑ์ในกลุ่มนั้น (หากสามารถจัดทำได้) โดยจะให้เนื้อหาและลักษณะการนำเสนอเนื้อหาเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงช่องว่างในตลาดหรือพื้นที่การทำงานที่เป็นไปได้สำหรับพิพิธภัณฑ์ต่างๆของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
- และสุดท้ายจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว โดยมีการเปรียบเทียบระหว่างความตั้งใจแรกเริ่มในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งกับความเป็นไปได้ในทางการตลาด รวมทั้งจะมีการแทรกคำแนะนำที่น่าจะเหมาะสมต่อการปรับเปลี่ยนตำแหน่งของพิพิธภัณฑ์ของ NDMI

ส่วนที่สาม จะเป็นการยกตัวอย่างจุดยืนที่ดีและเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นจุดขายของพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่ในกรุงเทพฯ-ปริมณฑล

ส่วนที่สี่ เป็นบทสรุปโดยภาพรวมของพิพิธภัณฑ์ทั้งสี่ของ NDMI รวมทั้งมีการคาดคะเนปัญหาที่ทาง NDMI จะต้องประสบและการนำเสนอกลยุทธ์ที่ทาง NDMIอาจจะนำมาใช้เพื่อการแก้ปัญหาดังกล่าว

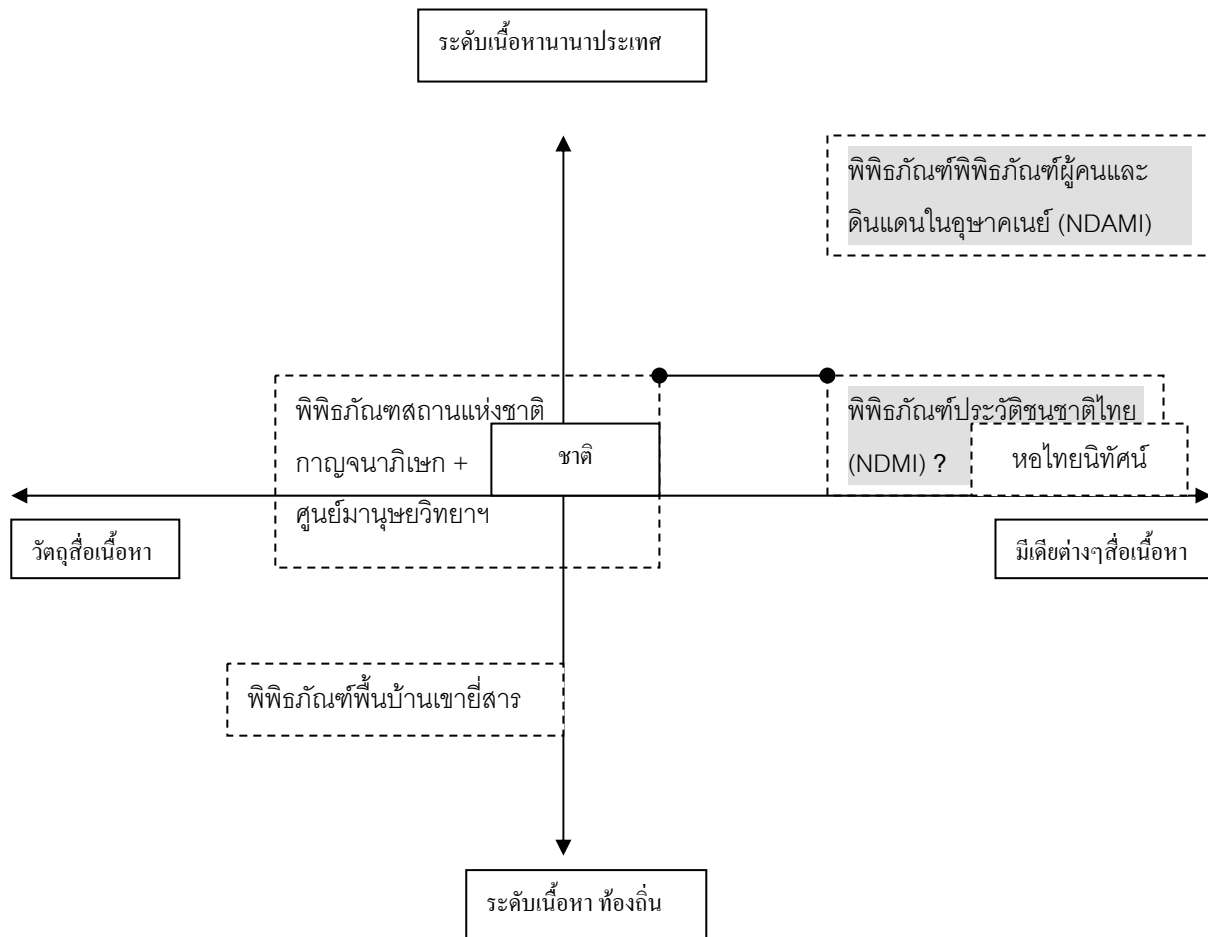
ตาราง 2: เนื้อหาของพิพิธภัณฑทั้ง 4 ของ NDMI		
พิพิธภัณฑสถานการเรียนรู้ แห่งชาติ	เนื้อหา ¹²⁵	ระดับและการตีกรอบเนื้อหา
1. พิพิธภัณฑผู้คนและดินแดนใน อุษาคเนย์	จัดแสดงอุษาคเนย์โบราณซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเอเชีย ทั้งด้านพื้นที่ ตั้งแต่ยุคดึกดำ บรรพ์ มนุษย์เริ่มแรก เช่น มนุษย์ชวา การพัฒนาขึ้นเป็นชุมชน ชนเผ่า มีระบบ วัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมข้าว การตั้งถิ่นฐานตามแหล่งน้ำ วัฒนธรรมโลหะ (สัมฤทธิ์ เหล็ก เป็นต้น)	ใช้ภูมิประเทศตีกรอบคือ อุษาคเนย์และไทย เป็นระดับนานาชาติและชาติ
2. พิพิธภัณฑประวัติศาสตร์ชนชาติไทย ไทย	พัฒนาการของการก่อตั้งประเทศไทย โดยจำแนกกว้างๆเป็น 3 ช่วงเวลาคือ - ก่อนรับศาสนาและอักษรจากอินเดีย / หลังรับศาสนาและอักษรจากอินเดีย - กำเนิดสยามประเทศจนเป็นประเทศไทยปัจจุบัน นอกจากนี้ จะจำแนกกลุ่มเนื้อหาเป็น 3 ประเด็น - ชาติพันธุ์ในไทย - ศิลปะและวัฒนธรรมไทย - ระบบความเชื่อกับคนไทย	ใช้ภูมิประเทศตีกรอบคือ ประเทศไทย เป็นระดับชาติ
3. พิพิธภัณฑประวัติศาสตร์ชาติของ อุษาคเนย์	บอกถึงภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เกี่ยวกับพืช สัตว์ ...อันอุดมสมบูรณ์ ของภูมิภาคนี้ เชื่อมโยงกับทวีปเอเชียและโลก จัดแสดงธรณีวิทยา ซากไดโนเสาร์และ ซากช้างร้อยล้านปีที่พบในประเทศไทย เป็นต้น	ใช้ภูมิประเทศตีกรอบคือ อุษาคเนย์และไทย เป็นระดับนานาชาติและชาติ
4. พิพิธภัณฑวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีกับสังคมไทย	- ภูมิปัญญาและการพัฒนาเทคโนโลยีของคนไทย - ศักยภาพคนไทยในโลกที่เปลี่ยนแปลง	ใช้ภูมิประเทศตีกรอบคือ ประเทศไทย เป็นระดับชาติ

¹²⁵ เอกสารของสถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ (จากคุณสายสัมพันธ์ สุวรรณประทีป) ประเด็นการให้สัมภาษณ์เรื่องพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ (11 กุมภาพันธ์ 2547)

ตาราง3: ตัวอย่างพิพิธภัณฑ์หรือนิทรรศการที่จัดโดยองค์กรต่างๆในกรุงเทพ-ปริมณฑลที่มีเนื้อหาบางส่วนที่สามารถเปรียบเทียบกับ พิพิธภัณฑ์ผู้คนและดินแดนในอุษาคเนย์และพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติไทยของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ					
	เนื้อหา	ระดับเนื้อหา	การสื่อเนื้อหา	กิจกรรมอื่นที่เด่น ๆ	สังกัด
ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร	- นิทรรศการพัฒนากาทางสังคมและวัฒนธรรมไทย (โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ โบราณคดีสมัย ประวัติศาสตร์ กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ภาษาและ อักษร) - พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาที่ทำในประเทศไทย - นิทรรศการชาติพันธุ์วิทยาทางโบราณคดี	จำกัดเนื้อหาโดยใช้ภูมิ ประเทศคือ ประเทศไทย เป็นระดับประเทศ	มีทั้งใช้สื่อและวัตถุใน คอเลกชัน	วิจัยทางวิชาการด้าน มานุษยวิทยา และการ ให้บริการทางวิชาการ ใน ด้านการบริหารกิจการ	องค์การ มหาชน กระทรวง วัฒนธรรม
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กาญจนาภิเษก หรือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ชาติพันธุ์วิทยา	- คนไทยวันนี้ - การสร้างเอกภาพของชาติภายใต้ พระราโชบายแห่งพระมหากษัตริย์ไทย - กลุ่มชนและวัฒนธรรมไทย - เอกภาพทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชีย (ดูรายละเอียดหัวข้อต่างๆในภาคผนวก)	จำกัดเนื้อหาโดยใช้ภูมิ ประเทศคือ ประเทศไทย เป็นระดับประเทศ	ส่วนใหญ่เป็นวัตถุ มี สื่อบ้าง	- กิจกรรมภัณฑารักษ์ สัญจร (นำสื่อการสอนที่ เป็นวัตถุเลียนแบบจาก โบราณวัตถุออกเผยแพร่) - คลังกลางจะนำเสนอใน ลักษณะคลังเปิด ผู้ชม สามารถมองเห็นวัตถุและ สืบค้นรายละเอียดจาก ฐานข้อมูลได้	กรมศิลปากร กระทรวง วัฒนธรรม
หอไทยนิทัศน์ : เรื่องราวของอารยธรรมไทย เพื่อเสริม ความรู้ตามหลัก สูตรการเรียนการ	จัดแสดงเรื่องราวของอารยธรรมไทยจากอดีตถึง ปัจจุบัน (รายละเอียดของหัวข้อต่างๆอยู่ในภาคผนวก) - ความเป็นมาของชนชาติไทย	จำกัดเนื้อหาโดยใช้ภูมิ ประเทศคือ ประเทศไทย	มีเดียต่างๆ		สำนักงาน วัฒนธรรม แห่งชาติ

สอนวิชาประวัติศาสตร์ ภาษา และวรรณคดี ตลอดจนวิชาสังคมศาสตร์ของนักเรียน นักศึกษาทุกระดับ โดยใช้สื่อทันสมัย และสื่อปฏิสัมพันธ์หลายชนิดที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอีกด้วย เช่น หุ่นจำลอง วัตถุจำลอง แผงวงจรไฟฟ้า สไลด์มัลติมีเดีย วิดีทัศน์ คอมพิวเตอร์ ภาพโปรเจกต์	- เข้ากับวิถีชีวิตไทย - ภาษาและวรรณคดีไทย - ประเทศไทยกับโลก - วิถีกรรมชนชาติไทยกับเหตุการณ์ที่สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย				กระทรวงวัฒนธรรม
พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเขายี่สาร	จัดแสดงเรื่องราวของท้องถิ่นในแง่มุมต่างๆทั้งประวัติศาสตร์ โบราณคดี พัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงในชุมชนศิลปกรรม ชีวิตวัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ ภูมิปัญญา การทำมาหากิน.....	ตีกรอบเนื้อหาโดยจำกัดเป็นพื้นที่เฉพาะจังหวัดคือสมุทรสงคราม ใช้สหวิทยาการในการนำเสนอ	วัตถุของจริงและมีสื่อต่างๆบ้าง (จำลองวิถีชีวิต)	-	เอกชน คือ ดำเนินการโดยชาวบ้านเขายี่สารในรูปแบบของคณะกรรมการบริหารงานพิพิธภัณฑ์

แผนภูมิเปรียบเทียบจุดยืนของพิพิธภัณฑสถานเกี่ยวกับชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์
โดยอาศัยระดับของเนื้อหา (Y) และวิธีการสื่อเนื้อหา (X)

การวิเคราะห์

พิพิธภัณฑพิพิธภัณฑผู้คนและดินแดนในอุษาคเนย์ (NDMI) มีตำแหน่งและจุดยืนเป็นของตัวเองคืออยู่แล้ว มีพื้นที่เพื่อการทำงานโดยไม่มีคู่แข่ง ทั้งนี้เพราะในกรุงเทพฯ-ปริมณฑลยังไม่มีพิพิธภัณฑทางชาติพันธุ์วิทยาที่มีขอบเขตของเนื้อหาหลักขยายไปถึงในระดับอุษาคเนย์ ในลักษณะการเล่าเรื่อง หรือเน้นการใช้สื่อหรือมีเดียต่างๆเพื่อการสื่อเนื้อหาอย่างสมบูรณ์ สรุป จุดยืนของพิพิธภัณฑพิพิธภัณฑผู้คนและดินแดนในอุษาคเนย์ คือ **ชาติพันธุ์ อุษาคเนย์ มีเดียนำเสนอ**

ส่วนที่น่าเป็นห่วงคือ พิพิธภัณฑประวัติชนชาติไทย (NDMI)

ทั้งนี้เพราะว่า เมื่อระดับของเนื้อหาคือประเทศไทยแล้ว ทั้งหอไทยนิทัศน์ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร พิพิธภัณฑกาญจนภิเษกต่างก็มีระดับเนื้อหาส่วนใหญ่ของส่วนจัดแสดงเช่นเดียวกับ พิพิธภัณฑประวัติชนชาติไทย (NDMI)

ในกรณีของศูนย์มานุษยวิทยาอาจจะตัดออกไปได้ก่อน เพราะกิจการหลักของศูนย์จะไปเน้นที่การวิจัยมากกว่า พื้นที่จัดแสดงเล็กและไม่ใช่ว่าพื้นที่หลักขององค์กร แต่สำหรับ หอไทยนิทัศน์และพิพิธภัณฑ์กาญจนาภิเษกมีหน้าที่หลักเพื่อการจัดแสดงโดยเฉพาะ รวมทั้งพื้นที่จัดแสดงก็มีขนาดใหญ่

ถ้าพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชนชาติไทย (NDMI) จะกล่าว ถึงชาติพันธุ์ในประเทศไทย (ตามตาราง 2) ก็จะต้องมีเนื้อหาบางส่วนที่จะตรงกับส่วนจัดแสดงในหัวข้อ *กลุ่มชนและวัฒนธรรมไทย ๔ ภูมิภาค* ของพิพิธภัณฑ์กาญจนาภิเษกและในส่วนจัดแสดง *ความเป็นมาของชนชาติไทย* ของหอไทยนิทัศน์¹²⁶ หรือแม้กระทั่ง บางส่วนของหัวข้อการจัดแสดงเรื่อง *วัฒนธรรมข้าว* ของพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์ผู้คนและดินแดนในอุษาคเนย์ (NDMI) ก็อาจจะไปตรงกับ ส่วนจัดแสดงเรื่อง *ข้าวกับวิถีชีวิตไทย* ของหอไทยนิทัศน์

หรือในส่วน *กลุ่มเนื้อหา ศิลปะและวัฒนธรรม* ของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชนชาติไทย (NDMI) ก็ควรตระหนักเช่นกัน เพราะ ถ้าเลือกเอาเรื่องภาษาเป็นตัวเดินเรื่องก็อาจจะไปซ้อนกับ หัวข้อภาษาและตัวอักษรของศูนย์มานุษยฯ หรือส่วนภาษาและวรรณคดีไทยของหอไทยนิทัศน์ซึ่งเป็นส่วนจัดแสดงที่ใช้มีเดียต่างๆ ที่สำคัญ หรือถ้าเอาหลักฐานที่เป็นโบราณวัตถุเป็นที่ยึดก็อาจจะไปซ้อนกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร ซึ่งแม้ว่าพิพิธภัณฑ์ของกรมศิลปากรแห่งนี้จะไม่มีการเล่าเรื่องราว แต่ต้องยอมรับว่าจุดเด่นของเขาคือ โบราณวัตถุของจริง...

คณะกรรมการบริหารและด้านวิชาการควรที่จะตอบคำถามได้ว่า **ทำอะไรเนื้อหาและการนำเสนอของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชนชาติไทย (NDMI) จะต่างกับส่วนจัดแสดงอื่นๆ ข้างต้น มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาหรือไม่¹²⁷ หรือถ้าไม่เปลี่ยนทำอย่างไรจะให้ดีกว่าและสมบูรณ์กว่าของที่อื่น ๆ¹²⁸**

แต่อย่างไรก็ตามอาจจะมีข้อควรคำนึงในประเด็นหลัง เพราะว่า จะทำให้พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชนชาติไทยอยู่ในฐานะคู่แข่งกับองค์กรอื่นๆ ที่มีการจัดแสดงเรื่องเดียวกัน¹²⁹ ซึ่งในด้านพิพิธภัณฑ์แล้วอาจจะเป็นสิ่งอันตราย เพราะกลุ่มผู้ชมของสาขาในด้านนี้มีค่อนข้างจำกัด รวมทั้งกิจการพิพิธภัณฑ์นั้นก็ต้องแข่งขันกับกิจกรรมวัฒนธรรมอื่นเช่น ภาพยนตร์ ดนตรี... ควรจะทำงานเสริมกันมากกว่า

¹²⁶ ดูรายละเอียดในภาคผนวก 2

¹²⁷ หากจะต้องเปรียบเทียบกับตัวอย่างบริการทางวัฒนธรรมอื่นๆ ในประเทศไทยที่มีการปรับเปลี่ยนโปรแกรมเพื่อหาจุดยืนที่ดีขององค์กร อาจจะเปรียบได้กับโรงหนังลิโด้ ที่ปัจจุบันนี้เลือกที่จะนำเสนอโปรแกรมหนังแนวอินดี้ ซึ่งทำให้โรงหนังมีจุดยืนเป็นของตัวเอง มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะและทำให้ตัวเองแตกต่างกับโรงหนังในเครือแบบ multiplex ที่มีแต่โปรแกรมแนวหนังทำเงิน หรือหนังแบบถูกปากผู้บริโภค....

¹²⁸ ในกรณีนี้อาจจะเปรียบเทียบกับการทำงานในเรื่องที่มีคนทำซ้ำแล้วซ้ำอีก เช่น *เรื่องนางนาก* คนดูรู้เนื้อเรื่องอยู่แล้ว แต่ก็ไปดูเพราะรู้ว่า ตัวแสดงในเรื่องเป็นตัวใหม่ หรือรู้ว่าจะไปดูเทคนิคที่ใช้สร้างหนัง การตัดต่อเร้าใจกว่า เสียงมัน Surround...คนดูไม่กลัวเสียตังค์ที่จะไปดูเพราะรู้อยู่แล้วว่าดูรู้เรื่องแน่นอน

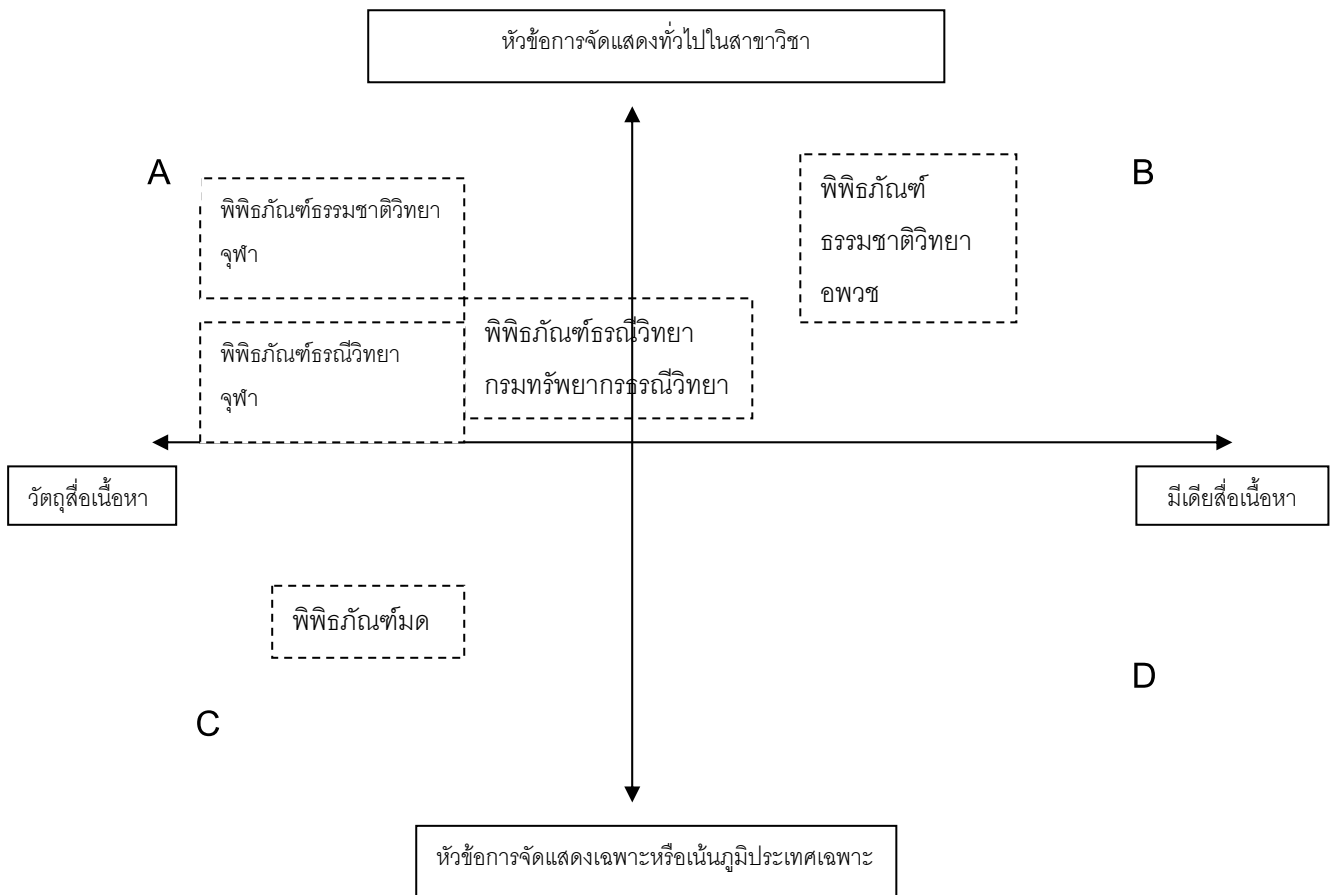
¹²⁹ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณี หอไทยนิทัศน์ ในพื้นที่ที่มีบริการอื่นๆ ทางวัฒนธรรมอีกด้วย เช่น ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ รวมทั้งปัจจุบันนี้มีรถไฟฟ้าใต้ดินมาถึงด้วย

**ตาราง4: ตัวอย่างพิพิธภัณฑ์ในกรุงเทพ-ปริมณฑลที่มีเนื้อหาบางส่วนที่สามารถเปรียบเทียบกับ
พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติวิทยาของอุษาคเนย์สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ**

	เนื้อหา	ขอบข่ายเนื้อหา	การสื่อเนื้อหา	กิจกรรมอื่นๆ	สังกัด
พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา ของ องค์การพิพิธภัณฑ์ วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	แบ่งเป็น 4 ตอน : ตอนที่ 1 การกำเนิดโลก ตอนที่ 2 การกำเนิดสิ่งมีชีวิต ตอนที่ 3 วิวัฒนาการของ สิ่งมีชีวิต ตอนที่ 4 ความหลากหลาย ทางชีวภาพ (รายละเอียดอยู่ใน ภาคผนวก)	เป็นลักษณะศาสตร์ทาง ธรรมชาติวิทยาในทุกๆด้าน และมี การตีกรอบเนื้อโดย การยกตัวอย่างสิ่งที่พบ ประเทศไทยและประเทศ ใกล้เคียงบ้างในส่วนตอนที่ 4	ผ่านสื่อเป็นส่วนมากมีบ้าง ผ่านวัตถุในคอลเลกชันสำหรับ ตอนที่ 4 (เช่น ขบวนการสัตว์ซึ่ง เป็นจุดเด่นของส่วนจัด แสดง)	ดูในส่วนพิพิธภัณฑ์องค์กร วิทยาศาสตร์ของ (อพวช)	องค์การอิสระ กระทรวงวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี
พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สิ่งมีชีวิตทุกประเภททั้ง โครงสร้าง ภายนอกภายใน โครงกระดูก สัตว์ใกล้จะสูญพันธุ์...ทั้งที่ พบในไทยและต่างประเทศ	ตัวอย่างสิ่งมีชีวิตทุกประเภท มีทั้งไทยและต่างประเทศ (ระดับเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้)	ผ่านวัตถุในคอลเลกชัน เป็นการจัดแสดงแนว คอลเลกชัน ไม่มีการเล่าเรื่อง	-	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พิพิธภัณฑ์ธรณีวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จัดแสดงความรู้ทาง ธรณีวิทยา แร่ต่างๆที่พบในไทยและ ต่างประเทศ ปรากฏการณ์ ธรณีวิทยา เช่น ภูเขาไฟ	มีทั้งไทยและต่างประเทศ (ระดับเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้)	ผ่านวัตถุทางธรณีวิทยาที่พบ ในไทย ผ่านวัตถุจำลอง เช่น กรณี ฟอสซิลจากต่างประเทศ	-	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	วิวัฒนาการของหินชุดต่างๆ ที่พบในไทยโดยเปรียบเทียบกับ ยุคต่างๆของโลก				
พิพิธภัณฑ์ทรัพยากรธรณี แห่งชาติ ของกรมทรัพยากร ธรณี	- ธรณีวิทยา จัดแสดงเรื่อง โลกของเรา ซากดึกดำบรรพ์ หิน-แร่ แผ่นดินไหวและน้ำ บาดาล - ทรัพยากรแร่ จัดแสดงอัญ มณี แร่ในชีวิตประจำวัน การ ใช้ประโยชน์ของแร่ต่างๆ เช่น การทำแร่เชื้อเพลิง ฯลฯ - นิทรรศการพิเศษ จัดแสดง หมุนเวียนทุก 3-6 เดือน โดย นำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ ในปัจจุบัน (เช่น ไดโนเสาร์)	ตัวอย่างที่น่าสนใจเนื้อหา มีทั้งไทยและต่างประเทศ (ระดับเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้)	ผ่านวัตถุและ สื่อนิทรรศการ พื้นฐาน ภาพถ่าย ข้อความ	บริการให้ยืมอุปกรณ์จัด นิทรรศการ ตัวอย่างแร่-หิน รูปภาพและสไลด์	กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
พิพิธภัณฑ์มด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ส่วนจัดแสดงทั่วไป: มดกับ มนุษย์ สำรวจร่างกายมด มดกับระบบนิเวศ มดกับวิถี ชีวิตคนไทย	หัวข้อจัดแสดงเจาะจง ระดับชาติและนานาชาติ (ไทยและเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้)	ผ่านคอนเสิร์ตชั้นมด : ไทยและ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านสื่อ : ภาพถ่าย การ จำลองถิ่นอาศัย...	มีทั้งส่วนศึกษาวิจัยและส่วน จัดแสดงให้ประชาชนทั่วไป สัมมนาเกี่ยวกับมด เครือข่ายมดทั่วประเทศ	

แผนภูมิเปรียบเทียบจุดยืนของพิพิธภัณฑ์อันเกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์ธรรมชาติวิทยา
โดยอาศัยขอบข่ายของเนื้อหา (Y) และวิธีการสื่อเนื้อหา (X)

การวิเคราะห์

พิพิธภัณฑ์ในกรุงเทพ-ปริมณฑลที่มีเนื้อหาเชิง ธรรมชาติวิทยา ส่วนใหญ่จะแบ่งออกไปเลยว่าเป็นธรณีวิทยา(เช่นที่จุฬาและของกรมทรัพยากรธรณี) หรือเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต (เช่น ของพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาของจุฬาและอพวช)

พิพิธภัณฑ์ของจุฬาฯ (ไม่ว่าจะเป็นพิพิธภัณฑ์ธรณีวิทยาหรือธรรมชาติวิทยา) ส่วนจัดแสดงจะเป็นแนวแสดงวัตถุในคอลเลกชันที่เป็นของจริง ไม่มีการเล่าเรื่อง หรือในกรณีของพิพิธภัณฑ์ธรณีวิทยาของ กรมทรัพยากรธรณีก็จะมีแต่สื่อค่อนข้างพื้นฐานของการจัดนิทรรศการ (ภาพ ข้อความ) นอกจากนี้ พิพิธภัณฑ์ทั้งของจุฬาและกรมทรัพยากรธรณีนั้นไม่ได้ทำหน้าที่ทางด้านการบริการพิพิธภัณฑ์อย่างจริงจัง คือ เวลาเปิด-ปิด เป็นเวลาราชการรวมทั้งสถานที่ตั้งก็อยู่ในเขตรั้วขององค์กรต้นสังกัด คนทั่วไปไม่สามารถเห็นได้โดยง่าย

ในกรณี พิพิธภัณฑสถานชาติวิทยา ของ อพวช. จะเน้นมากที่ชีววิทยา(กำเนิด วิวัฒนาการ ความหลากหลายทางชีวภาพ)โดยมีการใช้สื่อต่างๆ แสงสีเสียงอย่างเข้าใจในการนำเสนอ นอกจากนี้ภายในบริเวณยังมีบริการพิพิธภัณฑสถานอื่นๆและกิจกรรมครบวงจรอีกมากมาย

สำหรับจุดยืนทางเนื้อหาของพิพิธภัณฑสถานชาติวิทยาของอุษาคเนย์ (NDMI) ตามตาราง 2 ก็จะมีพื้นที่ทำงานที่ของตนอยู่แล้ว **เพราะจะเป็นการรวมทั้งธรณีวิทยาและชีววิทยาเข้าไว้ด้วยกัน** โดยใช้ภูมิประเทศคือ **อุษาคเนย์**เป็นตัวตีกรอบเนื้อหา รวมทั้งถ้าจะมีการใช้สื่อต่างๆที่ทันสมัยเพื่อสื่อเนื้อหา ก็เป็นสิ่งที่ดียิ่ง เพราะยังไม่มีใครทำได้สมบูรณ์ในลักษณะนี้ ในพื้นที่กรุงเทพ-ปริมณฑล

แต่อย่างไรก็ตามต้องยึดภูมิภาคอุษาคเนย์ไว้เป็นหลัก เพราะถ้าหากขยายขอบเขตของเนื้อหาเป็นแบบสาขาวิชา ก็ต้องมีบางส่วนของที่จะต้องไปตรงกับพิพิธภัณฑสถานอื่นๆที่กล่าวมา โดยเฉพาะพิพิธภัณฑสถานชาติวิทยา(อพวช) ที่ทำหน้าที่ได้ดีอยู่แล้ว คือไม่ต้องไปกล่าวถึงว่า กำเนิดโลกหรือสัตว์หรือพืชเป็นมาอย่างไร แต่ต้องเน้นไปเลยว่า กำเนิดทางธรณีวิทยา สัตว์ พืชในอุษาคเนย์มาอย่างไร ทำเนื้อหาแบบเปรียบเทียบระหว่างประเทศในอุษาคเนย์

การนำเสนอเนื้อหาที่มีลักษณะต่างกันไปของพิพิธภัณฑสถานชาติวิทยา(อพวช)และพิพิธภัณฑสถานชาติวิทยาของอุษาคเนย์ (NDMI) จะทำให้ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย เช่น เมื่อผู้ชมดูพิพิธภัณฑสถานชาติวิทยา (อพวช) ที่นำเสนอแบบเพื่อให้เกิดความเข้าใจพื้นฐานในสาขาวิชาและก็จะมาดูกรณีศึกษา อุษาคเนย์ ต่อได้ที่พิพิธภัณฑสถานชาติวิทยาของอุษาคเนย์ของสถาบันพิพิธภัณฑสถานการเรียนรู้ต่อไป ทำให้เป็นการเสริมซึ่งกันและกัน และจะสามารถจัดโครงการต่างๆร่วมกันได้

นอกจากนี้ถ้าหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายของพิพิธภัณฑสถานชาติวิทยาของอุษาคเนย์ (NDMI) คือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติแล้ว การตีกรอบเนื้อหาแบบใช้ภูมิประเทศคือ อุษาคเนย์ จะมีส่วนในการดึงดูดใจชาวต่างชาติให้มาชมพิพิธภัณฑสถานไม่น้อย เพราะเขาเหล่านั้นคงไม่ต้องการที่จะมาเรียนรู้พื้นฐานของสาขาวิชาทางประวัติศาสตร์ธรรมชาติวิทยา เขามีความรู้พื้นฐานกันอยู่แล้ว แต่เขาอาจจะสนใจสิ่งที่ประเทศเขาไม่มีมากกว่าหรือถ้าเป็นชาวต่างชาติที่เป็นคนจากอุษาคเนย์ เขาก็จะสนใจว่า ไทยเรามีมุมมองในด้านนี้อย่างไร ซึ่งก็จะไปในลักษณะเดียวกันสำหรับพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ผู้คนและดินแดนของอุษาคเนย์เช่นกัน

ถ้าทำได้เช่นนั้นก็จะทำให้ พิพิธภัณฑสถานชาติวิทยาของอุษาคเนย์ (NDMI) มีจุดยืนของตนที่เด่นชัดไม่ซ้ำใครคือ **สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต) เล่าเรื่องและใช้สื่อจัดเร้าใจ และภูมิภาคอุษาคเนย์**

ตาราง 5 : ตัวอย่างพิพิธภัณฑ์ในกรุงเทพ-ปริมณฑลที่มีเนื้อหาบางส่วนที่สามารถเปรียบเทียบได้กับ

พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับสังคมไทยและความเปลี่ยนแปลง

	เนื้อหา	ระดับเนื้อหา	การสื่อเนื้อหา	กิจกรรมเด่น ๆ	สังกัด
พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ของ องค์กรพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ แห่งชาติ : (ยังมีโครงการจัดตั้ง พิพิธภัณฑ์สาขาย่อยอื่นๆในพื้นที่ อื่น เช่น พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีสารสนเทศ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม)	- นักวิทยาศาสตร์รุ่นบุกเบิก - ประวัติความเป็นมาของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี - วิทยาศาสตร์พื้นฐานและพลังงาน - วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกี่ยวกับประเทศไทย - วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันและเทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย	- มีทั้งเป็นการเน้นลักษณะเป็นศาสตร์กว้างและแบบเจาะจงโดยใช้เกณฑ์ภูมิประเทศคือประเทศไทย	สื่อต่างๆ ทุกรูปแบบ	- ค่ายวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ - การแสดงสาธิตทางวิทยาศาสตร์ - ละครวิทยาศาสตร์ - ห้องปฏิบัติการ (กิจกรรมห้องทดลองวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียน) - การแข่งขันจรวดขวดน้ำ - โครงการ "ฝากน้อง 1 วัน เทียวทันโลกวิทย์ฯ กับพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์" - ตะลุยพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ (Walk Rally)	- องค์การอิสระ - กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อ การศึกษาแห่งชาติ (ห้องฟ้า จำลอง) รวมทั้งยังมีสาขาใน ต่างจังหวัดอีกกว่าสิบแห่ง	ประกอบด้วย 5 อาคาร: - ห้องฟ้าจำลอง (ห้องไปในจักรวาล ค้นหา พิสูจน์ความลึกลับของอวกาศ...) - อาคารพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พิพิธภัณฑ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์	ไม่มีพรมแดนเป็น ศาสตร์เฉพาะทาง	จัดสื่อนิทรรศการและ กิจกรรมทางการศึกษา ทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ดารา ศาสตร์และอวกาศ ธรรมชาติวิทยาและ สิ่งแวดล้อม	- บริการนิทรรศการเคลื่อนที่สู่ชนบท	- กรมการศึกษานอกโรงเรียน - กระทรวงศึกษาธิการ

การวิเคราะห์

พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับสังคมไทยและความเปลี่ยนแปลง (NDMI) น่าจะดูมีปัญหามากที่สุดในเรื่องของจุดยืน เพราะหัวข้อนี้จะค่อนข้างตรงกับส่วนจัดแสดง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกี่ยวกับประเทศไทย และ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันและเทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ของพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ (อพวช) ซึ่งก็เป็นการนำเสนอโดยใช้สื่อที่ทันสมัย นอกจากนี้ของ อพวช ก็ให้บริการอื่นๆที่สมบูรณ์ทั้งในด้านกิจกรรมและเนื้อหา คือ นอกจากมีพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาในพื้นที่แล้ว ก็ยังมีพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีสารสนเทศ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในโครงการด้วย

รวมทั้งในพื้นที่ กทม-ปริมณฑลนอกเหนือจากพิพิธภัณฑ์ของ อพวช แล้วยังมี ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาแห่งชาติ ที่มีจุดเด่นหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดขายที่สำคัญคือท้องฟ้าจำลอง และดาราศาสตร์ แล้วยังมีสาขาที่รังสิตอีกด้วย

กรณีการเลือกหัวข้อตัวอย่างที่จะนำเสนอเรื่องภูมิปัญญาไทย (ตามตาราง 2) ของ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับสังคมไทยและความเปลี่ยนแปลง (NDMI) ถ้าจะเอาเรื่อง การแพทย์พื้นบ้าน¹³⁰ก็น่าสนใจ หากแต่หัวข้อนี้มีสถาบันอื่นจัดทำมามากแล้วเช่นกัน ได้แก่

- พิพิธภัณฑ์สาธารณสุขไทยและพิพิธภัณฑ์สมุนไพร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิพิธภัณฑ์และศูนย์ฝึกอบรมการแพทย์แผนไทย¹³¹ ณ ที่นี้ มีการให้ความรู้แบบครบวงจร มีทั้งนอกจากส่วนจัดแสดงที่แสดงประวัติความเป็นมาแล้ว ยังมีการฝึกอบรม ทดลองนวด.....

¹³⁰ เอกสารสำเนา Présentation ที่นำเสนอนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 1

¹³¹ สังกัดกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ตั้งอยู่ในกระทรวงสาธารณสุข ถนนติวานนท์ ตัวอาคารพิพิธภัณฑ์เป็นอาคารทรงไทยแบบเครื่องก่อ 9 หลัง ออกแบบโดยศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สุวรรณคีรี ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ ภายในตัวอาคารทรงไทยจัดแบ่งเป็น 3 ชั้นคือชั้นใต้ดิน ชั้นที่หนึ่งและชั้นที่สอง ชั้นที่สองเป็นส่วนพิพิธภัณฑ์จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับความเป็นมาและวิวัฒนาการการแพทย์แผนไทย ปรัชญาการแพทย์พื้นบ้าน จัดแสดงเครื่องยาไทยประเภทต่างๆ และยังแสดงให้เห็นการนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยห้องต่างๆ 7 ห้อง

ห้องที่ 1 หอพระโฆษาคุรุไวฑูรยประภา แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง ความเชื่อทางพุทธศาสนากับการแพทย์แผนไทยหรือที่เรียกว่า พุทธศาสนการแพทย์

ห้องที่ 2 หอบรมครูการแพทย์แผนไทย เพื่อแสดงให้เห็นถึงพิธีไหว้ครู ตามหลักความเชื่อของไทย

ห้องที่ 3 ห้องวิวัฒนาการการแพทย์แผนไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แสดงวิวัฒนาการทาง การแพทย์แผนไทยตั้งแต่ยุคก่อนสุโขทัย ยุอยุธยา ธนบุรี จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลปัจจุบัน

ห้องที่ 4 ห้องภูมิปัญญาไทย ด้านแพทย์พื้นบ้านทั้ง 4 ภาคของไทย

ห้องที่ 5 ห้องการนวดไทย แสดงประวัติความเป็นมาของการนวด อุปกรณ์เครื่องมือการนวดต่างๆ

ห้องที่ 6 ห้องอาหารไทย แสดงวัฒนธรรมการกินอยู่ตามฤดูกาลและตามธาตุของคนไทยทั้ง 4 ภาค ซึ่งเหมาะสมต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ประจำภาค และ เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย

ห้องที่ 7 ห้องยา แสดงถึงหลัก 4 ประการในการปรุงยา เครื่องยา และยาไทยสมุนไพรประเภทต่างๆ

(ที่มา: http://www.tat.or.th/thai/travel_place.php?province=56 /

<http://www.dtam.moph.go.th/ittm/Service/WebMuseum/ThaiIntell/index.html>)

จริงๆแล้ว พิพิธภัณฑสถานทั้งสองของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คนภายนอกมองไม่เห็น รวมทั้ง พิพิธภัณฑสถานและ ศูนย์ฝึกอบรมการแพทย์แผนไทย ก็อยู่ค่อนข้างไกลที่จังหวัดนนทบุรี แต่ต้องไม่ลืมว่า ปัจจุบันนี้ทางโรงพยาบาลศิริราช ก็ที่ตั้งอยู่ตรงข้ามฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยากับพิพิธภัณฑสถานต่างๆของ NDMI ก็กำลังมีโครงการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานการแพทย์ไทย เช่นกัน (อาจจะใช้อาคารเก่าของสถานนีรถไฟบางกอกน้อย?) ซึ่งทางศิริราชมีองค์ความรู้ทางการแพทย์เป็นพื้นฐานที่แข็งแกร่งยากที่องค์กรอื่นๆจะแข่งขันได้

ส่วนถ้าจะเอาเรื่องเทคนิคการเกษตรมาเป็น ตัวอย่างที่แสดงภูมิปัญญาไทยแล้ว ก็มีพิพิธภัณฑสถาน 3 กรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องในทางนี้ คือ

- พิพิธภัณฑสถานและวัฒนธรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์¹³²
- พิพิธภัณฑสถานการเกษตรเฉลิมพระเกียรติ
- พิพิธภัณฑสถานวิถีชีวิตชาวนาไทย

คำแนะนำ

พิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับสังคมไทยและความเปลี่ยนแปลง (NDMI) อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนจุดยืน อาจจะมีการใช้ **กลุ่มหัวข้อที่เป็นเอกลักษณ์และรูปธรรมมากที่สุด** เช่น อาจแบ่งหัวข้อโดยใช้ Theme บ้างดังนี้ :

- อาหาร
- เครื่องนุ่งห่ม
- ยารักษาโรค
- ที่อยู่อาศัย

และเน้น Approche แบบประวัติศาสตร์เทคนิค (Histoire des Techniques) เช่น

หัวข้อ	หัวข้อ
○ อาหาร	ประวัติศาสตร์เทคนิคในการถนอมอาหาร เครื่องครัว (วิวัฒนาการของเตา ภาชนะที่ใส่อาหาร) เทคนิคเครื่องมือการหาสัตว์มาทำเป็นอาหาร.....
○ เครื่องนุ่งห่ม	ประวัติศาสตร์เทคนิคการทอผ้าของไทย (เครื่องทอผ้า....)
○ ยารักษาโรค	เทคนิคการทำยาโบราณ (อุปกรณ์เตรียมยา....)
○ ที่อยู่อาศัย	เทคนิคการสร้างบ้านที่อยู่ออาศัย การสร้างวัด วัดดูมาจากไหน

¹³² รายละเอียดเพิ่มเติม : <http://www.oamc.ku.ac.th/>

การนำเสนอโดยใช้ approche **ประวัติศาสตร์เทคนิค** หรืออาจจะขยายไปในด้าน **โบราณคดีอุตสาหกรรม** (archéologie industrielle) ยังไม่ค่อยมีในประเทศไทย หรือถ้ามีจะเป็นลักษณะเทคโนโลยีท้องถิ่นเช่นที่ ภูเก็ต ยังไม่มีที่ได้ทำได้สมบูรณ์ที่มีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นภาพรวมระดับประเทศ สิ่งนี้อาจจะทำให้ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับสังคมไทยและความเปลี่ยนแปลง (NDMI) สามารถที่จะมีจุดยืนที่เป็นเอกลักษณ์ของตน

การมีจุดยืนที่เป็นเอกลักษณ์

การมีจุดยืนที่เป็นเอกลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก นอกจากสิ่งนี้จะมีผลต่อนโยบายในทุกๆด้านภายในพิพิธภัณฑ์แล้ว ยังมีผลต่อภาพพจน์ภายนอกอีกด้วย เรื่องของภาพพจน์เป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อทัศนคติของผู้ชมที่จะใช้ตัดสินใจในการที่จะมาหรือไม่มาพิพิธภัณฑ์ อาจจะเปรียบเทียบได้กับภาพพจน์ของประเทศหนึ่งๆ จะมีผลต่อนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจในการไปเยือนประเทศนั้นๆหรือไม่

ในกรุงเทพฯและพื้นที่ใกล้เคียง พิพิธภัณฑ์ที่มีจุดยืนที่ดีและมีเอกลักษณ์ซึ่งกลายเป็นจุดเด่นของพิพิธภัณฑ์ เช่น

1. พิพิธภัณฑ์เด็ก พิพิธภัณฑ์แห่งนี้เลือกที่จะเจาะกลุ่มเป้าหมายเฉพาะคือ เด็กและครอบครัว แทนที่จะใช้เนื้อหาของพิพิธภัณฑ์ เพราะเนื้อหาเป็นเรื่องโดยทั่วไป ไม่ใช่ของแปลกใหม่ เป็นความรู้พื้นฐานในทุกสาขาสำหรับเด็ก เช่น วิทยาศาสตร์ ชีวิตของเรา วัฒนธรรมและสังคม เทคโนโลยีใกล้ตัว ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีพื้นที่สำหรับกิจกรรมเด็กเล็ก รวมทั้งจุดเด่นอีกประการคือ **การนำเสนอเนื้อหา** โดยใช้สื่อต่างๆและเด็กสามารถจับต้องเล่นได้

ภาพพจน์ที่ออกมาคือ เป็นสถานที่สำหรับเด็ก มาสนุกแล้วยังได้รับความรู้

2. พิพิธภัณฑ์มด ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีสารที่จะสื่อที่เรียบง่ายและเฉพาะเจาะจง คือ มดและความรู้ในทุกๆด้านที่เกี่ยวกับมด นอกจากนี้ยังมีจุดเด่นที่สามารถเรียกร้องความสนใจได้อย่างดี คือ คอเลคชั่นมดที่สมบูรณ์ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และที่สำคัญมีการแบ่งเนื้อหาในการจัดแสดงตามกลุ่มเป้าหมายของผู้มาใช้บริการคือ

- สำหรับนักวิจัย : ส่วนนี้จะไม่มีการละเลียดมากมาย มีเพียง มดตัวนี้ชื่อว่าอะไร อยู่สกุลไหน อยู่วงย่อยไหน ถิ่นที่อยู่อาศัยเขาอยู่ไหนอย่างเช่น ปาเต็งลัง ปาดงดิบไหน
- สำหรับประชาชนทั่วไป : จะแสดงในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างมดกับสิ่งแวดล้อม มดกับมนุษย์

“อันนี้ถือเป็นจุดเด่นในการนำเสนอ ในพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ จะไม่ค่อยมีการแสดงแบบนี้ เราพยายามจะเน้นให้เห็นว่า มดกับคนเชื่อมโยงกันอย่างไร มดกับสิ่งแวดล้อมเชื่อมโยงกันอย่างไร ไม่มีมดแล้วมันหมายถึงอะไร เพราะฉะนั้น การแสดงก็จะเน้นตรงนี้ และอีกอย่างหนึ่งคือ เราจะเน้นว่า คนเข้าไปชม ปกติแล้วเพื่อความเพลิดเพลิน แต่เราอยากให้เขามีความรู้กลับไป เช่น มดตัวไหนมีประโยชน์อะไรกับเขาบ้าง ก็จะเน้นให้เขาเห็น

มดตัวนี้มดแดงที่เรากินไข่ เราจะจัดการอย่างไรในการที่จะเลี้ยงเขาเพื่อหาเป็นอาชีพ เราจะเน้นทุกประโยชน์ที่เขาได้รู้ ถ้าเด็ก ๆ จะเน้นเรื่องการปลูกจิตสำนึกพฤติกรรมของการแสดง”¹³³

3. **พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้ง** จุดเด่นของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้คือ เป็นพิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไฟเบอร์กลาสแห่งแรกของประเทศไทย รวมทั้งหุ่นบุคคลในคอเลกชันล้วนเป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จัก พระมหากษัตริย์ พระสงฆ์ที่เป็นที่นับถือศรัทธา...จะเห็นได้ว่าไม่ใช่เนื้อหาที่แปลกใหม่ของพิพิธภัณฑ์ที่เป็นจุดขาย เหมือนกับกรณีของพิพิธภัณฑ์มด แต่เป็นการรวบรวมคนดัง ที่มีผลต่อภาพพจน์ภายนอกของพิพิธภัณฑ์ ผู้คนทั่วไปอยากจะเข้าไปดู อยากจะดูคนที่อยู่ร่วมกันซึ่งจะพบได้แต่ในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เท่านั้น นอกจากนี้การที่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลคนดังต่างๆ เป็นที่รู้จักอยู่แล้วถือได้ว่า เป็นจุดแข็งเพื่อการประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์อีกด้วย

บทสรุป :

1. จุดยืนที่จะทำให้พิพิธภัณฑ์ของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาตินั้นแตกต่างจากองค์กรอื่นๆที่มีอยู่

การศึกษาสถาบันอื่นๆในกรุงเทพและพื้นที่ใกล้เคียงข้างต้น ทำให้สามารถเห็นช่องว่างบางประการที่ทางสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติอาจจะสามารถนำมาใช้ในการกำหนดจุดยืนของสถาบันได้

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ :

- เป็นสถาบันที่สามารถให้ความรู้ที่ครอบคลุมแขนงต่างๆที่ยังไม่เคยมีมาในกรุงเทพคือ วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรมและธรรมชาติ เพราะพิพิธภัณฑ์ในกรุงเทพและพื้นที่ใกล้เคียงนั้นต่างแบ่งความรู้ต่างๆที่จะนำเสนอตามความถนัดของสถาบันของตน เช่น องค์การวิทยาศาสตร์จะเกี่ยวเนื่องกับวิทยาศาสตร์ หอไทยนิทัศน์จะเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม เป็นต้น
- เป็นสถาบันที่จะขยายเนื้อหาที่จะนำเสนอถึงระดับอาคันตุกะ ซึ่งก็ยังไม่มีการทำในกรุงเทพและพื้นที่ใกล้เคียงส่วนใหญ่จะมี 2 ระดับคือ ท้องถิ่นเฉพาะเจาะจง(กรณีพิพิธภัณฑ์บ้านเขายี่สาร พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก บ้านพิพิธภัณฑ์) และภาพรวมระดับประเทศ (กรณีหอไทยนิทัศน์)

จุดยืนทั้งสองจะเข้ามามีส่วนส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติได้โดดเด่น และจะมาเสริมกับความต้องการพื้นฐานของสถาบันที่จะต้องนำเสนอเนื้อหาแบบ การเล่าเรื่องราว รวมทั้งการใช้สื่อทันสมัยและสื่อปฏิสัมพันธ์ การนำเสนอในรูปแบบข้างต้นเป็นประเด็นหนึ่งเท่านั้นแต่จะไม่ใช่ว่าจุดยืนที่เด่นที่จะทำให้สถาบันพิพิธภัณฑ์

¹³³ บทสัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์เดชา วิวัฒน์วิทยา อาจารย์ประจำภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่มา : <http://www.stou.ac.th/Thai/Offices/Oce/Knowledge/4-47/page7-4-47.html>

การเรียนรู้แห่งชาตินั้นแตกต่างจากสถาบันอื่นๆที่มีอยู่ เพราะ ทางองค์การวิทยาศาสตร์ หอไทยนิทัศน์ หรือแม้พิพิธภัณฑ์เด็กก็มีการนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้แล้ว

นอกจากจากนี้ ทางสถาบันพิพิธภัณฑ์จะต้องรักษาจุดยืนในการนำเสนอเนื้อหาที่แสดงให้เห็นภาพรวมระดับชาติ และอุษาคเนย์อย่างได้ดุลย์ เพราะ ปัจจุบันนี้มีหลายองค์กรโดยเฉพาะองค์กรท้องถิ่นต่างๆ มีโครงการจัดทำพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นอยู่แล้ว แม้ในกรุงเทพมหานคร¹³⁴ เอง ก็มีโครงการในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในแต่ละเขต

2. ปัญหาที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติต้องประสบ

มีปัญหาคิดสองประการที่ทางสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติจะต้องประสบคือ การไม่มีองค์ความรู้ที่เป็นของตนและในเรื่องการหาเครือข่าย

2.1. การไม่มีองค์ความรู้เป็นของตัวเอง

จากการศึกษาตัวอย่างพิพิธภัณฑ์หลายแห่งในกรุงเทพฯและพื้นที่ใกล้เคียงข้างต้น จะเห็นว่าพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่มีพื้นฐานองค์ความรู้ของตนที่จะนำมาใช้ในการเป็นเนื้อหาเพื่อการจัดแสดง เช่น ส่วนนิทรรศการของศูนย์มานุษยวิทยาก็มีผลงานวิจัยของศูนย์เป็นพื้นฐาน หอไทยนิทัศน์ก็มีส่วนงานวิจัยและพัฒนา สถาบันวัฒนธรรมศึกษาในการรวบรวมข้อมูลแบบถาวรที่จะนำมาใช้เพื่อการจัดแสดง หรือกรณีพิพิธภัณฑน์มดของมหาวิทยาลัยเกษตรฯ พิพิธภัณฑ์การแพทย์ไทยของศิริราช พิพิธภัณฑ์ธรณีวิทยาของกรมทรัพยากรธรณีวิทยา พิพิธภัณฑ์ทั้งสามต่างก็เป็นเหมือนส่วนจัดแสดงองค์ความรู้ที่มีอยู่ขององค์กร

เป็นที่แน่นอนว่า ในช่วงแรกตั้ง สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติจะสามารถจัดจ้างผู้วิจัยหรือผู้เชี่ยวชาญแบบเป็นครั้งเป็นคราวได้ แต่เมื่อถึงจุดหนึ่งเมื่อมีการอิมิตัวของส่วนจัดแสดง เมื่อมีความจำเป็นต้องปรับปรุงส่วนจัดแสดงถาวร หรือเมื่อจะต้องมีการจัดนิทรรศการชั่วคราวที่จะต้องมีการนำองค์ความรู้ต่างๆมาจัดแสดงอย่างสม่ำเสมอ พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติจะต้องพึ่งองค์ความรู้จากภายนอก

นอกจากนี้ แม้ว่าการที่พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติจะเป็นองค์กรที่มีเนื้อหาจัดแสดงครอบคลุมที่หลากหลายทั้งในด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา....ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ แต่ในขณะเดียวกันก็อาจจะก่อให้เกิดปัญหาบางประการได้เพราะ เป็นการยากที่ทางสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติจะมีบทบาทในทางวิจัยอย่างลึกซึ้งในทุกๆด้านดังกล่าว

¹³⁴ รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก

ฉะนั้น จุดยืนหนึ่งของสถาบันพิพิธภัณฑการการเรียนรู้แห่งชาติคือ **การเป็นเสมือนองค์กรการสื่อสารองค์ความรู้ที่มีอยู่** (Médiateur) แต่ไม่ใช่เป็นองค์กรการวิจัย เป็นองค์การที่ถ่ายทอดผลของการวิจัยต่างๆในทุกสาขาออกมาในรูปการจัดนิทรรศการ การจัดทำสื่อโสตทัศน์ ผ่านช่องวิทยุและโทรทัศน์ของสถาบัน.....

พิพิธภัณฑทั้ง 4 ของสถาบันพิพิธภัณฑการการเรียนรู้จะเป็นเสมือนพื้นที่สื่อสารระหว่างองค์ความรู้และผู้เข้าชม **สถาบันฯ จะต้องพัฒนาตัวเองให้เป็นเลิศในด้านการสื่อสารองค์ความรู้ทั้งทางวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์** (Médiation culturelle et scientifique)

สถาบันพิพิธภัณฑการการเรียนรู้จะต้องสร้างพันธมิตรที่มีองค์ความรู้อยู่ในครอบครองแบบถาวร เช่น มหาวิทยาลัยต่างๆ ศูนย์วิจัยต่างๆ สถาบันเอเชียศึกษา.....เพื่อที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาจัดแสดงแก่ผู้ชม ในการนี้กลยุทธ์อย่างหนึ่งที่จะไม่ทำให้สถาบันพิพิธภัณฑการการเรียนรู้แห่งชาติถูกมองว่าเป็นเสมือนการขโมยความรู้ของผู้อื่นๆมาจัดแสดง คือ **การแลกเปลี่ยน**

องค์กรต่างๆที่เน้นการวิจัย แม้จะมีการจัดทำพื้นที่จัดแสดงบ้าง ก็มักมีขนาดเล็ก และเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานไม่ใช่พื้นที่สาธารณะ รวมทั้งมีเวลา เปิด-ปิดแบบเวลาราชการ ฉะนั้นข้อแลกเปลี่ยนที่ทางสถาบันพิพิธภัณฑการการเรียนรู้แห่งชาติสามารถนำมาใช้กับองค์กรที่มีองค์ความรู้ (อาจเรียกได้ว่า เป็นองค์กรซัพพลายเออร์องค์ความรู้) คือ การนำมาจัดแสดงใน **พื้นที่สาธารณะ** โดยใช้ศาสตร์ในการจัดแสดงที่ประยุกต์ให้เข้ากับความต้องการของผู้ชมที่แตกต่างกันไป ในขณะเดียวกัน ก็จะมีการศึกษากลุ่มผู้ชมอย่างละเอียด พร้อมทั้งจะมีการจัดทำข้อมูลส่วนนี้ส่งให้แก่องค์กรซัพพลายเออร์องค์ความรู้เพื่อให้เก็บไว้ใช้เป็นสถิติขององค์กร นอกจากนี้พิพิธภัณฑการการเรียนรู้แห่งชาติจะประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าชมสามารถไปค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมต่ออย่างลึกซึ้งได้กับสถาบันซัพพลายเออร์องค์ความรู้ต่างๆ รวมทั้งจะเป็นผู้จัดการในทุกๆด้านทั้งในเรื่องการเงินอุปถัมภ์ การผลิตสื่อต่างๆ การผลิตและจำหน่ายของที่ระลึก (ซึ่งรายได้บางส่วนอาจจะยกให้แก่สถาบันซัพพลายเออร์องค์ความรู้เพื่อนำไปพัฒนาการวิจัยต่อไป) ซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ตัวอย่างที่เป็นไปได้เช่น อาจจะมีการเชิญคุณมด จากพิพิธภัณฑมาจัดแสดงในนิทรรศการชั่วคราวของพิพิธภัณฑธรรมชาติวิทยา NDMI ซึ่งภายหลัง หากผู้ชมสนใจที่จะศึกษาต่อ ทางสถาบันพิพิธภัณฑการการเรียนรู้แห่งชาติก็จะประชาสัมพันธ์ให้ไปชมต่อได้ที่พิพิธภัณฑมาด ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นอกจากนี้ การที่สถาบันต่างๆที่มีองค์ความรู้เป็นของตัวเองได้เอาผลงานมาตีแผ่อย่างมีชีวิตชีวา โดยผ่านสถาบันพิพิธภัณฑการการเรียนรู้แห่งชาติ ทำให้เป็นรู้จักแก่ประชาชนโดยทั่วไป จะมีผลดีในด้านภาพพจน์ของสถาบันซัพพลายเออร์เอง เป็นการประชาสัมพันธ์อย่างครบวงจรซึ่งโดยปกติแล้ว สถาบันดังกล่าวมิได้มีหน้าที่ในด้านนี้โดยตรง การที่องค์ความรู้นั้นออกมานอกรั้วของสำนักวิจัยต่างๆ เป็นการบอกกล่าวแก่สังคมอย่างเป็นรูปธรรมถึงความสำคัญของการวิจัย เป็นการลดช่องว่างระหว่างโลกของการวิจัยกับชีวิตประจำวัน

อาจเปรียบได้ว่า **สถาบันพิพิธภัณฑการการเรียนรู้แห่งชาติเป็นเสมือนหนังสือพิมพ์หรือเว็บไซต์ที่รวบรวมข้อมูล** (Portal web) ที่มีการให้ข้อมูลเบื้องต้นกับผู้อ่าน รวมทั้งมีการแจ้งและประชาสัมพันธ์แหล่งที่มาของข่าว (สถาบันซัพพลายเออร์องค์ความรู้) เพื่อให้คนที่สนใจสามารถสืบค้นหาต่อได้จนถึงแหล่งที่มา การมีจุดยืนเช่นนี้ จะทำให้สถาบันพิพิธภัณฑการการเรียนรู้แห่งชาติมีความหลากหลายและความลึกซึ้งในเรื่องของหัวข้อที่มาจัดแสดง ซึ่งจะมาจากองค์กรต่างๆที่

หลากหลายที่มีความรู้อย่างแจ่มแจ้งในสาขาของตน นอกจากนี้ **พื้นที่ของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้จะเป็นพื้นที่ที่เป็นกลาง** สามารถที่จะจัดแสดงผลงานวิจัยแบบเปรียบเทียบได้ เช่น ในกรณีทางประวัติศาสตร์ อาจจะมีการเอาผลงานวิจัยในเรื่องเดียวกัน จากสำนักหนึ่งมาเปรียบเทียบกับอีกสำนักหนึ่ง เป็นการนำเสนอแบบสองด้าน ให้แก่ผู้ชมซึ่งถือว่าการนำเสนอองค์ความรู้แบบสร้างสรรค์ เป็นการให้ผู้ชมนั้นสามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเองว่าจะสนับสนุนการตีความแบบใด

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้จะต้องสร้างภาพพจน์ภายนอก ในการเป็นผู้นำในด้านการสื่อสารองค์ความรู้ จะต้องให้องค์กรต่างๆ ที่มีองค์ความรู้ของตนรู้สึกภูมิใจและได้เกียรติที่ได้มาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทั้ง 4 ของสถาบัน

2.2. ปัญหาในเรื่องการหาเครือข่าย

โดยปรกติการสร้างเครือข่ายจะมีหลายลักษณะ เช่น ลักษณะจากศูนย์กลางไปสู่ภูมิภาค คือ มีสำนักงานแม่แบบอยู่ที่ศูนย์กลางและมีการจัดทำสาขาย่อยลูกๆออกไปในที่ต่างๆ หรืออาจจะเป็นการสร้างเครือข่ายจากองค์กรต่างๆ ที่มีอยู่ โดยใช้ภูมิประเทศ ที่ตั้งหรือใช้หัวข้อใดหัวข้อหนึ่งเป็นกฎเกณฑ์กำหนด

การที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติไม่มีองค์ความรู้ในสาขาใดสาขาหนึ่งที่เป็นของตนเองไม่ว่าจะเป็นในด้านวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ จะทำให้สถาบันอาจจะมีปัญหาในเรื่องการสร้างเครือข่ายในระดับท้องถิ่น รวมทั้งจะต้องประสบปัญหาในเรื่องคู่แข่งจากองค์กรที่มีอยู่ที่ต้องการสร้างเครือข่ายของตนในต่างจังหวัดเช่นกัน เช่น

- **ในด้านวัฒนธรรม** สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่เป็นผู้รับผิดชอบ หอไทยนิทัศน์ ได้มีโครงการจัดทำ หอวัฒนธรรมนิทัศน์¹³⁵ ประจำแต่ละจังหวัด ปัจจุบันนี้แล้วเสร็จแล้วกว่า 40 แห่ง
- **ในด้านวิทยาศาสตร์** องค์กรพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติที่กำลังดำเนินโครงการในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ในภูมิภาค นอกจากเป็นศูนย์รวมข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้วยังแสดงถึงพัฒนาการที่เกิดจากภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย มี 3 แห่งด้วยกันคือที่ อพวช-พายัพที่ เชียงใหม่ อพวช-อีสานที่นครราชสีมาและอพวช-ทักษิณที่ สงขลา

นอกจากนี้ในด้านวิทยาศาสตร์ ทางศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาแห่งชาติ ก็มีโครงการสู่ท้องถิ่นในลักษณะเช่นเดียวกันคือ ที่รังสิต, อุทยานวิทยาศาสตร์ห้วยคต, ศูนย์สร้างสรรค์เยาวชน, จังหวัดขอนแก่น, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดยะลา, นครราชสีมา, จังหวัดลำปาง, จังหวัดนครสวรรค์, จังหวัดตรัง, จังหวัดอุบลราชธานี

¹³⁵ รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวกของบท

ลักษณะดังกล่าวข้างต้นเป็นการขยายเครือข่ายของงานที่มีอยู่จากศูนย์กลางไปสู่ภูมิภาค ส่วนการทำเครือข่ายโดยใช้หัวข้อเป็นหลักได้แก่ กรณีของเครือข่ายมดทั่วประเทศของพิพิธภัณฑ์มด หรือในกรณีของการใช้ภูมิประเทศหรือที่ตั้งเป็นหลักได้แก่ โครงการบัตรเดียวเที่ยว สามแห่ง พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย สวนสามพราน และลานแสดงช้างฟาร์มจระเข้สามพรานในจังหวัดนครปฐม

แล้ว สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติจะสร้างเครือข่ายได้อย่างไร

เมื่อสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นเลิศในด้านการเป็นองค์กรเพื่อการสื่อสารองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์แล้ว การขยายเครือข่ายในส่วนภูมิภาคอาจจะทำได้สองระดับคือ

1. ในกรณีที่ชุมชน หรือองค์กรต่างๆ...สนใจที่จะจัดทำพิพิธภัณฑ์ สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติจะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในการจัดตั้ง การจัดการ การดำเนินการ มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ.... ซึ่งก็อาจคล้ายกับงานของหอวัฒนธรรมนิทัศน์และมูลนิธิ เล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์
2. ในกรณีที่สองคือ กรณีของพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่ ต้องการเข้าร่วมเครือข่ายของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ก็ทำได้ โดยอาจจะต้องผ่านเงื่อนไขหรือทำข้อตกลงบางประการ (อาจจะเป็นลักษณะการสร้างแบรนด์พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ)¹³⁶ ในกรณีนี้สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติจะมีฐานะเป็น ตัวกลางในการทำให้เกิดพลวัตและปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่างๆในเครือข่าย ทั้งในระดับ
 - ท้องถิ่นกับท้องถิ่น (เช่นจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์ในภาคใต้ที่ได้มีการจัดทำโดยพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นจากภาคใต้ ที่พิพิธภัณฑ์ในเครือข่ายที่จังหวัดเชียงใหม่ หรือในทางกลับกัน)
 - ท้องถิ่นกับเมืองหลวง (จัดนิทรรศการที่เกี่ยวกับท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่งในเมืองหลวง หรือในทางกลับกัน)
 - ท้องถิ่นกับท้องถิ่นในระดับนานาชาติ (จัดทำโครงการการแลกเปลี่ยน เช่น การจัดนิทรรศการระหว่างท้องถิ่นไทยแห่งหนึ่งกับท้องถิ่นแห่งหนึ่งในต่างประเทศ เช่น ระหว่างชุมชนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวเนื่องกับการทอผ้า....)

โดยสรุป คือ อาจกล่าวได้ว่า สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ นอกจากจะเป็นองค์กรเพื่อการสนับสนุนให้เกิดพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแล้ว ยังมีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนระหว่างท้องถิ่นในทุกระดับเช่นกัน

¹³⁶ อาจจะนำเอาคอนเซ็ปของรัฐกฤษฎีกา คศ. 2002 ว่าด้วยการใช้ชื่อพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสมาใช้ก็ได้

บทที่2 : ข้อคิดเรื่องนโยบายการเข้าชมและระบบสมาชิก

1. ประเด็น: พิพิธภัณฑ์ควรเก็บค่าเข้าชมหรือไม่

พิพิธภัณฑ์ใหญ่ๆในโลกต่างมีความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่อง นโยบายการเข้าชม ซึ่งอาจแบ่งได้ออกเป็นสองฝ่ายคือ ฝ่ายไม่เก็บค่าเข้าชมเช่นในสวีเดนและอังกฤษ (British Museum The Victoria & Albert Museum Tate Modern...) ส่วนอีกฝ่ายคือฝ่ายที่เก็บค่าเข้าชม เช่น Le Prado ที่แมดริด Louvre ในปารีส MoMA ที่นิวยอร์ก ซึ่งในกรณีของ MoMA ราคาเข้าชมถึง 20 ดอลลาร์

ในสิ่งที่น่าสนใจในการถกคิดคือ เรื่องของค่าเข้าชม ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเด็นคือ

- ค่าเข้าชมจะมีผลต่อจำนวนการเข้าชมพิพิธภัณฑ์หรือไม่
- การให้เข้าชมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายจะเป็นวิธีแก้ปัญหาในเรื่องความเท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมและสังคมหรือไม่

1.1. ค่าเข้าชมจะมีผลต่อจำนวนการเข้าชมพิพิธภัณฑ์หรือไม่

ในกิจการพิพิธภัณฑ์ เหตุผลสำคัญที่ทำให้พิพิธภัณฑ์บางแห่งใช้นโยบายไม่เก็บค่าเข้าชมนั้นอาจสรุปได้สองประการคือ

- พิพิธภัณฑ์เป็นบริการสาธารณะ (ส่วนใหญ่จะเป็นพิพิธภัณฑ์ในภาครัฐ)
- การไม่เก็บค่าเข้าชมน่าจะมีผลต่อการจูงใจกลุ่มผู้ชมที่ไม่ได้เป็นลูกค้าประจำของพิพิธภัณฑ์

นักสังคมวิทยาและนักเศรษฐศาสตร์ทางวัฒนธรรมได้ถกคิดถึงประเด็นนี้มาช้านานแล้วและมีข้อสรุปเป็นที่รู้กันว่า ปัจจัยทางด้านเงินไม่ใช่ปัจจัยหลักที่จะมีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม รวมทั้งการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ หากแต่เป็นเรื่องของ ความห่างไกลทางวัฒนธรรม (Distance culturelle) หรือ ทุนทางวัฒนธรรม (capital culturelle) เดิมที่มีอยู่ในปัจเจกบุคคล

มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้แต่ละบุคคลมีทุนทางวัฒนธรรมเดิมอยู่ไม่เท่ากัน เช่น

- การถ่ายทอดจากครอบครัว (เช่น กรณีที่พ่อกับแม่เป็นศิลปิน แล้วถ่ายทอดความรักในเสียงเพลงหรือศิลปะให้แก่ลูก ทำให้ลูกมีพื้นฐานที่ดีและมีความสนใจต่อศิลปะ จะชอบไปดูการแสดงดนตรี เข้าชมพิพิธภัณฑ์ หรือบางกรณีลูกอาจจะยึดอาชีพทางนี้เลยก็ได้)
- การถ่ายทอดจากระบบการศึกษา (ผู้ที่มีการศึกษาส่วนใหญ่ จะนิยมและได้รับแรงกระตุ้นในการที่จะสนใจกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ) เป็นต้น

บุคคลที่จะมีส่วนร่วมในกิจการวัฒนธรรมต่างมักจะเป็นกลุ่มคนที่โพรไฟล์ทางสังคม-วัฒนธรรม (le profil socioculturel) กลุ่มเดิมๆ เช่น เป็นกลุ่มบุคคลที่ทำงานในสำนักงาน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพครูและอาจารย์ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอื่นเกี่ยวข้องกับศิลปะ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ (วิศวกร หมอ ทนายความ...) เป็นต้น ส่วนกลุ่มผู้ใช้งาน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพในภาพเกษตรกรรม....มักจะไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรม¹³⁷

มีกรณีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางการเงินไม่ใช่ปัจจัยหลักที่จะทำให้คนไม่เข้าชมพิพิธภัณฑ์ เช่น

ในฝรั่งเศส พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ไม่เก็บเงินค่าเข้าชมพิพิธภัณฑ์สำหรับ บุคคลที่ตกงาน บุคคลที่ได้รับความช่วยเหลือรายได้ขั้นต่ำจากรัฐบาล ตามสถิติของพิพิธภัณฑ์ กลุ่มผู้ชมดังกล่าวมีเพียงร้อยละ 0.6 ของผู้ชมทั้งหมดของพิพิธภัณฑ์¹³⁸ หรือจะเป็นในสเปน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ Prado ได้เคยใช้นโยบายการไม่เก็บค่าเข้าชม สำหรับพลเมืองของประเทศที่แสดงบัตรประจำตัวประชาชนที่ทางเข้าพิพิธภัณฑ์ ภายหลังทางพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้เลิกใช้นโยบายนี้ และปัจจุบันนี้ราคาค่าเข้าชมคือ 6 ยูโร การเก็บค่าเข้าชมนี้มีได้ทำให้จำนวนผู้เข้าชมลดลงเลย เห็นได้จากกรณี จำนวนผู้เข้าชมที่ต่อแถวยาวเป็นจำนวนมาเพื่อรอเข้าชมนิทรรศการ Portrait espagnol ที่จัดโดยพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งแม้จะต้องมีการรอนานกว่าหนึ่งชั่วโมงครึ่งผู้ชมก็มีได้ห้อยยแต่อย่างใด¹³⁹

1.2. การให้เข้าชมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายจะเป็นวิธีแก้ปัญหาในเรื่องความเท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมและสังคมหรือไม่

มีกรณีศึกษาที่จะสามารถเป็นคำตอบของคำถามนี้ได้คือ ที่ประเทศอังกฤษ

ในปี คศ. 2001 รัฐบาลจากพรรคแรงงาน ได้เอนโยบายในเรื่องการไม่เก็บค่าเข้าชมพิพิธภัณฑ์กลับมาใช้ ภายหลังที่มีการยกเลิกไปในปี คศ. 1970 ยกเว้นกรณีของพิพิธภัณฑ์บางแห่งเช่น British Museum และ National Gallery ที่ยังคงมีนโยบายไม่เก็บค่าเข้าชมอย่างต่อเนื่อง ผลของการน่านโยบายนี้มาใช้กับพิพิธภัณฑ์อื่นๆในลอนดอนทางด้านปริมาณนั้น เป็นไปในทางบวกคือ จำนวนการเข้าชมเพิ่มขึ้นเป็น 75 เปอร์เซ็นต์ ในระหว่างปี คศ. 2001 และ 2004 Victoria & Albert Museum , Science Museum และ National Museum มีปริมาณการเข้าชมเพิ่มถึง 100 เปอร์เซ็นต์

¹³⁷ ในที่นี้เป็นการตีความและลักษณะการจัดการแบบตะวันตก คือ ส่วนใหญ่จะมีการแยกกันระหว่างกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมทางวัฒนธรรม (การเข้าชมพิพิธภัณฑ์ การดูภาพยนตร์ การชมการแสดงต่างๆ การเยี่ยมชมโบราณสถาน....) ในฝรั่งเศสจะมีการแยกกันอย่างชัดเจนระหว่างภาระกิจทางศาสนาและภาระกิจของของรัฐโดยมีการออกเป็นกฎหมายในปี คศ. 1905 สำหรับประเทศไทย กิจการศาสนากับกิจการทางวัฒนธรรมนั้นไม่แยกจากกัน เห็นได้จาก กรณีของกรมการศาสนาที่ยังคงอยู่ในสังกัดของกระทรวงวัฒนธรรม สำหรับคนไทยแล้วการไปวัดก็จะเป็นส่วนหนึ่งของการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมเช่นกัน

¹³⁸ Fabre C., «Entretien avec Henri Loyrette, président du Louvre », LE MONDE, 15.01.05

(ที่มา : <http://www.lemonde.fr/web/article/0,1-0@2-3246,36-394406,0.html>)

¹³⁹ Fabre C., « Les prix d'entrée divisent les grands musées du monde », LE MONDE, 15.01.05

(ที่มา: <http://www.lemonde.fr/web/article/0,1-0@2-3246,36-394402,0.html>)

อย่างไรก็ตาม ต้องไม่ลืมว่า ตัวเลขนี้เป็นเพียงตัวเลขของผู้ชมที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์ในส่วนจัดแสดงถาวรซึ่งเป็นส่วนที่ไม่มีการเก็บค่าเข้าชมและผู้เข้าชมส่วนใหญ่ก็เป็นนักท่องเที่ยวและเด็กนักเรียน นอกจากนี้ในเดือนมีนาคม คศ. 2004 กระทรวงวัฒนธรรมของประเทศไทยยังมีรายงานออกมาเป็นทางการที่แสดงให้เห็นว่า การให้เข้าชมโดยไม่เสียค่าเข้าชมไม่ได้มีผลต่อการลดช่องว่างในเรื่องความเท่าเทียมกันทางสังคมและวัฒนธรรมเท่าใดนัก เพราะกลุ่มผู้ชมที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์ก็เป็นผู้ชมกลุ่มเดิมๆ นายโทนี แบร ยังได้มีนโยบายที่จะลดจำนวนเงินอุปถัมภ์แก่พิพิธภัณฑ์ลง ถ้าพิพิธภัณฑ์ไม่มีมาตรการที่จะเพิ่มความหลากหลายในกลุ่มผู้ชม ¹⁴⁰ ในตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่า นโยบายการไม่เก็บค่าเข้าชมนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ปริมาณการเข้าชมเพิ่มมากขึ้นจริง แต่มันได้เป็นเครื่องประกันในเชิงคุณภาพของผู้เข้าชม

อาจพอสรุปได้ว่า นโยบายการเข้าชมนั้นเป็นผลสะท้อนของปรัชญาของแต่ละพิพิธภัณฑ์ เป็นที่แน่นอนว่า พิพิธภัณฑ์ของภาครัฐในฐานะที่เป็นบริการสาธารณะนั้นก็อยู่ในฐานะที่เหมาะสมที่จะไม่เก็บค่าเข้าชมพิพิธภัณฑ์ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีนี้ รัฐจะต้องพร้อมที่เข้ามาให้เงินอุปถัมภ์ในรายได้ที่ขาดไปส่วนนี้ของพิพิธภัณฑ์ ดังเช่นกรณีของสวีเดน ที่รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณปีละ กว่า 10.6 ล้านยูโรให้แก่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจำนวน 19 แห่งที่เปิดให้เข้าชมโดยไม่มีการเก็บค่าเข้าชม ¹⁴¹ นอกจากรัฐบาลจะต้องพร้อมที่จะเป็นผู้รับภาระในส่วนนี้แล้ว ยังมีประเด็นที่น่าถกคิดอีก เช่น ปริมาณจำนวนการเข้าชมจะกลายเป็นปัจจัยต่อรองหลักระหว่างพิพิธภัณฑ์กับรัฐบาลในเรื่องเงินอุปถัมภ์ หากในปีถัดไป ถ้าจำนวนการเข้าชมไม่เพิ่มขึ้นย่อมหมายความว่าพิพิธภัณฑ์จะไม่ได้รับเงินสนับสนุนเพิ่มขึ้นจากรัฐบาลหรือ

กิจการพิพิธภัณฑ์เป็นกิจการที่ประกอบด้วยกิจการย่อยที่หลากหลายภายใน (การอนุรักษ์ การจัดแสดง การบริการอื่นๆ...) การที่กิจการพิพิธภัณฑ์จะก้าวไปข้างหน้าได้ดี พิพิธภัณฑ์ต้องมีการจัดการที่เป็นเอกเทศมากที่สุด การจัดการในลักษณะดังกล่าวก็เป็นแนวโน้มที่มีมากขึ้นเรื่อยๆในทุกๆประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลส่วนใหญ่ต่างก็มีนโยบายที่จะต้องลดค่าใช้จ่ายของรัฐลงและผลักดันให้องค์กรต่างๆของรัฐต่างต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด รวมทั้งการแปรรูปเป็นเอกชน

พิพิธภัณฑ์ในภาครัฐก็อยู่ในขอบข่ายดังกล่าวเช่นกัน ฉะนั้น การเก็บค่าเข้าชมนั้นย่อมเป็นสิ่งที่สมควร หากพิพิธภัณฑ์จะต้องนำรายได้ดังกล่าวมาเลี้ยงตัวเอง พัฒนากิจการและเพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นเอกเทศในด้านการบริหารให้มากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม พิพิธภัณฑ์นั้นโดยจรรยาบรรณแล้วเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร **การจัดทำนโยบายการเข้าชมนั้นจะต้องจัดทำระหว่างสมดุลย์ของเศรษฐกิจการเงินและจรรยาบรรณพิพิธภัณฑ์**

¹⁴⁰ Ibid.

¹⁴¹ Ibid.

2. กรณีศึกษา นโยบายการเข้าชมของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติลูฟร์¹⁴²

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติลูฟร์ เลือกที่จะพบกันครึ่งทางระหว่างนโยบายของการไม่เก็บค่าเข้าชมและการเก็บค่าเข้าชม

2.1. นโยบายการไม่เก็บค่าเข้าชม

ในฐานะที่เป็นองค์กรบริการสาธารณะ พิพิธภัณฑ์ลูฟร์มีนโยบายเพื่อการไม่เก็บค่าเข้าชมในส่วนจัดแสดงถาวรซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

O การไม่เก็บค่าเข้าชมสำหรับกลุ่มผู้ชมที่มีเอกสิทธิ์ (publics prioritaires) ได้แก่

ผู้ที่ไม่ต้องเสียค่าเข้าชม	รายละเอียดเพิ่มเติม
-เด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี	-
-นักศึกษาของโรงเรียนลูฟร์ (Ecole du Louvre) สถาบันมรดกแห่งชาติ (Institut national du Patrimoine) และโรงเรียนแห่งชาติ ชาร์ท (Ecole nationale des Chartes)	-
-กลุ่มนักเรียนและผู้นำชม	อัตราส่วน ผู้ใหญ่หนึ่งคนต่อเด็กนักเรียนสี่คน
-อาจารย์ในสาขาประวัติศาสตร์ศิลป์ โบราณคดี วิจิตรศิลป์ ศิลปะประยุกต์ ที่ยังปฏิบัติหน้าที่อยู่	-
-มัคคุเทศก์และวิทยากรที่รับรองโดยกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการท่องเที่ยว รวมทั้งในสังกัดของสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	-
-สื่อมวลชน นักข่าว	-
- สมาชิก ICOM และ ICOMOS	-
- บุคคลากรของพิพิธภัณฑ์	-
- บุคคลากรของกระทรวงวัฒนธรรม	รวมทั้งผู้เข้าร่วมชม 1 คน
- สมาชิกของรัฐสภา	-
- ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือทางสังคม ในด้านต่างๆ	ผู้ที่ได้รับเงินยังชีพขั้นต่ำ ผู้ที่ได้รับเงินช่วยเหลือในกรณีเป็นผู้ปกครองโดยลำพัง ผู้ที่ได้รับเงินช่วยเหลือในฐานะที่เป็นผู้อพยพ..... ในกรณีที่มาชมเป็นกลุ่มผู้ที่พามาชมจะไม่ต้องเสียค่าเข้าชม (ในอัตราส่วนอย่างมากที่สุด 4 คน ต่อ ผู้นำชม 1 คน)
-ผู้ที่กำลังหางานทำ	ในกรณีที่มาชมเป็นกลุ่มผู้ที่พามาชมจะไม่ต้อง

¹⁴² สำหรับการจัดทำนโยบายการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอื่นๆ ที่ไม่มีฐานะเป็นองค์กรอิสระ จะเป็นหน้าที่ของสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ตามที่ได้เคยกล่าวมาแล้วในบท สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

	เสียค่าเข้าชม (ในอัตราส่วนอย่างมากที่สุด 4 คน ต่อ ผู้นำชม 1 คน)
-คนพิการทั้งที่เป็นพลเรือนและคนที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม	รวมทั้งผู้นำชมในอัตราส่วน หนึ่งต่อหนึ่ง
-ศิลปินที่เป็นสมาชิกของสมาคม บ้านศิลปิน (Maison des artistes) และสมาคมทัศนศิลป์ระหว่างประเทศ (Association internationale des Arts plastiques)	-

O การไม่เก็บค่าเข้าชมโดยใช้ปัจจัยทางเวลา :

- ทุกวันอาทิตย์ที่ 1 ของเดือนและวันชาติ (14 กรกฎาคม) สำหรับผู้เข้าชมทุกคน
- วันศุกร์ตอนเย็นตั้งแต่เวลา 18 เป็นต้นไป สำหรับเยาวชนที่มีอายุน้อยกว่า 26 ปี (ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนหรือไม่ก็ตาม)

นอกจากนี้ยังมีการให้เข้าชมโดยไม่เก็บค่าเข้าชมตามเทศกาลพิเศษอื่นๆ เช่น เทศกาลตาสว่าง (La nuit Blanche) ที่มีการเปิดให้เข้าชมจนถึงเวลา 23 นาฬิกา

O การไม่เก็บค่าเข้าชมสำหรับครูและอาจารย์ในสาขาอื่นๆโดยมีเงื่อนไข บางประการและมีความเป็นมาดังนี้

ก่อนหน้านี้ครูและอาจารย์ในทุกระดับจะมีสิทธิในการเข้าชมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ตั้งแต่เดือนกันยายน คศ. 2004 ที่ผ่านมา ทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ได้ตั้งเงื่อนไขแก่กลุ่มครูและอาจารย์ดังกล่าวคือ พิพิธภัณฑ์จะให้สิทธิในการเข้าชมในส่วนจัดแสดงถาวรและนิทรรศการชั่วคราวทุกชุดแก่ครูอาจารย์โดยไม่เสียค่าเข้าชมแบบปีต่อปี เพื่อแลกกับการจัดนำนักเรียนเข้าชมพิพิธภัณฑ์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ตามความเห็นของนาย Henri Loyrette ประธานอำนวยการพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ เป้าหมายของนโยบายนี้คือ **การกระตุ้นให้ครูนำนักเรียนมาชมพิพิธภัณฑ์ในระหว่างปีการศึกษามากขึ้น**¹⁴³ เพราะก่อนหน้านี้ทางพิพิธภัณฑ์ได้สังเกตว่า ครูจะไม่นำนักเรียนมาเข้าชมพิพิธภัณฑ์เท่าที่ควร บางคนก็ใช้สิทธิในการเข้าชมฟรีและมาเข้าชมในแบบนักท่องเที่ยว

จากกรณีข้างต้นจะเห็นได้ว่า **การเก็บค่าเข้าชมนั้นได้ถูกมาใช้เป็นเงื่อนไขที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้ชม** ทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ยังได้ใช้การเก็บค่าเข้าชมเพื่อเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนากิจการของวัฒนธรรมด้วย ดังเช่น

¹⁴³ Ibid.

ในกรณีนี้ทำให้เกิดกระแสคัดค้านอย่างมากจากกลุ่มครูและอาจารย์ สื่อต่างๆทั้งอินเทอร์เน็ตและหนังสือพิมพ์ได้ประณามว่าดวล่า รวมทั้งมีการประท้วงกันที่หน้าพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ด้วยเช่นกัน

เดิมทีเดียวพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ตั้งใจที่จะใช้นโยบายใหม่ในเรื่องการเข้าชม โดยนอกจากจะสร้างเงื่อนไขให้แก่กลุ่มครูและอาจารย์โดยทั่วไปแล้ว ยังจะยกเลิกการให้สิทธิการเข้าชมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแก่ศิลปินต่างๆ และได้เริ่มประยุกต์ใช้นโยบายนี้มาตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 2004 โดยทางพิพิธภัณฑสถานได้มุ่งหวังให้ศิลปินหรือผู้ที่ประกอบอาชีพอันเกี่ยวข้องกับศิลปะ สมัครเป็นสมาชิกบัตร Louvre-Professionnels ซึ่งมีราคา 30 ยูโรต่อปีแทน

นับแต่นั้นมา กลุ่มศิลปินต่างๆ ได้รวมตัวกันประท้วงทั้งผ่านสื่อต่างๆ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต...จนเกิดเป็นประเด็นวิจารณ์ไปทั่ว โดยกล่าวว่า ว่าพิพิธภัณฑสถานลูฟร์เห็นแก่เงินและมีได้เคารพปรัชญาแรกตั้งขององค์กรในการเป็นองค์กรสาธารณะ รวมทั้งขัดต่อประเพณีที่ปฏิบัติสืบกันมาในเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปินและพิพิธภัณฑสถาน

ในที่สุดทางฝ่ายพิพิธภัณฑสถานและกลุ่มตัวแทนศิลปิน ซึ่งนำโดยสมาคมบ้านศิลปิน (Maison des Artistes) ได้เปิดการเจรจาและได้ข้อสรุปในวันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 2004 ดังนี้ พิพิธภัณฑสถานจะคืนสิทธิในการเข้าชมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแก่สมาชิกของสมาคมบ้านศิลปิน แต่ต้องมีข้อแลกเปลี่ยนคือ สมาคมจะต้องเป็นพันธมิตรของพิพิธภัณฑสถานแบบยั่งยืน มีการเซ็นสัญญาการทำงานร่วมกัน สมาชิกของสมาคมจะต้องเข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะร่วมสมัยของพิพิธภัณฑสถาน โดยเฉพาะในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มผู้ชมเยาวชนในวันศุกร์ตอนเย็น (เป็นวันที่ทางพิพิธภัณฑสถาน ได้เปิดให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 26 ปีเข้าชมฟรีในช่วงเย็น)¹⁴⁴ และเวิร์คช็อปสำหรับกลุ่มผู้ชมอภิสิทธิ์ของพิพิธภัณฑสถาน รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมสัมมนา เช่น สำหรับโปรแกรมสัมมนาในฤดูกาล 2005-2006 จะมีหัวข้อสัมมนาเรื่อง ศิลปินและพิพิธภัณฑสถาน¹⁴⁵ เป็นต้น

2.2. นโยบายการเก็บค่าเข้าชม

แบ่งออกได้เป็นสองประเภทคือ

¹⁴⁴ ประเด็นการเปิดให้พิพิธภัณฑสถานในช่วงเย็นวันศุกร์ให้แก่เยาวชน เข้าชมฟรีนั้นน่าสนใจ เพราะนโยบายนี้เป็นผลของการศึกษาและสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มวัยรุ่นที่มักจะออกเที่ยววันศุกร์ตอนเย็น เช่น ดูหนัง ดูละคร ฟังเพลง พิพิธภัณฑสถานลูฟร์จึงได้จัดทำนโยบายนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นการให้บริการพิเศษเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายนี้ นอกจากนี้ ถือได้ว่าเป็นนโยบายการพัฒนาของกลุ่มผู้ชมที่ยั่งยืน เพราะวัยรุ่นที่มาชมพิพิธภัณฑสถานจะกลายเป็นกลุ่มผู้ชมลูกค้าประจำของพิพิธภัณฑสถานเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

¹⁴⁵ ที่มา: http://www.maisondesartistes.org/pages/info_flash_contenu.htm

2.2.1. การเข้าชมแบบปรกติ

ค่าเข้าชมโดยปรกติของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ แบ่งออกได้เป็นสามกรณี¹⁴⁶

บัตรเข้าชมส่วนส่วนจัดแสดงถาวรและนิทรรศการชั่วคราว (ยกเว้นที่ นิทรรศการในส่วนห้องจัดแสดงนโปเลียน)	ราคา
- ราคาเต็ม	8.5 ยูโร
- ราคาพิเศษ (ทุกวันจันทร์และพุธตั้งแต่เวลา 18 นาฬิกา เป็นต้นไป)	6 ยูโร
บัตรเข้าชมเฉพาะนิทรรศการที่ห้องจัดแสดงนโปเลียน	8.5 ยูโร
บัตรคู่เข้าชมเข้าชมส่วนจัดแสดงถาวรและนิทรรศการชั่วคราว รวมทั้ง ส่วนจัดแสดงที่ห้องจัดแสดงนโปเลียน	
- ราคาเต็ม	13 ยูโร
- ราคาพิเศษ (ทุกวันจันทร์และพุธตั้งแต่เวลา 18 นาฬิกา เป็นต้นไป)	11 ยูโร

2.2.2. การเข้าชมโดยการสมัครสมาชิก

การทำบัตรสมาชิกเข้าชมพิพิธภัณฑ์แท้จริงแล้วก็เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เข้าชมนั้นอยากกลับมาพิพิธภัณฑ์ (Fidélisation หรือ development of consumer loyalty) นโยบายเช่นนี้ในปัจจุบันนั้นเป็นนโยบายที่ยอมรับกันในวงการพิพิธภัณฑ์และเรียกได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญและขาดไม่ได้ ทั้งนี้เพราะว่า

ประโยชน์ของการจัดทำบัตรสมาชิกมีทั้งในแง่ทางวัฒนธรรมและการเงิน¹⁴⁷ ได้แก่

- ความสำเร็จและความล้มเหลวทางการเงินของนิทรรศการชั่วคราวจะไม่ส่งผลกระทบต่อพิพิธภัณฑ์ อันเนื่องจากว่า พิพิธภัณฑ์มีได้รายได้ที่มั่นคงจากการขายบัตรสมาชิกล่วงหน้าเป็นการันตืออยู่แล้ว
- กลุ่มผู้ชมที่เป็นสมาชิกอยู่แล้วพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความเข้มข้นทางวิชาการ ทำให้ทางฝ่ายกิจกรรมทางพิพิธภัณฑ์สามารถที่จะผลิตโครงการที่มีความท้าทายและทะเยอทะยานทางวิชาการได้
- การทำงานเพื่อกิจกรรมเชิงการเรียนการสอน (pédagogie) และทางการศึกษา (éducation) จะทำได้ง่ายขึ้น เพราะ การสมัครเป็นสมาชิกจะหมายถึงความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมด้วย

¹⁴⁶ เป็นราคาที่ใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2004

¹⁴⁷ บทสัมภาษณ์ Madame Claude FOURTEAU, รองหัวหน้าฝ่ายบริการวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติลูฟร์

ที่มา : www.qualite-publique.org/doc/outils/exemples/musees.html

- หนึ่งใน การประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุดของกิจการต่างๆทางวัฒนธรรมคือ ปากต่อปาก สมาชิกพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่จะพูดถึงการเป็นสมาชิกพิพิธภัณฑ์ของตนกับคนรอบข้าง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ พิพิธภัณฑ์แบบหนึ่ง
- การขายบัตรสมาชิกล่วงหน้าสามารถทำให้สามารถคาดคะเนรายรับประจำปีได้ดีกว่าการขายบัตรเข้าเป็นครั้งเป็นคราว
- บุคคลที่เป็นสมาชิกมักจะเป็นผู้ซื้อสินค้าของที่ระลึกของพิพิธภัณฑ์
- ระบบสมาชิก ทำให้พิพิธภัณฑ์สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่ละเอียดขึ้นทั้งในด้าน อาชีพ ภูมิฐานะ อายุ ความสนใจ อัตราการกลับเข้ามาร่วมกิจกรรมของพิพิธภัณฑ์ (fidélisation)...ทั้งนี้ทางพิพิธภัณฑ์สามารถที่จะเอาข้อมูลเหล่านี้มาประกอบใช้กับการพัฒนากิจการของพิพิธภัณฑ์

ผลประโยชน์ของการทำบัตรสมาชิกโดยทั่วไป คือ การสามารถเข้าชมส่วนจัดแสดงถาวรหรือนิทรรศการชั่วคราวได้โดยไม่จำกัดครั้ง (บางครั้งอาจได้ส่วนลดสำหรับนิทรรศการชั่วคราวหรือในการเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆของพิพิธภัณฑ์) ราคาการสมัครเป็นสมาชิกก็มีแบบเต็มราคาหรือได้รับส่วนลดสำหรับกลุ่มผู้ชมบางกลุ่ม เช่น ในกรณีของศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรม จอร์จ ปอมปิดู จะมีการให้ส่วนลดพิเศษแก่การสมัครสมาชิกประจำปีสำหรับ เยาวชน ผู้มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ศิลปิน ครู อาจารย์ คนตกงาน หรือตามสถานภาพ (เช่น บัตรสำหรับเข้าชมแบบเป็นคู่ หรือ บัตรเข้าชมแบบเป็นครอบครัว) หรือในกรณีการรวมกลุ่มซื้อบัตรสมาชิกเป็นจำนวน 10 ใบก็จะได้ราคาพิเศษเช่นกัน รวมทั้งผู้ที่เป็หัวหน้ากลุ่มจะได้ฐานะเป็นตัวแทนหรือ Correspondant ระหว่างศูนย์และเพื่อนสมาชิกในกลุ่มของตน สิ่งที่น่าสนใจในการใช้กลยุทธ์เช่นนี้คือ จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการขายวงผู้ชมของสถาบัน สมาชิกยังสามารถได้รับผลประโยชน์เพิ่มเติมของสถาบันอื่นๆที่เป็นพันธมิตรของพิพิธภัณฑ์ด้วย เช่น ได้รับรับส่วนลดในร้านอาหาร ร้านขายหนังสือ โรงละคร.... เป็นต้น

สำหรับพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ มีระบบการทำบัตรสมาชิกของพิพิธภัณฑ์ 2 แบบคือ

ระบบสมาชิก	ราคา
บัตร Louvre jeunes สำหรับ เยาวชนอายุระหว่าง 18-26 ปี	15 ยูโร ต่อ ปี
บัตร Louvre professionnels สำหรับ ○ ครูและอาจารย์โดยทั่วไป ○ บรรณารักษ์ของสถานศึกษาต่างๆ ○ บุคคลกรที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ○ บุคคลกรที่ทำงานทางสังคมและสาธารณสุข ○ ศิลปิน ศิลปินงานช่างศิลป์ นักวิจารณ์ศิลปะและสมาชิกสมาคมนักวิจารณ์ศิลปะระหว่างประเทศ (Association internationale des critiques d'art) ○ นักศึกษาทางสายศิลปะที่มีอายุเกิน 26 ปี	30 ยูโรต่อปี (นับตั้งแต่วันที่สมัครสมาชิก)

สำหรับบุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ในข่ายระเบียบข้างต้น ทางพิพิธภัณฑ์ได้ยกหน้าที่การสมัครเป็นสมาชิกนี้ให้แก่ **สมาคมเพื่อนพิพิธภัณฑ์ลูฟร์** (Société des Amis du Louvre) เป็นผู้ดูแลในเรื่องนี้ ราคาและรูปแบบของการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมนั้นหลากหลาย มีตั้งแต่การสมัครเป็นสมาชิกรายบุคคล (ราคาค่าสมาชิกมีตั้งแต่ 50 ถึง 650 ยูโร) และการสมัครแบบเป็นกลุ่มในราคาพิเศษ¹⁴⁸

พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ยังให้สิทธิพิเศษในการเข้าชมและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของพิพิธภัณฑ์แก่สมาชิกของสมาคมเพื่อนพิพิธภัณฑ์ เดอลาครวซ์ (Amis du musée Delacroix) อีกด้วย ทั้งนี้เพราะว่า ปัจจุบันนี้พิพิธภัณฑ์ลูฟร์เป็นสถาบันที่ดูแลพิพิธภัณฑ์เดอลาครวซ์แห่งนี้ ผู้ที่ถือบัตรสมาคมเพื่อนพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ก็มีสิทธิพิเศษในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์เดอลาครวซ์เช่นกัน

2.3. กลยุทธ์ในการกระจายการจำหน่ายบัตรเข้าชม

สิ่งที่น่าสนใจศึกษาในที่นี้คือ เรื่องของการกระจายการขายบัตรเข้าชม ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็นสองลักษณะ

2.3.1. การจำหน่ายบัตรภายในบริเวณพิพิธภัณฑ์

- ผู้ชมสามารถมาซื้อบัตรก่อนเข้าชมพิพิธภัณฑ์ได้ที่หน้าทางเข้าพิพิธภัณฑ์ (มีทั้งซื้อโดยตรงที่เคาเตอร์จำหน่ายบัตรและซื้อโดยผ่านเครื่องจำหน่ายบัตรอัตโนมัติ ซึ่งมีจำนวน 19 เครื่อง)
- ทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ ได้จัดพื้นที่พิเศษให้แก่ผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกของพิพิธภัณฑ์ด้วย รวมทั้งทางสมาคมเพื่อนพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ก็มีสำนักงานในพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์เช่นกัน

2.3.2. การจำหน่ายบัตรล่วงหน้า

เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาการแออัดของผู้ที่ต้องการซื้อบัตรเข้าชม ทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ได้จัดจำหน่ายบัตรไปตามเครือข่ายต่างๆ และผู้ที่ซื้อบัตรเข้าชมแล้วสามารถเข้าชมพิพิธภัณฑ์ได้ในทางเข้าพิเศษที่จัดไว้

ในที่นี้ เรื่องที่น่าศึกษาคือ การกระจายการจำหน่ายบัตรเข้าชมไปตามเครือข่ายต่างๆ อันได้แก่

○ การจำหน่ายบัตรผ่านอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์

พิพิธภัณฑ์ลูฟร์มีเครือข่ายจำหน่ายบัตรเข้าชม 3 เครือข่ายได้แก่

¹⁴⁸ รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก

- Ticketweb¹⁴⁹ ซึ่งเป็นการจำหน่ายให้แก่กลุ่มผู้ชมที่อยู่ในอเมริกาและแคนาดา โดยใช้หน่วยเงินดอลลาร์ในการแลกเปลี่ยน
 - TicketNet¹⁵⁰ และ FNAC¹⁵¹ สำหรับกลุ่มผู้ชมอื่นๆที่อยู่ในฝรั่งเศส โดยใช้เงินสกุลยูโร ทั้งสองเครือข่ายข้างต้นยังมีบริการการจองบัตรเข้าชมพิพิธภัณฑ์ผ่านโทรศัพท์เช่นกัน (ผู้ชมที่อยู่ต่างประเทศสามารถโทรมาจองได้)
- สำหรับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของ FNAC ผู้ใช้บริการสามารถจองกิจกรรมทางการศึกษาและวัฒนธรรมต่างๆได้อีกด้วย

ในการซื้อบัตรเข้าชมจะมีการเก็บค่าคอมมิชชั่นเพิ่มเติมโดยบริษัทนายหน้าขายบัตร ทั้งนี้จะนำมาใช้เพื่อเป็นการส่งบัตรเข้าชมทางไปรษณีย์ด้วยส่วนหนึ่ง เช่น ค่าคอมมิชชั่นของ TicketNet ราคา 1.10 ยูโรและของ FNAC 1.30 ยูโร

สิ่งที่น่าสนใจคือ เมื่อมีการใดของพิพิธภัณฑ์ที่เกินขอบข่ายของหน้าที่หลักของพิพิธภัณฑ์ การให้บริษัทเอกชนอื่นๆที่เป็นบริษัทมืออาชีพในด้านนี้เข้ามาจัดการย่อมดีกว่า เนื่องจากบริษัทดังกล่าวข้างต้นมีเครือข่ายและพัฒนาระบบการซื้อขายบัตรเข้าชมต่างๆที่ดีอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังมีระบบการจัดส่งทางไปรษณีย์ที่พร้อมและมีตัวแทนของห้างร้านทั่วประเทศฝรั่งเศส (ในกรณีของ FNAC) ผู้ชมสามารถมารับบัตรเข้าชมได้กับตัวแทนจำหน่ายดังกล่าว

O การจำหน่ายบัตรห้างสรรพสินค้าและซูเปอร์มาร์เกตต่างๆ

เช่น ห้าง Fnac, Carrefour, Continent, Leclerc, Auchan, Extrapole, Le Bon Marché, Printemps, Galeries Lafayette, BHV, Samaritaine, Virgin Mégastore

กลยุทธ์ที่น่าสนใจคือ พิพิธภัณฑ์ต้องการที่จะหาลูกค้าใหม่ๆ ทั้งนี้เพราะว่า บางครั้งกลุ่มคนที่เป็นผู้บริโภคของห้างสรรพสินค้าและซูเปอร์มาร์เกตมักจะไม่ใช่มูลกลุ่มผู้ชมที่เป็นผู้ชมจะเดินทางมาซื้อบัตรเข้าชมที่พิพิธภัณฑ์โดยตรง การนำเอาบัตรเอาพิพิธภัณฑ์เข้าชมออกจำหน่ายนอกสถานที่ นอกจากจะเป็นบริการเสริมที่ห้างร้านต่างๆมีเพื่อผู้บริโภคของตนแล้ว ทางพิพิธภัณฑ์สามารถใช้เครือข่ายที่มีอยู่ของห้างร้านต่างๆเพื่อเป็นจุดกระจายการขายบัตรได้ดีเช่นกัน เรียกว่าต่างคนต่างได้ประโยชน์

¹⁴⁹ ที่อยู่: <http://www.ticketweb.com/user/?region=europe&query=schedule&venue=louvre>

¹⁵⁰ ที่อยู่: <http://www.ticketnet.fr/shop/fr/resultat.asp?recherche=mots&mots=mus%E9e%2Bdu%2Blouvre&idtier=138989>

¹⁵¹ ที่อยู่: http://louvre.francebillet.com/recherche_avancee.jsp?searchcodins=MULOU&searchtitre=VISITES%20du%20LOUVRE

O การจำหน่ายบัตรร่วมกับ SNCF ในเขต อิล เดอ ฟรองซ์¹⁵²

เป็นการจำหน่ายตั๋วเดินทาง ไป-กลับขององค์การระบบการคมนาคมในอิล เดอ ฟรองซ์ หรือ SNCF ทุกรูปแบบ (รถไฟใต้ดิน รถราง รถไฟ รถประจำทาง) ราคาที่ หลากหลายขึ้นอยู่กับโซนที่จะใช้เดินทาง เช่น ภายใน Paris : 9,60 euros / Zone 2 : 10,40 euros / Zone 3 : 10,90 euros / Zone 4 : 12,00 euros Zone 5 : 14,60 euros / Zone 6 : 17,60 euros เป็นบัตรที่ใช้แบบวันเดียว นอกจากผู้ถือบัตรสามารถใช้เข้าชมส่วนจัด แสดงถาวรของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์แล้ว ยังสามารถใช้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานเดอลาครีวซ์ภายในวันเดียวกัน ได้เช่นกัน

หากนำมาคิดหาค่ากลับกัน บัตรลักษณะดังกล่าวจะมีราคาถูกกว่า การซื้อบัตรแยกกัน เช่น บัตรร่วมในปารีสจะมีราคา เพียง 9.60 ยูโร โดยปกติแล้ว บัตรโดยสาร ไป-ในปารีส จะมีราคา 2.8 ยูโร (ในกรณีของบัตรโดยสารรถไฟใต้ดิน เพราะถ้าเป็นรถประจำทาง จะต้องมีการเปลี่ยนบัตรโดยสารเมื่อมีการต่อรถ) ส่วนค่าเข้าชมพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ ราคา 8.60 ยูโร

บัตรร่วมนี้เป็นบริการให้ผู้ที่เข้าชมที่มีอายุมากกว่า 18 ปี สำหรับผู้สนใจมาเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแบบเป็นครั้งเป็นคราว

การจำหน่ายบัตรร่วมนี้ ผู้สนใจสามารถซื้อได้ในสถานีรถไฟกว่า 50 แห่ง ในปารีสและอิล เดอ ฟรองซ์ นี่เป็นตัวอย่างที่ ชัดเจนอีกประการของการได้ประโยชน์จากการใช้เครือข่ายที่มีอยู่

O การจำหน่ายบัตรร่วมกับเครือข่ายคมนาคมในปารีส (RATP-LOUVRE)

บัตร RATP-LOUVRE ที่มีราคา 12,50 ยูโร

เป็นบัตรที่ประกอบด้วยตั๋วโดยสารของระบบขนส่งมวลชนในปารีสใน ทุกรูปแบบจำนวน 2 ใบและบัตรเข้าชมส่วนจัดแสดงถาวรของ พิพิธภัณฑสถานลูฟร์และสามารถได้ส่วนลดในร้านอาหารและร้านค้าแฟชั่น

บริเวณพิพิธภัณฑสถานได้ 10 เปอร์เซ็นต์

ผลประโยชน์ในประเด็นหลัง จะนำมาใช้เป็นจุดแข็งที่ดึงดูดใจผู้ซื้อบัตรเช่นนี้ (เพราะถ้าคิดหาค่ากลับกันแล้ว บัตรโดยสาร 2 ใบใน ปารีสและบัตรเข้าชมพิพิธภัณฑสถานลูฟร์จะมีราคาเพียง 11,30 ยูโร)

สถานที่ จำหน่ายบัตร มีที่ บริษัทตัวแทนท่องเที่ยวต่างๆและสำนักงานการท่องเที่ยวและการจัดประชุมจำนวน 5 แห่งใน ปารีส

¹⁵² มีพิพิธภัณฑสถานและโบราณสถานที่ทำบัตรร่วมเช่นนี้อีกหลายแห่ง เช่น แวร์ซายส์ ปราสาทฟรอนแตโน...

สิ่งที่น่าสนใจในที่นี้คือ การจำหน่ายบัตรดังกล่าวนั้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยว เพราะตามสถิติแล้ว นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้ใช้บริการร้านอาหารและร้านค้าในบริเวณพิพิธภัณฑ์ลูฟร์มากกว่าชาวปารีส เครือข่ายการจำหน่ายบัตรก็จะไปเน้นที่เครือข่ายการท่องเที่ยวเช่นกัน

O การจำหน่ายบัตรเข้าชมเป็นหมู่คณะ สำหรับ Professionnel ผ่านตัวแทนบริษัท Musée & Compagnie

บริษัทนี้แท้จริงแล้วเป็นบริษัทจัดจำหน่ายบัตรเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติทุกแห่งของสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ จะเป็นการขายบัตรเป็นหมู่คณะ

มีรูปแบบการจำหน่ายบัตรที่หลากหลาย อาจมีทั้งการซื้อบัตรร่วมระหว่างพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หรือ ผสมระหว่าง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติและพิพิธภัณฑ์พันธมิตร... อย่างต่ำ 20 ใบ ไม่มีกำหนดบังคับวันที่ต้องใช้บัตร

การซื้อเป็นหมู่คณะจะได้รับส่วนลดตั้งแต่ 5 ถึง 20 เปอร์เซ็นต์ของราคาจริง (เช่น ของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์จะได้ลด 5 % สำหรับการซื้อบัตรเข้าชม 500 ใบ) หรือ จะได้ส่วนลดตั้งแต่ 10 ถึง 40 เปอร์เซ็นต์ของราคาจริง สำหรับพิพิธภัณฑ์พันธมิตร

ลูกค้าส่วนใหญ่ นอกจากจะเป็นนักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มคณะแล้ว ยังมีสมาคมต่างๆและสภาพแรงงานของบริษัทเอกชนด้วย

2.4. ข้อมูลตัวเลข

การเข้าชมแบบเสียค่าเข้าชม

โดยปรกติรายได้ของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์แบ่งเป็นสองส่วนคือ ส่วนเงินอุปถัมภ์จากรัฐบาลประมาณ 70 % และเงินรายได้ในหมวดพึ่งตนเอง (ค่าเข้าชม ผู้อุปถัมภ์เอกชน การให้สัมปทาน การจัดกิจกรรมการศึกษาและวัฒนธรรม...)ประมาณ 30%

ในปีคศ. 2003 รายได้จากค่าเข้าชมส่วนจัดแสดงถาวรคิดเป็นร้อยละ 48 ของรายได้ในหมวดพึ่งตนเอง ประเมินได้ 18.99 ล้านยูโร (ไม่รวมการขายบัตรสมาชิก Louvre-Jeunes บัตรผ่าน Musées-Monuments การจองการเข้าชมแบบเป็นหมู่คณะ การเข้าชมนิทรรศการชั่วคราว และกิจกรรมเวิร์คช็อปต่างๆ)

การเข้าชมโดยการสมัครเป็นสมาชิก (Louvre-Jeunes และสมาชิกเพื่อนพิพิธภัณฑ์ลูฟร์) และซื้อบัตรผ่านแบบเหมาจ่าย (บัตร Musées-Monuments สำหรับนักท่องเที่ยว) คิดเป็นร้อยละ 9.7 ของการเข้าชมทั้งหมด

ที่น่าสนใจคือ กรณีของบัตร Louvre-Jeunes ที่มีจำนวนสมาชิก 15.990 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 8,4 จากปี คศ. 2002) ในจำนวนนี้มีการใช้บัตรเพื่อเข้าชมส่วนจัดแสดงถาวร จำนวน 67.655 ครั้ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 37 จากปี คศ. 2002) การที่มี

จำนวนเยาวชนที่สมัครใช้บัตร Louvre-Jeunes เพิ่มขึ้นอย่างมากรุนแรงนั้นเป็นผลของการรณรงค์โฆษณาในสถานนีรถไฟใต้ดินต่างๆ โดยใช้ภาพถ่ายของช่างภาพ Florence Paradeis ซึ่งมีทำให้ภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์นั้นดูวัยรุ่นขึ้น

ในปี ค.ศ. 2003 การเข้าชมของกลุ่มผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 26 ปี (ทั้งแบบมาเป็นส่วนตัวและมาเป็นหมู่คณะ) คิดเป็นร้อยละ 45.6 ของการเข้าชมทั้งหมด

การเข้าชมแบบไม่เสียค่าเข้าชม

ในปีเดียวกัน พิพิธภัณฑ์ลูฟร์เปิดให้บริการ 310 วัน ปริมาณการเข้าชมโดยไม่เสียค่าเข้าชมเพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ. 2002 เป็นร้อยละ 7.7 การเข้าชมโดยไม่เสียค่าเข้าชมคิดเป็นร้อยละ 33.9 ของการเข้าชมทั้งหมด

ทั้งนี้ทางพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ยอมรับว่า การพัฒนาในทางบวกดังกล่าวนี้เป็นผลจาก การเข้าชมของกลุ่มผู้ชมที่อาศัยอยู่ในปารีส-ปริมณฑลที่เพิ่มขึ้น และนโยบายการให้เข้าฟรีในวันอาทิตย์ที่หนึ่งของเดือน รวมทั้งปริมาณกลุ่มผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปีที่มักจะมาเข้าชมกับโรงเรียนและครอบครัวมีจำนวนมากขึ้น

นโยบายการให้เข้าชมฟรีทุกวันอาทิตย์ที่หนึ่งของเดือน จำนวน 12 ครั้งในปี ค.ศ. 2003 สามารถให้บริการแก่ผู้ชมเป็นจำนวน 390,000 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 เมื่อเปรียบเทียบกับปีค.ศ. 2002 ผู้ชมที่เข้าชมในวันอาทิตย์ที่หนึ่งของเดือนส่วนใหญ่จะเป็นชาวฝรั่งเศสและผู้อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียง ลักษณะทางวัฒนธรรม-สังคมของผู้เข้าชมจะหลากหลายเช่นกัน (ยกเว้นผู้เกษียณอายุจะมีไม่มากนัก) กลุ่มผู้ที่กำลังหางานหรือผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพจะมาใช้บริการวันอาทิตย์ที่หนึ่งของเดือนมากเช่นกัน

จะเห็นได้ว่านโยบายพบกันครึ่งทาง (แบบเสียเงินค่าเข้าชมและไม่เสียเงินค่าเข้าชม) ในเรื่องการเข้าชมของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์นั้นน่าสนใจอย่างมาก เงินรายได้จากค่าเข้าชมที่มีเกือบร้อยละ 50 ของรายได้แบบพึ่งพาตนเองเป็นส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถมองข้ามได้ แต่ขณะเดียวกันนโยบายการให้เข้าชมฟรีในบางกรณีก็ส่งผลในทางบวกในเรื่องการขยายความหลากหลายของกลุ่มผู้ชม นับเป็นตัวอย่างที่น่าจะเอาอย่างสำหรับการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ที่จะต้องคำนึงถึงสมดุลระหว่างเศรษฐกิจและหน้าที่ในด้านบริการสาธารณะของสถาบัน

3. ข้อคิดเห็นสำหรับนโยบายการเข้าชม NDMI

- พิพิธภัณฑ์ของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติน่าจะใช้นโยบายในลักษณะพบกันครึ่งทางแบบพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ คือ อาจจะทำให้สิทธิการเข้าฟรีสำหรับกลุ่มผู้ชมบางกลุ่ม (เช่น เด็กและเยาวชน บุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์หรือในวงการการศึกษา...) อาจจะใช้ปัจจัยทางเวลาด้วยก็ได้

การให้เข้าชมฟรีโดยไม่มีเงื่อนไข บางครั้งก็มีผลในทางจิตวิทยา คนทั่วไปอาจจะคิดว่าเป็นของไม่ดี ไม่มีคุณภาพ ทำให้ไม่ให้อ่าน

- O ควรจะมีการจัดทำบัตรสมาชิกในรูปแบบต่างๆ สำหรับในวงการพิพิธภัณฑ์ไทย มีพิพิธภัณฑ์บางแห่งได้นำระบบดังกล่าวมาใช้และน่าสนใจอย่างมากคือ พิพิธภัณฑ์เด็กและพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ของ อพวช ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

บัตรสมาชิกของพิพิธภัณฑ์เด็ก

บัตรทอง มูลค่า 800 บาท ระยะเวลา : 1 ปี	บัตร B มูลค่า : 500 บาท ระยะเวลา : 1 ปี
1. ผู้ถือบัตรสามารถเข้าชมฟรี 2 ท่าน (ตลอด 1 ปี เด็ก และผู้ใหญ่) 2. การใช้บัตรไม่จำกัดจำนวนครั้งที่ใช้ 3. ผู้ติดตามจะได้รับส่วนลด 20% จากราคาบัตร (การเข้าชมครั้งละไม่เกิน 10 คน) 4. ไม่สามารถใช้ร่วมกับรายการชมเป็นหมู่คณะได้ 5. ส่วนลด 5 % ในการสมัครเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษ 6. ส่วนลด 10% จากการซื้อสินค้าจากร้านขายของที่ระลึกภายในพิพิธภัณฑ์เด็กฯ 7. เข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้สำหรับเด็กและครอบครัวฟรี 1 ครั้ง / ปี 8. ได้รับข่าวสารและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในพิพิธภัณฑ์ 9. สามารถใช้เป็นส่วนลดกับพันธมิตรของพิพิธภัณฑ์เด็ก	1. ผู้ถือบัตรเข้าฟรี ไม่จำกัดจำนวนครั้ง 2. ผู้ติดตามได้รับส่วนลด 20% จากราคาบัตร (ครั้ง ละไม่เกิน 10คน) 3. ไม่สามารถใช้ร่วมกับรายการชมเป็นหมู่คณะได้ 4. ส่วนลด 5 % ในการสมัครเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษ 5. ส่วนลด 10% จากการซื้อสินค้าจากร้านขายของ ที่ระลึกภายในพิพิธภัณฑ์เด็กฯ 7. ได้รับข่าวสารและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในพิพิธภัณฑ์ 8. สามารถใช้เป็นส่วนลดกับพันธมิตรของพิพิธภัณฑ์เด็ก
อัตราค่าบัตรโดยทั่วไป 1.1 ราคาบัตรทั่วไป ค่าบัตรเด็ก (อายุระหว่าง 2-15 ปี) ราคา 50 บาท ค่าบัตรผู้ใหญ่ ราคา 70 บาท สำหรับเด็กระดับอนุบาล (อายุระหว่าง2-6ปี) เข้าชมจำนวน 10 คน ครูจะได้เข้าฟรี 1 ท่าน (เด็ก 10 คน : ผู้ใหญ่ 1 คน) สำหรับเด็กระดับประถมขึ้นไป (อายุระหว่าง6-15ปี) เข้าชมจำนวน 20 คน ครูจะได้เข้าฟรี 1 ท่าน (เด็ก 20 คน : ผู้ใหญ่ 1 คน) 1.2 บัตรแรกลี คนละ 150 บาท ประกอบด้วย - GUIDE CARD - WORKSHEET - อาหารกลางวัน (150 คนขึ้นไป โรงเรียนจะได้รับใบประกาศนียบัตร) 1.3 MOBILE (ชุดนิทรรศการเคลื่อนที่) ราคา 250 บาท/คน/วัน รับจัดนอกสถานที่ทั้งในกรุงเทพฯ ปริมณฑล	

บัตรสมาชิกพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ อพวช

บัตรสมาชิก อพวช. : NSM Membership

บัตรสมาชิก อพวช. เป็นบัตรที่องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) จัดทำขึ้นเพื่อให้บริการ ผู้สนใจเข้าชมพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเข้าชม ไม่ว่าจะมาซ้ำหรือที่ไหนของประเทศ เพราะเมื่อสมัครแล้ว สมาชิกสามารถจะนำมาสืสิทธิเข้าชมฟรีตลอดปี เพียงค่าสมัคร 150 บาทสำหรับเด็ก และ 300 บาทสำหรับผู้ใหญ่

" สมัครครั้งเดียว เที่ยวพิพิธภัณฑ์ ฟรีตลอดปี "

นอกจากสิทธิเข้าชม ฟรีแล้ว สมาชิกยังจะได้รับคูปองกิจกรรมต่าง ๆ ของอพวช. และบัตรกำนัลต่าง ๆ จากพันธมิตรของอพวช. มากมาย อาทิ เช่น สวนน้ำสวนสนุก, ศูนย์การค้า, โรงภาพยนตร์, ร้านหนังสือ, สถาบันสอนภาษาและคอมพิวเตอร์, โรงแรม, ร้านอาหารและอื่น ๆ อีกมากมาย

สำหรับผู้ที่อยู่ต่างจังหวัดหรือครูอาจารย์การสมัครสมาชิกจะได้รับสิทธิการเป็นสมาชิก "หนังสือสมาชิก อพวช. สัมพันธ์" จัดส่งให้ท่านสมาชิกทุกเดือน ตลอดปีฟรี ซึ่งจะแจ้งสาระทางวิทยาศาสตร์ ข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าสนใจของ อพวช. และรับสิทธิพิเศษในการจองหรือสำรองการเข้าร่วมงาน กิจกรรมต่าง ๆ ที่อพวช. จัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็น Science Camp, การสัมมนา, การอบรม หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทาง อพวช. จัดขึ้น สมัครวันนี้รับคู่มือนำชมพิพิธภัณฑ์ และคูปองกิจกรรม ต่าง ๆ ของอพวช. ฟรี อาทิ

คูปองกิจกรรม (การแสดงสาธิตทางวิทยาศาสตร์)

สมาชิกเด็ก จำนวน 6 ใบ/คน มูลค่า 60 บาท

สมาชิกผู้ใหญ่ จำนวน 15 ใบ/คน มูลค่า 150 บาท

คูปองกิจกรรม Science Walk Rally

สมาชิกเด็ก จำนวน 1 ใบ/คน มูลค่า 50 บาท

สมาชิกผู้ใหญ่ จำนวน 1 ใบ/คน มูลค่า 50 บาท

คูปองกิจกรรม (ห้องอินเทอร์เน็ต)

สมาชิกเด็ก จำนวน 1 ใบ/คน มูลค่า 20 บาท

สมาชิกผู้ใหญ่ จำนวน 2 ใบ/คน มูลค่า 40 บาท

ทางพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติอาจจะสามารถนำอัตราาราคาดังกล่าวข้างต้นเป็นพื้นฐานในการจัดทำราคาและรูปแบบการสมัครสมาชิก

- สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติน่าจะสร้างพันธมิตรบริการทางวัฒนธรรมอื่นๆในเขตเกาะรัตนโกสินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อจัดทำเป็นผลประโยชน์แก่สมาชิกของสถาบัน เช่น ได้รับส่วนลดในร้านหนังสือนายอินทร์และดอกหญ้า ได้รับส่วนลดในการเข้าชมการแสดงในโรงละครแห่งชาติ และภัตตาคารดีเจียเตอร์ หรือภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เฉลิมกรุง....รวมทั้งอาจจะได้ส่วนลดในการรับประทานอาหารที่ เอสแอนพี สาขามหาราชเป็นต้น (อาจจะเรียกได้ว่าเป็น รัตนโกสินทร์ พาสเลยก็ได้)

นโยบายดังกล่าวนอกจากจะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่ทำงานวัฒนธรรมในพื้นที่แล้ว ยังทำให้เกิดภาพพจน์ที่ดีแก่สถาบันพิพิธภัณฑ์แห่งชาติอีกด้วย สถาบันจะเป็นเสมือนองค์กรที่เปิดกว้างสามารถทำงานร่วมกับองค์กรอื่นๆได้ดี

- นอกจากการพัฒนาความสัมพันธ์กับพันธมิตรในพื้นที่แล้ว สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติอาจจะพัฒนาพันธมิตรกับองค์กรขนส่งมวลชนต่างๆและออกบัตรเข้าชมแบบเหมาจ่าย (ตั๋วเดินทาง-บัตรเข้าชม) เช่น ซื้อหนังสือ+ตั๋วรถไฟ+ตั๋วรถไฟฟ้า (จากสะพานตากสิน)+เข้าชมพิพิธภัณฑ์ เรียกได้ว่าเป็นการ ขึ้นรถ (ไฟฟ้า) ลงเรือ ชมพิพิธภัณฑ์ก็ได้

หรือหากถ้าทางสถาบันมีงบประมาณเพียงพอสามารถที่จะมีเรือและรถรับส่งของสถาบันแล้ว ช่วงเวลาภายในเรือและรถอาจจะจัดทำเป็นส่วนแนะนำให้เห็นสภาพแวดล้อมของพิพิธภัณฑ์ ชีวิตสองฝั่งน้ำ...โดยจัดวิทยากรบรรยาย ถือได้ว่าเป็นการแนะนำให้เห็นบริบทในด้านวิถีชีวิตก่อนการเข้าเยี่ยมชมในพิพิธภัณฑ์

อาจจะต้องมีการเจรจากับบรรดาของเกาะรัตนโกสินทร์ให้มาหยุดที่หน้าพิพิธภัณฑ์เช่นกัน

- O สำหรับการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ต่อกลุ่มผู้ชมชาวต่างประเทศ ทางสถาบันอาจจะใช้เครือข่ายของพันธมิตรหลักของสถาบันคือ การบินไทยเช่น อาจจะให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ถือบัตรเงินและบัตรทอง Royal Orchid Plus ในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ ทั้งนี้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวควรจะได้รับจากการประชาสัมพันธ์ในคู่มือสมาชิกของการบินไทยที่มีการแจกจ่ายไปทั่วโลก และเป็นที่แน่นอนว่า ทางสถาบันอาจจะขอจองพื้นที่ในการเขียนบทความทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์วิทยา รวมทั้งกิจกรรมของสถาบันเช่นกัน ใน นิตยสารกีนรีที่แจกบนเครื่องบินของการบินไทย

การสร้างพันธมิตรที่มีเครือข่ายของตนในลักษณะนี้อาจจะขยายออกไปได้อีก เช่น สมาชิกของบัตร กบข (กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ) ในโครงการ 1 บัตร...ประหยัดทั่วไทย ซึ่งทางพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติอาจจะให้ราคาพิเศษในการสมัครเป็นสมาชิกประจำปี เพื่อแลกกับการได้รับการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายทาง กบข..... เป็นต้น

ภาคผนวก

ภาคผนวกของภาคที่ 1 บทที่ 4 : สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ

1. ตัวอย่างระบบสมาชิกประจำปี โดยสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

1.1.บัตร SESAME เพื่อการเข้าชมนิทรรศการชั่วคราวที่ หอศิลป์ Grand Palais

กลุ่มเป้าหมาย : ชาวปารีสหรือบุคคลที่สนใจจริงๆสามารถกลับมาชมนิทรรศการได้หลายๆหน

บัตร Sésame นี้จุดประสงค์หลักคือ เป็นบัตรผ่านเข้าชมฟรี ไม่จำกัดจำนวนครั้ง และไม่ต้องต่อคิว ตลอดการเป็นสมาชิกรายปี

Sésame Duo ราคา 74 ยูโร เป็นบัตรผ่านสำหรับสองคน ผู้ถือบัตรจะเชิญใครไปหนึ่งคนก็ได้เพื่อเป็นเพื่อนเข้าชม

Sésame Solo ราคา 39 ยูโร เป็นบัตรทั่วไปเป็นรายบุคคล

Sésame Jeune ราคา 22 ยูโร เป็นบัตรสำหรับเยาวชน อายุระหว่าง 13 – 25 ปี

ผลประโยชน์อื่นๆ

- การจัดส่งโปรแกรมนิทรรศการและกิจกรรมเสริมต่างๆตลอดฤดูกาล
- ได้ส่วนลด 5% ในร้านหนังสือของหอศิลป์ Grand Palais ยกเว้นผลิตภัณฑ์ที่มีการลดราคาพิเศษแล้ว
- ค่าเข้าฟังการเยี่ยมชมโดยวิทยากรแห่งชาติ ในอัตราราคาพิเศษ รวมทั้งมีสิทธิในการจองล่วงหน้า
- ค่าเช่า Audio Guide ในราคาพิเศษ
- ได้ส่วนลด 10% ในร้านกาแฟของหอศิลป์ Grand Palais
- รับ จดหมายข่าวนิทรรศการใหญ่ๆในฤดูกาลได้ฟรีที่ร้านขายหนังสือของหอศิลป์ Grand Palais
- ได้รับอัตราราคาพิเศษ ในการเข้าชมภาพยนตร์และกิจกรรมที่จัดโดยโรงภาพยนตร์ เลอ บาลซัค

และสิทธิพิเศษอื่นๆแบบชั่วคราว(Special Offer) เช่น ได้รับราคาพิเศษในการสมัครเป็นสมาชิกของ โรงละครแห่งชาติ
ไซโยท์ ระหว่างวันที่ 15 กันยายน ถึง 30 ตุลาคม 2004

1.2. บัตร MUSEES-MONUMENTS

บัตรเข้าชมพิพิธภัณฑ์และโบราณสถานในปารีสและอีล เดอ ฟรองซ์ กว่า 60 แห่ง

กลุ่มเป้าหมาย : นักท่องเที่ยว

มี 3 แบบ

- บัตร 1 วัน ราคา 15 ยูโร
- บัตร 3 วัน (ติดต่อกัน) ราคา 30 ยูโร
- บัตร 5 วัน (ติดต่อกัน) ราคา 45 ยูโร

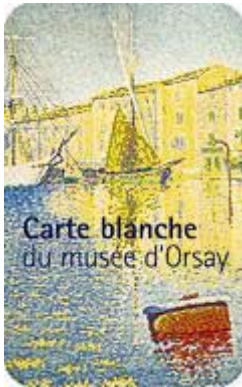
ผลประโยชน์

- สามารถเข้าชมคอลเลกชันถาวรของพิพิธภัณฑ์และโบราณสถานที่อยู่ในรายชื่อ โดยไม่จำกัดจำนวนครั้งและไม่ต้องต่อคิว (ไม่รวมในส่วนนิทรรศการชั่วคราวและการเข้าชมพร้อมกับวิทยากร)
- บัตรนี้สามารถซื้อได้ก่อนล่วงหน้า ไม่จำกัดวันเริ่มใช้งาน

สถานที่จำหน่ายบัตร

- ณ พิพิธภัณฑ์และโบราณสถานที่อยู่ในรายชื่อ
- ณ สถานีรถไฟ
- ณ สำนักงานการท่องเที่ยว ปารีส ถนน Champs-Élysées
- ในห้าง FNAC

1.3. บัตร Carte Blanche เพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ดอร์เซย์

มี 5 แบบ

- แบบสมาชิกรายบุคคล ราคา 39 ยูโร/ปี
- แบบสมาชิกเป็นคู่ (ที่อยู่เดียวกัน) ราคา 67 ยูโร/ปี
- สำหรับเยาวชน (อายุน้อยกว่า 26 ปี) ราคา 22 ยูโร/ปี
- สำหรับกลุ่มเพื่อน (อย่างน้อย 8 คนขึ้นไป) ราคา 33 ยูโร/คน/ปี
- สำหรับสมาชิกองค์กร สหภาพ สมาคม ชมรมต่างๆ ราคา 30 ยูโร/คน/ปี

สิทธิประโยชน์

การเข้าชม

- เข้าชมได้ตั้งแต่เวลา 9 นาฬิกา (ปรกติวันธรรมดาเปิด 10 นาฬิกา) โดยไม่ต้องต่อคิว พร้อมทั้งมีทางเข้าพิเศษสำหรับผู้ถือบัตร
- บัตรนี้ใช้เข้าชมได้ทั้งคอลเลกชันถาวรและนิทรรศการชั่วคราว รวมทั้งสัมมนาต่างๆและการเข้าฟังการอภิปรายในหัวข้อประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
- สามารถเข้าชมนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ดอร์เซย์ที่หอศิลป์ Grand Palais ในวันที่จัดให้เข้าชมเป็นพิเศษ

ส่วนลดพิเศษ

- ได้อัตราราคาพิเศษในการเข้าชมกับวิทยากร
- ส่วนลด 5% ในร้านหนังสือ
- ส่วนลด 5% สำหรับของที่ระลึก
- ส่วนลด 10% ในร้านอาหาร (1 บัตรสามารถใช้ได้กับ 4 ท่าน)

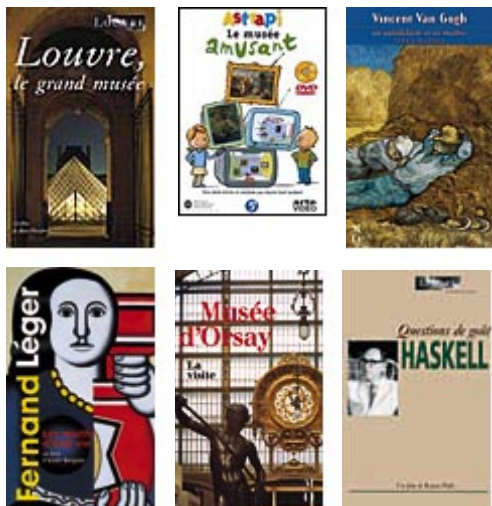
ข่าวสาร

- นิตยสาร 48/14 ของพิพิธภัณฑ์ดอร์เซย์เดือนตุลาคมและมีนาคม
- ข่าวจากพิพิธภัณฑ์ในเดือนกันยายน กุมภาพันธ์และมิถุนายน

ราคาพิเศษสำหรับการสมัครเป็นสมาชิกหรือเข้าร่วมกิจกรรมกับสถาบันศิลปะวัฒนธรรมอื่นๆ : ราคาพิเศษสำหรับการสมัครสมาชิกบัตร Sésame หอศิลป์แห่งชาติ Grand Palais, ราคาพิเศษสำหรับโรงละคร La Comédie Française, Le théâtre du Vieux Colombier, L'Odéon-Théâtre de l'Europe, Théâtre des Champs...

2. ตัวอย่างและรายละเอียดกิจการ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมของของสมาคมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

2.1. สื่อโสตทัศน์

แนวทางในการผลิตสื่อโสตทัศน์นี้คือ

- ผลิตเองหรือผลิตร่วมกับพิพิธภัณฑ์และสถาบันวัฒนธรรมอื่นๆ
- สื่อโสตทัศน์นี้จะต้องมีควบคู่ไปกับนิทรรศการชั่วคราวใหญ่ๆทุกชุด
- การผลิตเป็นไปเพื่อการเผยแพร่ความรู้ทางประวัติศาสตร์ศิลปะ
- และเป็นการนำเสนอคอลเลกชันถาวรของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติและของพิพิธภัณฑ์อื่นๆแบบมีชีวิตชีวา

การผลิตสื่อโสตทัศน์ แบ่งออกได้เป็น สองรูปแบบ คือ วีดีโอและดีวีดี

ปัจจุบัน สมาพันธ์ผลิตสื่อโสตทัศน์กว่า 1000 หัวข้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับงานจิตรศิลป์ สามารถแบ่งออกคร่าวๆได้ดังนี้

หัวข้อ หรือ ชุด	รายละเอียด	vdo	dvd
พิพิธภัณฑ์	เกี่ยวกับคอลเลกชันถาวรของพิพิธภัณฑ์ต่างๆ	x	x
การเยี่ยมชม	ชมพิพิธภัณฑ์ต่างๆตามเส้นทางการเยี่ยมชมที่ต่างกันไป	x	
นิทรรศการ	เกี่ยวกับนิทรรศชั่วคราวที่มีขนาดใหญ่มีกว่า 40 ชุดที่เคยจัดไป	x	
งานสี	เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลงานศิลปะในด้านต่างๆอย่างลึกซึ้ง	x	x
การสัมภาษณ์ของพิพิธภัณฑ์ลู่ฟ	เป็นการนำเสนออัตชีวประวัติและบทสัมภาษณ์ของนักประวัติศาสตร์ศิลปะ นักโบราณคดี นักวิจารณ์ศิลปะ....ที่มีชื่อเสียงในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐	x	
ศิลปะร่วมสมัย	เป็นการนำเสนอชีวิตและผลงานของศิลปินร่วมสมัย	x	x
สถาปัตยกรรม	เป็นการนำเสนอผลงานทางสถาปัตยกรรมและชีวิตของสถาปนิกที่มีชื่อเสียง	x	x
โบราณคดีสัญจร	เป็นการนำเสนอแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีที่สำคัญในที่ต่างๆ	x	x
ประติมากรรม	เป็นการนำเสนอประวัติความเป็นมา รูปแบบและ เทคนิค ของประติมากรรมที่สำคัญๆ	x	
ชีวิตศิลปิน	เป็นการนำเสนอชีวิตและผลงานของศิลปินต่างๆ		x
เยาวชน	เป็นการนำเสนอให้เด็กและเยาวชนได้เริ่มทำความรู้จักกับประวัติศาสตร์ศิลปะแบ่งออกเป็น 3 ชุดย่อยคือ สนุกกับพิพิธภัณฑ์ ศิลปิน และชุดนิทานและนิยายของพิพิธภัณฑ์ลู่ฟ	x	x

2.2. มัลติมีเดีย

สื่อมัลติมีเดียที่ผลิตโดยสหพันธ์ฯ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ OFF-LINE (CD-ROM และ DVD-ROM) และ ON-LINE (INTERNET)

2.2.1. ผลิตภัณฑ์ OFF-LINE

ปัจจุบัน CD-ROM และ DVD-ROM ที่ผลิตโดยสหพันธ์ฯ มีกว่า 50 หัวข้อ สามารถแบ่งออกเป็น 5 ชุดดังนี้

ชื่อชุดผลิตภัณฑ์	รายละเอียด
ชุด พิพิธภัณฑสถาน นิทรรศการ และ ประวัติศาสตร์ศิลปะ	ผลงานที่มีชื่อเสียงที่สุดในชุดนี้ได้แก่ Virtual Visit ของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ซึ่งมี ยอดขายกว่า 400,000 อัลบั้ม ส่วนชุดนิทรรศการชั่วคราว สหพันธ์ฯผลิต ซีดีรอมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ นิทรรศการชั่วคราวที่จัดในหอศิลป์ Grand Palais ตั้งแต่ปี 1995 แต่เนื่องด้วย ระยะเวลาของนิทรรศการนั้นสั้น ทำให้ Life of Product ของผลงานชุดนี้สั้นไป ด้วยและไม่คุ้มแก่การลงทุน สหพันธ์ฯจึงหยุดการผลิตในชุดนิทรรศการและ จัดทำเป็นมินิอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์นิทรรศการชั่วคราวแทน
เกมส์ต่างๆ	ตั้งแต่ปี 1996 สหพันธ์ฯ ได้ร่วมกับบริษัท Canal+ Multimédia และ Cryo Interactive ในการผลิตเกมส์ที่สอดแทรกความรู้ (ludo-culturel)ทาง ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อารยธรรมและศิลปะ เช่นเกมส์ไขปริศนา ข้อมูลที่ นำมาใช้ในการเขียนบทและฉากนั้นเป็นข้อมูลจริงและถูกต้องตามวิชาการ เกมส์ที่ประสบความสำเร็จได้แก่ แวร์ซายส์ปริศนาสุริยราชันย์ (Versailles, Complot à la Cour du Roi Soleil) ที่มีการใช้เทคนิค Omni 3D ซึ่งผู้เล่น สามารถที่จะชมฉากที่สังเคราะห์ขึ้นเป็นสามมิติแบบ 360 องศาและสามารถที่จะ เลือคมุมมองในฉากได้ หรือ อียิปต์ 1156 ปีก่อนคริสตกาล ปริศนาสุสานฟาโรห์ <i>Egypte, 1156 av. J.-C., l'Enigme de la tombe royale</i> ซึ่งมีการใช้เทคนิค Omni Sync ซึ่งทำให้ ความเคลื่อนไหวของริมฝีปากของตัวละครในเกมส์นั้นสัมพันธ์กับบทพูด หรือ เกมส์ Paris 1313 ที่ให้ผู้เล่นทดลองสร้างกรุงปารีสในสมัยกลาง

สำหรับเด็กและเยาวชน

ตั้งแต่ปี 1996 สมาพันธ์ฯ ผลิตสื่อมัลติมีเดียให้แก่เด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ เช่น เล่าเรื่องลูฟร์ ซึ่งมีแบ่งออกเป็น 2 ซีรีส์ ให้เด็กอายุ 5 ถึง 9 ปี และ 10 ถึง 13 ปี

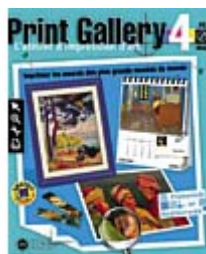
นอกจากนี้ยังมี Egypte Kids ซึ่งเป็นเกมส์ให้เด็กได้เล่นและได้ความรู้เกี่ยวกับอารยธรรมอียิปต์ และยังมีชุดเจ้าหนู ARTUS ผจญภัยในลูฟร์และผจญภัยในทะเล ซึ่งสมาพันธ์ฯ ได้ร่วมผลิตกับพิพิธภัณฑ์สมุทศาสตร์ กระทรวงกลาโหม เป็นเกมส์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรือต่างๆ

สารานุกรม

สมาพันธ์ฯ ได้ร่วมกับบริษัท Encyclopaedia Universalis และ Montparnasse Multimédia ในการพัฒนาซีดีรอม และ ดีวีดีรอมชุดสารานุกรมเพื่อใช้อ้างอิง โดยมีการใช้ Searching Machine ที่มีประสิทธิภาพและสามารถสนอง request ต่างๆของผู้ใช้ รวมทั้งสามารถที่จะแนะนำเอกสารที่จะให้ความรู้ต่อไปได้ สารานุกรมมีตั้งแต่หัวข้อทั่วไปเช่น คริสตศตวรรษที่ ๒๐ และประวัติศาสตร์ของฝรั่งเศสหรือในหัวข้อเฉพาะทางเช่น สารานุกรมศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัย โดยมีการใช้ข้อมูลทั้งเป็นข้อความและในรูปแบบภาพยนตร์ย่อ

ชุดเวิร์คชอปการพิมพ์

เป็นสื่อวีซีดีชุดใหม่ที่สมาพันธ์ฯ ได้ผลิตขึ้นร่วมกับบริษัท Lexmark ภายในซีดีรอมประกอบด้วยคอลเลกชันภาพถ่ายแบบรายละเอียดสูง (High Definition) ของศิลปะวัตถุในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ซึ่งผู้ใช้สามารถนำไปใช้ในงานเอกสารส่วนบุคคลเช่น นำไปพิมพ์ประกอบนามบัตร ประกอบหัวกระดาษ ของจดหมายหรือนำไปทำงานพิมพ์เล็กๆน้อยๆเช่น ปฏิทิน ที่ชั้นหนังสือและแผ่นโปสเตอร์

2.2.2. ผลิตภัณฑ์ON-LINE

สมาพันธ์ฯ ได้จัดทำเว็บไซต์ www.rmn.fr ขึ้นในปี 1997 เป็นสองภาษาฝรั่งเศสและอังกฤษ นอกจากเว็บไซต์นี้จะเป็นการประชาสัมพันธ์หน้าที่และกิจกรรมของสมาพันธ์ฯ แล้ว เว็บไซต์นี้ยังนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติทั้ง 34 แห่ง รวมทั้งนิทรรศการชั่วคราวที่ทางสมาพันธ์ฯ เป็นผู้จัดในหอศิลป์ Grand Palaisและในที่อื่นๆ

ก่อนหน้านี้ มีแต่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่มีขนาดใหญ่เช่น ลูฟร์ ดอร์เซย์และแวร์ซายส์เท่านั้นที่มีความสามารถในการพัฒนา จัดทำและดูแลเว็บไซต์ของตน กรมพิพิธภัณฑ์ฯ และสมาพันธ์ฯ จึงได้จัดทำโครงการจัดทำเว็บไซต์ให้แก่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอื่นๆ ที่เหลือ ปัจจุบันโครงการนี้ทำให้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกว่า 25 แห่งมีเว็บไซต์ที่เป็นมาตรฐานและมีความเป็นเอกภาพทั้งในด้านการออกแบบและเนื้อหา โดยแต่ละเว็บไซต์มีการนำเสนอ ส่วนหนึ่งของคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่ง ประวัติของพิพิธภัณฑ์และการสมัครรับข่าวสารของพิพิธภัณฑ์ นอกจากนี้ผู้เยี่ยมชมยังสามารถที่จะดาวน์โหลดเอกสารข้อมูลเพื่อการศึกษาและบทความในหนังสือพิมพ์ที่กล่าวถึงพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งมีแอคเซสที่เชื่อมกับเว็บไซต์

www.museesdefrance.fr ซึ่งเป็น E-Boutique ของสมาพันธ์ โดยที่เมื่อผู้ใช้งานไปยังเว็บไซต์นี้ หน้าของสินค้า (หนังสือ ซีดีรอม เครื่องประดับ...) ที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์นั้นๆจะปรากฏขึ้นโดยอัตโนมัติ และสามารถสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ได้ผ่านทางเว็บไซต์นี้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสมาพันธ์จะเป็นผู้จัดทำเว็บไซต์ให้แต่ละพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ แต่การดูแลรักษาและการพัฒนานั้นเป็นหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ทั้งนี้สถาปัตยกรรมของเว็บไซต์นั้นเป็นแบบ Evolutive แต่ละพิพิธภัณฑ์สามารถที่จะดัดแปลงหรือเสริมแต่งเว็บไซต์ให้เหมาะกับกลุ่มผู้ชมของตน เช่น เว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเอเชียก็เมตได้ร่วมกับผู้อุปถัมภ์เอกชนคือการไฟฟ้าแห่งประเทศไทยในการจัดทำภาคภาษาจีนในเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ เนื่องในโอกาสปีแห่งประเทศจีนในฝรั่งเศสในปี 2003 ที่ผ่านมา

สำหรับเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับนิทรรศการชั่วคราวที่จัดขึ้นโดยสมาพันธ์ เว็บไซต์ของนิทรรศการแต่ละชุดจะนำเสนอเนื้อหาของนิทรรศการและข้อมูลต่างๆเพื่อให้ผู้ใช้ได้มีการเตรียมตัวก่อนการมาเข้าชมนิทรรศการจริง และแม้ว่านิทรรศการจะจบลงไปแล้ว ทางสมาพันธ์ก็ยังเก็บมินิไซต์นี้ไว้เป็นคอลเลกชันส่วนหนึ่งและจะเสนอเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ที่ใช้เป็นสถานที่จัดนิทรรศการชั่วคราวให้ผู้สนใจสามารถเข้าไปหาข้อมูลต่อได้

นอกจากนี้สมาพันธ์ยังได้ผลิตเว็บไซต์ทางวิชาการที่สำคัญอีก 2 เว็บไซต์คือ www.matissepicasso.org และ www.histoire-image.org

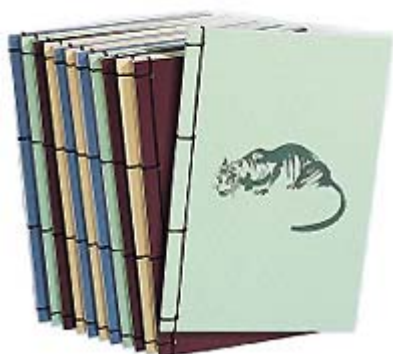

เว็บไซต์เชิงวิชาการเว็บไซต์แรกนั้นถือเป็นเว็บไซต์ที่เป็นเสมือนศูนย์การค้นคว้าเกี่ยวกับศิลปินที่เป็นผู้วางรากฐานศิลปะสมัยใหม่คือปิกัสโซและมาร์ติส เว็บไซต์แห่งนี้ได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นทั้งภาพ วีดิโอที่ไม่เคยเผยแพร่ที่ใดมาก่อนซึ่งมาจาก พิพิธภัณฑ์ปิกัสโซ คอลเลกชันส่วนตัวของผู้มีกรรมสิทธิ์ในมาร์ติส หอสมุดแห่งชาติ และศูนย์ศิลปะปอมปิดู โดยมีการจัดรวบรวมในระบบฐานข้อมูลที่มีการนำเสนอได้อย่างน่าสนใจและมีชีวิตชีว การจัดทำในรูปของเว็บไซต์นั้นเป็นทางเลือกที่ดีเพราะข้อมูลที่หลากหลายเช่นนี้ไม่สมารถที่จะจัดพิมพ์ในรูปสูจิบัตรแบบดั้งเดิมได้และเป็นการเผยแพร่แบบมวลชนไม่มีค่าใช้จ่ายในการเข้าไปค้นคว้า กลุ่มเป้าหมายที่สำคัญของเว็บไซต์นี้นอกจากบุคคลที่สนใจทั่วไปคือ นักประวัติศาสตร์ศิลปะที่เชี่ยวชาญศิลปะสมัยใหม่ หรือหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญในศิลปินทั้งสองท่านนี้เว็บไซต์นี้ได้เปิดให้บริการตั้งแต่ปี ๒๐๐๒ เนื่องในโอกาสนิทรรศการ *Matisse-Picasso* ที่จัดขึ้นที่หอศิลป์ Grand Palais โดยสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ เว็บไซต์นี้ได้รับการอุปถัมภ์จากบริษัท LVMH/Moët Hennessy, Louis Vuitton และ Christian Dior

ส่วนเว็บไซต์ www.histoire-image.org ที่ผลิตโดยสมาพันธ์ฯ ตั้งแต่ปี ๒๐๐๑ เป็นผลงานความร่วมมือกับกรมพิพิธภัณฑ์ กรมจดหมายเหตุ กระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงศึกษาธิการ มีเนื้อหาเพื่อการศึกษาประวัติศาสตร์ของประเทศฝรั่งเศสระหว่างปี คศ ๑๗๘๘ ถึง ๑๙๓๙ โดยผ่านภาพถ่ายศิลปะวัตถุ ภาพทางประวัติศาสตร์ (Iconographie) และจดหมายเหตุ กลุ่มเป้าหมายหลักของเว็บไซต์นี้คือ ครูและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมที่ต้องการหาข้อมูลเพื่อเตรียมสอนวิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ การนำเสนอเนื้อหาทั้งแบบตามกาลเวลาและแบ่งเป็นหัวข้อย่อยต่างๆ และยังมีการจัดทำอัลบั้มภาพส่วนบุคคลซึ่งผู้ใช้สามารถที่จะนำภาพที่คัดเลือกไว้ไปใช้ในส่วนบุคคล

2.3. สื่อสิ่งพิมพ์ภาพ

สมาพันธ์ฯ เป็นผู้ดำเนินการพิมพ์ภาพถ่ายทางศิลปะในโลกและผู้ผลิตโปสการ์ดในระดับต้นในฝรั่งเศส มีในหัวข้อต่างๆ กว่า 3000 หัวข้อ

การจัดพิมพ์ นอกจะทำเป็นในรูปโปสการ์ดแล้ว ยังมีในรูปแบบอื่นๆ เช่นโปสเตอร์ ตั้งแต่ขนาด 24x30 จนถึงขนาด 100x150 ปฏิทิน สมุดโทรศัพท์ แผ่นรองเมาส์ของคอมพิวเตอร์ และ Puzzles เป็นต้น

2.4. ผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น เครื่องประดับ และผ้า

สมพันธ์ฯ ผลิตภัณฑ์อื่นๆที่ได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปะวัตถุในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อาจแบ่งย่อยออกได้เป็น 5 ชุด

				
• accesseory (เนคไท นาฬิกาข้อมือ...) • เครื่องประดับ (ตุ้มหู สร้อยคอ) ในชุดนี้มีเครื่องประดับที่ออกแบบตามเครื่องประดับในภาพเขียนในช่วงศตวรรษที่ 19 ของพิพิธภัณฑ์ดอร์เซย์ได้รับความนิยมอย่างมาก • ชุดของประดับโต๊ะอาหาร (เครื่องกระเบื้อง แก้วเจียรไน เครื่องเงิน) • ชุดของประดับบ้าน (เทียน กระຈก...) • ชุดของใช้ในสำนักงาน (ที่ชั้นหนังสือ ที่ตัดกระดาษ)				

ผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นจะมีคำอธิบายความเป็นมาของการออกแบบและกล่าวถึงผลงานศิลปะที่เป็นต้นแบบด้วย

1. รายละเอียดเพิ่มเติม: Sponsorship in France¹⁵³

Preamble

Though Admical generally uses the term "sponsorship" to refer to patronage in the broad sense, French law makes a distinction between corporate philanthropy and sponsorship.

As one of the leading specialists in this field, Admical is contributing to the definition of legal and tax regulations for corporate sponsorship in France.

French legislators first enacted a law on the "development of corporate sponsorship" on July 23, 1987 and this text continues to set the main legal and fiscal framework for sponsorship in the country.

This law was followed by another covering the establishment of corporate foundations, dated July 4, 1990 and enacted on September 30, 1991. Since this date, some sixty corporate foundations have been set up in France and their numbers are growing each year.

The next directive concerning the distinction between corporate philanthropy and sponsorship was published by the French tax authorities on April 26, 2000.

French law does not have a legal definition of what precisely constitutes corporate philanthropy (*mécénat*) and sponsorship (*parrainage*).

The most recent and authoritative reference is a ministerial order on "economic and financial terminology" from January 6, 1989 which has introduced the concepts of "sponsorship", "patronage" and "philanthropy" to French legal doctrine.

This order defines *mécénat* as "the act of providing material assistance, without receiving direct consideration from the beneficiary, to support a work, endeavour or person that serves the public interest".

It defines sponsoring (*parrainage*) as "providing material assistance for any event, person, product or organization with the aim of deriving direct gain".

Spending on sponsoring can be deducted from corporate profits.

A tax-deductible expense

· Corporate Donations

The law promoting donations passed August 1st, 2003

The French government decided to promote private giving from individuals and companies by bettering its fiscal and legal environment. The law of August 1st, 2003 allows those businesses which are subject to income tax or corporate tax, to deduct from their taxes, subject to a limit of 5% of their turnover, 60% of the amount of gifts made to organisations or activities which are in the public interest. Amount in excess can be deducted over a five-year period (previously, donations could only be deducted from the taxable profits, up to 3.25% of the turnover).

The consequences of this law, not available at the time of our study, are impatiently awaited.

This law applied when donations are made to :

- Public interest works and organizations operating in the fields of charity, education, science, social and humanitarian assistance, sports, family affairs, culture and the national heritage, protection of the environment, promotion of French culture, language and scientific research
- Approved public or private research agencies and organisations ;
- Corporate foundations ;
- Heritage councils;
- Public-interest foundations and organizations ;

¹⁵³ Source: <http://www.admical.org/default.asp?contentid=143>

- State-accredited places of worship in the Alsace-Moselle region ;
- Religious congregations which have been accredited by the state for secular activities in the public interest ;
- Public and private academies of art in the not-for-profit sector which have been accredited by the Minister for the Budget and Minister for Culture ;
- Public and private third-level institutions in the not-for-profit sector which have been accredited by the Minister for the Budget and Minister for Culture ;
- State-approved organizations exclusively specialized in providing financial subsidies for start-up companies ;

Recognition of deferred tax assets

In financial years where companies report a net loss, corporate donations compounds the existing deficit and does not have to be carried forward for recognition in subsequent financial years.

Conversely, spending that has not been deducted from taxes, owing to the effect of the threshold for recognition of philanthropy expenses, qualifies as a deferred tax asset and may be carried forward to subsequent years.

Deferred tax assets may be realized over a five-year period following their allocation, but are recorded alongside spending allocations made over the course of subsequent financial years. Thus such deferred tax assets, or carry-forwards, may only be utilized within the proportions allowed for each category of spending and cannot, under any circumstances, exceed the 0.5% threshold.

Sponsoring

Under an administrative decision of April 12, 1985, which was subsequently confirmed in a second decision on February 21, 1986, French-law companies are entitled to treat sponsoring expenses as general overheads. This principle was subsequently incorporated into article 10 of the law of July 23, 1987.

Article 39-1.7 of the French Tax Code allows companies to record spending on sponsoring actions as an operating expense where expenditure has been allocated to projects in the fields of charity, education, science, social and humanitarian assistance, sports, family affairs, culture and the national heritage, protection of the environment, promotion of French culture, language and scientific research, and have a direct benefit for the company's operating activities.

Spending on corporate sponsoring projects thus enjoys a separate tax treatment from expenditure on advertising and marketing.

Thanks to the generous terms of the 1987 law, and the relatively open-ended provisions of subordinate legislation, any company which publicly associates its trademark with a cultural or other event falls within the scope of the 1987 law, even where the company's intention or action does not specifically set out to promote its brand.

To qualify for tax-deductible status, spending on sponsorship must be proportionate to the company's revenues and the projected gain from sponsoring.

Lastly, spending on sponsoring actions is considered as a commercial transaction and is thus subject to value-added tax.

Beneficial consideration for corporate donors

According to a ruling by the French tax authorities of April 26, 2000, corporate donations may qualify as philanthropic spending where this entitles a company to have its name mentioned as a sponsor of an event on all types of promotional and communications material, but without featuring a marketing message.

Thus, the tax authorities allow a degree of beneficial consideration for corporate donors on condition that there is a disproportion between the donation made and the value of the service obtained (around 25%).

Maitre Olivier Binder is responsible for Admical's legal and fiscal philosophy, where corporate donations and the foundations legislation are concerned.

2. ตัวอย่างการแลกเปลี่ยนกับการอุปถัมภ์จากบริษัทเอกชน ในโครงการ *Le Cercle Louvre Entreprises*

To become "friendly member"	Communication and public relations - Mention of the name of your company on various supports: Louvre site.Fr, annual progress report , public spaces with the entry of the museum. - Possibility of taking part in the annual dinner of the companies patrons of the Louvre, chaired by Henri Loyrette, president-director of the museum of the Louvre. - Right to use the membership of the Circle for the institutional communication of your company, including while being based on an image of the free Louvre of right. Access privileged to the Louvre - Two invitations, valid for two people, with the inauguration of temporary exhibitions. - an invitation, valid for two people, with at least two annual events reserved to the members. - Four charts Rings the Louvre Entreprises *, valid during one year. - Forty passes valid for a visit of the permanent collections and exposures temporary. Priority and reduction - Reduction on the publications of the Louvre and/or personalization in the event of purchase in a number. - Presentation in preview of the public relation appropriatenesses offered by the cultural events of the season of the Louvre. - free and priority Access to the collections and temporary exposures and reduction in the shops of the Louvre and to the auditorium.
To become "member partner"	Communication and public relations - Mention of the name of your company on various supports: Louvre site.Fr, annual progress report , public spaces with the entry of the museum. - Possibility of taking part in the annual dinner of the companies patrons of the Louvre, chaired by Henri Loyrette, president-director of the museum of the Louvre, and of inviting there to five people.

	- Right to use the membership of the Circle for the institutional communication of your company, including while being based on an image of the free Louvre of right. - A private visit of the permanent collections or a temporary exposure one day of closing to the public for less than twenty-five people, with possibility of organizing with the continuation a breakfast *. Access privileged to the Louvre - Two invitations, valid for two people, with the inauguration of temporary exhibitions. - An invitation, valid for six people, with at least two annual events reserved to the members. - Possibility of organizing once per annum a lunch* for eight to ten people in the dining room of the president-director of the museum of the Louvre. - Eight charts Rings the Louvre Entreprises **, valid during one year. Forty passes valid for a visit of the permanent collections and exposures temporary. Priority and reduction - Reduction on the publications of the Louvre and/or personalization in the event of purchase in a number. - Right of "first glance" on the projects of patronage relating to the events of the museum of the Louvre (exposures, national Treasures, restorations of rooms). - Presentation in preview of the public relation appropriatenesses permitted by the cultural events of the season of the Louvre. - Priority of reservation for a hiring of spaces of the museum for a dinner* or a cocktail *. - Participation of a conservative at the time of a private visit organized by your company. * Technical expenses and of delicatessen to your load. ** free and priority Access to the collections and temporary exposures and reduction in the shops of the Louvre and to the auditorium.
To become "associate member "	Communication and public relations - Mention of the name of your company on various supports: Louvre site.Fr,

	annual progress report , public spaces with the entry of the museum. - Possibility of taking part in the annual dinner of the companies patrons of the Louvre, chaired by Henri Loyrette, president-director of the museum of the Louvre, and of inviting there to eight people. - Right to use the membership of the Circle for the communication institutional of your company, including while being based on an image of the free Louvre of right. - A private visit of the permanent collections or a temporary exposure one day of closing to the public for less than fifty people, with possibility of organizing with the continuation a breakfast *. Access privileged to the Louvre - Two invitations, valid for two people, with the inauguration of temporary exhibitions. - An invitation, valid for ten people, to at least two annual events reserved to the members. - Possibility of organizing twice per annum a lunch* for eight to ten people in the dining room of the president-director of the museum of the Louvre. - Fifteen charts Rings the Louvre Entreprises **, valid during one year. Ninety passes valid for a visit of the permanent collections and exposures temporary. - Right to organize a meeting of work per annum for less than forty people in the workshop of Eugene Delacroix (6, street of Furstenberg, Paris, 6th). - Free access of the personnel of your company to the permanent collections of the museum at the time of night of Wednesday of 6 p.m. to 10 p.m. (subjected to conditions). Priority and reduction - Reduction on the publications of the Louvre and/or personalization in the event of purchase in a number. - Right of "first glance" on the projects of patronage relating to the events of the museum of the Louvre (exposures, national Treasures, restorations of rooms). - Presentation in preview of the public relation appropriatenesses permitted by the cultural events of the season of the Louvre. - Priority of reservation for a hiring of spaces of the museum
--	---

	for a dinner* or a cocktail *. - Participation of a conservative at the time of an organized private visit by your company. * Technical expenses and of delicatessen to your load. ** free and priority Access to the collections and temporary exposures and reduction in the shops of the Louvre and to the auditorium.
--	---

3. รายละเอียดของ American Friends of the Louvre¹⁵⁴

3.1. Benefits

3.1.1. Corporate Membership

	The Corporate Membership is \$30,000 for a one-year period.
Benefits in France	- 50 courtesy cards valid one year giving free admission with direct access to the museum collections and temporary exhibitions. - Discount at all museum shops, bookstore, lectures, concerts and restaurants. - Private visit organized for 25 persons on the closing day of the museum with a member of the curatorial staff, with the opportunity to organize a breakfast or a cocktail (technical, staff and catering costs assumed by the company). - Executives receive publications (10 per year) and invitations to previews at the Museum. - Acknowledgement in the Museum's annual report. - Priority reservations for organizing special events in the Museum.
Benefits in the United States	- Acknowledgement as a member of the Corporate Committee in all documents published by the American Friends of the Louvre. - Acknowledgement in the annual report of the American Friends of the Louvre. - Invitations for 4 persons to the annual cocktail at the French Embassy attended by the President of the Louvre and all the donors. - Invitations for 8 persons to lectures organized by Louvre curators in the United States. - Invitations for 20 persons to exhibitions and events co-organized by the Louvre in

¹⁵⁴ ที่มา: <http://www.louvre.fr/anglais/magazine/afl/foun.htm>

	the United States.
--	--------------------

3.1.2. Corporate Founders

	The Corporate Founder Membership is \$50,000 for a two-year period.
Annual benefits in France	- 50 courtesy cards valid one year giving free admission with direct access to the museum collections and temporary exhibitions. - Discount at all museum shops, bookstore, lectures, concerts and restaurants. - Private visit organized for 25 persons on the closing day of the museum with a member of the curatorial staff, with the opportunity to organize a breakfast or a cocktail (technical, staff and catering costs assumed by the company). - Executives receive catalogs or publications (10 per year) and invitations to previews at the Museum. - Acknowledgement in the Museum's annual report. - Priority reservations for organizing special events in the Museum.
Annual benefits in the United States	- Acknowledgement as a member of the Corporate Committee in all documents published by the American Friends of the Louvre. - Acknowledgement in the annual report of the American Friends of the Louvre. - Invitations for 4 persons to the annual cocktail at the French Embassy attended by the President of the Louvre and all the donors. - Invitations for 8 persons to lectures organized by Louvre curators in the United States. - Invitations for 20 persons to exhibitions and events co-organized by the Louvre in the United States.
Plus specific benefits for Corporate Founders	- Special acknowledgement in the American Friends of the Louvre annual report - Special thanks on the museum map/guide (English version, 2 millions copies a year) during the first two years of contribution. - Right of first refusal on projects needing corporate philanthropy in the Louvre or in the United States.

3.1.3. Individual Donor Membership

	The Individual Donor Membership is \$10,000 for a one-year period.
Benefits in France	- 2 courtesy cards valid one year giving free admission with direct access to the museum collections or temporary exhibition + 10 one-day passes. - Discount at all museum shops, bookstore, lectures, concerts and restaurants. - Private visit organized for 4 persons on the closing day of the museum with a member of the curatorial staff - Invitations to previews at the Museum - 5 catalogues or publications - Complimentary audio guides - Acknowledgement in the annual report of the Museum.
Benefits in the United States	- Acknowledgement in the annual report of the American Friends of the Louvre. - Invitations for 2 persons to the annual cocktail at the French Embassy attended by the President of the Louvre and all the donors. - Invitations for 2 persons to lectures organized by Louvre curators in the United States. - Invitations for 2 persons to the exhibitions and events co-organized by the Louvre in the United States.

3.2. Proposed activities and support programs for 2004 – 2005

3.2.1. Enhanced Reception and Educational Exchanges

School Exchange between the Louvre and the City of New York The children of the Frank Sinatra School of the Arts in front of the Pyramid	The Louvre and the American Friends of the Louvre have launched an ambitious program of educational exchanges around Art. The first one has been focused on the exhibition <i>Leonardo da Vinci, Drawings and Manuscripts</i>, held in the museum from May 9 until July 14, 2003. Between May 19th and May 25th 2003, a class of school children from an American public school (Frank Sinatra School of the Arts, Queens, NY), were invited for a pedagogical and cultural tour around the Renaissance theme, and were hosted by a Parisian class from the Buffon high school. At the Louvre, they visited the <i>Leonardo da Vinci, Drawings and Manuscripts</i> exhibition and they admired his paintings in the permanent collection. The visit included two
--	---

	famous castles in the Loire Valley where Leonardo lived and worked: Chambord and Le Clos Lucé. The purpose of the Museum is to have this project reciprocated : the French students who hosted the American class will go to New York next year on a similar program organized especially for them. Schedule: Spring 2004 Required budget: 35,000 euros
The 30,000 Artworks Exhibited in the Louvre Available in English from the Louvre Web Site www.louvre.fr	Starting September 2003, the Louvre's 6 million on-line visitors (of which 40 % are Americans) will have access via the Louvre web site to the <i>Atlas</i> database, which gathers the entire collection of images and descriptions of the 30,000 exhibited works of art, including their exact location in the galleries. This incredible scientific and educational tool is a true search engine that allows for multi-criteria searches as well as a visualization and localization of the galleries and the whole exhibited collection of one of the largest museums in the world. The Atlas database is available to the general public through the web site www.louvre.fr, and to scholars through terminals located in the libraries and documentation centers in the museum. Thanks to many dynamic links, the English version of <i>Atlas</i> will be totally integrated in the future English version of the Louvre web site. Schedule: the English version of <i>Atlas</i> must be ready for the launching of the new web site in the first months of 2004. Required budget: 300,000 euros

Trilingual Educational Panels and Signs for 300 Locations or Works of Art	Language is the main difficulty for international visitors at the Louvre. While two out of three of the visitors are foreigners, panels and signs are only written in French. The only free document available for our international visitors is the map/guide published in nine languages. Surveys have revealed that visitors would appreciate to have more free information to enhance their visit. The project entails: - Selecting locations in the Museum and works of art from the collections in order to conceive a Highlights Tour of the Louvre - Writing short explanatory notes - Translating the material into English and a second language (probably Spanish) Schedule: The project can be completed within 12 months. Required budget: 150,000 euros
--	---

3.2.2. Art Collections: New Projects

 Thomas COLE <i>The Cross in the Wilderness</i> © Musée du Louvre/A. Dequier - M. Bard	American Paintings in the Louvre Since 1987, when its post-1848 collections left for the Musée d'Orsay, the Louvre holds only three American paintings, among which is Thomas Cole's masterpiece, "The Cross in the Wilderness". Around this painting, a permanent collection could be created on two major themes: - The American Landscape : a particularly interesting collection including works of Cole's students and successors in the Hudson River School (Church, Durand, Heade, Kensett). - The painters of the American Independence : a collection based on works by painters who preceded Cole - Benjamin West, Trumbull, Copley, Peale, Benbridge. These artists had strong ties with France and their paintings would illustrate the relationships between our two countries.
--	--

Gallery 7

Islamic Art Exhibition from the Metropolitan Museum of Art

The quality of the Islamic Art collections in the Louvre, among the world's most important, led to the creation, in October 2002, of a department at the Louvre exclusively dedicated to Islamic Art. The Museum is now working on the realization of this project in terms of acquisitions, staff, and galleries. The new department is currently working on a collaboration with the Metropolitan Museum of Art: in March 2003 and for six months, the Louvre will display Art from the Metropolitan Museum Islamic Art Department while it undergoes renovation. Thirty-four pieces will be displayed in the recently refurbished galleries of the Islamic Art Department at the Louvre.

Schedule: March - August, 2004

Required budget: 80,000 euros.

3.3. Major Corporate and Foundation Support of the American Friends of the Louvre

American Express Philanthropic Program / Merrill Lynch, Corporate Founder / HSBC, Corporate Founder / CDC Ixis North America Inc., Corporate Member / JPMorgan Chase, Corporate Member / Tishman Speyer Properties / Simpson Thatcher and Bartlett LLP / The Henry Luce Foundation / The Jerome Levy Foundation / Charles Engelhard Foundation / Fondation Bettencourt Schueller / Forbes Foundation / The Florence Gould Foundation

4. บทความเกี่ยวกับความร่วมมือในกิจการพิพิธภัณฑ์แบบทวิภาคี ระหว่างฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกา

Louvre forges new links with U.S. museums, International Herald Tribune, Saturday, October 23, 2004

ที่มา: <http://www.ihb.com/articles/2004/10/22/opinion/rlouvre.html>

NEW YORK Despite political tensions between France and the United States in recent years, museums in both countries are forging new alliances that aim to increase cultural cooperation and understanding.

And the Louvre - which attracts more than one million American visitors each year, more than that of any other foreign nationality - is leading the way. The French museum has announced an ambitious initiative with several American museums, including a three-year collaboration with the High Museum of Art in Atlanta beginning in September 2006. It will include the loan of hundreds of works of art as well as professional and educational exchanges involving curators, administrators and students.

The High Museum, which will be opening in autumn 2005 three new buildings designed by the Italian architect Renzo Piano, will display works from the Louvre by such masters as Rembrandt, Raphael, Rubens, Velázquez and Watteau in one of the new buildings.

It may seem like an unlikely partnership - the world's most famous museum establishing a satellite in the American Southeast. But a longtime personal relationship between the museums' directors, combined with the High's ambitious expansion plans, entrepreneurial prowess and reputation as a leading U.S. museum, helped to cement the collaboration, according to Henri Loyrette, president and director of the Louvre Museum.

"U.S. museums are our most important partners. We've worked for years with major museums like New York's Metropolitan Museum of Art and others in the Northeast, as well as the Art Institute of Chicago," Loyrette said. "Those collaborations will continue. But we want to extend our reach to other American cities, and to show that museums are not simply temporary spaces for one-shot exhibitions.

"Museums are increasingly playing a social role. Their overall mission is to educate, and they need to develop more in-depth, long-term relationships with each other. Now, more than ever, it's important to broaden understanding between cultures. Art unites people."

The Louvre is also reaching out to other regional American museums, including the Milwaukee Art Museum, with which it will organize a series of exhibitions comprising works from both museums' collections, and the Terra Foundation for the Arts in Chicago, which will loan works for a major exhibition at the Louvre in the

summer of 2006. This will feature paintings by American artists such as Winslow Homer, Thomas Eakins and James McNeill Whistler, who worked in Paris from 1760 to 1870. Films, lectures and concerts will complement the exhibition. The Louvre has also organized new educational exchange programs with American schools and universities enabling students to study at the Louvre.

.

Its partnership with Atlanta's High Museum of Art, however, is its most extensive. "Usually, museums collaborate on exhibitions that last for about three months," said the director of the High Museum, Michael Shapiro. "Our ground-breaking, three-year partnership with the Louvre will give us the rare opportunity not only to borrow numerous masterpieces from the Louvre's vast collection over time but to have deeper, more complex exhibitions and exchanges with curators, students and educators that will further enrich our communities. The Louvre has recognized that there are a lot of great museums in cities throughout the U.S. where people are hungry to see great works of art."

.

The partnership, which will cost the High Museum more than \$10 million, is expected to enhance its international stature while expanding its visitor base.

.

For the Louvre, partnerships with American museums offer new revenue sources. The High Museum alliance, for example, will help to finance the renovation of its 18th-century French decorative arts galleries. The newly established group American Friends of the Louvre is also helping to raise awareness and financial support for the Louvre in the United States.

.

Another unique collaboration between French and American museums began five years ago with the establishment of Frame, or the French Regional and American Museums Exchange, a consortium of 24 French and American regional art museums that fosters cultural cooperation and builds understanding between American and French citizens by organizing joint art exhibitions and smaller thematic exchanges of two to five works of art.

.

A nonprofit organization, Frame also sponsors the sharing of information, technology and personnel between member museums, as well as educational programs involving student and teacher exchanges.

.

Frame was co-founded by Elizabeth Rohatyn, wife of Felix Rohatyn, the former U.S. ambassador to France, and Françoise Cachin, former director of the Museums of France.

.

"As I traveled around France visiting many of its great museums, it occurred to me that Americans and the French were not very familiar with each other's museums outside Paris and New York," Rohatyn said. "We

established Frame to promote cultural diplomacy by giving visitors the opportunity to view outstanding art from the regional museums of both countries that they might otherwise never see."

.

Among Frame's French museum partners are the Musée des Beaux-Arts de Lille, the Musée des Beaux-Arts de Bordeaux and the Musée Fabre de Montpellier. The latter has recently organized a traveling exhibition with several of Frame's American partners featuring some 70 works from its collection of 19th-century French art, including paintings by Gustave Courbet, Eugène Delacroix and Camille Corot. "Bonjour, Monsieur Courbet!: The Bruyas Collection from the Musée Fabre, Montpellier" traveled to the Virginia Museum of Fine Arts in Richmond, Virginia, the Sterling & Francine Clark Art Institute in Williamstown, Massachusetts, and the Dallas Museum of Art, where it is currently on view through Jan. 2. It will open at the Fine Arts Museums of San Francisco on Jan. 22.

.

Frame museums not only are benefiting by learning from each other's collections and business practices and expanding their reach to new audiences, but by being viewed as cultural ambassadors. "Unlike the bleak exchanges on the political level, Frame is evidence of ongoing cooperation and trust between our countries," said Dorothy Kosinski, senior

5. จรรยาบรรณว่าด้วย การอุปถัมภ์ การสนับสนุนและความสัมพันธ์อื่น ๆ กับบริษัท บุคคลทั่วไป หรือมูลนิธิ ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ลูฟร์¹⁵⁵

- The museum of the Louvre sets restrictions first of all as for the nature or with the situation of the companies partners or givers.
- The second point relates to the concept of artistic indépendance. The museum of the Louvre is committed not accepting any intervention on artistic contents of a project, which it acts of an installation of room or temporary exhibition, on behalf of a company or of one private individual who would have supported financially, entirely or partly, the aforementioned project within the framework of the patronage or sponsorship.
- The third point relates to the abuse of social good and practical of quotation. In its relationship with the companies, the museum of The Louvre will make all the provisions so that with any moment cannot cannot be reproached to him for be contribued with an abuse of good social, it is with saying to a contrary act or without relationship with "the interest of the company" which it joins.
- The fourth point relates to the practice of naming. The museum of the Louvre prohibits débaptiser a space of the museum of which the appellation "would be devoted by histoire" (resulting of a use lasted higher or equal to 50 years) for him to give the name of a company or an individual giver, in thanks of an act of sponsorship or of patronage particularly important.
- The fifth point relates to the precautions that The Louvre is committed taking as regards right of usage, safety of people and goods, visual obstacles that could cause of the opérations of patronage or of hiring of spaces.
- The item six relates to the respect of works and of the image of the Louvre. The museum is committed taking care that any use of the name of The Louvre by its partners within the framework of their policy of communication is respectful of its image and the reputation of those who work.
- The item seven relates to the commercial or artistic activities. The museum of the Louvre cannot in no case to authorize a company with to carry on a commercial activity, sale of products or services at the time of one provision of spaces, outwards concessions or delegations of public utility passed by the Louvre with partners.
- The item eight relates to the provision gracious spaces. The Louvre cannot place its spaces at the gracious disposal of one third party (that it acts of a company, an administration, an association or all another legal entity or physical) that intally of a convention, provided that this gracious provision serf objectively intérêts of the museum and that that does not succeed not to give a provision paying or envisaged within the framework of counterparts of acts of patronage or of sponsorship.

¹⁵⁵ ที่มา: รายงานประจำปี พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ลูฟร์ คศ. 2003 หน้า 238 (แปลจากฝรั่งเศสเป็นอังกฤษโดย WorldLingo Computer Translation)

- O** The ninth point relates to the clause of conscience of agents. Within the framework of a provision of spaces to a company requiring the temporary provision of agents of the museum, any agent can require of to withdraw itself from this provision if it estimates that the activity of this company is contrary with its personal convictions. One is reminded that in addition for agents posted, the participation in these operations is not carried out that on the basis of voluntariate. On the other hand, the museum will not be able tolérate that personal standpoint of an agent influences that of other agents by the constraint, the threat or any other form of obstruction.
- O** Finally last item 10 carry on the transparency, because the museum is committed holding at the disposal of the members the Council of administration as well as regular members of the equal technical comittee which would make the request of it the détail of the counterparts obtained by any godfather, patron or giver within the framework of operations of sponsorship or of patronage, provided that these the last commit themselves respecting the possible clauses of confidentiality to which the museum would have agreed to subscribe to ask of its partners.

ภาคผนวกของภาคที่ 1 บทที่ 6 : โครงการพิพิธภัณฑ์สถานดู เก บรองลี

1. ขั้นตอน วิธีการทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานจัดแสดงและสถาปนิกผู้ออกแบบ¹⁵⁶

ขั้นตอนการทำงานเบื้องต้น

หน้าที่ของส่วนงานจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลีนั้นเริ่มขึ้นหลังจากมีการสรุปเนื้อหาที่จะนำเสนอ ซึ่งเป็นการทำงานของคณะทำงานเบื้องต้นฯ และคณะทำงานย่อยในการสังเคราะห์เนื้อหาในแต่ละภูมิภาค ซึ่งแล้วเสร็จในปี คศ. 1999

งานชิ้นแรกของส่วนงานจัดแสดงคือ (1) การจัดทำเอกสารเงื่อนไขขั้นต้นเพื่อการประกวดแบบสถาปัตยกรรมก่อสร้างอาคาร หลังจากนั้นคือ (2) การจัดทำโปรแกรมการจัดแสดงอย่างละเอียด สำหรับสถาปนิกที่ได้รับการคัดเลือก เพื่อการปรับเปลี่ยนแบบสถาปัตยกรรมและห้องจัดแสดงให้ตรงกับเงื่อนไขของการจัดแสดง ส่วนที่สามคือ (3) ส่วนงานจัดแสดงจะเข้าไปมีความสัมพันธ์ในขั้นตอนต่างๆของโครงการโดยรวม กับส่วนงานอื่นๆ ตั้งแต่ การเริ่มทำเอกสารโครงการแบบย่อ (l'avant projet sommaire-APS) ไปจนถึง การทำเอกสารโครงการแบบสมบูรณ์ (l'avant projet définitif-APD) ซึ่งเป็นเอกสารที่มีการคาดคะเน scénario ต่างๆที่จะเกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินโครงการ

จะเห็นได้ว่า ถ้าดูตามปฏิทินเวลา การจัดทำเอกสารเตรียมการข้างต้นนั้นดูจะเป็นวางแผนที่ค่อนข้างก่อนกำหนดนานเมื่อเปรียบเทียบกับ หมายกำหนดการที่จะเปิดอย่างเป็นทางการของพิพิธภัณฑ์ในปี คศ. 2006 รวมทั้งในขณะนั้น (ราวปี คศ. 2000) มีวัตถุในคอลเลกชันบางส่วนยังไม่ได้ผ่านการศึกษาอย่างจริงจังจากฝ่ายส่วนงานคอลเลกชัน ทำให้ทางฝ่ายส่วนจัดแสดงยังคงขาดเนื้อหาในส่วนนี้

อย่างไรก็ตาม ผู้อำนวยการฝ่ายส่วนจัดแสดงได้แจ้งว่า การเตรียมการแต่นั้นนั้นจะมีประโยชน์อย่างยิ่งและเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะว่า เอกสารโครงการจะมีผลต่อการดำเนินการโปรแกรมที่จัดเตรียมไว้และต่อการจัดการโครงการ การตัดสินใจในแต่ละเรื่องจะมีผลต่อระยะเวลาของโครงการซึ่งก็เป็นระยะเวลาที่ไม่มากนัก รวมทั้ง เอกสารโครงการชิ้นเดียวกันนี้ จะถูกนำมาใช้เป็นเสมือนเครื่องมือในการประเมินผลที่สำคัญทั้งในเชิงวิชาการและเชิงการบริหารและการจัดสรรงบประมาณ

ในเชิงวิชาการ : เอกสารโครงการจะประกอบไปด้วย การเขียน scénario ตามลำดับของ กิจกรรมที่น่าจะเป็นไปได้ของพิพิธภัณฑ์ในอนาคต scénario ต่างๆนี้จะมีการปรับเปลี่ยนตามความคิดเห็นทั้งจากบุคคลากรภายในองค์กรและ

¹⁵⁶ สังเคราะห์และวิเคราะห์จากแถลงการณ์ของนาย Germain Viatte, ผู้อำนวยการฝ่ายจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี, ที่มา : เอกสารสรุปการแถลงการณ์ความคืบหน้าของโครงการพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี ที่ Collège de France, วันที่ 27 มิถุนายน คศ. 2001

บทแถลงการณ์นี้น่าสนใจอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องขั้นตอนการทำงาน ปฏิทินการทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานจัดแสดงและสถาปนิก ทั้งนี้ พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติของไทยอาจจะนำบทแถลงการณ์ดังกล่าว มาประกอบการพิจารณาเปรียบเทียบกับขั้นตอนและวิธีการของทางสถาบันฯ และอาจจะทำให้มองเห็นส่วนที่อาจจะมองข้ามไป หรือหากไม่มีการมองข้ามไปเลย ก็จะเป็นเครื่องการันตีได้เช่นกันว่า ระบบการทำงานของเรานั้นก็ไม่ใช่ระบบการทำงานของพิพิธภัณฑ์ชั้นนำของฝรั่งเศสเลย

ภายนอกอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบกับพิพิธภัณฑ์อื่นๆ ในต่างประเทศ ทำให้ได้ของสรุปของกิจการของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองส์ที่ไม่ซ้ำแบบใคร เป็นกิจการที่เป็นนวัตกรรมโดยแท้ ไม่ใช่เป็นการทำพิพิธภัณฑ์แบบเดินตามโมเดลของใคร

หลังจากนั้น ทางส่วนงานจัดแสดงจะต้องจัดเตรียม (4) เอกสารเงื่อนไขรูปธรรมในการจัดแสดง (ในหัวข้อย่อยถัดไป เอกสารนี้จะแปรเป็นซีดีรอมเพื่อการทำงานในภายหลัง) และเอกสารนี้จะถูกนำมาปรับใช้ในการจัดทำการประกวดราคา เพื่อให้บริษัทเอกชนภายนอกเข้ามารับเหมาในส่วนงานย่อยต่างๆ ในส่วนนี้ส่วนงานจัดแสดงใช้เวลาเป็นจำนวนหลายเดือน ทั้งนี้เพราะว่างานในส่วนนี้จะต้องละเอียด เป็นการทำงานตั้งแต่ การวางแผนการจัดแสดง (Conceptualisation) การเลือกวัตถุมาจัดแสดง (sélection des œuvres) และการจัดทำฉากตอนเยี่ยมชม (invention des séquences) อาจจะกล่าวได้ว่า เป็นการทำงานที่บอกได้เลยว่า วัตถุนี้เอาไว้ตรงไหน และสอดคล้องอย่างไรกับคอนเซ็ปต์เส้นทางการเยี่ยมชม...ในระหว่างการทำงานในช่วงนี้ทางส่วนจัดแสดงจะทำการปรึกษารายบุคคลเป็นระยะๆ กับนักวิชาการและภัณฑารักษ์ของทางพิพิธภัณฑ์ นอกจากนี้การทำงานในช่วงนี้ ส่วนงานจัดแสดงยังทำงานใกล้ชิดอย่างมากกับสถาปนิกที่ชนะการประกวดแบบก่อสร้างอาคาร

วิธีการทำงาน และความสัมพันธ์กับสถาปนิก

ขั้นตอนแรกของการจัดทำเงื่อนไขรูปธรรมของการจัดแสดงนั้น เป็นการสังเคราะห์และวิเคราะห์เนื้อหาที่ผ่านการสรุปโดยคณะทำงานเบื้องต้นและคณะทำงานย่อยของแต่ละโซนภูมิภาค

- สถาปนิกที่ได้รับการคัดเลือกตั้งแต่ เดือน กุมภาพันธ์ ปี คศ. 2000 จะได้รับ บันทึกรายการ (dossiers gris) ที่จัดทำโดยส่วนงานจัดแสดง อันประกอบด้วยรายละเอียด (ขนาด ปริมาตร วัสดุ...) และภาพของวัตถุที่จะจัดแสดง รวมทั้งแผนผังที่อธิบายถึงคอนเซ็ปต์ในการจัดฉากตอนในการเยี่ยมชมทั่วไป
- เดือน มิถุนายน ปี คศ. 2000 มีการจัดทำ บันทึกรายการ อย่างละเอียดขึ้น โดยมีการจัดทำโปรแกรมเส้นทางการเยี่ยมชมในส่วนทวีปแต่ละส่วน เพื่อให้ทางสถาปนิกนำไปใช้ในการทดสอบถึงความเป็นไปได้ของข้อเสนอจากส่วนงานจัดแสดง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการติดตั้งและการเลือกใช้ระบบต่างๆ ของผู้จัดแสดง
- ในเดือน ธันวาคม ปี คศ. 2000 ส่วนงานจัดแสดงได้จัดทำ CD-ROM เพื่อการทำงาน (สำหรับฝ่ายจัดแสดงและสถาปนิก) ประกอบภาพถ่ายของวัตถุที่จะจัดแสดง คำบรรยายอย่างละเอียด รวมทั้งความสำคัญของวัตถุต่อมุมมองของการจัดแสดง รวมทั้งแผนผังการจัดฉากตอนการเยี่ยมชมทั้งในส่วนทั่วไป ส่วนทวีปหลักสี่ส่วนและส่วนภูมิภาคที่เป็นมุมมองการติดต่อระหว่างทวีป¹⁵⁷
- ในช่วงไตรมาสแรกของปี คศ. 2001 มีการส่งเรื่องไปมาตลอดเวลาระหว่างส่วนงานจัดแสดงและสถาปนิก เพื่อการแก้ไขข้อเสนอดังกล่าว เพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่ภายในของตัวสถาปัตยกรรม รวมทั้งให้สอดคล้องกับ เอกสาร

¹⁵⁷ ดูรายละเอียดในแผนผัง ก. หัวข้อ 5.1.1

โครงการแบบสมบูรณ์ (l'avant projet définitif-APD) ในส่วนอาคารพิพิธภัณฑ์ เป็นผลให้มีการจัดทำ CD-ROM ใหม่ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อการทำงาน อย่างไรก็ตามเงื่อนไขและข้อเสนอในการจัดแสดงนี้อาจจะยังคงมีการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการได้ข้อมูลใหม่ ๆ จากการศึกษาวัตถุโดยส่วนงานคอลเลกชัน และมีการจัดรวบรวบและจัดซื้อวัตถุใหม่เข้าคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์

เมื่อการเตรียมส่วนเนื้อหาแน่นตัวแล้วกับงานสถาปัตยกรรม ขั้นตอนต่อไปของส่วนงานจัดแสดงหลังจากนี้คือ **การจัดเตรียมระบบการให้ข้อมูล ที่หลากหลายแก่ผู้เข้าชม** ซึ่งจะเป็นงานที่จะต้องใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากภายนอก รวมทั้งการทำงานในเรื่องการจัดเตรียมและควบคุมส่วนประกอบการจัดแสดงให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้ตรงกับหลักการการจัดแสดงที่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เฟอริเนเจอร์เพื่อการจัดแสดงที่เสนอโดยสถาปนิก (ในพื้นที่ส่วนเปิดและพื้นที่เพื่อการเข้าชม ตู้จัดแสดง หลอดไฟ อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย การควบคุมมาตรฐานการอนุรักษ์...) การควบคุมบรรยากาศและการใช้แสงภายในพื้นที่จัดแสดง

2. ตัวอย่างเงื่อนไขเพื่อการเตรียมการโปรแกรมการจัดแสดงในส่วน พื้นที่อ้างอิง ¹⁵⁸

- ✓ เน้นคุณภาพ ความงามและความหมายของวัตถุที่จะนำมาจัดแสดง
- ✓ เลี่ยงการเกาะกลุ่มของวัตถุจัดแสดงที่มากเกินไป เน้นความคล่องตัวหรือการไหลเวียน(fluidité)ของเส้นทางการเยี่ยมชม(parcours) รวมทั้งเน้นการทำความเข้าใจ (lisibilité) แต่อย่างไรก็ตามจะต้องไม่แสดงให้เห็นหรือบอกเล่าทั้งหมด
- ✓ จะต้องคำนึงถึงมาตรฐานต่างๆของเครื่องประกอบ(ตู้จัดแสดง ฐานรองวัตถุ...)ที่ใช้ในการจัดแสดงและระบบสื่อข้อมูลในงานพิพิธภัณฑ์ (systèmes d'information muséographiques) พื้นที่จัดแสดงที่แบ่งตามทวีปต่างๆจะต้องแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะที่สัมพันธ์กับเนื้อหา (contenu) และแนวคิด (concept) ที่คณะทำงานแต่ละกลุ่มนำเสนอ
- ✓ เมื่อผู้ชมอยู่ในพื้นที่จัดแสดง จะต้องรู้สึกถึงการแบ่งพื้นที่จัดแสดงที่แบ่งตามภูมิประเทศ รวมทั้งสามารถที่จะปะติดปะต่อเรื่องราวที่น่าเสนอตลอดเส้นทางการเยี่ยมชมได้
- ✓ ข้อมูลที่จะนำเสนอจะอิงความเป็นมา ประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของวัฒนธรรมต่างๆ
- ✓ นำเสนอวัตถุเป็นชิ้นๆอย่างต่อเนื่องโดยมีการลำดับเป็นตอน (séquence) สั้นๆ รวมทั้งมีการสอดแทรกเทคนิคการทำวัตถุนั้นเข้าไปด้วย
- ✓ แบ่งพื้นที่เพื่อการจัดนิทรรศการแบบตามขวาง (transversale)ไว้ส่วนหนึ่ง โดยจะเป็นการนำเสนอแบบเป็นหัวข้อ (thématique) และมีรูปแบบเฉพาะตัว (stylistique)
- ✓ เน้นการสื่อให้เห็นถึงความซับซ้อนของการใช้งานหรือความหมายของวัตถุนั้นๆ เมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมดั้งเดิม
- ✓ เน้นเนื้อหาที่แสดงถึงความเคลื่อนไหวและการให้อิทธิพลซึ่งกันและกันระหว่างวัฒนธรรม
- ✓ การให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับวัตถุและฉากตอน (séquence) ต่างๆต่อผู้ชมจะเป็นไปในลักษณะแบบการลำดับข้อมูลค่อยๆเป็นค่อยๆไป (une déclinaison progressive d'informations) ตั้งแต่ป้ายติดอธิบายวัตถุ (cartel) ไปจนถึงฐานข้อมูลที่จัดบริการไว้ในพื้นที่ส่วนกลางที่เรียกว่า *SERPENT*
- ✓ จะต้องคำนึงถึงจังหวะของการดำเนินเรื่องในการเยี่ยมชม (rythme de progression de la visite) สลับไปกันกับพฤติกรรม (comportement) รวมทั้งท่าทีการมองเห็น (attitudes de vision) ของผู้ชม โดยไม่ลืมที่จะแสดงให้เห็นถึงส่วนต่างๆที่น่าทึ่งของงานสถาปัตยกรรม
- ✓ ต้องใช้แสงทั่วไปสำหรับประกอบจังหวะของทางเดินเยี่ยมชม ดังกล่าวแล้วข้างต้น โดยไม่ลืมถึงเงื่อนไขของการอนุรักษ์วัตถุจัดแสดง

¹⁵⁸ การรวบรวมเงื่อนไขต่างๆในลักษณะเช็คลิสต์ (Check List) ดังกล่าวข้างต้นนั้น มีจุดประสงค์เพื่อให้คณะผู้บริหารพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ อาจจะประยุกต์แนวคิดดังกล่าวไปใช้ในการสร้างเงื่อนไขเพื่อการออกแบบการจัดแสดง

ทางฝ่ายการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ควรจะเป็นผู้ที่ลึถึในการควบคุมงานการออกแบบส่วนจัดแสดงจากบริษัทเอกชนภายนอก **งานการออกแบบความจะต้องเป็นไปเพื่อตอบสนองสารที่พิพิธภัณฑ์ต้องการสื่อ** ควรระวังอย่างยิ่งอย่าให้เทคนิคต่างๆที่นำมาใช้ประกอบการจัดแสดงนั้นเด่น กว่าเนื้อหาที่แท้จริงที่ต้องการสื่อ

3. เนื้อหาและการจัดแสดง : ในส่วนทวีปเอเชีย รวมทั้งประเทศไทย

ที่มาและเนื้อหาของวัตถุ

พื้นที่จัดแสดงในส่วนเอเชียของโครงการมี 500 ตร.ม วัตถุในคอลเลกชันเอเชียที่มาจาก Musée de l'Homme มี 50,000 ชิ้น ซึ่งเป็นวัตถุทางชาติพันธุ์วิทยา (ต่างจากพิพิธภัณฑ์เกิเมต์ ที่คอลเลกชันนั้นจะเป็นวัตถุทางศิลปะ) และมีการเก็บรวบรวมตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ส่วนใหญ่เป็นวัตถุที่มีขนาดเล็กและมีความเกี่ยวเนื่องกับชีวิตประจำวันหรือประเพณีชาวบ้าน

จุดเด่นของคอลเลกชันเอเชียคือ มีวัตถุจำนวนมากที่มาจากประเทศเมืองขึ้น อินโดจีน เช่น วัตถุที่มาจากประเทศเวียดนาม ลาวและกัมพูชานั้นเป็นวัตถุที่เป็นหนึ่ง ไม่สามารถพบได้ในพิพิธภัณฑ์อื่นๆ ในต่างประเทศหรือแม้แต่ในพิพิธภัณฑ์ในประเทศต้นกำเนิด ซึ่งบางทีวัตถุเหล่านี้ได้สูญสลายไปแล้วก็มี วัตถุเหล่านี้จะผ่านการศึกษาและมีเอกสารประกอบในรูปแบบต่างๆ เช่น ภาพถ่ายและเทปบันทึกเสียง ซึ่งเคยเก็บไว้ที่ห้องเก็บภาพถ่าย (Photothèque) และที่สำนัก ชาติพันธุ์การดนตรี (Ethnomusicologie) ของพิพิธภัณฑ์ Musée de l'Homme ลักษณะของคอลเลกชันที่ประกอบด้วยวัตถุชิ้นเล็กๆ จำนวนมากจะถูกยกขึ้นมาจัดแสดงเช่นกัน โดยจะมีการจัดแสดงวัตถุเป็นแบบชุด (série)

ตัวอย่างวัตถุในคอลเลกชันที่จะนำมาจัดแสดง ในภาพ ชุดแต่งกายผู้หญิงจากจังหวัด Guizhou ประเทศจีน

การจัดทำโปรแกรมการจัดแสดงของโครงการพิพิธภัณฑ์ในส่วนเอเชียนั้น จะคำนึงถึงการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเอเชียเกิเมต์ด้วย แนวคิดที่เป็นจุดเด่นของโครงการคือ จะเน้นความประสานสัมพันธ์กับพิพิธภัณฑ์เกิเมต์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะชั้นสูงของราชสำนัก แต่โครงการพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลีนนั้นจะนำเสนอเนื้อหาทางโบราณคดีและชาติพันธุ์วิทยาของวัฒนธรรมต่างๆ ในทวีปเอเชียซึ่งพิพิธภัณฑ์เกิเมต์นั้นไม่ได้กล่าวถึง เช่น วัฒนธรรมของหมู่บ้านของชนกลุ่มน้อย ความเชื่อ การถ่ายทอดวัฒนธรรมโดยใช้ภาษาพูด วิถีชีวิตประจำวัน ถ้าจะเปรียบเทียบ เนื้อหาของโครงการพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลีนนั้นจะเป็นส่วนเสริมของพิพิธภัณฑ์เกิเมต์ ทำให้เห็นภาพรวมของวัฒนธรรมและศิลปะทั้งจากราชสำนักและพื้นบ้านของทวีปเอเชีย

การลำดับข้อมูลที่จะนำมาใช้เพื่อการจัดแสดงจะเป็นลักษณะอิงมิติทางประวัติศาสตร์ (Dimension historique) เช่น การกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของวัตถุที่เข้ามาอยู่ในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ ซึ่งอาจจะเป็นการรวบรวมไว้จากการสำรวจทางชาติพันธุ์วิทยาในสมัยอาณานิคม หรือโดยผ่านการบริจาคจากนักสะสม อันได้แก่ คอลเลกชันพระพุทธรูปเนปาลในคริสต์ศตวรรษที่ 7-8 พระพุทธรูปไทยในคริสต์ศตวรรษที่ 18... เป็นต้น

แนวคิดในการจัดแสดง

ในส่วนจัดแสดงถาวรของวัดอุเอะชิยะ จะแบ่งตาม**ภูมิศาสตร์-วัฒนธรรม** (géo-culturel) โดยแบ่งออกเป็นโซนย่อยๆ 7 โซน ตามกลุ่มวัฒนธรรม คือ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในส่วนใหญ่ (Asie du Sud-Est continentale) อินเดียตอนล่าง (sous-continent indien) หิมาลัย (monde Himalayen) เอเชียตะวันออก (Extrême-Orient) ซิบีเรีย (Sibérie) เอเชียกลาง (Asie centrale) และเอเชียตะวันออกกลาง (Moyen-Orient)

เพื่อเป็นการไม่ทำให้การนำเสนอแน่นหนาแน่นไปด้วยวัตถุจัดแสดง ผู้รับผิดชอบการจัดแสดงได้คัดเลือกวัตถุที่จะนำเสนอ โดยใช้หลักการ **การจัดแสดงเพื่อให้เกิดความเข้าใจ** (présentation d'ensembles pertinents) **ทั้งในด้านภูมิศาสตร์-วัฒนธรรมและตัววัตถุเอง** ฉะนั้นพื้นที่ในแต่ละส่วนจะนำเสนอจุดเด่นๆของวัฒนธรรมแต่ละที่ เช่น

- การปฏิบัติทางจิตและวิญญาณในซิบีเรีย (Le chamanisme en Sibérie)
- พุทธศาสนาในทิเบต การปฏิบัติทางจิตและวิญญาณในเนปาล (Le bouddhisme tibétain et le chamanisme au Népal)
- ชนกลุ่มน้อยในจีน (Les populations minoritaires en Chine)
- ลัทธิต่างๆในอินเดีย (Les cultes populaires en Inde)
- ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนเร่ร่อนและกลุ่มชนที่อยู่เป็นที่ในเอเชียตะวันออกกลางและเอเชียกลาง รวมทั้งคัมภีร์ของ 3 ศาสนา อันได้แก่ ยิว คริสต์และอิสลาม (Les liens entre nomades et sédentaires au Moyen-Orient et en Asie centrale, et les trois religions du Livre qui sont nées dans cette région)
- ส่วนวัตถุในคอลเลกชันที่หลากหลายของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทำให้สามารถแบ่งเนื้อหาที่จะจัดแสดงได้หลากหลายเช่นกัน เช่น วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับข้าวและพันธุ์พืชอื่นๆ พุทธศาสนาและลัทธิพื้นบ้านต่างๆที่มีการใช้กระบือในการบูชา

นอกจากมีการนำเสนอในด้าน**วัฒนธรรม**ของวัตถุจัดแสดงแล้ว การนำเสนอในด้าน**เทคนิค**ด้วย การทอผ้า การลงยาวัตถุที่ประดิษฐ์ขึ้นโดยการจักรสาน การใช้ไม้ไผ่ เครื่องโลหะ เครื่องเงิน เทคนิคเกษตรกรรมและการทำอาหาร...

เทคนิคการสร้างเอกภาพในการจัดแสดง

เนื่องจากว่า ทวีปเอเชียนั้นมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างมาก ประเด็นในการสร้าง**เอกภาพของทวีป**เพื่อการจัดแสดงจึงกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ใช้ประกอบการแบ่งเป็นส่วน**ภูมิศาสตร์-วัฒนธรรม**ย่อยๆ

a) การเข้าถึงลักษณะเฉพาะของภูมิภาค (Les spécificités fondamentales de la région)

โดยมีการใช้การเดินทางหรือเส้นทางการเยี่ยมชมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของส่วนย่อยหนึ่งๆกับส่วนอื่นๆ เช่น

- **เขตพื้นที่ราบกับภูเขา** (Milieux des régions basses et des montagnes) เช่น กรณีชนกลุ่มต่างๆในที่ราบและ ในภูเขาที่อยู่ในประเทศจีนและอพยพมาอยู่ในประเทศต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- **ประชากรส่วนใหญ่กับชนกลุ่มน้อย** (Les populations majoritaires et minoritaires)
- **ชนที่อยู่เป็นที่กับกลุ่มชนเร่ร่อน** (Les sédentaires et les nomads)
- **สังคมเมืองกับสังคมชนบทในเอเชียตะวันออกเฉียงกลางและเอเชียกลาง** (Les citadins et les ruraux au Moyen-Orient et en Asie centrale)

b) การดำเนินเรื่องโดย **สายป่านเดินเรื่อง** (fil de conducteur)

วัตถุในคอลเลกชันเอเซียนั้นไม่มีวัตถุที่เป็นชิ้นเด่น (“objets phares”) หรือชิ้นเอก (“chefs d’œuvre”) ยกเว้นคอลเลกชันผ้าที่เป็นที่รู้จักกัน ฉะนั้นจึงมีการเลือกใช้ **เครื่องแต่งกายและผ้า** ที่จะจัดแสดงในส่วนทางเดินตรงกลางซึ่งเปรียบเสมือนเป็น **สายป่านเดินเรื่อง** ซึ่งถือว่าเป็นกระดูกสันหลังของการจัดแสดง เป็นที่แน่นอนว่าตัวเลือกดังกล่าวนั้นจะสามารถแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของทวีปเอเชีย แต่ขณะเดียวกันยังสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละวัฒนธรรม โดยมีวัสดุ เครื่องประดับและวิธีการแต่งกายที่ต่างกันไป

แบบห้องจัดแสดงถาวรในส่วนเอเชีย

c) การจัดทำพื้นที่ส่วนหนึ่งเพื่อการนำเสนอในลักษณะหัวข้อ (pôle thématique) โดยมีการแบ่งเป็นหัวข้อตามขวาง (Thèmes Transversaux)

ทวีปเอเชียประกอบด้วยกลุ่มชนที่หลากหลาย ฉะนั้นเพื่อเป็นการคงไว้ซึ่งเอกภาพของทวีปและเพื่อการง่ายต่อการอ้างถึงกลุ่มชนแต่ละกลุ่ม การจัดแบ่งเนื้อหาจะไม่คำนึงอาณาเขตประเทศในทางรัฐศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่า โครงสร้างของการจัดแสดงจะแบ่งออกเป็น **เนื้อหาแบบตามขวาง** (Thèmes Transversaux) เช่น

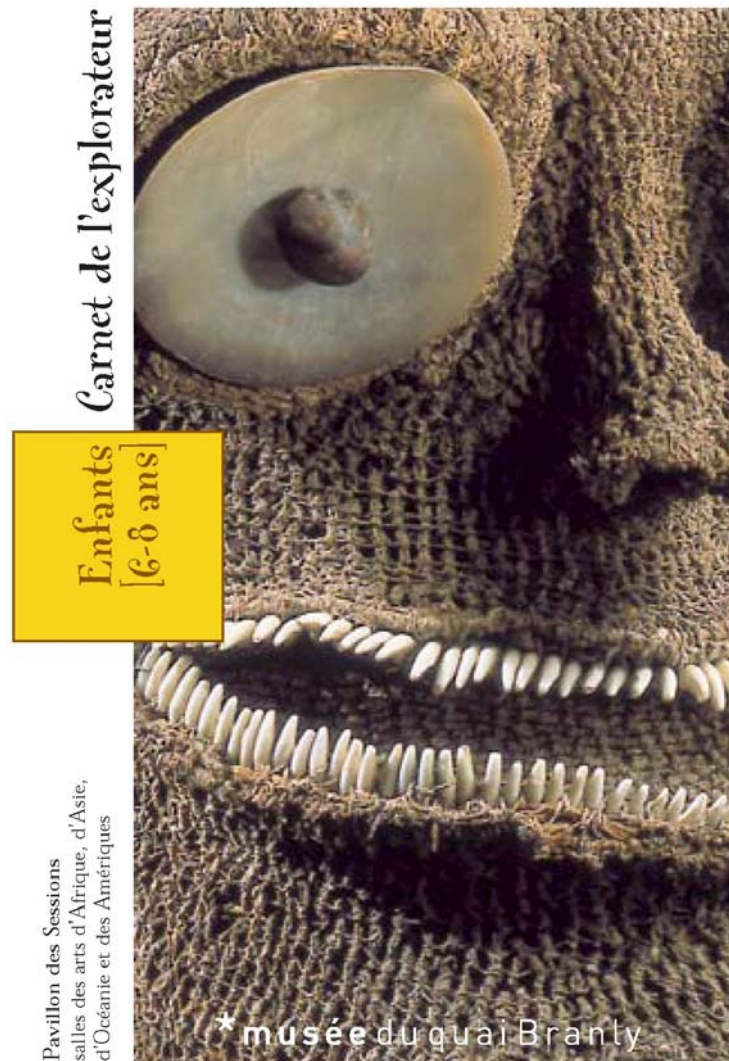
- การทอผ้า ikat¹⁵⁹ (จำพวก ไส้รุ่ง ผ้าถุง...) ที่พบในอินเดีย อินโดนีเซีย
- ละครเงา (Le théâtre d'ombres) ที่พบทั้งในประเทศจีน อินเดีย ไทย และซีเรีย
- การกินหมาก (bétel) ที่พบในเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การทอผ้า ikat จะเป็นจุดศูนย์กลางของการจัดแสดง และหัวข้ออื่นๆจะปรากฏเป็นจุดๆ ตลอดเส้นทางการเยี่ยมชม

นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ **การเขียนและการพูด** (espace “écriture et oralité”) ที่จัดเตรียมไว้เพื่อจัดแสดงและวิเคราะห์ตัวอักษรเขียนที่แตกต่างกัน สำหรับวัฒนธรรมที่มีตัวหนังสือใช้ ส่วนวัฒนธรรมที่มีแต่การใช้ภาษาพูด ก็จะมีการเปิดเทปบันทึกเสียง นิทาน บทกวีต่างๆ...

¹⁵⁹ IKAT - is a type of weaving where the warp, weft or both are tie-dyed before weaving to create designs on the finished fabric, ที่มา: IKAT WEAVING, <http://www.icr.com.au/~danaj/page2.htm>

4. ตัวอย่างเอกสาร บันทึกนักสำรวจ เพื่อการเยี่ยมชม Pavillon des Sessions

ตัวอย่าง บันทึกนักสำรวจ
เพื่อการเข้าชมส่วนจัดแสดงที่
Pavillon des Sessions,

>> สำหรับเด็ก
อายุ 6-8 ปี

การนำเสนอเนื้อหาจะเป็น
แบบการตั้งคำถามและหาคำตอบ
แบบมีตัวช่วย

อุปการ

เธอมาที่นี่ คองโก
นักบวชคนหนึ่งให้เธอรูปภาพสัตว์ข้างล่างนี้
ลองทายชื่อว่าคือสัตว์อะไร....

ประติมากรรม Vili
ศตวรรษที่ 18 - ต้น 19

1

ประติมากรรม Vili
เหมือนกับสัตว์สองตัวข้างบน
ตัวไหนเอง

ก. _____

ข. _____

ทำไม _____

2

สัตว์สองตัวที่เลือกมา
เป็นอย่างไร

ใจดี ☐

ใจกลัว ☐

น่าเกลียด ☐

ดุร้าย ☐

หิวแล้ว ☐

ชอบอยู่กับคน ☐

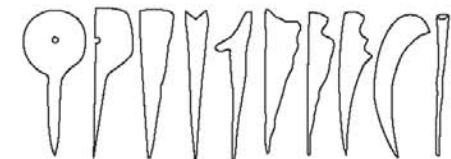
3

เจ้าสุนัขวิเศษตัวนี้เป็นตัว
กลางที่ทำในคืนที่ทะเลาะกันกลับ
คืนดีกัน

มันจะเก่งในการแก้ปัญหา
ในเรื่องอะไร

เมื่อเขาตอบได้แล้ว
จงเลือกตะปูหัวกลวงนั้นใส่ไป
ตัว ที่เหมือนกับที่ใช้ทำ
สุนัขวิเศษ

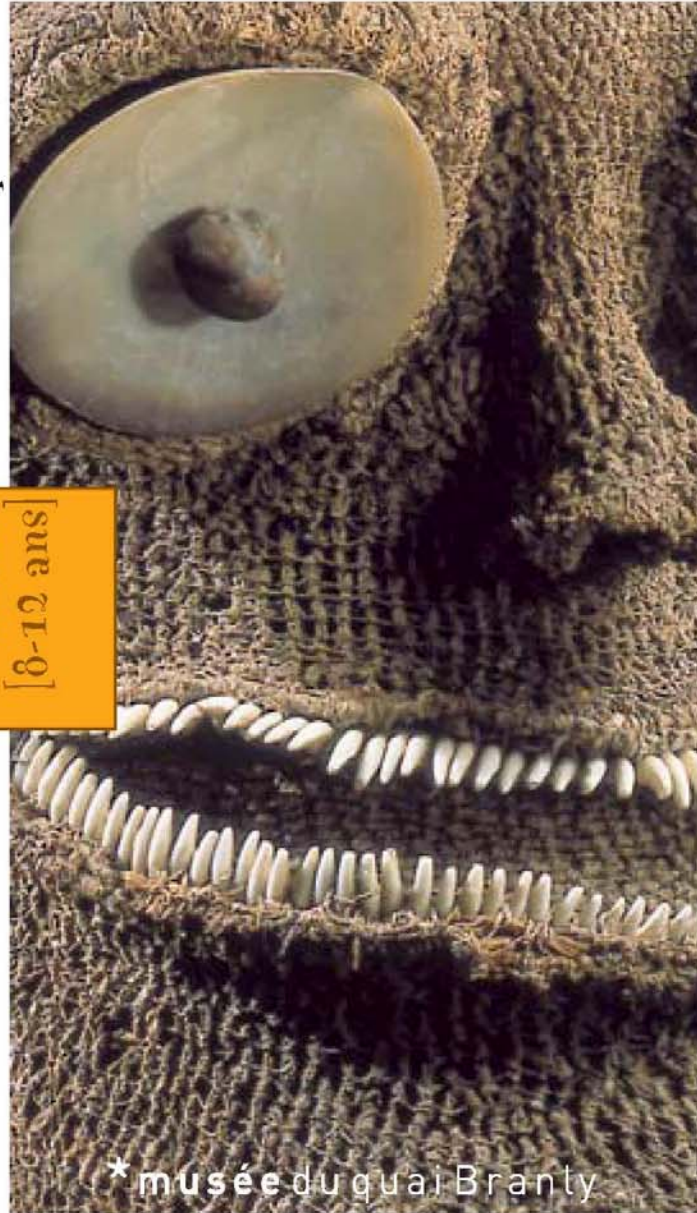
และวาดรูปสุนัขวิเศษที่ประ
กอบด้วยตะปูที่เลือกมาเพื่อ
เป็นการขอบคุณอำนาจ
วิเศษของเจ้าสุนัขตัวนี้

Pavillon des Sessions
salles des arts d'Afrique, d'Asie,
d'Océanie et des Amériques

Carnet de l'explorateur

Enfants
[8-12 ans]

* musée du quai Branly

ตัวอย่าง บันทึกนักสำรวจ
เพื่อการเข้าชมส่วนจัดแสดงที่
Pavillon des Sessions,

>> สำหรับเด็ก
อายุ 8-12 ปี

การนำเสนอเนื้อหาจะเป็น
แบบการตั้งคำถามและหาคำ
ตอบแบบ แต่จะไม่มีตัวช่วย
อื่น และมีการให้ไปสืบหา
ข้อมูลอื่นเพื่อเติมที่เกี่ยวข้อง
กับเนื้อหาที่นำเสนอ

อาฟริกา

เธอมาที่นี่ คองโก
นักบวชคนหนึ่งให้เธอ
รูปภาพสัตว์ประหลาดตัวนี้
จงหาคำตอบว่าคือสัตว์อะไรและมีหน้าที่อะไร....

1

ประติมากรรมนี้ทำให้นักถึง
สัตว์สองชนิด อะไรบ้าง

ก.

ข.

ส่วนใดที่แสดงให้นักถึงสัตว์
ทั้งสองชนิด

ก.

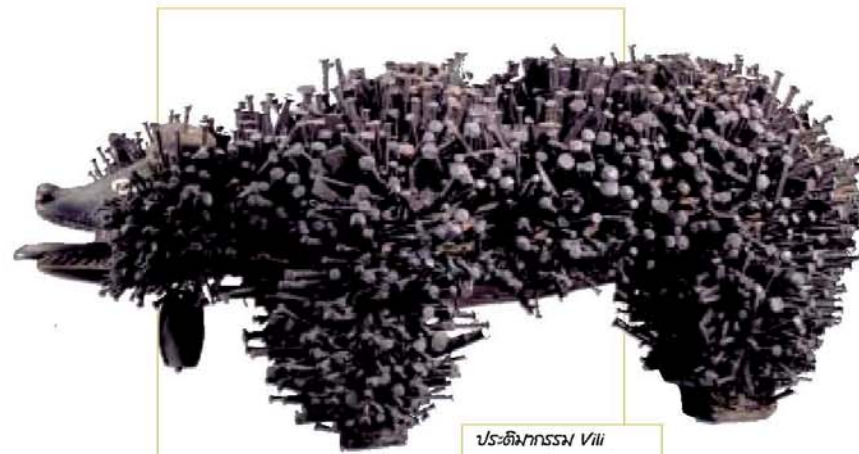
ข.

2

ตะปูแต่ละตัวแสดงถึงข้อขัดแย้งต่างๆ
ที่นักบวชจะต้องแก้ปัญหา
ลองทบทวนว่า สัตว์นี้มีหน้าที่อะไร....

แล้วตะปูที่ยื่นออกมาจะหมายถึงอะไร

แล้วกระดิ่งที่คอจะ

ประติมากรรม Vili
ศตวรรษที่ 18 - ต้น 19
คองโก

3

จงวาดรูปสัตว์ชนิดอื่นที่
สามารถช่วยเธอแก้ปัญหาได้

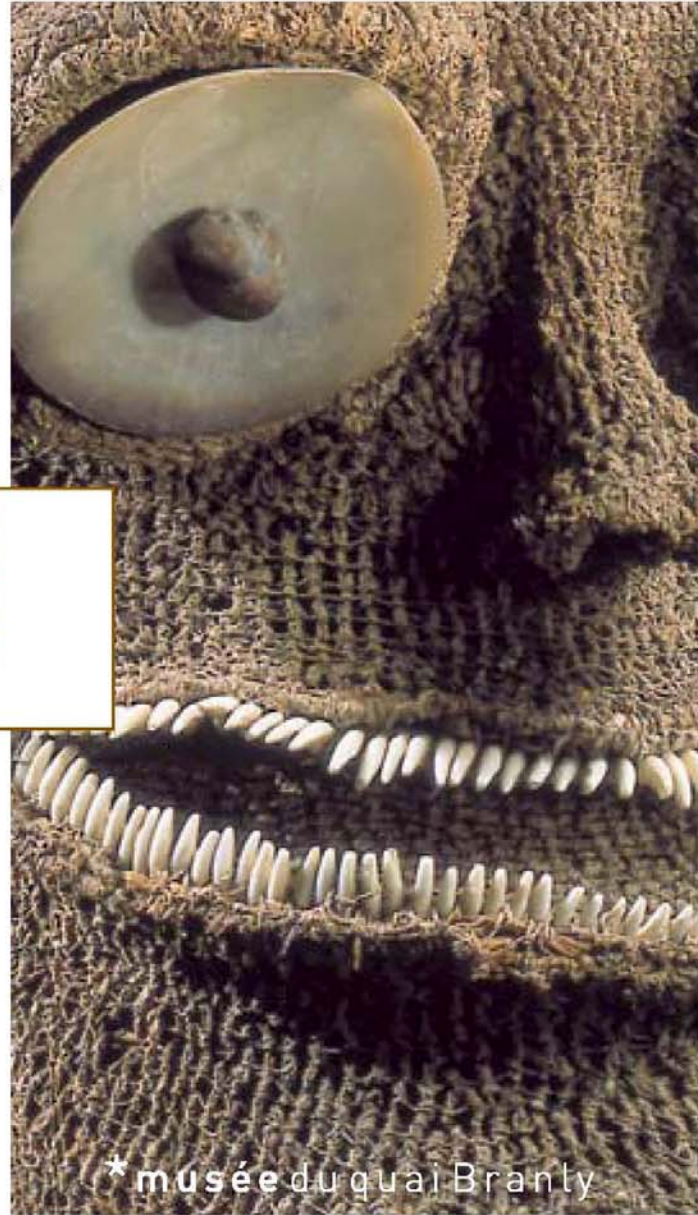
เมื่อเธอแก้ปัญหา
แต่ละข้อได้แล้ว
อย่าลืมเติมตะปูที่ละตัวนะ!

Pavillon des Sessions
salles des arts d'Afrique, d'Asie,
d'Océanie et des Amériques

Adultes

Carnet de l'explorateur

* musée du quai Branly

ตัวอย่าง บันทึกนักสำรวจ
เพื่อการเข้าชมส่วนจัดแสดงที่
Pavillon des Sessions,

>> สำหรับผู้ใหญ่

การนำเสนอเนื้อหาจะตรงไปตรงมา
ไม่ใช่เป็นลักษณะการตั้งคำถาม
และหาคำตอบแบบเด็ก

อาฟริกา

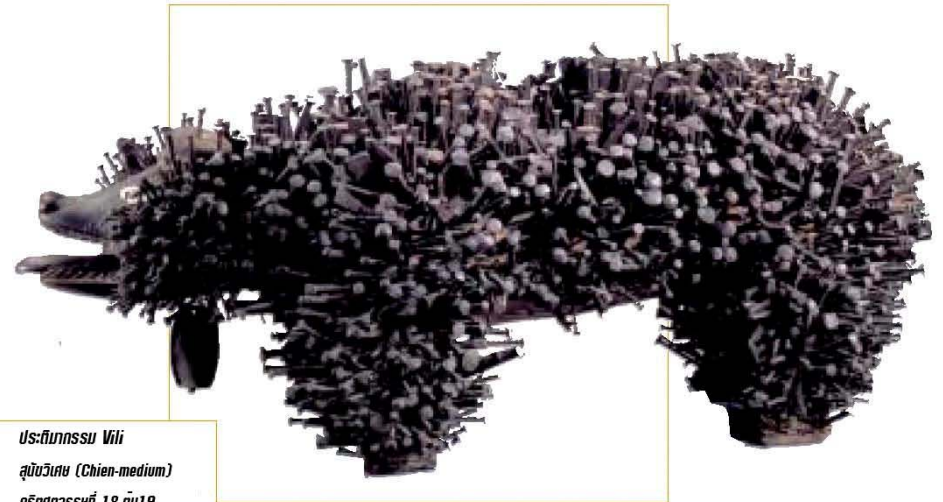

สองห้องแรก
Pavillon des Sessions
จะเกี่ยวข้องกับศิลปะ
อาฟริกา ถือเป็นงาน
ค้นพบ สุนัขวิเศษ
ตรงเท่าใจจนสุดมือ
แล้วอยู่ทางขวามือ

ประติมากรรมนี้เป็น
ประติมากรรมที่มาจากกลุ่ม
ชน Vili ในประเทศคองโก
ซึ่งมีลักษณะภายนอกเหมือน
สัตว์สองชนิดคือ สุนัขและเม่น
ส่วนที่เป็นสุนัขจะเห็นได้ชัดที่
ส่วนหัว หางและลิ้นที่ห้อยออกมา
สำหรับเม่นนั้นคือ ตะปูที่ปัก
อยู่รายรอบตัว

สุนัขวิเศษ (chien-medium) ที่มีท่าทางสงบสง่างามแต่
ก็ตมึงกังวลตัวนี้ จัดอยู่ในประเพณี zinkondi
ซึ่งหมายรวมถึง ประติมากรรมที่อิงถึงบุคคลที่มีอำนาจ
วิเศษ ซึ่งนักบวชจะนำประติมากรรมนี้มาประกอบพิธีกรรมเพื่อ
เป็นการแก้ปัญหาต่างๆ
ตะปูจะแสดงถึงปัญหาต่างๆ ส่วนใหญ่ประติมากรรม
วิเศษนั้นจะเป็นรูปนักรบที่จะออกไปสู้กับสิ่งชั่วร้าย
บางครั้งมีการพบประติมากรรมวิเศษนี้ในรูปสุนัข
เพราะว่าเป็นสัตว์ที่มีสายตาที่ดีและมีจมูกที่ไวต่อกลิ่น
ต่างๆ ซึ่งเป็นสัญชาตญาณที่ดีเพื่อการล่าและเป็นบริวาร
ที่ซื่อสัตย์ของมนุษย์ นักบวชจะส่งสุนัขวิเศษตัวนี้ไปใน
โลกที่เร้นลับ เพื่อเข้าไปหาบรรพบุรุษที่ตายไปแล้ว
และสอบถามวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ

ประติมากรรมที่เชื่อกันว่า
แฝงไว้ด้วยอำนาจวิเศษนี้
จะประกอบไปด้วยชิ้นส่วน
ของคนและสัตว์

ประติมากรรม Vili
สุนัขวิเศษ (Chien-medium)
คริสต์ทศวรรษที่ 18-กับ 19
สาธารณรัฐคองโก
ไม้; ตะปู: โลหะ

ดวงตาที่มีสีขาวของสุนัขวิเศษ
นั้นเพื่อที่จะได้เห็นโลกที่เร้นลับ
ส่วนกระดิ่งที่คอจะเป็นเสมือนการ
นำทางนักบวชเพื่อไปพบกับอำนาจ
วิเศษในเวลามืดสลัว

ลิ้นที่ห้อยออกมาแสดงถึงความกระหืดกระหอบในการหายใจ
เพราะว่ามันผ่านการต่อสู้กับสิ่งชั่วร้ายที่เข้ามาเยือนหมู่บ้าน
เมื่อมีการแก้ปัญหาต่างๆได้เสร็จสิ้น นักบวชจะปักตะปูที่ตัว
ประติมากรรม ตะปูที่ปักโดยรอบเป็นสัญลักษณ์แห่งพลังอำนาจ
ที่ปกป้องรูปประติมากรรมนั้นด้วย

ภาคผนวกของภาคที่ 2 บทที่ 1 : การหายุดยีนของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

1. รายละเอียดของส่วนจัดแสดงต่าง ๆ ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกาญจนาภิเษก

- **คนไทยวันนี้** : นำเสนอเรื่องคนไทยปัจจุบัน ซึ่งมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมมานานนับหมื่นปี ซึ่งมีความสืบเนื่องมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ยุคเริ่มประวัติศาสตร์ กำเนิดระบบรัฐ อาณาจักรสยาม ประเทศไทย
- **การสร้างเอกภาพของชาติภายใต้พระราชาธิบายแห่งพระมหากษัตริย์ไทย** : นโยบายการรวมชาติตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเมือง สังคมและวัฒนธรรมเพื่อดำเนินอำนาจตะวันตก
- **กลุ่มชนและวัฒนธรรมไทย ๔ ภูมิภาค** : - ภาคกลาง (กลุ่มคนไทย, กลุ่มคนมอญ, กลุ่มคนลาว, กลุ่มคนจีน, กลุ่มคนแขก, กลุ่มชาวป่า เช่น ของ) - ภาคเหนือ (กลุ่มคนไทลื้อ, กลุ่มคนมอญ, ม้ง, กลุ่มคนไทใหญ่, กลุ่มคนลาว, กลุ่มคนจีน, กลุ่มชาวเขา) - ภาคอีสาน (กลุ่มคนไทย, กลุ่มคนลาว, กลุ่มคนกูลา, กลุ่มคนเขมร, กลุ่มคนญวน, กลุ่มคนจีน) - ภาคใต้ (กลุ่มคนไทย, กลุ่มคนแขก, กลุ่มคนจีน, กลุ่มคนมลายู, กลุ่มชาวป่า เช่น เงาะ ผีตองเหลือง)
- **เอกภาพทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชีย** : กลุ่มคนในภูมิภาคเอเชีย มีรากฐานวัฒนธรรมร่วมกัน จึงมีความเข้าใจในวิถีชีวิตซึ่งกันและกัน อันเป็นศักยภาพที่เอื้อต่อความร่วมมือในการสร้างความเข้มแข็งทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมในภูมิภาค

2. รายละเอียดส่วนจัดแสดงของหอไทยนิทัศน์¹⁶⁰

ส่วนจัดแสดงแบ่งเป็น 5 ส่วนใหญ่

1. ความเป็นมาของชนชาติไทย
2. ขั้วกับวิถีชีวิตไทย
3. ภาษาและวรรณคดีไทย
4. ประเทศไทยกับโลก
5. วิถีกรรมชนชาติไทยและเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย

2.1. รายละเอียดส่วนจัดแสดงที่ 1 : ความเป็นมาของชนชาติไทย

ส่วนที่ ๑ : ความเป็นมาของวัฒนธรรมต่าง ๆ ในประเทศไทย จัดแสดง

วีดิทัศน์ เรื่อง ประเทศไทย (๕ นาที)

แผนที่และคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ชาติพันธุ์ ภาษา กายภาพของกลุ่มชนต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

ผู้เข้าชมสามารถศึกษาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากคอมพิวเตอร์ ระบบ Track ball

แผนที่แสดงแหล่งอารยธรรมสำคัญของโลก และแหล่งโบราณคดีที่สำคัญของประเทศไทย

¹⁶⁰ ที่มา : http://kanchanapisek.or.th/oncc/html/dep_thai.html

ผู้เข้าชมสามารถศึกษาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากแท่นปุ่มกด

ส่วนที่ ๒ : การตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย จัดแสดง

สมัยสังคมล่าสัตว์-หาพืชป่า

หุ่นจำลอง (เคลือบไหม) มนุษย์ในถ้ำกำลังใช้เครื่องมือหิน

ภาพจำลองเขียนสีถ้ำเขาปลาร้า อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี แสดงชีวิตสังคมเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์

ตู้แสดงเครื่องมือหินจำลอง มี ๒ ประเภท ได้แก่ เครื่องมือหินกระเทาะ เครื่องมือหินขัด

ตู้แสดงเครื่องมือโลหะจำลอง (สำริดและเหล็ก)

ตู้แสดงภาชนะดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์จำลอง ได้แก่ ภาชนะดินเผาสีดำลายขีดแบบบ้านเชียง ภาชนะดิน

เผาลายเขียนสีแบบบ้านเชียง ภาชนะดินเผาสีขาวนวลแบบบ้านเชียง

หลุมขุดค้นทางโบราณคดี โครงกระดูกมนุษย์ ชิ้นส่วนเครื่องมือใช้สอยที่แตกหักชำรุด สร้อยคอ ลูกปัดหินสี เป็นต้น แสดงให้เห็นพิธีกรรมและความเชื่อเกี่ยวกับการฝังศพในสมัยก่อนประวัติศาสตร์

สมัยสังคมหมู่บ้านเกษตรกรรม

จัดแสดง หุ่นจำลอง (เคลือบไหม) มนุษย์ ชุมชนแบบเกษตรกรรม กำลังปั้นหม้อ

การตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนเมือง

วีดิทัศน์ เรื่อง "ร่องรอยอดีต" (๕ นาที)

หุ่นจำลองซากเมืองโบราณคูบัว จ.ราชบุรี

หุ่นจำลองซากโบราณสถานที่พบในเมืองคูบัว จ.ราชบุรี

ภาพถ่ายทางอากาศ แสดงร่องรอยเมืองโบราณจากเมืองต่าง ๆ ทั้ง ๔ ภาค ได้แก่ ภาคเหนือที่เมืองลำพูน ภาคกลางที่เมืองนครปฐม ภาคอีสานที่เมืองสรวง (อยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด) และภาคใต้ที่เมืองยะรัง (อยู่ในจังหวัดปัตตานี)

ส่วนที่ ๓ : การติดต่อและรับอารยธรรมจากภายนอก จัดแสดง

แผนที่แสดงเส้นทางติดต่อ ระหว่างโลกตะวันออก และโลกตะวันตก ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๗-๑๕ ผู้เข้าชมสามารถและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการกดปุ่ม

ตู้แสดงโบราณวัตถุจำลอง ซึ่งแสดงการติดต่อและรับอิทธิพลจากอินเดีย จีน ฯลฯ

วีดิทัศน์ เรื่อง การติดต่อรับอารยธรรมจากภายนอก (๓ นาที)

ส่วนที่ ๔ : พัฒนาการจากรัฐสุโขทัยไทย จัดแสดง

พัฒนาการของเมือง ๔ ภาค ในช่วงสมัยพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๘ จัดแสดงภาพเรืองแสง ตำแหน่งเมืองโบราณในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ และภาพโบราณวัตถุสถาน ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมสำคัญ ๆ

ตู้แสดงโบราณวัตถุจำลองที่แสดงถึงพัฒนาการของเมือง ๔ ภาค

วีดิทัศน์ เรื่อง จากรัฐ...สู่อาณาจักรไทย (๙.๕ นาที)

ภาพเรืองแสง จำนวน ๓๖ ภาพ แสดงถึง การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปกรรม ของอาณาจักรไทยทั้ง ๔ คือ สุโขทัย อยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ ควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์

ตู้แสดงโบราณวัตถุจำลองที่แสดงสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรมของอาณาจักรไทยทั้ง ๔

อาณาจักร

คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง อาณาจักรไทย ๔ สมัย

2.2. รายละเอียดส่วนจัดแสดงที่ 2 : ข้าวกับวิถีชีวิตไทย

ส่วนที่ ๑ ข้าวในประเทศไทย

ลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย ซึ่งมีอิทธิพลที่ข้าวเติบโตแพร่กระจาย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าว จัดแสดง

๑.๑ ต้นข้าวจำลองชนิดต่าง ๆ ขนาดเท่าจริง

๑.๒ แผนที่สายพันธุ์ข้าว แสดงการแพร่กระจาย ของข้าวประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๑ ถึงหลังพุทธศตวรรษที่ ๒๓

ส่วนที่ ๒ กระบวนการผลิตข้าวในประเทศไทย

เพื่อให้เห็นสิ่งที่สมัยก่อนคิดค้น สร้างสรรค์ให้ชีวิตมีความสะดวกสบายมากขึ้นจากเครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบประเพณี พิธีกรรมอันเนื่องมาจาก ความเชื่อ และสภาพแวดล้อมของไทย จัดแสดง

๒.๑ เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนาที่มีขนาดใหญ่ และเครื่องเล่นภาพนิ่ง จากแผ่น CD (PHOTO CD) ให้รายละเอียดประกอบเครื่องมือเครื่องใช้แต่ละชนิด

๒.๒ เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนามีคม พร้อมภาพดูราแทรน

๒.๓ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง กระบวนการผลิตข้าว และเรื่องการทำข้าวมาปรุงเป็นอาหาร

๒.๔ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว

๒.๕ หุ่นจำลองโรงสีข้าว

ส่วนที่ ๓ : วัฒนธรรมข้าวในสังคมไทย

วัฒนธรรมด้านการตั้งถิ่นฐานของไทย วัฒนธรรมด้านการปกครอง วัฒนธรรมด้านประเพณี และวัฒนธรรมด้านภาษาจัดแสดง

๓.๑ หุ่นจำลองหมู่บ้านชาวนา ๔ ภาค

๓.๒ วิดีทัศน์ ๔ เรื่อง เกี่ยวกับหมู่บ้านชาวนาทั้ง ๔ ภาคของไทย คือ ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคใต้

๓.๓ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง การขนส่งข้าวและการค้าข้าว

๓.๔ หุ่นจำลอง แสดงการขนส่งข้าว

๓.๕ วิดีทัศน์ เรื่อง พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

๓.๖ ประติมากรรมหุ่นสูง แสดงขบวนพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

๓.๗ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ภาษาในวัฒนธรรมข้าว

๓.๘ สมุดไทย เรื่อง ข้าวกับกฎหมาย จากมังรายศาสตร์และกฎหมายตราสามดวง

๓.๙ มาตราชั่ง ตวง วัด ตามแบบประเพณี

ส่วนที่ ๔ : ข้าวกับชีวิตคนไทย

แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้าวกับการดำรงชีวิตของคนไทยในแง่ต่าง ๆ จัดแสดง

- ๔.๑ ภาพดูราเทรอน ปฏิทินการทำนาของไทย ๔ ภาค พร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์เรื่องปฏิทินการทำนา
- ๔.๒ หุ่นจำลอง สำนัอาหาร ๔ ภาค และอาหารที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม
- ๔.๓ ภาพดูราเทรอน ปัญหาและการแก้ปัญหาของชาวนา พร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์เรื่องปัญหาและตัวอย่างการแก้ปัญหาที่ได้ผลของชาวนา
- ๔.๔ วีดิทัศน์ เรื่อง ข้าวคือชีวิต

2.3. รายละเอียดส่วนจัดแสดงที่ 3 : ภาษาและวรรณคดีไทย

ส่วนที่ ๑ "วิธีวิวัฒนาการอักษร" "ภาพสะท้อนอักษร" และ "คำนวณนับเลขไทย" เป็นเรื่องราวของวิวัฒนาการของภาษาไทย และวรรณคดีสมัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จัดแสดง

- ๑.๑ ป้ายความสำคัญของภาษาไทย
- ๑.๒ ภาพดูราเทรอนแสดงวิวัฒนาการตัวอักษรไทยตามรูปแบบอักษรสมัยต่าง ๆ
- ๑.๓ ศาลาไทย ศิลปารักษ์จำลอง โบราณ เครื่องเขียนต่าง ๆ และเครื่องเล่น PHOTO CD
- ๑.๔ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเรื่อง วิวัฒนาการอักษรไทย ความสัมพันธ์ของภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศและเรื่องราวของวรรณคดีไทย ๓ สมัย ได้แก่ สมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์

ส่วนที่ ๒ : " พรรณพาสัตว์น่ารัก " เป็นเรื่องราวของดอกไม้ ต้นไม้ และสัตว์ในวรรณคดี จัดแสดง

- ๒.๑ ภาพดูราเทรอนดอกไม้ ต้นไม้ และสัตว์ในวรรณคดี
- ๒.๒ สวนจำลองดอกไม้ประติมากรรม

ส่วนที่ ๓ : " ภาพตริตรึงจากวรรณคดี " และ " เชิดชักเชิดชูขวัญ " เป็นเรื่องราวของการจำลองเหตุการณ์ในวรรณคดีไทยสำคัญ ๓ เรื่อง คือ ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี และอิเหนา ที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ฯลฯ จัดแสดง

- ๓.๑ หุ่นจำลองประกอบฉากแบบไดโอรามา มีปุ่มกดเพื่อฟังเสียงทำนองเสนาะ วรรณคดีไทย ๓ เรื่อง
- ๓.๒ หุ่นไทย และหุ่นตุ๊กตาบอกในตู้
- ๓.๓ วีดิทัศน์ นิทานพื้นบ้านไทย บริเวณลานชมจันทร์

ส่วนที่ ๔ : " เสนาะกรรมกล่อมนิทร " เป็นเรื่องราว ของเพลงกล่อมเด็ก และคุณค่าของเพลงกล่อมเด็ก จัดแสดง

- ๔.๑ หุ่นจำลอง เปล และเด็ก
- ๔.๒ ภาพดูราเทรอน เปล ๔ ภาค
- ๔.๓ หูฟังเสียงเพลงกล่อมเด็ก ๔ ภาค สัมพันธ์กับภาพดูราเทรอนเปลภาคต่าง ๆ

ส่วนที่ ๕ "กล่อมกานท์ผ่านทำนอง" เป็นห้องขับร้องทำนองเสนาะ (คาราโอเกะ) เพื่อฝึกทักษะในการอ่านทำนองเสนาะให้ถูกต้องและสนุกสนาน จัดแสดง

- ๕.๑ แผ่นผังแสดงชั้นทักขณรียกรอง
- ๕.๒ ภาพประกอบคำประพันธ์รียกรอง
- ๕.๓ วีดิทัศน์ เรื่อง ทำนองเสนาะโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และ ร่าย พร้อมสื่อทัศนูปกรณ์

ส่วนที่ ๖ "ศักดิ์ศรีภูมิปัญญาชาวบ้าน" และ "ภาษาถิ่นของไทย" คือเรื่องราววรรณกรรมพื้นบ้าน ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ และภาษาถิ่นต่างๆ จัดแสดง

๖.๑ ภาพดูราแพน วรรณกรรมพื้นบ้าน ๔ ภาค

๖.๒ ภาพดูราแพนการแต่งกาย ๔ ภาค

๖.๓ หุ่นจำลองเครื่องดนตรี และเสียงประกอบ โดยใช้หูฟังและปุ่มกด

๖.๔ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้านและเครื่องแต่งกายพื้นบ้านของแต่ละภาค

ส่วนที่ ๗ "คุณค่าในวรรณคดี" "ไพจิตรราชาศัพท์" และ "ปริศนาคำทาย" แสดงเรื่องคุณค่าของวรรณคดีไทย และคำราชาศัพท์ รวมทั้งเกมด้านภาษา จัดแสดง

๗.๑ ตู้ไม้แสดงหุ่นจำลองตุ๊กตาบุญเจิม ประกอบปุ่มกดฟังเสียงบรรยายคุณค่าของ วรรณคดีไทย

๗.๒ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ภาษาถิ่น สำนวน สุภาษิตคำพังเพย

๗.๓ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ราชาศัพท์ และศัพท์บัญญัติ

๗.๔ ป้าย ภาษา และวรรณคดีเป็นศักดิ์ศรีของชาติ

2.4. รายละเอียดส่วนจัดแสดงที่ 4 : ประเทศไทยกับโลก

ส่วนที่ ๑ สมัยก่อนประวัติศาสตร์ : วัฒนธรรมสัมพันธ์ในโลกที่ไม่มี พรมแดน

ส่วนที่ ๒ สมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ : อารยธรรมสัมพันธ์ข้ามทวีป

ส่วนที่ ๓ สมัยประวัติศาสตร์พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๘ : สัมพันธภาพแห่งรัฐโบราณ

ส่วนที่ ๔ โลกตะวันออกกับประเทศไทยสมัยสุโขทัย - อโยธยา : สัมพันธภาพในปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๘ - ต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๔

ส่วนที่ ๕ โลกตะวันตกกับประเทศไทยสมัยอยุธยา : สัมพันธภาพพุทธศตวรรษที่ ๒๑ - ต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๔

ส่วนที่ ๖ ประเทศไทยกับโลกตะวันออกและตะวันตกในพุทธศตวรรษที่ ๒๔ : สัมพันธภาพกับ ต่างชาติในสมัยธนบุรี และต้นรัตนโกสินทร์

ส่วนที่ ๗ ประเทศไทยในพุทธศตวรรษที่ ๒๕ : จักรวรรดินิยม การ เข้าสู่สังคมโลก และการปฏิรูปการเมือง

ส่วนที่ ๘ ประเทศไทยในหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ จนถึง การเข้าร่วมในสงครามเวียดนาม : การต่างประเทศในปลายพุทธศตวรรษที่ ๒๕ จนถึงต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๖

ส่วนที่ ๙ การปรับตัวของประเทศไทยให้เข้ากับสภาพการเมืองโลก : จากต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๖ จนถึงปัจจุบัน

ส่วนที่ ๑๐ ไทยกับความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้

ส่วนที่ ๑๑ ไทยในระเบียบเศรษฐกิจโลก

ส่วนที่ ๑๒ ปัญหาและความร่วมมือที่ไร้พรมแดน ส่วนที่ ๑๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับโครงการพระราชดำริ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่ไร้ พรมแดน

2.5. รายละเอียดส่วนจัดแสดงที่ 5 : วิถีกรรมชนชาติไทยและเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย

ส่วนที่ ๑ ความหมายของวิถีกรรม

ส่วนที่ ๒ เครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์

ส่วนที่ ๓ เส้นทางเผยแพร่พระพุทธศาสนา

ส่วนที่ ๔ กรุงศรีอยุธยา

ส่วนที่ ๕ ระบบศักดินาในสังคมไทย

ส่วนที่ ๖ วิถีกรรมของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ส่วนที่ ๗ พระบรมราชานุสรณ์ในพระวิถีกรรมแห่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ส่วนที่ ๘ กรุงธนบุรี

ส่วนที่ ๙ การสร้างบ้านแปงเมืองในสมัยต้นรัตนโกสินทร์

ส่วนที่ ๑๐ คึกกึกทัพ : สงครามใหญ่แบบจารีตครั้งสุดท้าย

ส่วนที่ ๑๑ ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเชิงรุกของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ส่วนที่ ๑๒ วิสัยทัศน์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ส่วนที่ ๑๓ อนุสรณ์สมบัติแห่งวิถีกรรมทหารไทยในสงครามโลกครั้งที่ ๑

ส่วนที่ ๑๔ กษัตริย์นักพัฒนา (รัชกาลที่ ๙)

3. พิพิธภัณฑธรรมชาติวิทยา ของ องค์การพิพิธภัณฑวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช)¹⁶¹

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง :

- เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมวัสดุอุเทศทางด้านธรรมชาติวิทยาของประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง
- เพื่อเป็นศูนย์แสดงนิทรรศการและเผยแพร่ความรู้ ทางด้านธรรมชาติวิทยาของประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง
- เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาและวิจัยธรรมชาติวิทยาของประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง

- ตอนที่ 1 การกำเนิดโลก พบกับการกำเนิดโลก และดาวเคราะห์ต่าง ๆ ในสุริยจักรวาล จนถึงการกำเนิดขึ้นของสิ่งมีชีวิต ซึ่งเริ่มมาจากการระเบิดครั้งใหญ่ในจักรวาล ทำให้เศษชิ้นที่เกิดจากการระเบิดรวมตัวกันเป็นโลก และดาวเคราะห์ต่าง ๆ หมุนเวียนไปรอบดวงอาทิตย์ จากนั้นโลกจึงได้เริ่มเย็นตัวลงเรื่อย ๆ จนมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิต

- ตอนที่ 2 การกำเนิดสิ่งมีชีวิต จัดแสดงคุณสมบัติพื้นฐาน 9 ประการที่ทำให้สิ่งมีชีวิตแตกต่างไปจากสิ่งไม่มีชีวิต เช่น มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการทางเคมีใน ร่างกายเพื่อสร้างพลังงาน มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้า มีการสืบพันธุ์ เป็นต้น โดยมีการเน้นถึง องค์ประกอบสำคัญพื้นฐานที่ทำให้เกิดการรวมตัวกันเป็น

¹⁶¹ ที่มา: <http://www.most.go.th/>

สิ่งมีชีวิต คือ มนุษย์ ซึ่งรวมกันเป็น ประชากรที่อาศัยอยู่ร่วมกับประชากรพืชและประชากรสัตว์ หรือถือได้ว่าเป็นสังคม สิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นระบบนิเวศธรรมชาติที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นชีวมณฑลนั่นเอง

- ตอนที่ 3 วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต จะแสดงถึงวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตที่ผ่านมาในยุคสมัยต่าง ๆ ผ่าน **อุโมงค์แห่งกาลเวลา** ที่ประกอบไปด้วยตู้ 4 ตู้ ลอยตัวอยู่ขนานกัน คือ ตู้แสดงยุคก่อนแคมเบรียน ตู้แสดงมหายุคโบราณ ตู้แสดงมหายุคกลาง และตู้แสดงมหายุคปัจจุบัน ซึ่งทุกมหายุคจะกระตุ้นความสนใจของผู้เข้าชมด้วยแสงและเสียงที่เร้าใจ

- ตอนที่ 4 ความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้เข้าชมจะได้เรียนรู้ว่าสิ่งมีชีวิตที่ได้วิวัฒนาการมาแล้วจนถึงปัจจุบัน สามารถแยกออกได้เป็น 5 อาณาจักร คือ อาณาจักรแบคทีเรีย อาณาจักรสัตว์เซลล์เดียว อาณาจักรเห็ดรา อาณาจักรพืช และอาณาจักรสัตว์ นอกจากนี้ยังมีขบวนการแพร่พันธุ์และพืช ที่มีขนาดรูปร่าง สี และลำตัวเหมือนจริง เช่น ช้าง วัวแดง สมเสร็จ และพืชสำคัญ ๆ โดยแต่ละโมเดลจะเน้นชนิดที่พบเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น

บทบาทหน้าที่ สิ่งให้กับประชาชน อพวช. เป็น

- แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Learning)
- แหล่งสาระบันเทิง (Edutainment)
- แหล่งพัฒนาวิชาชีพ (Career Development)
- แหล่งท่องเที่ยวอย่างมีสาระ (Edu-tourism Attraction)

แผนการพัฒนาในอนาคต :

หลังจากการรับมอบโอนงานระยะเริ่มแรกจากสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้จัดทำแผนขึ้นเป็นครั้งแรกและได้ดำเนินการจนถึงปี 2540 ในช่วง10ปีต่อจากนี้ไปอพวช.จึงได้กำหนด กรอบแผนรวมขึ้นเพื่อให้เป็น คู่มือในการดำเนินงาน ดังนี้

1.แผนงานจัดตั้งพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ในภาคกลาง ในเขตจังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 180 ไร่บริเวณ เทคโนธานี ตำบลคลอง5 อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานีจะมีพิพิธภัณฑ์และศูนย์ต่างๆดังนี้

- พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ มีเนื้อที่ 18,000 ตร.ม. เปิดบริการแล้ว
- พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา มีเนื้อที่ 3,000 ตร.ม. พร้อมเปิดแล้ว
- พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม มีเนื้อที่ 9,300 ตร.ม. พร้อม เปิดบริการปี 2548
- พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเนื้อที่ 22,500 ตร.ม. พร้อมเปิดบริการปี 2546
- ศูนย์สารบันเทิงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำหนดสร้างโรงภาพยนตร์ IMAX DOME จุคนประมาณ 300 คน ซึ่งจะลงทุนโดยบริษัทเอกชน
- ศูนย์แสดงนิทรรศการสิ่งประดิษฐ์ไทยและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่พร้อมเปิดบริการใน ปี 2546

นอกเหนือจากพิพิธภัณฑ์และศูนย์ต่างๆที่จะจัดสร้างขึ้นเป็นพิพิธภัณฑ์ถาวรแล้วอพวช.ยังจะมีพิพิธภัณฑ์เคลื่อนที่และพิพิธภัณฑ์ชั่วคราว เป็น การเสริมงานนี้อีกด้วย

2. แผนการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ภูมิภาค เพื่อเป็นสื่อ นำความรู้ไปสู่เยาวชนและประชาชนในเขตภูมิภาคพิพิธภัณฑ์ใน ภูมิภาคนี้ นอกจากเป็นศูนย์รวมข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้วยังแสดงถึงพัฒนาการที่เกิดจากภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย มี 3 แห่งด้วยกัน

- พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม พายัพ อพวช. ได้ประสานกับ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ องค์การสวนสัตว์และจังหวัดเชียงใหม่ ในการใช้พื้นที่
- พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม อีสาน อพวช. ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ของกองบิน 1 จังหวัดนครราชสีมาพื้นที่ประมาณ 37 ไร่
- พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ทักษิณ กำหนดจัดสร้างที่จังหวัดสงขลาโดยได้ประสานกับเทศบาลเมืองหาดใหญ่ในการใช้พื้นที่

4. แนวทางการดำเนินงานหอวัฒนธรรมนิทัศน์¹⁶²

การดำเนินงานหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เป็นเรื่องที่เพิ่งได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ดำเนินการขึ้นในเมืองไทย ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจทั้งที่เกี่ยวกับความคิดและวิธีการดำเนินงาน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงกำหนดแนวทางการดำเนินงานหอวัฒนธรรมนิทัศน์ขึ้น ดังนี้

ความหมายของคำว่า "หอวัฒนธรรมนิทัศน์"

คำว่า "หอวัฒนธรรมนิทัศน์" เป็นคำที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้กำหนดขึ้นเพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจตรงกัน จึงได้กำหนดความหมายของคำว่า "หอวัฒนธรรมนิทัศน์" ดังนี้

หอ หมายถึง เรือน อาคาร หรือสถานที่ซึ่งใช้สำหรับดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Hall"

วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่เกิดจากการสั่งสม เลือกรส รส ปรับปรุงแก้ไข จนถือว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สามารถสืบสืบทอดความเป็นมา เพื่อให้เกิดความเข้าใจและภาคภูมิใจร่วมกัน ตลอดจนสามารถสืบสืบทอดความเป็นมาเพื่อสามารถเป็นพื้นฐานในการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไปในปัจจุบันได้ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Culture"

นิทัศน์ หมายถึง การจัดแสดง การนำเสนอ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Exhibition"

จากพื้นฐานความหมายของศัพท์ ทั้ง ๓ คำ "หอวัฒนธรรมนิทัศน์" จึงหมายถึง อาคารหรือสถานที่จัดแสดง หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมใดสังคมหนึ่งหรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน และที่จะเป็นไปในอนาคต โดยมีมุ่งหมายให้เป็นแหล่งกลางในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความรัก และความภาคภูมิใจในวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมหรือชุมชนนั้น และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำวิถีการดำเนินชีวิตเหล่านั้นมาปรับใช้อย่างมีคุณภาพในสังคมปัจจุบัน

ในความคิดสากลหอวัฒนธรรมนิทัศน์ (Cultural Exhibition Hall) ตรงกับความหมายภาษาอังกฤษว่า "Mankind"

นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ในการสนับสนุนการจัดตั้ง และดำเนินงานหอวัฒนธรรมนิทัศน์

โดยที่งานวัฒนธรรม เป็นงานที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของทุกคนในชุมชน หรือในสังคมนั้น ทำให้ธรรมชาติของงาน

¹⁶² ที่มา: http://kanchanapisek.or.th/oncc/html/dep_cul3.html

วัฒนธรรมเป็นงานของทุกคนทุกฝ่าย ในชุมชนเพื่อในสังคมนั้น ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการดำเนินงาน ดังนั้นในการดำเนินงานหอวัฒนธรรมนิทัศน์ ซึ่งเป็นหนึ่งในการดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่น จึงเป็นเรื่องที่ท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง โดยที่ทุกคนทุกฝ่ายจะต้องเข้ามาร่วมกันรับผิดชอบดำเนินงานตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีนโยบายหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งหอวัฒนธรรมนิทัศน์ดังนี้

๒.๑ การดำเนินงานหอวัฒนธรรมนิทัศน์ มีหลักการสำคัญ คือ ให้ท้องถิ่นรับผิดชอบและบริหารงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้แก่ การก่อสร้าง การจัดหาอาคารสำหรับจัดแสดง การบริหารโครงการ การระดมสรรพกำลังในการหารายได้ และแนวทางในการดำเนินงานให้มั่นคงถาวรต่อไปในอนาคต

๒.๒ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในเชิงวิชาการ วิธีการในการนำเสนอ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้ความรู้ในเชิงการบริหารและการจัดการ ตลอดจนสนับสนุนการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์บางประเภทตามความเหมาะสม

เนื้อหาที่จะจัดแสดงในหอวัฒนธรรมนิทัศน์

จากความหมายของวัฒนธรรมดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของท้องถิ่นในทุกด้าน การจัดหอวัฒนธรรมนิทัศน์จึงควรประกอบด้วยโครงสร้างเนื้อหาหลักอย่างน้อย ๔ เรื่อง คือ

๓.๑ บทนำ (Highlight) เป็นส่วนจัดแสดงเรื่องราวที่เป็นจุดเด่นของสังคม หรือชุมชนที่จะจัดตั้งหอวัฒนธรรมนิทัศน์ ซึ่งจะมีเฉพาะท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น เช่น จังหวัดพะเยามีจุดเด่น คือ กว๊านพะเยา หรือจังหวัดเชียงราย มีจุดเด่น คือ การประทับรอยพระบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อคราวเสด็จฯ เยือนเชียงราย พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้น

๓.๒ มานุษยวิทยา (Anthropology) เป็นส่วนจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ทุกด้านทุกสาขาในเชิงวัฒนธรรม เช่น ภาษา การแต่งกาย ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ เป็นต้น

๓.๓ ชาติพันธุ์วิทยา (Ethnology) เป็นส่วนจัดแสดงเรื่องราวเฉพาะของกลุ่มชนต่าง ๆ ในเชิงวัฒนธรรม เปรียบเทียบ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน

๓.๔ ธรรมชาติวิทยา (Natural History) เป็นส่วนจัดแสดงเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ธรรมชาติ สัตว์ พืช แร่ธาตุ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังสามารถจัดแสดงเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญและเกี่ยวพันกับวิถี การดำเนินชีวิตเฉพาะของท้องถิ่น หรือสังคมนั้นด้วยก็ได้

จะเห็นได้ว่าเนื้อหาการจัดแสดงในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ จะเน้นวิถีการดำเนินชีวิตของท้องถิ่นนั้น ซึ่งจะแตกต่างกับพิพิธภัณฑสถานศิลปะ (Museum of Art) ซึ่งจะมุ่งเน้นการจัดแสดงศิลปะวัตถุเป็นสำคัญ

องค์ประกอบการจัดตั้งหอวัฒนธรรมนิทัศน์

เนื่องจากการจัดตั้งหอวัฒนธรรมนิทัศน์เป็นงานของท้องถิ่น ดังนั้นองค์ประกอบหลักในการจัดตั้งหอวัฒนธรรมนิทัศน์จึงขึ้นกับความพร้อมของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ ได้แก่

๔.๑ ชุมชนหรือท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย สถาบัน องค์กร เอกชน ฯลฯ เห็นความสำคัญในการจัดตั้งหอ

วัฒนธรรมนิทัศน์ สำหรับเป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้า ประวัติความเป็นมาของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งต้องมีความรู้ ความเข้าใจความเป็นมา วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของท้องถิ่นของตนเองเป็นอย่างดีด้วย

๔.๒ ความร่วมมือจากผู้นำของแต่ละท้องถิ่นที่จะเป็นหลักในการดำเนินงานหอวัฒนธรรมนิทัศน์ให้ประสบผลสำเร็จ เช่น จังหวัดพะเยามีพระธรรมวิมลโมลี เจ้าอาวาสวัดศรีโคมคำ หรือจังหวัดเชียงราย มีผู้ว่าราชการจังหวัด (นายคำรณ บุญเขต) เป็นหลัก ทั้งนี้ เพื่อสามารถโน้มนำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่แรกเริ่มจนกระทั่งเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยแรงศรัทธา ความรักและบารมีของตัวผู้นำเป็นสำคัญ

๔.๓ ความร่วมมือจากชุมชน เพื่อระดมความคิด ระดมสรรพกำลัง และระดมทรัพยากร ในการจัดตั้งหอวัฒนธรรมนิทัศน์ให้ประสบผลสำเร็จ เช่น การจัดหาข้อมูลทางวิชาการ การจัดหาทุน การบริจาคศิลปวัตถุจากประชาชน ที่เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจและความเต็มใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการเริ่มต้นจัดหอวัฒนธรรมนิทัศน์ ซึ่งจะมีคุณค่าทางจิตใจแก่ผู้เริ่มดำเนินการหรือที่จะสานต่อไปในอนาคต

วิธีการในการเตรียมจัดตั้งหอวัฒนธรรมนิทัศน์

การเตรียมการจัดตั้งหอวัฒนธรรมนิทัศน์ อาจจะมีวิธีการได้ดังนี้

๕.๑ ระดมความคิดเพื่อหาข้อมูลเชิงวิชาการ สำหรับจัดแสดงในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เช่น จัดประชุมสัมมนา, จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาข้อมูลทางวิชาการ เป็นต้น

๕.๒ จัดหาแหล่งงบประมาณในการดำเนินงาน

๕.๓ เตรียมการในเชิงการบริหารและการจัดงานเพื่อให้การดำเนินงานของหอวัฒนธรรมนิทัศน์เป็นไปด้วยดีทั้งในปัจจุบันและอนาคต

แนวทางในการบริหารและการจัดการ

การบริหารและการจัดการ นับเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งของการดำเนินงานหอวัฒนธรรมนิทัศน์ ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะมีประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้

๖.๑ การบริหารทั่วไป เป็นการจัดการบริหารในภาพรวม เช่น กำหนดเวลาเปิด-ปิด, งานด้านธุรการ สารบรรณ การบริหารงานบุคคล พัสดุ เป็นต้น

๖.๒ วิธีการในการบริหารหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ โดยอาจจะดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ เช่น

- คณะกรรมการที่ปรึกษา
- คณะกรรมการบริหาร
- คณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ

ทั้งนี้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของหอวัฒนธรรมนิทัศน์ให้ก้าวหน้าทันสมัย ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น

๖.๓ การพัฒนาบุคลากรและฝึกอบรมผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น เทคนิคการนำชม เทคนิคการจัดเก็บและดูแลเอกสาร วัตถุ เทคนิคการจัดนิทรรศการ เทคนิคการใช้และ

ผลิตสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นต้น

๖.๔ การจัดอาสาสมัครนำชม เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เข้าชมนิทรรศการโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน การจัดอาสาสมัครดำเนินการได้หลายวิธี อาทิเช่น รับสมัครจากมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ โรงเรียน หรือข้าราชการที่เกษียณอายุแล้ว แต่ยังคงต้องการที่จะทำประโยชน์ให้สังคม เป็นต้น

๖.๕ การจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เพื่อให้สามารถนำเงินดอกผลมาใช้ในกิจกรรมของหอวัฒนธรรมนิทัศน์ ทั้งนี้ โดยการรณรงค์หาทุน หรือโดยการรับบริจาค หรือโดยวิธีการอื่น ๆ

๖.๖ การจัดกิจกรรม แบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

- ๖.๖.๑ การจัดกิจกรรมในเชิงวิชาการ เพื่อให้หอวัฒนธรรมนิทัศน์มีความเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง และมีชีวิตชีวา เช่น จัดประชุมสัมมนา สาธิต การแสดง การประกวด การแข่งขัน เป็นต้น
- ๖.๖.๒ การจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้เข้าหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เช่น การจำหน่ายของที่ระลึกที่มีคุณค่าสำหรับผู้มาเยือน การจัดมุมเครื่องดื่ม การจัดพิมพ์เอกสารและสื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น

๖.๗ การประชาสัมพันธ์ เพื่อดึงดูดให้คนทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ มาชมหอวัฒนธรรมนิทัศน์ โดยอาจจะจัดระบบลูกค้าสัมพันธ์ การติดต่อกับบริษัททัวร์ต่าง ๆ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำสัญลักษณ์ หรือแผนที่ชี้แนะให้เข้าชม เป็นต้น

บทสรุป

หอวัฒนธรรมนิทัศน์ นับเป็นมิติใหม่ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมยุคโลกไร้พรมแดน (Globalization) ปัจจุบันประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ มีแนวโน้มและมีความต้องการที่จะศึกษาและเก็บรวบรวมมรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง เพื่อสื่อให้คนทั่วไปได้เห็นถึงประวัติความเป็นมา และภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่สั่งสมและสืบทอดมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานเช่นเดียวกับนานอารยะประเทศที่ได้ดำเนินการเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง

นอกจากนี้ในอนาคตประเทศไทยจะเป็นศูนย์รวมทางด้านการพาณิชย์และการคมนาคมจากทั่วโลก หอวัฒนธรรมนิทัศน์จะเป็นชุมทางการคมนาคมทางวัฒนธรรมที่จำเป็นและสำคัญที่สุด ซึ่งมีความจำเป็นต้องช่วยกันดำเนินการให้เกิดขึ้น เพื่อตอบสนองโลกยุคไร้พรมแดนในมิติทางด้านวัฒนธรรม

5. พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นกรุงเทพฯ

พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นกรุงเทพฯ (วรสารเมืองโบราณ)

วัน Saturday 26 Jun 04 @ 17:34

หัวข้อ: ชุมชนพิพิธภัณฑ

ในช่วงปลายเดือนกันยายน ๒๕๔๖ ได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมกับสำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร ในโครงการ พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ซึ่งแรกเริ่มจัดให้มีใน ๔ เขตนำร่องด้วยกัน ได้แก่ เขตสัมพันธวงศ์ เขตบางรัก เขต บางกอกน้อย และเขตบางขุนเทียน โดยทางสำนักสวัสดิการสังคมเรียกประชุมจากบริษัทฯ ต่างๆ ที่เสนอเข้ามาจัดทำ พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น ซึ่งบริษัทแฟมิลี่ ครีเอชั่นส์ จำกัด เป็นผู้ประมูลได้ในครั้งนี้

วันแรกของการร่วมกิจกรรม เริ่มจากเขตสัมพันธวงศ์ ซึ่งจัดขึ้นที่โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย เป็นบรรยากาศแบบจีน ทั้ง คนบรรยาย ซึ่งเป็นผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์ และผู้สนใจเข้าร่วมงาน ซึ่งก็มีทั้งผู้ที่อยู่ในเขตนี้ และจากต่างเขต ส่วน วิทยากรท่านอื่นๆ ก็เป็นผู้มีความรู้จากหลายสาขาอาชีพ ทั้งจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านพิพิธภัณฑ นักเขียน ซึ่งก็ให้ ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของเขตสัมพันธวงศ์ เรื่องราวของชาวจีนในย่านนี้ที่โยกย้ายมาจากบริเวณที่สร้าง พระบรมมหาราชวัง ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ ทำการค้าจนเจริญรุ่งเรืองกลายเป็นแหล่งเศรษฐกิจค้าขายทองคำ อาหารการกิน แหล่งใหญ่ที่ใครๆ รู้จักในนามของไชน่าทาวน์เมืองไทย

ในช่วงบ่ายมีกิจกรรมตามรอยประวัติศาสตร์ ตามเส้นทางต่างๆ ด้วยการพาเดินชมโบราณสถาน วัดวาอาราม ศาลเจ้า ตลาด ตึกกรมบ้านช่องทั้งในเยาวราช เจริญกรุง ตลาดน้อย ทรงวาด มีให้เลือกไปได้หลายเส้นทางขึ้นอยู่กับว่า ใครชอบไป เส้นทางไหน ผู้จัดเรียกกิจกรรมนี้ว่า ตะลอนทั่วท้องถิ่น กิจกรรมในแต่ละเขตจะมีเขตละ ๒ วัน เรื่องที่บรรยายครอบคลุมถึง ความเป็นมาของชุมชนนั้นๆ ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน สถานที่ที่เยี่ยมชมก็จะต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น

พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นเขตบางรัก จัดกิจกรรมที่โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก บางรักเป็นย่านชุมชนนานาชาติ มีทั้งฝรั่ง จีน อิสลาม ไทย ที่จริงในเขตบางรักนี้ก็มียุทธศาสตร์ คือ พิพิธภัณฑสถานบางกอก ซึ่งเป็นบ้านเก่าที่ตกทอดกันมาถึงอาจารย์วรา พร สุรวดี ซึ่งผูกพันกับบ้านหลังนี้มากจนไม่อยากจะขายให้คนอื่น จึงบริจาคทั้งบ้านและสิ่งของภายในบ้านเป็นพิพิธภัณฑ สถานบางกอก ให้กรุงเทพมหานครเป็นผู้ดูแล พิพิธภัณฑสถานที่จะสร้างใหม่ก็อยู่ภายในบริเวณบ้านหลังนี้

ในช่วงบ่ายจัดให้มีการเดินชมวิถีชีวิตวัฒนธรรมหลากหลายในเขตบางรัก เช่นชมโบสถ์คริสต์ที่โรงเรียนอัสสัมชัญ มัสยิดฮารูน ศาลกสถาน ฯลฯ เดินกันจนเหนื่อยแล้ว แต่ก็คุ้มค่าที่ได้เห็นวิถีชีวิตของชุมชนนานาชาติจริงๆ

พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นเขตบางกอกน้อย จัดกิจกรรมที่ศาลากาญจนาภิเษก วัดระฆังโฆสิตาราม บางกอกน้อย เป็นแหล่ง ชุมชนโบราณตั้งแต่ก่อนสมัยกรุงศรีอยุธยา ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำสวนทุเรียน ส้ม เงาะ หนากพลูฯ ตั้งชุมชนอยู่ริมน้ำ เจ้าพระยาสายเดิม บางกอกน้อยยังเป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากโบราณ ทั้งภาพจิตรกรรมฝาผนังตั้งแต่ สมัยอยุธยา – ลพบุรี รัตนโกสินทร์ที่ปรากฏตามวัดต่างๆ เช่นวัดสุวรรณาราม วัดไชยทิศ

นอกจากนี้ อาชีพทำชันลงหิน บ้านบุ ที่ตกทอดมาถึงปัจจุบัน ก็ทำให้ใครๆ รู้จักบางกอกน้อยเป็นอย่างดี มะตูมเชื่อมอร่อยๆ จากตรอกมะตูมก็เป็นของหวานที่หารับประทานได้ไม่ยากนัก

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเขตบางขุนเทียน จัดกิจกรรมที่หอประชุมโรงเรียนวัดเลา บางขุนเทียน มีคลองด่านเป็นคลองสายประวัติศาสตร์ที่หล่อเลี้ยงผู้คนทั้งชาวมอญ ชาวไทย เดิมในเขตนี้มีส่วนสัมบางมดรสหวานอร่อย ชื่อเสียงโด่งดัง ปัจจุบันเริ่มมีการฟื้นฟูขึ้นมาอีกครั้ง หลังจากหายไปจากท้องตลาดนานนับปี

ชาวสวนท่านหนึ่งกล่าวว่า อีกไม่กี่ปีคงจะได้ทานสัมบางมดกันให้อร่อยอีกครั้ง

ตะลอนทัวร์ท้องถิ่นช่วงบ่าย มีทั้งพาชมสวนสัมบางมด ชมศูนย์ศิลปวัฒนธรรมมอญ วันรุ่งขึ้นคณะผู้จัดพาท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชาวบางขุนเทียน ชมวัดเก่าแก่หลายวัดในย่านนี้ เช่น วัดนางนอง วัดราชโอรส วัดไทร

ในภาวะที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นนี้ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิต ภูมิปัญญาอันมีค่าของคนในกรุงเทพมหานครย่อมสูญสลายไปตามกาลเวลา หากเราไม่สร้างสำนึกให้เกิดความรักความภาคภูมิใจและหวงแหนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ การสร้างพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นจึงเท่ากับเป็นการรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ ทั้งประวัติความเป็นมา สามารถบอกเล่าเรื่องราวของท้องถิ่น โดยเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กลุ่มคน ชุมชน วัฒนธรรมประเพณี เพื่อเป็นแหล่งความรู้ให้คนในท้องถิ่นและผู้ที่สนใจได้เข้ามาศึกษา ซึ่งนอกจากจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกให้ผู้คนชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นอีกด้วย

เนื้อหาสาระของพิพิธภัณฑ์คงไม่จำกัดอยู่แต่โบราณวัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ของเก่าๆ ภาพเก่า เรื่องราวความเป็นมาของท้องถิ่นเท่านั้น แต่คงจะรวมถึงวิถีชีวิตของผู้คนที่ดำเนินชีวิตอยู่จริงในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย จากประวัติศาสตร์อันยาวนานของกรุงเทพมหานคร ได้สั่งสมภูมิปัญญาความรู้ วัฒนธรรมประเพณีของผู้คนในท้องถิ่น

ปราณี กล่ำส้ม

ที่มา: <http://www.muangboranjournal.com/modules.php?name=News&file=print&sid=12>

ภาคผนวกของภาคที่ 2 บทที่ 2 : ข้อคิดในเรื่องนโยบายการเข้าชม

1. สมาคมเพื่อนพิพิธภัณฑสถานลูฟร์

การสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมฯ แบ่งได้เป็นสามแบบคือ การสมัครแบบรายบุคคล การสมัครเป็นแบบหมู่คณะและการสมัครแบบบริษัท

1. 1. การสมัครเป็นรายบุคคล

การสมัครแบบรายบุคคลยังแบ่งย่อยออกเป็นสามแบบ ราคาค่าสมัครจะแตกต่างกันไปตามผลประโยชน์ที่จะได้รับ

ชนิด	ราคา ต่อ ปี	สมัครแบบคู่ (สองคน)	สมัครแบบครอบครัว
ADHÉRENT	50 ยูโร	75 ยูโร	+25 ยูโรต่อคน
SOCIÉTAIRE	100 ยูโร	150 ยูโร	+50 ยูโรต่อคน
BIENFAITEUR	650 ยูโร	750 ยูโร	+100 ยูโรต่อคน

1.1.1. ผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกทั้งสามแบบ

สำหรับพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ :

- เข้าชมส่วนจัดแสดงถาวรและนิทรรศการชั่วคราวฟรี
- สามารถใช้ทางเข้าที่จัดเตรียมไว้พิเศษแก่สมาชิก
- ได้รับจดหมายข่าวจากสมาคมทุกไตรมาสและโปรแกรมกิจกรรมของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์
- ได้รับส่วนลด 25 ถึง 30 % สำหรับสัมมนา ชมการแสดงและภาพยนตร์ของหอประชุมของพิพิธภัณฑสถาน
- ได้รับส่วนลด 5 % สำหรับหนังสือและของที่ระลึกที่ผลิตโดยสมาพันธ์พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่จำหน่ายในบริเวณพิพิธภัณฑสถาน
- ได้รับส่วนลด 10 % ในสวนอาหารในบริเวณพิพิธภัณฑสถานและร้านอาหาร Le Grand Louvre (ที่มีชื่อเสียงในการจัดเมนูให้สอดคล้องกับเมนูในอดีต บางครั้งเป็นเมนูแบบเดียวกับในภาพเขียนในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑสถาน)
- สามารถเชิญเพื่อนเข้าชมฟรีได้หนึ่งท่าน ในทุกวันพุธและวันศุกร์ตั้งแต่ เวลา 18 นาฬิกาเป็นต้นไป

พิพิธภัณฑสถานเดอลาครีวซ์

- สามารถเข้าชมพิพิธภัณฑสถานเดอลาครีวซ์ได้ฟรีทั้งส่วนจัดแสดงถาวรและชั่วคราว

พิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ○ ได้ราคาอัตราพิเศษสำหรับการสมัครสมาชิก บัตร Carte blanche ของพิพิธภัณฑ์ดอร์เซย์ และบัตรสมาชิกประจำปีของศูนย์ศิลปะปอมปิดู ○ ได้อัตราพิเศษในกาซื้อบัตรเข้าชมส่วนจัดแสดงถาวรและชั่วคราวของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอื่นๆ รวมทั้งพิพิธภัณฑ์ของเอกชนและองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง
ผลประโยชน์อื่น ๆ ○ ราคาพิเศษสำหรับการสมัครสมาชิกนิตยสาร Revue du Louvre และ หนังสือพิมพ์ Petit Journal des grandes expositions ○ ได้รับส่วนลด 5 % ในร้านหนังสือของพิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่ของเทศบาลเมืองปารีส ○ ราคาพิเศษสำหรับการเข้าชม Studio-Théâtre de la Comédie-Française (galerie du Carrousel)

1.1.2. ผลประโยชน์พิเศษตามชนิดของการสมัครเป็นสมาชิก

○ แบบ Adhérents ได้รับส่วนลดในการเข้าชม (ตั้งแต่ 13 น) ในการเข้าชมนิทรรศการชั่วคราวในหัวข้อที่เกี่ยวกับคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ ที่ หอศิลป์ Grand Palais
○ แบบ Sociétaires - เข้าชมนิทรรศการชั่วคราวในหัวข้อที่เกี่ยวกับคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ได้ฟรี (ตั้งแต่ 13 น) ที่ หอศิลป์ Grand Palais - ได้รับเชิญในพิธีเปิดเงินนิทรรศการชั่วคราวในส่วนจัดแสดง Napoléon และนิทรรศการแนวเอกสาร (expositions-dossiers) ของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ - ได้รับเชิญในการเข้าร่วมสัมมนา ที่มีภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑ์เป็นแขกรับเชิญ ณ หอประชุม พิพิธภัณฑ์ลูฟร์
○ แบบ Bienfaiteurs - เข้าชมนิทรรศการชั่วคราวทุกชุดที่จัดโดยสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติได้ฟรี ที่หอศิลป์ Grand Palais โดยไม่ต้องต่อคิว - ได้รับเชิญในเงินเปิดนิทรรศการในหัวข้อที่เกี่ยวกับคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ที่ หอศิลป์ Grand Palais - ได้รับเชิญในพิธีเปิดเงินนิทรรศการชั่วคราวในส่วนจัดแสดง Napoléon และนิทรรศการแนวเอกสาร (expositions-dossiers) ของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ - ได้รับเชิญในการเข้าร่วมสัมมนา ที่มีภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑ์เป็นแขกรับเชิญ ณ หอประชุม พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ - ได้รับแคตตาล็อกนิทรรศการต่างๆที่จัดขึ้นใน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และหอศิลป์ Grand Palais ที่ผลิตโดยสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จำนวน 5 เล่ม

- ได้รับบัตรสมาชิก Carte blanche ของพิพิธภัณฑ์ดอร์แซย์ฟรี
- ได้รับสิทธิพิเศษในการเป็นสมาชิกนิตยสาร Revue du Louvre ฟรี
- ได้รับเชิญในการเข้าเยี่ยมชมรอบพิเศษที่จัดขึ้นโดยสมาคมเพื่อนพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ในพิพิธภัณฑ์ต่างๆ

1.2 .การสมัครเป็นหมู่คณะ

การสมัครเป็นแบบหมู่คณะจะได้รับอัตราค่าสมาชิกราคาพิเศษ เช่น อาจจะสมัครในนามของสมาคม เพื่อสมาชิกของหรือสภาผู้แทนบริษัท สำหรับบุคลากรของบริษัท...

ผลประโยชน์ที่จะได้รับนั้นเช่นเดียวกับการสมัครเป็นสมาชิกแบบรายบุคคล

การสมัครแบบหมู่คณะแบ่งออกเป็น สอง แบบคือ

แบบ	ราคาการสมาชิกแบบเดี่ยว	ราคาการสมาชิกแบบคู่
ADHÉRENT	40 ยูโร (ราคาเต็ม 50 ยูโร)	60 ยูโร (ราคาเต็ม 75 ยูโร)
SOCIÉTAIRE	80 ยูโร (ราคาเต็ม 100 ยูโร)	120 ยูโร (ราคาเต็ม 150 ยูโร)

1.3 .การสมัครในรูปบริษัท

เป็นระบบการสมาชิกสำหรับบริษัทเอกชนต่างๆที่ต้องการ ประชาสัมพันธ์บริษัททั้งภายนอกและภายใน การสมัครสมาชิกในรูปแบบนี้ บริษัทสามารถนำเงินค่าสมัครสมาชิกไปใช้ในการลดหย่อนภาษีนิติบุคคลได้

ราคาค่าสมัครสำหรับบริษัทคือ 3100 □ ต่อปี

ผลประโยชน์

- ได้รับบัตรสมาชิกจำนวน 2 ใบในนามบริษัท ซึ่งสามารถเข้าชมส่วนจัดแสดงถาวรและนิทรรศการชั่วคราวของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์
- ได้รับบัตรผ่าน (ไม่มีการระบุชื่อ) จำนวน 50 ใบ สำหรับการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ลูฟร์
- ได้รับบัตรผ่าน (ไม่มีการระบุชื่อ) จำนวน 10 ใบ สำหรับการเข้าชมนิทรรศการชั่วคราวทุกชุดที่จัดโดยสมาคมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่หอศิลป์ Grand Palais

2. บัตรเยาวชนของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ (Louvre jeunes)

สำหรับเยาวชนอายุต่ำกว่า 26 ปี¹⁶³ (ไม่ว่าจะเป็น นักศึกษาหรือไม่ก็ตาม)

- สมาชิกแบบรายบุคคล 15 ยูโร/ปี (นับตั้งแต่วันสมัคร)
- สมาชิกแบบเป็นกลุ่ม 11 ยูโร/ปี/คน (สำหรับผู้แทนของกลุ่ม และเพื่อนในกลุ่มที่มีอายุไม่เกิน 26 ปีจำนวน 9 คน ใช้ได้จนถึงวันที่ 30 กันยายนของทุกปี ไม่ว่าวันสมัครจะเป็นวันใดก็ตาม)¹⁶⁴

ผลประโยชน์

- เข้าชมคอลเลกชันถาวรและนิทรรศการชั่วคราวของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ พิพิธภัณฑสถานแจน เดอลาครัว โดยไม่จำกัดจำนวนครั้งและไม่ต้องต่อคิว โดยมีทางเข้าพิเศษ ประตู Richelieu และประตูสิงโต สำหรับสมาชิก
- จัดส่งข่าวสารกิจกรรมตลอดทั้งปี
- สำหรับบุคคลที่มาพร้อมกับสมาชิก จะสามารถเข้าชมโดยไม่เสียค่าเข้าชมตามเงื่อนไขดังนี้
 - ในส่วนนิทรรศการชั่วคราวในชั้น 15 แรกภายหลังการเปิดอย่างเป็นทางการ
 - ในส่วนคอลเลกชันถาวรและนิทรรศการชั่วคราว ทุกวันพุธและวันศุกร์ในช่วงการชมตอนเย็น (ตั้งแต่ 18 น.- 21.45 น)
 - ได้อัตราค่าพิเศษสำหรับการเช่า Audio Guide 2 เครื่อง
- นอกจากนี้ยังมีการจัดโปรแกรมกิจกรรมพิเศษอื่นๆสำหรับสมาชิก

บริการอื่นที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย

- สามารถเข้าชมกิจกรรมที่จัดโดยหอประชุมของพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ในช่วงเวลาเข้าชมช่วงเย็น
- การเยี่ยมชมคอลเลกชันถาวรและการเยี่ยมชมแบบค้นพบ (visites-découvertes)

ส่วนลดและราคาพิเศษสำหรับ

¹⁶³ โดยปกติเยาวชนอายุน้อยกว่า 18 ปีไม่เสียค่าเข้าชม

¹⁶⁴ การที่จำกัดวันหมดอายุเป็นวันที่ 30 กันยายนเพราะในฝรั่งเศส ปีการศึกษา จะเริ่มในเดือนตุลาคมและจบในเดือนกันยายน

- กิจกรรมต่างๆที่จัดโดยพิพิธภัณฑ์
- กิจกรรมตามโปรแกรมของหอประชุม
- สำหรับเข้าชมหรือเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันทางวัฒนธรรมที่เป็นพาร์เนอร์กับภัตต
- ส่วนลด 5% สำหรับหนังสือ ไปสเตอร์ ไปสการ์ด...และมัลติมีเดีย รวมทั้งส่วนลด 10% สำหรับเครื่องประดับและรูปหล่อจำลอง
- ส่วนลด 5% ในร้าน Virgin สาขาพิพิธภัณฑ์ลูฟร์
- ส่วนลด 10% ในร้านอาหาร ร้านกาแฟของพิพิธภัณฑ์และร้านอาหารอื่นในบริเวณพิพิธภัณฑ์

ภัตตาคารเหล่านี้ยังสนับสนุนการสร้างสรรค์ร่วมสมัยด้วย โดยในแต่ละฤดูกาล ศิลปินร่วมสมัยจะเป็นผู้ออกแบบ ภัตตาคาร Louvre jeunes เช่น ในปีนี้ ช่างภาพ Patrick Faigenbaum เป็นศิลปินรับเชิญ

บรรณานุกรม

หนังสืออ้างอิง

- Badet C., Coutancier B., May R. (sous la direction de), Musées et patrimoine, CNFPT , Paris, 1997
- Chatelain J., Droit et administration des musées, La Documentaion Française, Paris, 1993
- Chatelain S., Le Contrôle de Gestion dans les Musée, Economica, Paris, 1998
- Ginioux P., "Enseigner avec les Arts Premières", Médialog; N. 44, Septembre 2002
- Schaer R., L'invention des musées , Gallimard, Paris, 1993
- Sahnoun P. et Doury N., Comment trouver un sponsor: Mode d'emploi, Ed. Juris Service, Paris, 1989
- "Le musée et les cultures du Monde", Les Cahiers de l'Ecole national du patrimoine, N. 5, ENP, Paris, 1999
- Ministère des affaires étrangères, "L'hommage de la France aux arts premiers" art et spectacles, LABEL FRANCE, N. 41, 10/2002

เอกสารอ้างอิง

บทผู้สนับสนุนและผู้อุปถัมภ์ในกิจการพิพิธภัณฑ์และวัฒนธรรม

เอกสารประกอบ เรื่อง ผู้สนับสนุนและผู้อุปถัมภ์ในกิจการวัฒนธรรม โดย กระทรวงวัฒนธรรมและการสื่อสาร (Fiches pratiques: Susciter ou pratiquer parrainage et mécénat)

รัฐบัญญัติการคลัง 2003 – 1311 วันที่ 1 สิงหาคม 2003 ว่าด้วย ผู้อุปถัมภ์

รายงานประจำปีของ องค์การมหาชน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติลูฟร์ประจำปี 2003, 2002

บทโครงการพิพิธภัณฑ์ฯ ดู เก บรองลี

รัฐกฤษฎีกา 98-1191 วันที่ 23 ธันวาคม 1998 ว่าด้วย การจัดตั้งองค์การมหาชน พิพิธภัณฑ์สถาน ดู เก บรองลี

เอกสารสรุปโปรแกรมของพิพิธภัณฑ์ฯ ที่เห็นชอบโดยคณะกรรมการบริหาร, วันที่ 28 มิย. 1999

เอกสารสรุปการแถลงข่าวความคืบหน้าโครงการ ที่ College de France, วันที่ 27 มิย. 2001

รายงานประจำปีของ องค์การมหาชน พิพิธภัณฑ์ ดุเบรองส์ ประจำปี 2003, 2002, 2001

บทสมพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

รัฐกฤษฎีกา 90-1026 วันที่ 14 พฤศจิกายน 1990 ว่าด้วย สมพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

รัฐกฤษฎีกา 92-1338 วันที่ 22 ธันวาคม 1992 ว่าด้วย องค์การมหาชน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติลูฟท์

รัฐกฤษฎีกา 95 -463 วันที่ 27 เมษายน 1995 ว่าด้วย องค์การมหาชน พิพิธภัณฑ์สถานและอาณาเขตแห่งชาติแวร์ซายส์

รายงานประจำปี 2003 ของสมพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

รายงานประจำปี 2002 ของสมพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

บทรัฐกฤษฎีกา 2002

รัฐกฤษฎีกา 2002-852 วันที่ 2 พฤษภาคม 2002 ว่าด้วย การใช้ชื่อ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติฝรั่งเศส

สารบัญ

คำชี้แจงรายงาน	2
----------------------	---

ภาคที่ 1 พัฒนาการและการศึกษากรณีตัวอย่างของพิพิธภัณฑ์ในฝรั่งเศส

บทที่ 1 : พัฒนาการพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศส : มุมมองทางประวัติศาสตร์และปรัชญา.....	4
--	----------

บทนำ.....	4
1. จากยุคเรอเนสซองส์ถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 17 : คอเลกชั่นส่วนบุคคล	4
2. ปลายคริสต์ศตวรรษ 17 ถึง กลางคริสต์ศตวรรษที่ 18 : กำเนิดบทบาทหน้าที่ของรัฐเพื่อการศึกษา	6
3. ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 : กำเนิดแนวคิดในด้านมรดกทางวัฒนธรรม	8
4. คริสต์ศตวรรษที่ 19 : ศิลปะกลายเป็นศาสนา	10
5. คริสต์ศตวรรษที่ 20 : พิพิธภัณฑ์กับสมัยใหม่	14
บทสรุป.....	18

บทที่ 2: โครงสร้างและการจัดระเบียบพิพิธภัณฑ์สถานในฝรั่งเศส	24
---	-----------

บทนำ.....	24
1. พิพิธภัณฑ์สถานที่ตั้งก่ดและอยู่ภายใต้การตรวจสอบของ กรมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส กระทรวงวัฒนธรรม และการสื่อสาร	25
1.1. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ.....	25
1.2. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนและพิพิธภัณฑ์ภายใต้การควบคุม	27
2. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกรมอื่นๆใน กระทรวงวัฒนธรรมและการสื่อสาร	30
3. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกระทรวงอื่นๆ นอกจากกระทรวงวัฒนธรรมฯ.....	31
3.1. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการ.....	31
3.2. พิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับกระทรวงอื่นๆ	32
4. ตัวอย่างอื่นๆของพิพิธภัณฑ์ ในภาครัฐ : พิพิธภัณฑ์ของเทศบาลเมืองปารีส และพิพิธภัณฑ์ที่ขึ้นกับสถาบันอื่นๆ.....	33
บทสรุป.....	34

บทที่ 3: รัฐกฤษฎีกา ศส. 2002 ว่าด้วยการใช้ชื่อ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศส	36
--	-----------

บทนำ.....	36
1. ความเป็นมาเบื้องต้น.....	37
2. จุดประสงค์ของกฎหมาย	38
2.1. เพื่อปฏิรูปบทบาทและสถานะของพิพิธภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้เข้าชม ในฐานะที่พิพิธภัณฑ์นั้น เป็นบริการสาธารณะเพื่อการพัฒนาและความเสมอภาคทางวัฒนธรรม	39
2.2. เพื่อสร้างเอกภาพให้แก่พิพิธภัณฑ์ต่างๆที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาล และเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ และพิพิธภัณฑ์ดังกล่าว โดยมีการตระหนักถึง เนื้อหาเฉพาะด้านและความแตกต่างของ พิพิธภัณฑ์สถานแห่ง ฝรั่งเศส แต่ละแห่ง.....	40
2.3. เพื่อเพิ่มมาตรการในการอนุรักษ์และป้องกันคอเลกชั่นของพิพิธภัณฑ์	41
2.4. เพื่อเป็นการบูรณาการและการส่งเสริมการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง	41

3. ผลของการเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งฝรั่งเศสโดยสรุป	43
3.1. การทำทะเบียน	43
3.2. การต้อนรับผู้เข้าชม การเผยแพร่ การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม	43
3.3. การรับการตรวจสอบเชิงวิทยาศาสตร์และเทคนิค	43
บทสรุป/.....	44
บทที่ 4: สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	45
บทนำ.....	45
1. ประวัติความเป็นมา.....	45
2. หน้าที่ของสมาพันธ์ฯ	48
2.1. รวบรวมศิลปะวัตถุเข้าในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (Acquisition)	48
2.3. ภารกิจในการต้อนรับผู้ชม	49
2.3. จัดนิทรรศการชั่วคราว	51
2.4. เผยแพร่วัฒนธรรม – การจัดพิมพ์และผลิตของที่ระลึก	52
3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาพันธ์ฯและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่เป็นองค์กรอิสระ	53
4. องค์ประกอบและโครงสร้างของสมาพันธ์ฯ	54
5. ยุทธศาสตร์ทางการตลาดและการค้าของสมาพันธ์ฯโดยสังเขป.....	55
5.1. ฝ่ายจัดหาพันธมิตร	55
5.2. การกระจาย (Distribution) ผลิตภัณฑ์ต่างๆของสมาพันธ์ฯนั้นมีหลายรูปแบบ.....	55
6. ข้อมูลตัวเลขและนโยบายในอนาคต	56
บทสรุป.....	57
บทที่ 5 : การอุปถัมภ์และสนับสนุนจากภาคเอกชนในกิจการพิพิธภัณฑ์	59
บทนำ.....	59
1. ความเป็นมาและนิยาม.....	59
2. ข้อเปรียบเทียบเบื้องต้นระหว่างกาสนับสนุนและการอุปถัมภ์.....	60
2.1. การสนับสนุน.....	60
2.2. การอุปถัมภ์	61
3. ลักษณะของการอุปถัมภ์โดยทั่วไป.....	62
3.1. เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้ภาคเอกชนอุปถัมภ์กิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ	62
3.2. รูปแบบของการอุปถัมภ์	62
3.3. การจัดการการอุปถัมภ์	63
3.4. ข้อคำนึงของบริษัทในการจัดทำนโยบายเพื่อการให้การอุปถัมภ์.....	63
3.5. การประเมินผลการอุปถัมภ์.....	63
3.6. สาขาของการอุปถัมภ์	64
4. องค์กรเพื่อการพัฒนาการอุปถัมภ์และสถิติ	64
5. การสนับสนุนและการอุปถัมภ์ในกิจการพิพิธภัณฑ์ : กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ลูฟร์.....	66

5.1. การตอบแทนแก่ผู้สนับสนุนและอุปถัมภ์ของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์	67
5.2. กิจกรรมของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์เพื่อการอุปถัมภ์จากภาคเอกชน	69
5.3. ตัวอย่างการอุปถัมภ์ที่สำคัญๆ.....	72
5.4. ข้อมูลตัวเลขและแนวโน้มในอนาคต	78
บทสรุป/.....	81
บทที่ 6: โครงการการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถาน ดู เก บรองลี.....	83
บทนำ.....	83
1. ความเป็นมา : ปัญหาที่สังคมของพิพิธภัณฑ์มนุษยวิทยา และพิพิธภัณฑ์ศิลปะแอฟริกาและโอเชียเนียโดยสังเขป	86
2. กำเนิดโครงการอย่างเป็นทางการ	87
3. ปรัชญาของโครงการ	88
3.1. มิติประวัติศาสตร์	88
3.2. เพื่อผลประโยชน์ทางวิชาการ.....	89
3.3. เน้นการบริการสาธารณะ การค้นคว้าวิจัยและการศึกษา และการส่งเสริมการเผยแพร่องค์ความรู้.....	89
4. ช่วงการเตรียมการโครงการเพื่อการจัดทำโปรแกรมพิพิธภัณฑ์.....	91
5. จากโปรแกรมสู่กิจการ	93
5.1. ส่วนงานการจัดแสดง.....	93
5.3. สถาปัตยกรรม.....	100
5.4. ส่วนงานคอลเลกชั่น.....	101
5.5. ส่วนงาน Documentation : มีเดียเทค.....	102
5.6. การเรียนการสอนและการวิจัย.....	104
6. Pavillon des Sessions : สถานที่ยุทธศาสตร์ของโครงการ	106
6.1. สารที่ต้องการสื่อ	106
6.2. แนวคิดในการจัดแสดง	107
6.3. ความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ของพิพิธภัณฑ์ ดู เก บรองลี	108
7. การประชาสัมพันธ์โครงการ	110
7.1. การประชาสัมพันธ์โครงการสำหรับประชาชนทั่วไป.....	110
7.2. การประชาสัมพันธ์โครงการกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ.....	114
7.3. การประชาสัมพันธ์กับฝ่ายสื่อสารมวลชน และอื่นๆ.....	115
8. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากลุ่มผู้ชมของพิพิธภัณฑ์ในอนาคต.....	118
8.1. ความสัมพันธ์กับกระทรวงศึกษาธิการ.....	118
8.2. ความสัมพันธ์กับสถาบันการเรียนรู้อื่นๆ นอกกระบวนการศึกษา.....	121
9. การร่วมจัดกิจกรรมกับพิพิธภัณฑ์และสถาบันอื่นๆ	122
10. นโยบายความร่วมมือกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	124
11. นโยบายความร่วมมือระดับนานาชาติ.....	124
11.1. นโยบายเพื่อการแลกเปลี่ยนและการยืมวัตถุจัดแสดง.....	125

11.2. นโยบายเพื่อหาเครือข่ายพันธมิตร	126
12. กิจกรรมการหาผู้อุปถัมภ์และการจัดตั้งสมาคมเพื่อนพิพิธภัณฑ์	127
12.1. ผู้อุปถัมภ์ของพิพิธภัณฑ์	127
12.2. สมาคมเพื่อนของพิพิธภัณฑ์ดู เก บรองลี่	129
13. ข้อมูลตัวเลข	130
บทสรุป	133

ภาคที่ 2 ข้อเสนอแนะ

บทที่ 1: การหาจุดยืนของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกับองค์กรอื่นๆที่มีอยู่ในพื้นที่	136
1. บทนำ	136
2. จุดยืนของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ	139
บทสรุป :	153
1. จุดยืนที่จะทำให้พิพิธภัณฑ์ของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาตินั้นแตกต่างจากองค์กรอื่นๆที่มีอยู่	153
2. ปัญหาที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติต้องประสบ	154
บทที่ 2 : ข้อคิดเรื่องนโยบายการเข้าชมและระบบสมาชิก	158
1. ประเด็น: พิพิธภัณฑ์ควรเก็บค่าเข้าชมหรือไม่	158
1.1. ค่าเข้าชมจะมีผลต่อจำนวนการเข้าชมพิพิธภัณฑ์หรือไม่	158
1.2. การให้เข้าชมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายจะเป็นวิธีแก้ปัญหานี้ในเรื่องความเท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมและสังคมหรือไม่	159
2. กรณีศึกษา นโยบายการเข้าชมของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติดูฟร์	161
2.1. นโยบายการไม่เก็บค่าเข้าชม	161
2.2. นโยบายการเก็บค่าเข้าชม	163
2.3. กลยุทธ์ในการกระจายการจำหน่ายบัตรเข้าชม	166
2.4. ข้อมูลตัวเลข	169
3. ข้อคิดเห็นสำหรับนโยบายการเข้าชม NDMI	170

ภาคผนวก

ภาคผนวกของภาคที่ 1 บทที่ 4 : สมาพันธ์พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ	175
1. ตัวอย่างระบบสมาชิกประจำปี โดยสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	175
1.1. บัตร SESAME เพื่อการเข้าชมนิทรรศการชั่วคราวที่ หอศิลป์ Grand Palais	175
1.2. บัตร MUSEES-MONUMENTS	176
1.3. บัตร Carte Blanche เพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ดอร์แซย์	177
2. ตัวอย่างและรายละเอียดกิจการ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมของของสมาพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	178
2.1. สื่อโซเชียล	178
2.2. มัลติมีเดีย	179
2.3. สื่อสิ่งพิมพ์ภาพ	182
2.4. ผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น เครื่องประดับ และผ้า	183

ภาคผนวกของภาคที่ 1 บทที่ 5 : การสนับสนุนและการอุปถัมภ์ในกิจการพิพิธภัณฑ์	184
1. รายละเอียดเพิ่มเติม: Sponsorship in France	184
2. ตัวอย่างการแลกเปลี่ยนกับการอุปถัมภ์จากบริษัทเอกชน ในโครงการ Le Cercle Louvre Entreprises	186
3. รายละเอียดของ American Friends of the Louvre.....	189
3.1. Benefits.....	189
3.2. Proposed activities and support programs for 2004 – 2005	191
3.3. Major Corporate and Foundation Support of the American Friends of the Louvre	194
4. บทความเกี่ยวกับความร่วมมือในกิจการพิพิธภัณฑ์แบบทวิภาคี ระหว่างฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกา	195
5. จรรยาบรรณว่าด้วย การอุปถัมภ์ การสนับสนุนและความสัมพันธ์อื่นๆกับบริษัท บุคคลทั่วไปหรือมูลนิธิ ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ลูฟร์	198
ภาคผนวกของภาคที่ 1 บทที่ 6 : โครงการพิพิธภัณฑ์สถานดู เก บรองลี	200
1. ขั้นตอน วิธีการทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานจัดแสดงและสถาปนิกผู้ออกแบบ	200
2. ตัวอย่างเงื่อนไขเพื่อการเตรียมการโปรแกรมการจัดแสดงในส่วน พื้นที่อ้างอิง	203
3. เนื้อหาและการจัดแสดง : ในส่วนทวีปเอเชีย รวมทั้งประเทศไทย	204
4. ตัวอย่างเอกสาร บันทึกนักสำรวจ เพื่อการเยี่ยมชม Pavillon des Sessions	208
ภาคผนวกของภาคที่ 2 บทที่ 1 : การหาผู้ยืมของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ	214
1. รายละเอียดของส่วนจัดแสดงต่างๆในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกาญจนาภิเษก.....	214
2. รายละเอียดส่วนจัดแสดงของหอไทยนิทัศน์	214
2.1. รายละเอียดส่วนจัดแสดงที่ 1 : ความเป็นมาของชนชาติไทย	214
2.2. รายละเอียดส่วนจัดแสดงที่ 2 : ข้าวกับวิถีชีวิตไทย	216
2.3. รายละเอียดส่วนจัดแสดงที่ 3 : ภาษาและวรรณคดีไทย.....	217
2.4. รายละเอียดส่วนจัดแสดงที่ 4 : ประเทศไทยกับโลก.....	218
2.5. รายละเอียดส่วนจัดแสดงที่ 5 : วิถีกรรมชนชาติไทยและเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย.....	219
3. พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา ของ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช)	219
4. แนวทางการดำเนินงานหอวัฒนธรรมนิทัศน์	221
5. พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพฯ	225
ภาคผนวกของภาคที่ 2 บทที่ 2 : ข้อคิดในเรื่องนโยบายการเข้าชม	227
1. สมาคมเพื่อนพิพิธภัณฑ์สถานลูฟร์.....	227
1.1. การสมัครเป็นรายบุคคล	227
1.2 .การสมัครเป็นหมู่คณะ.....	229
1.3 .การสมัครในรูปบริษัท	229
2. บัตรเยาวชนของพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ (Louvre jeunes)	230
บรรณานุกรม.....	232